# ใบรับรองวิทยานิพนธ์

## บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

**ปริญญา**

เศรษฐศาสตร์ | เศรษฐศาสตร์

**สาขา** | **ภาควิชา**

**เรื่อง** ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

The Relationship Between Inflation and Economic Growth

**นามผู้วิจัย** นายพัฒน์ จิรธนากิจ

**ได้พิจารณาเห็นชอบโดย**

**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก** .....

( ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์, ศ.ด. )

**อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม** .....

( อาจารย์ธนารักษ์ เหล่าสุทธิ, Ph.D. )

**หัวหน้าภาควิชา** .....

( รองศาสตราจารย์โสมสกาว เพชรานนท์, Ph.D. )

**บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว**

.....

( รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr. )

**คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย**

**วันที่** ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

# ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

# The Relationship Between Inflation and Economic Growth


โดย

นายพัฒน์ จิรธนากิจ


เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พัฒน์ จิรธนากิจ 2557: ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณี ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์, ศ.ด. 152 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ข้อมูลรายจังหวัดในประเทศไทยจำนวน 76 จังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2553 ใช้แนวคิดทฤษฎีของ เงินเฟ้อ การลงทุน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตามวิธีของ Gillman and Kejak (2008) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองทางเศรษฐมิติภายใต้วิธี Panel Data Analysis

ผลการศึกษาพบว่า เงินเฟ้อมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางเดียวกันและตรงกันข้าม ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่า เงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเป็นเงินเฟ้ออย่างอ่อน จึงส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าจะทำให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการสะสมทุน การลงทุนจึงเพิ่มขึ้น ทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนั้น อัตราเงินเฟ้อส่งผลให้ประชาชนใช้เวลาในการพักผ่อนมากขึ้น เวลาการทำงานที่ลดลงจึงทำให้ผลตอบแทนของทุนมนุษย์ลดลง ดังนั้นการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง

จากผลการศึกษา อัตราเงินเฟ้อส่งผลให้เกิดการเพิ่มขึ้นในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามรัฐบาลหรือธนาคารกลางควรที่จะควบคุมเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เนื่องจากอัตราเงินเฟ้อที่สูงเกินไปอาจส่งผลเสียต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Pat Jirathanakit 2014: The Relationship Between Inflation and Economic Growth. Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor: Assistant Professor Arunee Punyasavasut, Ph.D. 152 pages

This study aims to investigate the relationship between the inflation and the economic growth. The data collect form 76 provinces in Thailand between 2007 to 2010. The study use theoretical concepts of inflation, investment and economic growth. Following Gillman and Kejak (2008), we employ Panel Data Analysis in this study.

The results show that Inflation and economic growth are correlated. Their relationships are both positive and negative. It is found that, in case of Thailand, Inflation is mild. It has positive impacts on the economy, particularly in the Bangkok and Metropolitan, North, South and Central regions because mild inflation stimulates the economic growth by increasing in price and the amount of credit. It also increases capital stock. Finally, economy grows. However, in case of North East region, inflation results in more-leisure trade-off. Workers reduce work hours. So, human capital decreases. Thus, economy declines

Following this study, inflation affects increasing in economy. But the government or the Bank of Thailand is keeping optimal inflation. Due to inflation is too high, may be result in reduction on economy.

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's signature Thesis Advisor's signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรุณี ปัญญสวัสดิ์สุทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักที่ได้สละเวลาในการให้คำแนะนำตลอดจนกรุณาตรวจทานแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ธนารักษ์ เหล่าสุทธิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม อาจารย์ ดร. สัณหะ เหมวนิช ประธานคณะกรรมการสอบ และอาจารย์ ดร. รัชพันธุ์ เชยจิตร ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้ให้คำเสนอแนะ ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในคณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในความกรุณาประสาทวิชาความรู้ต่างๆ อีกทั้งขอกราบขอบพระคุณผู้แทนจากบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวิทยานิพนธ์ให้ถูกต้องมากขึ้นด้วย

นอกจากนี้ผู้เขียนขอขอบพระคุณ คุณชิราภรณ์ วงศ์แสน ที่ได้สละเวลาในการอธิบายให้ผู้เขียนเข้าใจเรื่อง Panel Data Analysis ตลอดจนนางสาวอลิสรา กันยา และเพื่อนๆ MECON รุ่น 71 ที่ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำมาตลอด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง

สุดท้ายวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จลุล่วงไปได้ ถ้าหากไม่ได้รับการสนับสนุนและเป็นกำลังใจที่ดียิ่งจาก บิดา มารดา ประโยชน์อันพึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอตอบแทนพระคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หากมีข้อผิดพลาดประการใดเกิดขึ้นในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอรับไว้เพียงผู้เดียว

พัฒน์ จิรธนากิจ

กรกฎาคม 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# สารบัญ

หน้า


สารบัญตาราง (3)

สารบัญภาพ (6)

บทที่ 1 บทนำ 1
ความสำคัญของปัญหา 1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา 7
ขอบเขตของการศึกษา 7
ประโยชน์ที่ได้รับ 7
บทที่ 2 ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาและการตรวจเอกสาร 8
ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา 8
การตรวจเอกสาร 23
วิธีการศึกษา 32
แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา 41
สมมติฐานของการศึกษา 41
บทที่ 3 สภาพทั่วไปของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ 44
สภาวะเศรษฐกิจประเทศไทยปี 2541-2553 44
สภาวะเงินเฟ้อประเทศไทยปี 2541-2553 82
บทที่ 4 ผลการศึกษา 98
การประมาณการสมการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แบบรวมทั้งประเทศ 76 จังหวัด 98
การประมาณการสมการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แบ่งกลุ่มภูมิประเทศของจังหวัดออกเป็น 7 กลุ่ม (ตามการจำแนกของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) 105


ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# สารบัญ (ต่อ)

**หน้า**


บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ 111

สรุปผลการศึกษา 111

ข้อเสนอแนะ 113

เอกสารและสิ่งอ้างอิง 115

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก การหาจุดดุลยภาพระหว่างอัตราเงินเฟ้อและตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบ Balance Growth Path 120

ภาคผนวก ข ผลการประมาณการข้อมูลด้วยโปรแกรม STATA 12 141

ภาคผนวก ค การแบ่งกลุ่มภูมิประเทศของจังหวัด 7 กลุ่ม 150

ประวัติการศึกษา และการทำงาน 152


ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# สารบัญตาราง


| ตารางที่ | | หน้า |
|---|---|---|
| 1 | รายได้ที่แท้จริงต่อหัวต่อปีของประชากรและอัตราเงินเฟ้อรายจังหวัดในประเทศไทยประจำปี พ.ศ.2553 สูงสุด 10 อันดับแรก | 4 |
| 2 | รายได้ที่แท้จริงต่อหัวต่อปีของประชากรและอัตราเงินเฟ้อรายจังหวัดในประเทศไทยประจำปี พ.ศ.2553 ต่ำสุด 10 อันดับแรก | 5 |
| 3 | ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา | 33 |
| 4 | ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคทั้งประเทศปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน | 68 |
| 5 | ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเหนือปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน | 71 |
| 6 | ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน | 73 |
| 7 | ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคใต้ปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน | 75 |
| 8 | ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคกลางปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน | 77 |
| 9 | ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเขตกรุงเทพฯและปริมณฑลปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน | 79 |
| 10 | สรุปภาวะเศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์มวลรวมภาครายภาคปี 2550-2553 | 80 |
| 11 | ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวประชากรปี 2553 | 81 |


ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# สารบัญตาราง (ต่อ)


| ตารางที่ | | หน้า |
|---|---|---|
| 12 | รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรสูงสุดและต่ำสุด 10 จังหวัดแรกของประเทศ ปี 2553 | 82 |
| 13 | ผลการประมาณการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ | 102 |
| 14 | ผลการประมาณการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจ แบ่งกลุ่มภูมิประเทศของจังหวัด 7 กลุ่ม | 106 |
| **ตารางผนวกที่** | | |
| 1 | Summary Statistics | 142 |
| 2 | การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Metric) | 142 |
| 3 | ผลการประมาณการ Pooled Model | 143 |
| 4 | ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model | 143 |
| 5 | ผลการประมาณการโดยใช้ Random Effect Model | 144 |
| 6 | ผลการทดสอบ Hausman Test | 144 |
| 7 | ผลการประมาณการโดยใช้ Random Effect Model ตัวแปรหุ่นตามภาค | 145 |


ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# สารบัญตาราง (ต่อ)


| ตารางผนวกที่ | | หน้า |
|---|---|---|
| 8 | ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model กทม.และปริมณฑล | 145 |
| 9 | ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคกลาง | 146 |
| 10 | ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคตะวันออก | 146 |
| 11 | ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคตะวันตก | 147 |
| 12 | ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคเหนือ | 147 |
| 13 | ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ | 148 |
| 14 | ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคใต้ | 148 |
| 15 | ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคกลาง (รวม) | 149 |
| 16 | การแบ่งกลุ่มภูมิประเทศของจังหวัด 7 กลุ่ม | 151 |


ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# สารบัญภาพ


| ภาพที่ | | หน้า |
|---|---|---|
| 1 | อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปีปกติและปีที่เกิดปัญหาเงินเฟ้อของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2517- 2554 | 2 |
| 2 | ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ.2523-2554 | 6 |
| 3 | แผนภาพการวิเคราะห์ผลกระทบของเงินเฟ้อ | 18 |
| 4 | เส้นต้นทุนหน่วยสุดท้ายกับการเปลี่ยนแปลงของ $A_Q$ และ $\gamma$ | 20 |
| 5 | ต้นทุนสินเชื่อต่อหน่วยของผลผลิต $q^*$ | 20 |
| 6 | การเปลี่ยนแปลงเส้นต้นทุนเท่ากันและความเข้มข้นของการใช้ทุน | 22 |
| 7 | สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเฉลี่ยทั้งประเทศปี 2550-2553 | 67 |
| 8 | อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยปี 2541-2553 | 83 |
| 9 | ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปและพื้นฐานภาคเหนือปี 2550-2553 | 91 |
| 10 | ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปและพื้นฐานภาคใต้ปี 2550-2553 | 92 |
| 11 | ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปและพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือปี 2550-2553 | 94 |


ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# สารบัญภาพ (ต่อ)


| ภาพที่ | | หน้า |
|---|---|---|
| 12 | ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยปี 2523- 2555 | 96 |
| 13 | ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นรายภาคปี 2550-2553 | 97 |


ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# บทที่ 1

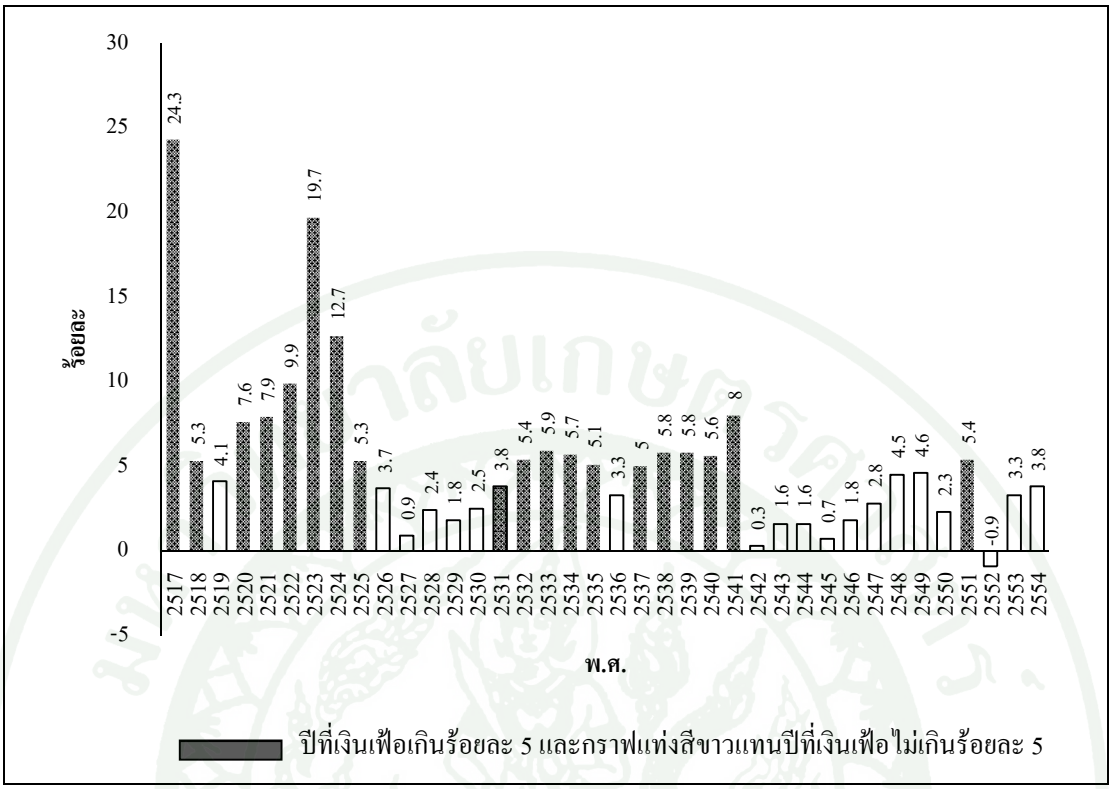
# บทนำ

## ความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาให้ประเทศมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นสิ่งที่ผู้มีอำนาจในการบริหารหรือรัฐบาลทุกประเทศพึงปรารถนา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติภายในประเทศ (Gross Domestic Product) หรือ GDP อยู่ในระดับสูง ราคาสินค้าโดยทั่วไปและอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ เช่นเดียวกันประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มของประเทศกำลังพัฒนาจำเป็นต้องปรับตัวให้ทันกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมตามกระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วซับซ้อนมากขึ้น ก็มีจุดประสงค์เพื่อให้ประชาชนมีความเป็นอยู่หรือคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่เนื่องจากเงินเฟ้อเป็นปัญหาสำคัญและเกิดขึ้นในทุกประเทศ ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของประชาชนจากการบริโภคสินค้า ดังนั้นบรรดานักเศรษฐศาสตร์หรือผู้กำหนดนโยบายจึงพยายามคิดหาหนทางแก้ไขมาตลอด แต่ยังไม่มีประเทศใดสามารถจัดการกับปัญหาดังกล่าวอย่างหมดสิ้นไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากว่าเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนและเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับสิ่งอื่นๆ อีกมากมาย จึงจำเป็นต้องมีการวางแผนและการบริหารจัดการที่ดีเพื่อให้การกำหนดนโยบายในการดำเนินการทางเศรษฐกิจประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะนำไปสู่ผลดีต่อสภาพเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดจนบรรลุเป้าหมายสำคัญทางเศรษฐกิจทั้ง 5 ประการไปพร้อมๆ กันได้แก่ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ความมีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การกระจายรายได้ที่เป็นธรรม การจ้างงานเต็มที่ และการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำหรับสถานการณ์ของประเทศไทยพบว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาเกือบ 40 ปีคือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2554 ได้เกิดปัญหาเงินเฟ้ออยู่หลายช่วงเวลาด้วยกัน ดังแสดงในภาพที่ 1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์




**ภาพที่ 1** อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปีปกติและปีที่เกิดปัญหาเงินเฟ้อของประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517-2554

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2554)

เงินเฟ้อประเภทอุปสงค์เกิน (Demand-Pull Inflation) และเงินเฟ้อประเภทต้นทุนเพิ่ม (Cost-Push Inflation) โดยในช่วงปี พ.ศ. 2520-2521 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจไทยสามารถขยายตัวได้ดี ประกอบกับตลาดหลักทรัพย์มีมูลค่าการซื้อขายอย่างมากทั้งมูลค่าและปริมาณ ทำให้ราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้นมาก อัตราเงินเฟ้อของไทยในช่วงนั้นจึงขยายตัวเพิ่มสูงขึ้นมาอยู่ที่ร้อยละ 7.6 และ 7.9 ตามลำดับ ในปี พ.ศ.2522-2523 อัตราเงินเฟ้อของไทยได้เพิ่มสูงขึ้นไปอีกอยู่ร้อยละ 9.9 และ 19.7 โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันดิบ เนื่องจากมีการปฏิวัติทางการเมืองของอิหร่านในปี พ.ศ.2522 และสงครามอิรักอิหร่าน ส่วนเงินเฟ้อที่เกิดในปี พ.ศ.2532-2534 นั้น เนื่องมาจากการได้รับอานิสงค์จากเศรษฐกิจของโลกที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างเต็มที่ จึงนับเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่ มีการเก็งกำไรในภาคอสังหาริมทรัพย์อย่างมากไม่ว่าจะเป็นราคาที่ดินและทรัพย์สินปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วก่อให้เกิดอุปสงค์เทียมขึ้น เศรษฐกิจเติบโตมากกว่าเป็นจริง ทำให้อัตราเงินเฟ้อปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นมาอยู่ร้อยละ 5.4-5.9 นอกจากนี้ยังได้เกิดปัญหาสงครามใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อ่าวเปอร์เซีย (Gulf war) ระหว่างอิรักและคูเวต ส่งผลให้ราคาน้ำมันปรับเพิ่มสูงขึ้น เรียกได้ว่า ภาวะเงินเฟ้อในช่วงนี้เป็น เงินเฟ้อมีที่มาจากทั้งต้นทุนเพิ่ม (Cost-Push Inflation) และอุปสงค์เกิน (Demand-Pull Inflation) สำหรับปี พ.ศ.2538-2541 เป็นช่วงเศรษฐกิจไทยเผชิญปัญหาฟองสบู่แตกจนลุกลามเป็นวิกฤตเศรษฐกิจทั่วทั้งประเทศ เรียกกันว่า วิกฤตต้มยำกุ้ง และในปี พ.ศ.2551 ได้เกิดปัญหาเงินเฟ้อขึ้นในช่วงเวลาสั้นๆ โดยมีสาเหตุหลักมาจากราคาน้ำมันดิบปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นจากต่างประเทศ เนื่องจาก มีการเก็งกำไรกันอย่างรุนแรงในตลาดโภคภัณฑ์ทำให้ราคาน้ำมันดิบสูงขึ้น

และหากทำการพิจารณาเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นไปพร้อมๆ กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจซึ่งวัดจากรายได้ที่แท้จริงต่อหัวของประชากร (ตามตารางที่ 1 และ 2) เป็นรายจังหวัดของประเทศไทยแล้วจะพบว่าจังหวัดที่มีรายได้ที่แท้จริงต่อหัวสูงที่สุดในประเทศ 10 อันดับแรกส่วนใหญ่จะอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกของประเทศ เนื่องจากเป็นเป็นพื้นที่ที่มีโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ส่วนจังหวัดที่มีรายได้ที่แท้จริงต่อหัวต่ำสุด 10 อันดับแรกพบว่าเป็นจังหวัดที่อยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศทั้งสิ้น เนื่องจากคนส่วนใหญ่เกือบทั้งภาคประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยเมื่อพิจารณาอัตราเงินเฟ้อของกลุ่มจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวของประชากรสูงสุดนั้นอยู่ที่ร้อยละ 5.44 ส่วนอัตราเงินเฟ้อของกลุ่มจังหวัดที่มีรายได้ที่แท้จริงต่อหัวต่ำสุด อยู่ที่ร้อยละ 7.00 เนื่องจากในช่วงเวลาดังกล่าวราคาสินค้าเกษตรมีแนวโน้มที่จะปรับตัวสูงขึ้นค่อนข้างมากตามภาวะผลผลิตในประเทศที่ลดลง อีกทั้งราคาน้ำมันดิบและราคาสินค้าโภคภัณฑ์อื่นๆ มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นเช่นกัน จากข้อมูลแสดงให้เห็นถึง แนวโน้มของความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ต่อหัวต่อประชากร (ใช้เป็นตัวแทนของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ) กับอัตราเงินเฟ้อเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม สังเกตได้จากกลุ่มจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวของประชากรสูงมีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยต่ำกว่าอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยของทั้งประเทศ ส่วนกลุ่มจังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวของประชากรต่ำมีอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยของทั้งประเทศ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางที่ 1** รายได้ที่แท้จริงต่อหัวต่อปีของประชากรและอัตราเงินเฟ้อรายจังหวัดในประเทศไทย ประจำปี พ.ศ.2553 สูงสุด 10 อันดับแรก

| อันดับ | จังหวัด | รายได้เฉลี่ยต่อหัว (บาท) | อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) |
|---|---|---|---|
| 1 | ระยอง | 1,052,575 | 6.39 |
| 2 | สมุทรสาคร | 692,525 | 5.32 |
| 3 | พระนครศรีอยุธยา | 620,773 | 6.41 |
| 4 | สมุทรปราการ | 528,899 | 5.05 |
| 5 | ชลบุรี | 441,062 | 7.83 |
| 6 | กรุงเทพมหานคร | 365,619 | 4.57 |
| 7 | ฉะเชิงเทรา | 361,569 | 5.66 |
| 8 | ปทุมธานี | 349,157 | 4.32 |
| 9 | สระบุรี | 272,467 | 5.51 |
| 10 | ภูเก็ต | 262,529 | 3.32 |
| | | อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย | 5.44 |
| | | อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยทั้งประเทศ | 6.33 |

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2553)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางที่ 2** รายได้ที่แท้จริงต่อหัวต่อปีของประชากรและอัตราเงินเฟ้อรายจังหวัดในประเทศไทย ประจำปี พ.ศ.2553 ต่ำสุด 10 อันดับแรก

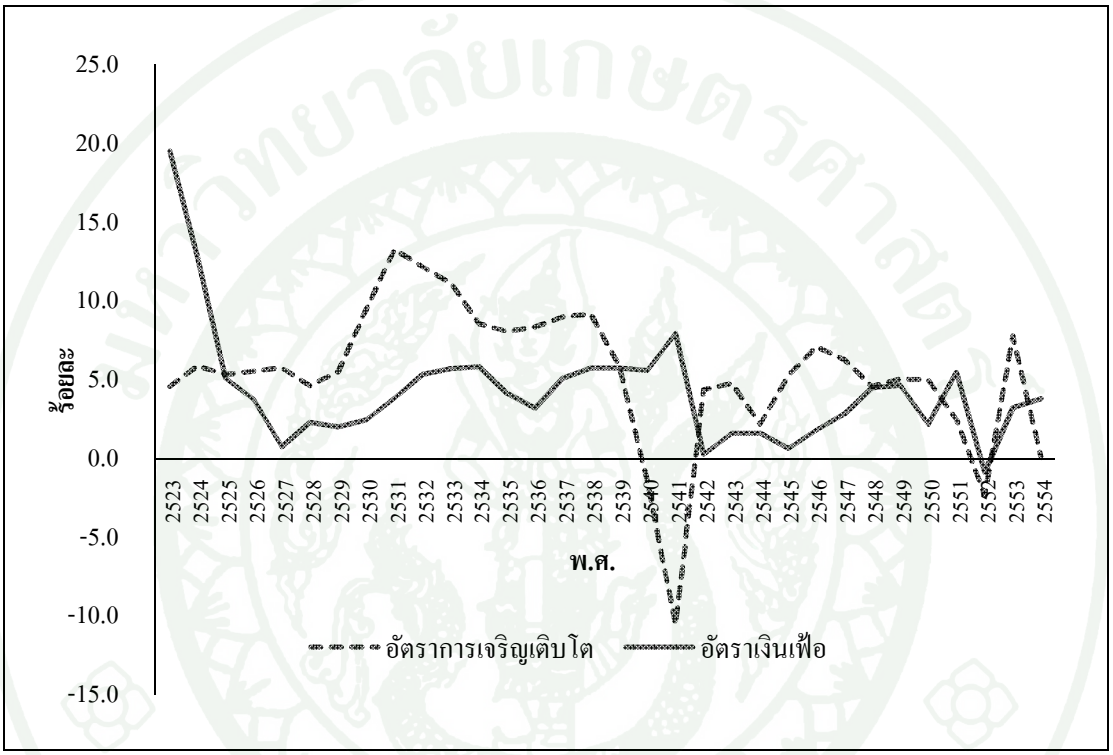
| อันดับ | จังหวัด | รายได้เฉลี่ยต่อหัว (บาท) | อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ) |
|---|---|---|---|
| 1 | อำนาจเจริญ | 35,986 | 6.33 |
| 2 | ศรีษะเกษ | 36,142 | 7.21 |
| 3 | หนองบัวลำภู | 36,734 | 10.56 |
| 4 | สุรินทร์ | 38,681 | 4.83 |
| 5 | นครพนม | 38,688 | 7.34 |
| 6 | ยโสธร | 38,722 | 6.23 |
| 7 | บุรีรัมย์ | 40,114 | 5.27 |
| 8 | สกลนคร | 41,581 | 7.16 |
| 9 | มหาสารคาม | 41,593 | 8.85 |
| 10 | ร้อยเอ็ด | 43,920 | 6.26 |
| | | อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย | 7.00 |
| | | อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยทั้งประเทศ | 6.33 |

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2553)

อีกทั้งในการศึกษางานวิจัยที่ผ่านๆ มาพบว่ามีความสัมพันธ์ของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งในทิศทางเดียวกันและตรงกันข้าม จากข้อมูลแบบภาคตัดขวาง(Cross-Section), อนุกรมเวลา (Time Series Data) และแบบผสม (Panel data) โดยเริ่มจากงานของ Feldstein (1982) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของเงินเฟ้อ ภาษี และการลงทุน ผลการศึกษาออกมาพบว่าเงินเฟ้อส่งผลกระทบต่อการลงทุนลดลง จึงทำให้การเจริญเติบโตลดลงตามไปด้วย เหมือนกับงานที่ศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีต่อการลงทุนและการจ้างงานของ Stockman (1981), Smith and Egteren (2005), Mansoonrian and Mohsin (2006) รวมถึงงานที่ศึกษาถึงผลกระทบของเงินเฟ้อต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของ Barro (1996), Harris et al. (2001), Li (2005), Gillman and Kejak (2008), Ibarra and Trupkin (2011) ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นในทิศทางตรงกันข้าม ขณะเดียวกันจากงานของ Ahmed & Roger (2000), Rapach (2003) และ Rapach and Wohar (2005) ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเป็นในทิศทางเดียวกัน มีพื้นฐานตามแนวคิดหรือทฤษฎี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ของ Tobin (1965) เนื่องจากโทบินให้ความสำคัญในเรื่องของสินทรัพย์ที่ให้ผลตอบแทน เช่น สถานการณ์ของทองคำ ในขณะเกิดเงินเฟ้อขึ้นนั้นจะทำให้ประชาชนทำการออมมากขึ้นและเกิดการสะสมทุน สุดท้ายทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ซึ่งจากผลการศึกษาที่ออกมาทั้งสองรูปแบบก็สอดคล้องกับภาพที่ 2 แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทิศทางความสัมพันธ์กันทั้งสองทางคือทิศทางเดียวกันและตรงกันข้าม




**ภาพที่ 2** ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ.2523-2554

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2555)

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมด คือจากงานวิจัยต่างๆ สถานการณ์ปัญหาเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในประเทศตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์ของรายได้ที่แท้จริงต่อหัวต่อปีของประชากรและอัตราเงินเฟ้อรายจังหวัดในประเทศไทย รวมทั้งจากการสังเกตแผนภาพความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองจึงเป็นที่มาของคำถามในการทำงานวิจัยชิ้นนี้ขึ้น ในการวิจัยนี้จึงมุ่งที่จะทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยว่า จะมีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามหรือไม่ โดยทำการวิเคราะห์เชิงปริมาณ และใช้ข้อมูลรายปี แบบผสม (Panel Data) แยกเป็นรายจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย ตั้งแต่ปีพ.ศ.2550-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2553 เนื่องจากยังไม่มีงานศึกษาใดใช้ข้อมูลดังกล่าวมาก่อน นอกจากนี้กระทรวงพาณิชย์ยังได้เริ่มคำนวณเงินเฟ้อรายจังหวัด เมื่อ พ.ศ.2545 จึงนำข้อมูลชุดใหม่นี้มาทำการทดสอบด้วย

## วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเงินเฟ้อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

2. เพื่อวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

## ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในรายจังหวัดต่างๆ ทั้งหมด 76 จังหวัด เป็นข้อมูลรายปี ตั้งแต่ปีพ.ศ.2550-2553 เนื่องจากว่าข้อมูลที่ใช้มีการอัพเดทใหม่ล่าสุดถึง ปี พ.ศ.2554 แต่เป็นปีที่ประเทศไทยประสบกับเหตุการณ์ภัยธรรมชาติน้ำท่วม โดยข้อมูลต่างๆ นั้นประกอบด้วย อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ผู้มีงานทำ ทุนมนุษย์ การบริโภค จำนวนนักท่องเที่ยว และปริมาณเงินให้สินเชื่อ

## ประโยชน์ที่ได้รับ

เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจว่ามีอยู่จริงหรือไม่ นอกจากนี้ผู้วางนโยบายสามารถนำมาเป็นหนึ่งในแนวทางในการตัดสินใจดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตลอดจนการดำเนินงานการบริหารเศรษฐกิจ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศต่อไปในอนาคต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# บทที่ 2

## ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาและการตรวจเอกสาร

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี และแบบจำลองระหว่างเงินเฟ้อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีรายละเอียดดังนี้

### ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษามาจากงานของ Gillman และ Kejak (2008) เริ่มจากความต้องการถือเงิน (Money Demand) เป็นตัวกำหนดปัจจัยการผลิตทั้งสองชนิดคือ เงินสดกับทุนกายภาพ (Physical Capital) โดยที่ปัจจัยทั้งสองสามารถทดแทนกันอย่างสมบูรณ์ (Perfectly Elastic) ในดุลยภาพระยะยาว เมื่อมีการเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อแล้วจะทำให้เกิดการทดแทนกันระหว่างปัจจัยการผลิตทั้งสองจากเงินสดไปยังทุน ทำให้อัตราส่วนทุนต่อแรงงานเพิ่มขึ้นหรือการเน้นใช้ทุน (Capital Intensity) ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลดลง การลงทุนและผลผลิตเพิ่มขึ้น แต่เกิดขึ้นในระยะสั้นเท่านั้น โดยในระยะยาวนั้นแบบจำลองสามารถอธิบายผลกระทบของเงินเฟ้อได้คือ เมื่อเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นจะทำให้ผลตอบแทนในทุนมนุษย์ลดลง เนื่องจากเงินเฟ้อทำให้เกิดการลดลงในการบริโภคปัจจุบัน (เพิ่มการออม) เพื่อจะเก็บไว้ในการบริโภคอนาคตแทน (ลดการออม) ดังนั้นจะเกิดการทดแทนกันจากการบริโภคสินค้าไปยังการใช้เวลาในการพักผ่อน จึงเป็นเหตุผลของทุนมนุษย์ที่ลดลงและเป็นผลโดยตรง (Direct Effects) ต่อการลดลงของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ในส่วนของฟังก์ชั่นการผลิตสินเชื่อหรือธนาคาร (Banking Sector) เป็นส่วนสำคัญเช่นกันในการอธิบายผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งภาคธนาคารทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการผลิตและให้บริการการแลกเปลี่ยนด้านสินเชื่อ (Financial Intermediation) มีส่วนช่วยให้เกิดการขยายตัวของปริมาณผลผลิตด้วย เนื่องจากสินเชื่อเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิตของฟังก์ชันการผลิตภาคธนาคาร นำไปสู่ความน่าเชื่อถือในการอธิบายตัวแปรในแบบจำลอง โดยในการหาผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นจะอธิบายด้วยสมการทางคณิตศาสตร์ เริ่มจากปัญหาผู้บริโภคก่อน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**1. ปัญหาผู้บริโภค (Consumer Problem)**

เริ่มจากปัญหาของผู้บริโภค ซึ่งเป็นแบบจำลองตัวแทนผู้บริโภค (Representative Agent Model) เป็นไปในลักษณะที่พฤติกรรมเหมือนกัน ทำการแสวงหาอรรถประโยชน์สูงสุด โดยทำการเลือกระหว่างการบริโภคและการพักผ่อน ซึ่งจาก Utility Function ของผู้บริโภคนี้ขึ้นอยู่กับการบริโภคสินค้าบริการ ( $c_t$ ) และ เวลาการพักผ่อน ( $x_t$ ) ตามฟังก์ชันความยืดหยุ่นคงที่

$$\sum_{t=0}^{\infty}\left(\frac{1}{1+\rho}\right)^{t}\left(\log c_t+\log x_t\right) \tag{1}$$

กำหนดให้ ราคาสินค้าโดยทั่วไป ( $P_t$ ) ผู้บริโภคทำการแลกเปลี่ยนผ่านทางการใช้เงินสด ( $M_t$ ) หรือสินเชื่อจากบัตรเครดิต ( $q_t$ ) ในการซื้อสินค้าบริการเพื่อการบริโภคและการลงทุน ( $i_t$ ) ทำให้ได้สมการข้อจำกัดของการแลกเปลี่ยน คือ

$$M_t+P_tq_t\geq P_tc_t+P_ti_t \tag{2}$$

สมมติให้ $d_t$ เท่ากับ เงินฝากในธนาคาร ซึ่งผู้บริโภคได้รับหุ้นส่วน (Share) เป็นผลจากการสร้างเงินฝาก โดยถูกกำหนดมาจากธนาคาร (Financial Intermediary) ณ ระดับราคาหนึ่ง ผู้บริโภคจึงไม่ได้รับส่วนเกินทุน (Capital Gain) อย่างไรก็ตามผู้บริโภคจะได้รับเงินปันผลจากธนาคาร เป็นไปในลักษณะที่เรียกว่า Mutual Bank สอดคล้องกับแบบจำลอง Representative Agent Model ซึ่งเงินปันผลนั้นก็คือ อัตราดอกเบี้ยในนามของเงินฝาก ( $R_{qt}$ ) ดังนั้น เงินปันผลจ่ายทั้งหมดจะแทนด้วย $P_tR_{qt}d_t$

ปริมาณเงินฝากทั้งหมดของผู้บริโภค เป็นไปตามสมการดังนี้

$$P_td_t=P_t\left(c_t+i_t\right) \tag{3}$$

ทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้า แบ่งได้เป็น 3 ส่วนได้แก่ ทุนภาคสินค้า ( $s_{Gt}$ ) ทุนภาคทุนมนุษย์ ( $s_{Ht}$ ) และทุนภาคสินเชื่อ ( $s_{Qt}$ ) และกำหนดให้ผลรวมเท่ากับ 1

$$1=s_{Gt}+s_{Ht}+s_{Qt} \tag{4}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แรงงานที่ใช้ในการผลิตสินค้า แบ่งได้เป็น 3 ส่วนได้แก่ แรงงานภาคสินค้า ($l_{Gt}$) แรงงานภาคทุนมนุษย์ ($l_{Ht}$) และแรงงานภาคสินเชื่อ ($l_{Qt}$) และกำหนดให้แรงงานใช้เวลาทำงานทั้งหมดเท่ากับ $1-x_t$

$$1-x_t = l_{Gt} + l_{Ht} + l_{Qt} \tag{5}$$

ทุนกายภาพ ($k_t$) มีการเปลี่ยนแปลงตามสมการต่อไปนี้

$$k_{t+1} = i_t + (1-\delta_K)k_t \tag{6}$$

ทุนมนุษย์ ($h_t$) เป็นการสะสมทุนผ่านฟังก์ชันการผลิตแบบผลได้ต่อขนาดคงที่ (Constant Return to Scale) หรือ CRS ซึ่งใช้ปัจจัยการผลิตแรงงานและทุนที่มีประสิทธิภาพ (Effective Labor and Capital) โดยกำหนดให้ ค่าคงที่ฟังก์ชั่นการผลิตของทุนมนุษย์มากกว่าศูนย์ หรือ $A_H > 0$ และอัตราการทดแทนกันของปัจจัยการผลิตในการผลิตทุนมนุษย์ระหว่างแรงงานกับทุนของทุนมนุษย์มีค่าตั้งแต่เท่ากับศูนย์ถึงเท่ากับหนึ่ง หรือ $\varepsilon \in [0,1]$

$$h_{t+1} = A_H \left(l_{Ht}h_t\right)^{\varepsilon} \left(s_{Ht}k_t\right)^{1-\varepsilon} + (1-\delta_H)h_t \tag{7}$$

การเปลี่ยนแปลงในปริมาณเงินสะสม ($M_{t+1} - M_t$) เท่ากับรายได้หักด้วยค่าใช้จ่าย โดยรายได้มีที่มาจากทุน แรงงาน เงินโอนทางภาครัฐ และการจ่ายคืนเงินปันผลของธนาคารส่วนรายจ่ายมาจากการบริโภคและการลงทุน รวมไปถึงการจ่ายชำระการบริการด้านสินเชื่อ ซึ่งจะกำหนดตัวแปรต่างๆ ให้ดังนี้ ราคาสินค้า ($P_t$) อัตราค่าเช่า ($r_t$) ค่าจ้างที่แท้จริง ($w_t$) และราคาสินเชื่อต่อหน่วย ($P_{qt}$) จึงนำไปสู่สมการข้อจำกัดของรายได้ว่า

$$\begin{aligned} M_{t+1} = M_t &+ P_t r_t \left(s_{Gt}+s_{Qt}\right)k_t + P_t w_t \left(l_{Gt}+l_{Qt}\right)h_t + V_t + P_t R_{qt} d_t \\ &- P_t c_t - P_t i_t - P_{qt} q_t \end{aligned} \tag{8}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**2. ปัญหาธนาคารหรือตัวกลางทางการเงิน (Financial Intermediary Problem)**

ตามฟังก์ชันการผลิตของภาคธนาคารหรือตัวกลางทางการเงิน (Financial Intermediary Services ) แบ่งเป็นด้านภาคการผลิต (Production) และภาคการธนาคาร (Financial Intermediation) โดยเริ่มจากด้านภาคการผลิตที่มีการใช้ปัจจัยการผลิตคือแรงงานกับทุนเท่านั้นในการผลิตสินค้าและบริการ เป็นไปตามฟังก์ชันการผลิตแบบผลได้ต่อขนาดคงที่ ต่อมามีการนำปัจจัยการผลิตชนิดที่สามเข้ามาร่วมก็คือ เงินฝากจากผู้บริโภคที่เข้าสู่ธนาคาร ในขณะที่ยังคงฟังก์ชันการผลิตแบบผลได้ต่อขนาดคงที่ มีข้อสมมติให้ธนาคารมีลักษณะ Mutual Bank คือธนาคารมีความสามารถในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกัน การตั้งราคาและกำหนดปริมาณสินเชื่อเหมือนกับผู้บริโภคที่สามารถกำหนดปริมาณเงินที่ต้องการฝากเองได้ ($d_t$) สำหรับในภาคธนาคารมีฟังก์ชันการผลิตเป็นแบบผลได้ต่อขนาดคงที่เช่นกัน โดยใช้แรงงานที่มีประสิทธิภาพ (Effective Labor) เนื่องจากทุนมนุษย์ (Human Capital) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดแรงงานนั้นได้ครอบคลุมแรงงานในทุกภาคการผลิตของการเจริญเติบโตภายในแบบจำลอง (Endogenous Growth Model) และกำหนดให้ ค่าคงที่ฟังก์ชั่นการผลิตของสินเชื่อมีค่าอยู่ระหว่างศูนย์ถึงหนึ่งหรือ $A_Q \in (0,\infty)$ อัตราการทดแทนกันของปัจจัยการผลิตในการผลิตสินเชื่อระหว่างแรงงานกับทุนมีค่าเท่ากับศูนย์ถึงหนึ่ง หรือ $\gamma_1 \in [0,1)$ กับ $\gamma_2 \in [0,1)$ และผลรวมของอัตราการทดแทนกันของปัจจัยการผลิตในการผลิตสินเชื่อระหว่างแรงงานกับทุนมีค่าน้อยว่าหนึ่ง หรือ $\gamma_1 + \gamma_2 < 1$

$$q_t = A_Q \left(l_{Qt} h_t\right)^{\gamma_1} \left(s_{Qt} k_t\right)^{\gamma_2} d_t^{1-\gamma_1-\gamma_2} \tag{9}$$

จากสมการ (9) นำมาหารด้วย $d_t$ และกำหนดตัวแปรให้เป็นมาตรฐาน (Normalized Variables) ดังนี้ ปริมาณแรงงานต่อหน่วยของเงินฝากแทนด้วย ($l_{qt} \equiv l_{Qt} h_t / d_t$) ปริมาณทุนต่อหน่วยของเงินฝากแทนด้วย ($s_{qt} \equiv s_{Qt} k_t / d_t$) และปริมาณผลผลิตต่อหน่วยของเงินฝาก ($q_t^* \equiv q_t / d_t$) จะได้ฟังก์ชันการผลิตที่เขียนแทนด้วย

$$q_t^* = A_Q l_{qt}^{\gamma_1} s_{qt}^{\gamma_2} \tag{10}$$

ความสามารถในการชำระหนี้เมื่อสินทรัพย์เท่ากับหนี้สิน กำหนดให้

$$P_t q_t + M_t = P_t d_t \tag{11}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อจำกัดด้านสภาพคล่องเท่ากับข้อจำกัดในการชำระหนี้ เมื่อไม่มีการใช้สินเชื่อ

$$P_t d_t \geq M_t \tag{12}$$

ในการกำหนดผลตอบแทนต่อหน่วยของเงินฝาก ( $R_{qt}$ ) เป็นผลหลังจากการแสวงหากำไรสูงสุดของธนาคาร (Profit Maximization) โดยกำไรทั้งหมดนั้นจึงเท่ากับ $R_{qt} d_t P_t$ ผู้บริโภคที่เป็นเจ้าของเงินฝากจะได้รับ และฟังก์ชันกำไรสูงสุดสามารถเขียนแทนด้วย ( $\Pi_{Qt}$ ) พิจารณาเลือกปัจจัยการผลิตทั้ง 3 ได้แก่ ทุน แรงงาน และเงินฝาก ภายใต้ฟังก์ชันการผลิตในสมการ (9) จะได้ว่า รายได้ของธนาคารหักด้วยค่าใช้จ่ายและเงินปันผลที่จ่ายคืนให้ผู้บริโภค

$$\underset{l_{Qt}, s_{Qt}, d_t}{Max} \Pi_{Qt} = P_t q_t - w_t l_{Qt} h_t P_t - r_t s_{Qt} k_t P_t - R_{qt} d_t P_t \tag{13}$$

ภายใต้เงื่อนไขตามสมการ (9) ได้กำหนดตัวแปรให้เป็นมาตรฐานดังนี้ ราคาสินเชื่อต่อหน่วยจึงสามารถเขียนแทนด้วย $p_{qt} \equiv P_{qt} / P_t$ และกำไรสูงสุดแทนด้วย $\Pi^*_{Qt} = \Pi_{Qt} / d_t P_t$ จากนั้นนำ $q^*_t = A_Q l^{\gamma_1}_{qt} s^{\gamma_2}_{qt}$ ในสมการที่ (10) มาแทน จึงจะได้ปัญหาของผู้ผลิต

$$\underset{l_{qt}, s_{qt}}{Max} \Pi^*_{Qt} = p_{qt} A_Q l^{\gamma_1}_{qt} s^{\gamma_2}_{qt} - w_t l_{qt} - r_t s_{qt} - R_{qt} \tag{14}$$

เมื่อทำ First Order Condition ในสมการ (14) แล้วจึงสามารถเขียนให้อยู่ในรูปของผลผลิตเฉลี่ย ผลผลิตหน่วยสุดท้าย และต้นทุนหน่วยสุดท้ายของสินเชื่อได้ดังนี้ ( $AP_{l_{qt}} \equiv q^*_t / l_{qt}$ , $AP_{s_{qt}} \equiv q^*_t / s_{qt}$ , $MP_{l_{qt}} \equiv \gamma_1 AP_{l_{qt}}$ , $MP_{s_{qt}} \equiv \gamma_2 AP_{s_{qt}}$ )

$$p_{qt} = \frac{w_t}{\gamma_1 \left( \frac{q^*_t}{l_{qt}} \right)} = \frac{w_t}{\gamma_1 AP_{l_{qt}}} = \frac{w_t}{MP_{l_{qt}}} = MC_t \tag{15}$$

$$p_{qt} = \frac{r_t}{\gamma_2 \left( \frac{q^*_t}{s_{qt}} \right)} = \frac{r_t}{\gamma_2 AP_{s_{qt}}} = \frac{r_t}{MP_{s_{qt}}} = MC_t \tag{16}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากสมการ (15) แทนค่า

$$l_{qt} = A_{qt}^{-\frac{1}{\gamma_1}} s_{qt}^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(q_t^*\right)^{\frac{1}{\gamma_1}}$$

ลงใน $MC_t = \frac{w_t}{\gamma_1}\frac{l_{qt}}{q_t^*}$ จะได้

$$MC_t = \frac{w_t}{\gamma_1} A_Q^{-\frac{1}{\gamma_1}} s_{qt}^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(q_t^*\right)^{\frac{1-\gamma_1}{\gamma_1}}$$

จากนั้นแทนค่า $s_{qt}$ ที่หามาได้จากการทำ First Order Condition ของธนาคาร ($s_{qt} = \gamma_2 MC_t q_t^* / r_t$) ทำให้ได้

$$MC_t = \left(\frac{w_t}{\gamma_1}\right)^{\frac{\gamma_1}{\gamma_1+\gamma_2}} \left(\frac{r_t}{\gamma_2}\right)^{\frac{\gamma_2}{\gamma_1+\gamma_2}} A_Q^{-\frac{1}{\gamma_1+\gamma_2}} \left(q_t^*\right)^{\frac{1-\gamma_1-\gamma_2}{\gamma_1+\gamma_2}} \tag{17}$$

เพื่อให้เข้าใจง่ายขึ้น กำหนดให้ $\gamma \equiv \gamma_1 + \gamma_2$ จึงสามารถเขียนต้นทุนหน่วยสุดท้ายใหม่ว่า

$$MC_t = B_t \left(q_t^*\right)^{\frac{1-\gamma}{\gamma}}$$

โดยที่ $B_t = \left(\frac{w_t}{\gamma_1}\right)^{\frac{\gamma_1}{\gamma}} \left(\frac{r_t}{\gamma_2}\right)^{\frac{\gamma_2}{\gamma}} A_Q^{-\frac{1}{\gamma}}$

**3. ปัญหาผู้ผลิตสินค้า (Goods Producer Problem)**

ผู้ผลิตสินค้าในตลาดแข่งขันใช้ปัจจัยการผลิตแรงงานและทุนในการผลิตสินค้า เป็นไปตามฟังก์ชันการผลิตแบบ Cobb-Douglas และกำหนดค่าคงที่ฟังก์ชั่นการผลิตของสินค้าโดยมีค่าตั้งแต่ศูนย์ขึ้นไป หรือ $A_G \in (0,\infty)$ และอัตราการทดแทนกันของปัจจัยการผลิตในการผลิตสินค้าระหว่างแรงงานกับทุนเท่ากับศูนย์ถึงหนึ่ง หรือ $\beta \in [0,1]$

$$y_t = A_G \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta} \left(s_{Gt} k_t\right)^{1-\beta} \tag{18}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทำ First Order Condition จะได้

$$w_t = \beta A_G \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta-1} \left(s_{Gt} k_t\right)^{1-\beta} \tag{19}$$

$$r_t = (1-\beta) A_G \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta} \left(s_{Gt} k_t\right)^{-\beta} \tag{20}$$

**4. ปัญหาของรัฐบาล (Government Financing Problem)**

การเปลี่ยนแปลงปริมาณอุปทานเงินจะเท่ากับเงินโอนของรัฐบาล ($V_t$) ที่จ่ายไปในแต่ละช่วงเวลา จะได้ว่า

$$M_{t+1} - M_t = V_t \tag{21}$$

สมมติว่าอุปทานเงินมีอัตราคงที่ตามการเจริญเติบโตของปริมาณเงิน กำหนดให้อัตราการเพิ่มของปริมาณเงินเท่ากับ ($\sigma \equiv V_t / M_t$) ดังนั้น สมการอัตราการเพิ่มของปริมาณเงิน คือ

$$\frac{M_{t+1}}{M_t} = 1 + \sigma$$

**5. ดุลยภาพตามการเจริญเติบโตที่สมดุล (Balanced Growth Path Equilibrium)**

ผู้บริโภคต้องการอรรถประโยชน์สูงสุด (Maximizes Utility) ตามสมการ (1) ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดตามสมการ (2) ถึง (8)

ธนาคารทำการแสวงกำไรสูงสุด (Maximizes Profit) ตามสมการ (14) ภายใต้เงื่อนไขการเลือกปัจจัยการผลิตทั้งสามชนิด จะได้ผลผลิต ณ ดุลยภาพตามสมการ (15) และ (16)

ผู้ผลิตสินค้าทำการแสวงกำไรสูงสุด (Maximizes Profit) ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดตามฟังก์ชันการผลิตแบบผลได้ต่อขนาดคงที่ ตามสมการ (18), (19) และ (20)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และข้อจำกัดงบประมาณของรัฐบาล ทำให้ได้มาซึ่งดุลยภาพในตลาดเงินตามสมการ (1) ดุลยภาพในตลาดสินเชื่อตามสมการ (3) และรายได้เท่ากับรายจ่ายทำให้เกิดดุลยภาพในตลาดสินค้าตามสมการ (8) จะได้ดุลยภาพตามเส้นทางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบสมดุล (Balanced Growth Path Equilibrium) หรือ BGP ซึ่งตัวแปรที่แท้จริงทุกตัว (Real Variable) มีการเติบโตในอัตราเดียวกันกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ (g) เรียกว่าอัตราการเจริญเติบโตที่สมดุล ส่วนตัวแปรอื่นจะไม่มีเวลา (Time Index) มาเกี่ยวข้อง เพื่อใช้วิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดจากเงินเฟ้อ

$$p_q = R \tag{22}$$

$$R = \sigma + \rho + \sigma\rho \tag{23}$$

$$\frac{m}{y} = 1 - \left[ R^{\frac{\gamma}{1-\gamma}} A_Q^{\frac{1}{1-\gamma}} \left(\frac{\gamma_1}{w}\right)^{\frac{\gamma_1}{1-\gamma}} \left(\frac{\gamma_2}{r}\right)^{\frac{\gamma_2}{1-\gamma}} \right] \tag{24}$$

$$\frac{x}{\alpha c_t} = \frac{1+\widetilde{R}}{w h_t} \tag{25}$$

$$\widetilde{R} = \left(1 - q^*\right) R + \gamma R q^* \tag{26}$$

$$\frac{w}{r} = \frac{\beta}{1-\beta}\frac{s_G k_t}{l_G h_t} = \frac{\varepsilon}{1-\varepsilon}\frac{s_H k_t}{l_H h_t} = \frac{\gamma_1}{\gamma_2}\frac{s_Q k_t}{l_Q h_t} \tag{27}$$

$$r_H = \varepsilon A_H \left(\frac{s_H k_t}{l_H h_t}\right)^{1-\varepsilon} \left(1-x\right) \tag{28}$$

$$1 + g = \frac{1 + r_H - \delta_H}{1+\rho} = \frac{1 + \frac{r}{1+\widetilde{R}} - \delta_K}{1+\rho} \tag{29}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และสมการสุดท้าย

$$\frac{\frac{i_t}{k_t}}{\frac{y_t}{k_t}} = \frac{g+\delta_K}{A_G\left(\frac{l_G h_t}{s_G k_t}\right)^{\beta} s_G} = \frac{g+\delta_K}{r \cdot s_G} = \frac{\frac{r}{1+\widetilde{R}} - \rho\left(1-\delta_K\right)}{r \cdot s_G\left(1+\rho\right)} \tag{31}$$

**การวิเคราะห์ผลกระทบของเงินเฟ้อ**

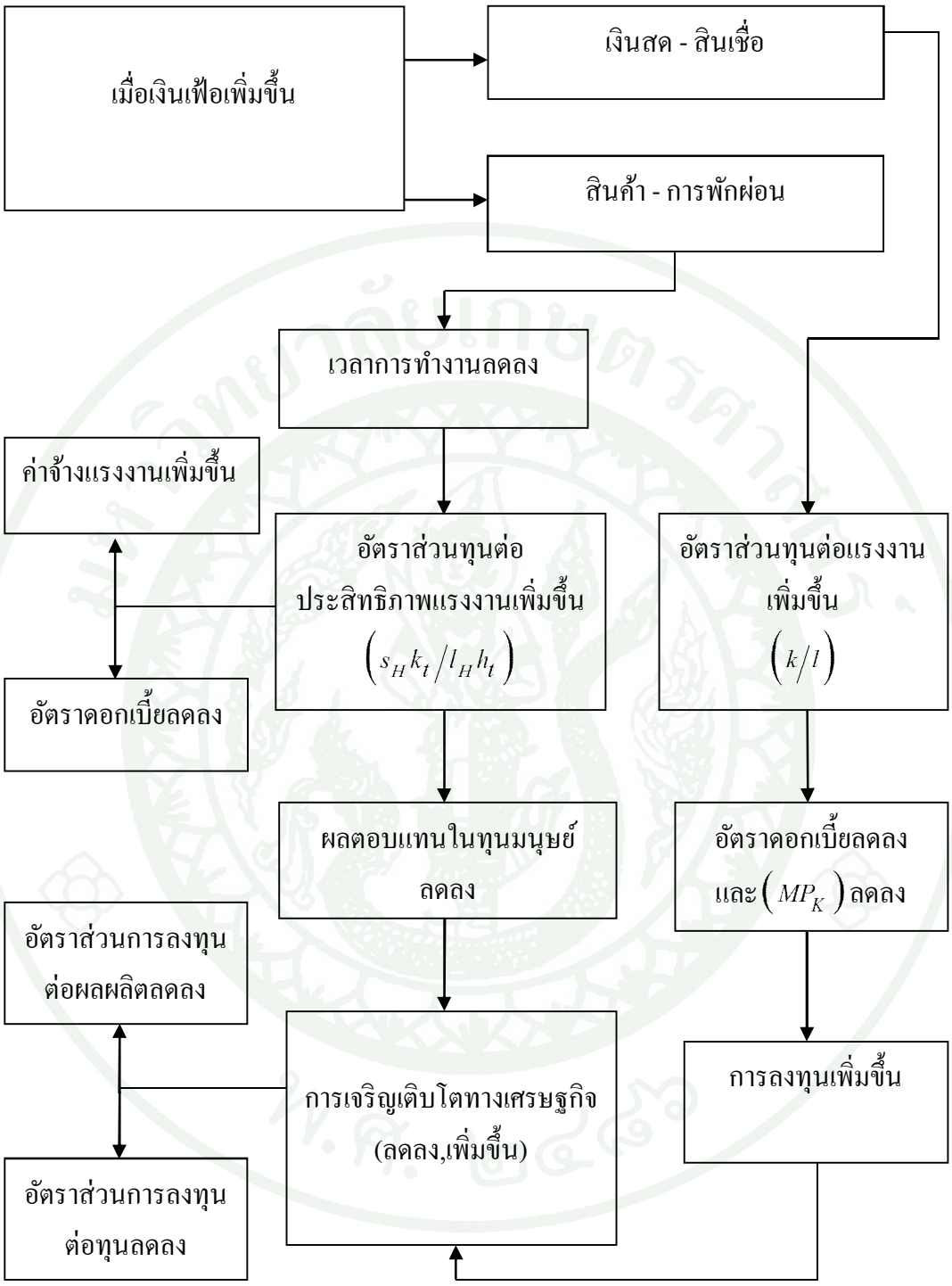
กำหนดให้ ราคาของสินเชื่อเท่ากับอัตราดอกเบี้ยในนาม (Nominal Interest Rate) โดยการเกิดขึ้นของเงินเฟ้อนั้นถือเป็นต้นทุนชนิดหนึ่ง หรือเรียกได้ว่าเป็น ต้นทุนของการแลกเปลี่ยน (Cost of Exchange) จึงเปรียบเสมือน ต้นทุนค่าเสียโอกาสจากการใช้ทรัพยากรทั้งหมดอันรวมไปถึง เงิน เวลา และสินค้าบริการ ดังนั้นจะมีค่าเท่ากับต้นทุนเฉลี่ยในการผลิตสินค้า ทำให้สรุปได้ว่าอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจะเท่ากับต้นทุนในการผลิตสินค้าด้วย

จากแบบจำลองได้กำหนดทางเลือกในการแลกเปลี่ยนสินค้าของผู้บริโภค 2 ทางคือ ระหว่างการบริโภคสินค้าและการสะสมทุนเพื่อการลงทุน เมื่อเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น (ต้นทุนการแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้น) ทำให้เกิด "ต้นทุนจากการใช้ทรัพยากร" อันเนื่องจากผลกระทบของเงินเฟ้อนั่นเอง เกิดผลแห่งการทดแทนกัน (Substitution Effect) ผู้บริโภคทำการเลือกระหว่างการบริโภคสินค้าและการพักผ่อน และเมื่อเกิดเงินเฟ้อขึ้นจะทำให้การออมเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน (การบริโภคลดลง) เพื่อเปลี่ยนเป็นการบริโภคในอนาคตแทน (การออมลดลง) โดยที่ทางเลือกการบริโภคสินค้าและเวลาการพักผ่อนสามารถทดแทนกันได้ ดังนั้นแรงงานจะใช้เวลาในการพักผ่อนเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เวลาการของทำงานลดลง ทำให้ผลตอบแทนจากทุนมนุษย์ลดลง ทำให้อัตราส่วนทุนต่อประสิทธิภาพของแรงงานเพิ่มขึ้น ค่าจ้างที่แท้จริงสูงขึ้น และอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลดลง ในที่สุดแล้วการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจึงลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากทุนมนุษย์ที่ลดลงเรียกว่าเป็นผลกระทบโดยตรง (Growth Rate Effect) นอกจากนี้เงินเฟ้อยังได้ส่งผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามต่ออัตราการลงทุนต่อทุนและอัตราการลงทุนต่อผลผลิตอีกด้วย เป็นผลโดยตรงมาจาก Growth Rate Effect เช่นเดียวกัน โดยกระบวนการส่งผ่านของเงินเฟ้อที่ได้กระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและตัวแปรต่างๆ นั้น สามารถสรุปเป็นแผนภาพการวิเคราะห์ ดังแสดงในภาพที่ 3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อีกทางหนึ่งของผลกระทบเงินเฟ้อที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้น อธิบายได้ว่า เมื่อเกิดเงินเฟ้อขึ้น ทำให้เกิดผลแห่งการทดแทนกันของปัจจัยการผลิตระหว่างการใช้เงินสดและการใช้สินเชื่อ (โดยสินเชื่อเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิตตามแบบจำลอง จึงถือว่าเป็นปัจจัยทุนชนิดหนึ่งนั่นเอง) ผู้บริโภคจะลดการถือครองเงินสดเพื่อเปลี่ยนไปเป็นการเพิ่มปริมาณการใช้สินเชื่อ ทำให้การใช้เงินสดลดลงในขณะเดียวกันการใช้สินเชื่อจะเพิ่มมากขึ้น จึงเกิดการเพิ่มขึ้นของปัจจัยทุน (Capital Intensive) หรืออัตราส่วนทุนต่อแรงงานเพิ่มขึ้น ต่อมาการเพิ่มขึ้นของทุนจะทำให้ผลผลิตหน่วยสุดท้ายของทุน (Marginal Product of Capital) และอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลดลง ทำให้เกิดการลงทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นนั่นเอง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์




**ภาพที่ 3** แผนภาพการวิเคราะห์ผลกระทบของเงินเฟ้อ

ที่มา: จากการเรียบเรียง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ข้อสมมุติที่ใช้ในแนวคิดและทฤษฎี**

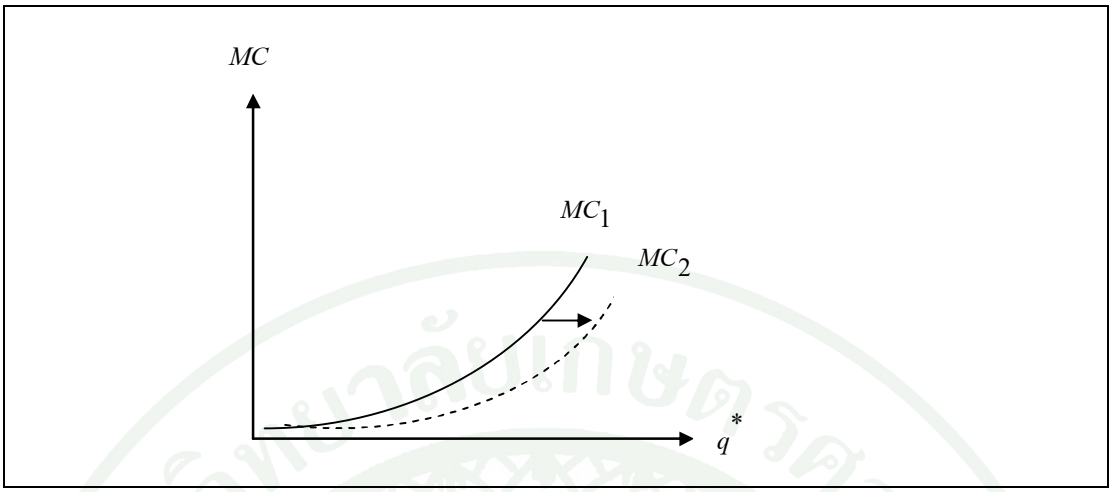
ในการวิเคราะห์หาดุลยภาพของเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นได้นั้นจำเป็นจะต้องมีข้อสมมติหรือข้อกำหนดต่างๆ เข้ามาในการช่วยวิเคราะห์แบบจำลอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับสินเชื่อ ความต้องการถือเงิน (Credit Supply and Money Demand) การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Growth) และอัตราดอกเบี้ย (Real Interest Rate)

**สินเชื่อและความต้องการถือเงิน**

การเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อทำให้เกิดการใช้สินเชื่อเพื่อการแลกเปลี่ยนสินค้าบริการเพิ่มขึ้น เนื่องจากการลดลงของการใช้เงินสดนั่นเอง ดังนั้นการพิจารณาเส้นต้นทุนจะขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงของค่าพารามิเตอร์ต่อไปนี้คือ ( $A_Q, \gamma_1, \gamma_2$) โดยการเปลี่ยนแปลงของเส้นต้นทุนหน่วยสุดท้าย (Marginal Cost) จะเคลื่อนไปเป็นเส้นใหม่ที่อยู่เหนือเส้นเดิม ดังภาพที่ 4 นั้นเป็นผลมาจากค่าพารามิเตอร์ทั้งสาม ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงค่าพารามิเตอร์( $A_Q$ ) ที่เพิ่มขึ้น จึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในเส้นต้นทุนหน่วยสุดท้าย จึงทำให้ได้ข้อสมมติที่ 1

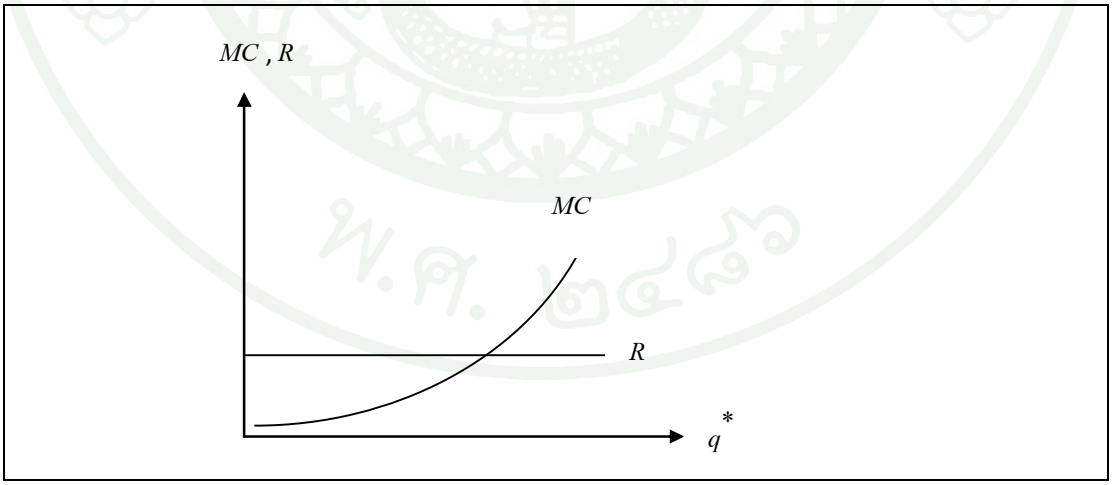
ข้อสมมติที่ 1 เมื่อกำหนดให้ ปริมาณผลผลิตเท่ากับ $q^*$ แล้ว การเพิ่มขึ้นของ $A_Q$ จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของเส้นต้นทุน ( $MC$ ) จากภาพที่ 4 แสดงการเพิ่มขึ้นในค่าพารามิเตอร์ผลผลิตของสินเชื่อ ( $A_Q$ ) ที่ทำให้เส้นต้นทุนลดลง จาก $MC_1$ ไปเป็น $MC_2$ ทำให้มีการเพิ่มของปริมาณสินเชื่อที่มีอยู่ ความต้องการถือเงินจึงลดลง ณ ระดับอัตราดอกเบี้ยที่กำหนด สุดท้ายส่งผลกระทบต่ออัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นในดุลยภาพของ BGP ส่วนค่าพารามิเตอร์ ($\gamma_1, \gamma_2$) แต่ละตัวส่งผลกระทบต่อเส้นต้นทุนและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแตกต่างกันไป ซึ่งผลรวมควรจะต้องน้อยกว่า 1 เพื่อที่จะกำหนดเศรษฐกิจให้ไปในทิศทางที่ดี จึงได้ข้อสมมติที่ 2

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์




**ภาพที่ 4** เส้นต้นทุนหน่วยสุดท้ายกับการเปลี่ยนแปลงของ $A_Q$ และ $\gamma$
ที่มา: Max Gillman and Michal Kejak (2008)

ข้อสมมติที่ 2 กำหนดให้ $\gamma_1 + \gamma_2 < 1$ แสดงให้เห็นว่าเงินฝากมีความสำคัญที่ว่าเป็นหนึ่งในสามของปัจจัยการผลิตที่ขาดไม่ได้ เห็นได้จากเส้นต้นทุนจะมีความชันที่ลาดขึ้นจากซ้ายไปขวาตามภาพที่ 5 จึงได้เกิดดุลยภาพที่เรียกว่า Unique Equilibrium ของสินเชื่อที่มีอยู่กับความต้องการถือเงิน ณ ระดับอัตราดอกเบี้ย ( $R$ ) ที่กำหนด




**ภาพที่ 5** ต้นทุนสินเชื่อต่อหน่วยของผลผลิต $q^*$
ที่มา: Max Gillman and Michal Kejak (2008)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ**

จากสมการการเจริญเติบโต

$$h_{t+1} = A_H \left(l_{Ht} h_t\right)^{\varepsilon} \left(s_{Ht} k_t\right)^{1-\varepsilon} + \left(1-\delta_H\right) h_t$$

$$y_t = A_G \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta} \left(s_{Gt} k_t\right)^{1-\beta}$$

$$q_t^* = A_Q l_{qt}^{\gamma_1} s_{qt}^{\gamma_2}$$

ในกรณีการวิเคราะห์แบบไม่มีทุนกายภาพ($k_t$) จะกำหนดให้ $\varepsilon = \beta = 1$ และ $\gamma_2 = 0$ ดังนั้นจะได้ $h_{t+1} = \left(1 - A_H l_{Ht} - \delta_H\right) h_t$ $y_t = A_G l_{Gt} h_t$ และ $q_t^* = A_Q l_{qt}^{\gamma_1}$

ข้อสมมติที่ 5 การเพิ่มขึ้นในผลผลิตภาคสินเชื่อ($A_Q$) ส่งผลให้เวลาการพักผ่อนลดลง แต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในดุลยภาพตามเส้นการเจริญเติบโตสมดุล(Balance Growth Path) เพิ่มขึ้น

ข้อสมมติที่ 6 การเพิ่มขึ้นของ $\gamma_1$ เกิดการเปลี่ยนแปลงในดุลยภาพคือ ทำให้เวลาของการพักผ่อนเพิ่มขึ้นและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง

**อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง**

การเน้นใช้ทุนเพิ่มขึ้น (Capital Intensive) ในทุกภาคการผลิตจะขึ้นอยู่กับอัตราส่วนของราคาปัจจัยการผลิตแรงงานกับทุน หรือ $w/r$ ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งเมื่อมีการเน้นใช้ทุนที่เพิ่มขึ้นนั้นส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยลดลง โดยผลกระทบเหล่านี้สามารถอธิบายได้จาก Becker (1965) โดยใช้หลักแนวคิดของรายได้สมบูรณ์ (Full Income) ซึ่งสามารถเขียนรายได้สมบูรณ์ให้อยู่ในรูปต้นทุนทั้งหมด($TC_t$) โดยที่ $TC_t = y^F$ ดังนั้นจึงจะได้

$$\left(s_{Gt} + s_{Ht} + s_{Qt}\right) r_t k_t + \left(l_{Gt} + l_{Ht} + l_{Qt}\right) w_t h_t = TC_t$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สังเกตว่าต้นทุนของภาคธนาคารจะไม่รวมต้นทุนอัตราดอกเบี้ยเงินฝากไปด้วย เพราะเป็นส่วนของเงินต้องจ่ายกลับคืนให้ผู้บริโภค ดังนั้นต้นทุนที่เกิดขึ้นจึงเหลือเพียงปัจจัยด้านแรงงานกับทุนเท่านั้น ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดตามสมการ (4) และ (5) นำไปแทนค่าลงไปใน $TC_t$ ดังนั้นจึงสามารถเขียนแทนด้วยเส้นต้นทุนเท่ากัน (Isocost Line) ได้ดังนี้

$$\frac{k_t}{h_t} = A_t - \frac{w_t}{r_t}\left(1 - x_t\right) \tag{32}$$

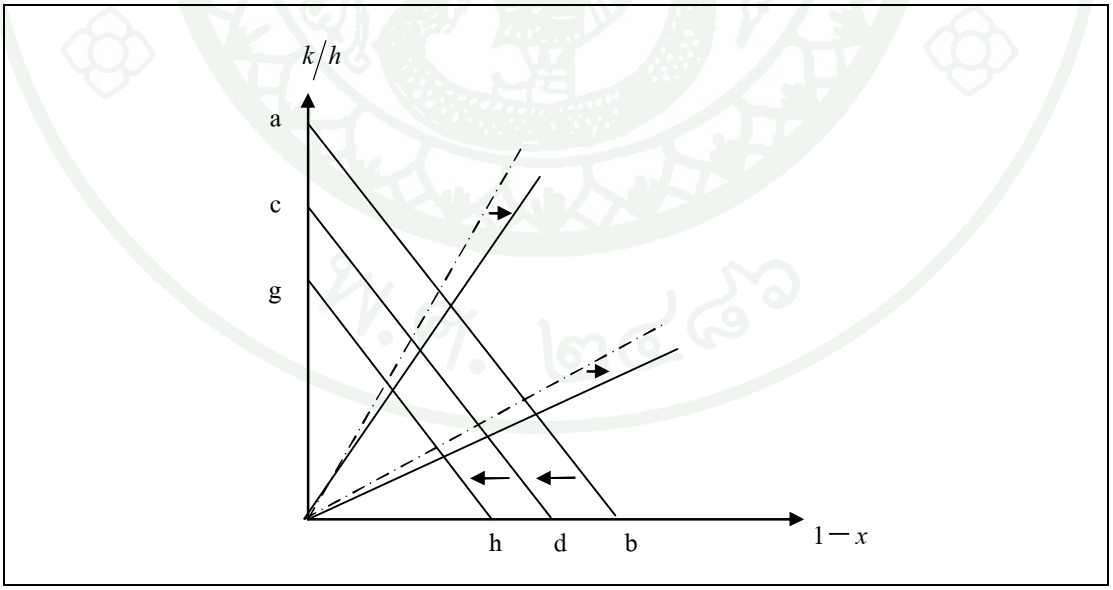
โดยที่ $A_t$ คือ จุดตัดแกน (Intercept) และมีค่าเท่ากับ $TC_t / r_t h_t$

$k_t / h_t$ คือ อัตราส่วนทุนต่อทุน

$1 - x_t$ คือ เวลาการพักผ่อน

$w_t / r_t$ คือ ความชันและอัตราส่วนของราคาปัจจัยการผลิตทั้งสองชนิด

เนื่องจากว่าอัตราส่วนทุนต่อประสิทธิภาพแรงงานมีค่าเท่ากับอัตราส่วนของราคาปัจจัยการผลิตทั้งสอง หรือ $w/r$ ดังนั้นเมื่อ $w_t / r_t$ เพิ่มขึ้น จึงทำให้ค่าของอัตราส่วนทุนต่อประสิทธิภาพแรงงานในทุกภาคการผลิต หรือ $\frac{s_{Gt} k_t}{l_{Gt} h_t}$ , $\frac{s_{Ht} k_t}{l_{Ht} h_t}$ , $\frac{s_{Qt} k_t}{l_{Qt} h_t}$ เพิ่มขึ้นด้วย




**ภาพที่ 6** การเปลี่ยนแปลงเส้นต้นทุนเท่ากันและความเข้มข้นของการใช้ทุน

ที่มา: Max Gillman and Michal Kejak (2008)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากภาพที่ 6 แสดงให้เห็นว่าการเน้นใช้ทุนเพิ่มขึ้น (Capital Intensive) ทั้งสองภาคการผลิต (สินค้าและทุนมนุษย์) มีความชันเป็นบวกจากจุดเริ่มต้น (ภาคสินค้ามีความเข้มข้นในการใช้ทุนมากกว่า) ในขณะเดียวกันเส้นต้นทุนเท่ากันมีความชันเป็นลบ เมื่อพิจารณาอัตราเงินเฟ้อที่เพิ่มขึ้นจะส่งผลให้เวลาการทำงาน $(1-x)$ และอัตราส่วนทุนต่อทุน $(k/h)$ ลดลง โดยเส้นต้นทุนเท่ากันจะเคลื่อนจาก ab ไป cd เกิดการสูงขึ้นของความเข้มข้นการใช้ทุนใหม่ (เส้นcd) และอัตราส่วนราคาปัจจัยการผลิต $(w/r)$ เนื่องจากเส้นต้นทุนเท่ากันมีค่าความชันมากขึ้น ทำให้ความเข้มข้นการใช้ทุนเพิ่มขึ้นและอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลดลง ตราบใดที่อัตราเงินเฟ้อยังเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก็จะทำให้อัตราส่วน $k/h$ และเวลาการพักผ่อนลดลงอีกครั้ง เป็นผลให้เส้นต้นทุนเท่ากันเคลื่อนจาก cd ไป gh ก็คืออัตราส่วน $w/r$ ที่ลดลง ดังนั้นอัตราส่วนทุนต่อประสิทธิภาพแรงงานและอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลดลง

**การตรวจเอกสาร**

Barro (1996) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “เงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ” ระหว่างปี ค.ศ.1960-1990 จากกว่า 100 ประเทศ ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ รายปีแบบภาคตัดขวาง (Cross-Section Data) และอนุกรมเวลา (Time-Series Data) ตัวแปรที่ใช้คือ รายได้ประชาชาติ (GDP) การเล่าเรียนในโรงเรียนของชายและหญิง การคาดหมายอายุไข ทุนมนุษย์ อัตราการเกิดประชากร รายจ่ายการบริโภคภาครัฐ อัตราแลกเปลี่ยน ดัชนีด้านกฎหมาย อัตราการค้า อัตราส่วนการลงทุน ดัชนีความเป็นประชาธิปไตย ตัวแปรหุ่น (ผู้ที่เป็นชาวลาตินอเมริกาและอื่นๆ) และเงินเฟ้อ ทำการศึกษาโดยใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares) จากการศึกษาวิเคราะห์เชิงประจักษ์ได้ประมาณการผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีต่อการเจริญเติบโตและการลงทุนในทิศทางตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ทราบได้ว่าในระยะยาว เมื่อเกิดการสูงขึ้นของเงินเฟ้อนั้นจะทำให้เกิดการลดลงของการเจริญเติบโตและการลงทุน โดยผลกระทบของเงินเฟ้ออย่างรุนแรงนั้นมาจากเงินเฟ้อในอดีตที่ทรงตัวในระดับสูงคือ การเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยที่ร้อยละ 10 ต่อปี ทำให้อัตราการเจริญเติบโตของรายได้ต่อหัวประชากร (Per Capita GDP) ลดต่ำลงร้อยละ 0.2-0.3 ต่อปี นอกจากนี้เมื่อเวลาผ่านไปช่วงระยะหนึ่งแล้วจะพบการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเจริญเติบโตทรงเศรษฐกิจ ได้ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อวิถีการดำรงชีวิตของประชาชน (Standards of Living) เช่น เกิดการลดลงของอัตราการเจริญเติบโตร้อยละ 0.2-0.3 ต่อปี และระดับของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศที่แท้จริงลดลงร้อยละ 4-7 เมื่อเวลาผ่านไป 30 ปี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการศึกษาพบว่า ในการประเมินผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีผลการดำเนินงานทางเศรษฐกิจ แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ10 ต่อปี ทำให้เกิดการลดลงของการเจริญเติบโตของรายได้ต่อหัวประชากรร้อยละ 0.2-0.3 ต่อปี และการลดลงในอัตราส่วนของการลงทุนต่อ GDP ร้อยละ 0.4-0.6 ต่อปี แม้ว่าผลกระทบเงินเฟ้อต่อการเจริญเติบโตจะมีขนาดเล็ก แต่ในระยะยาว ผลกระทบเหล่านี้จะสร้างความเสียหายอย่างมากต่อวิถีการครองชีพของประชาชน (Standards of Living) เช่น การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางการเงินที่ทำให้เกิดเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี จะทำให้เกิดการลดลงของระดับรายได้ที่แท้จริงของประชาชนร้อยละ 4-7 หลังจากระยะเวลาผ่านไป 30 ปี แสดงให้เห็นถึงความน่าเชื่อถือในการจัดการด้านเสถียรภาพของราคาสินค้า

Levine, Roaya, and Beck (2000) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ธนาคารและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ” ข้อมูลที่ใช้ประกอบด้วย ข้อมูลแบบ Panel ของประเทศต่างๆ จำนวน 74 ประเทศ ระยะเวลาตั้งแต่ปี ค.ศ.1961-1995 โดยเฉลี่ยข้อมูลช่วงเวลา ช่วงเวลาละ 5 ปี ดังนั้นจะได้จำนวนข้อมูลจากการสังเกต (Observations) ในแต่ละประเทศจำนวน 7 ช่วง คือ ปี ค.ศ. 1961-1965, 1966-1970, 1971-1975, … ตัวแปรที่ใช้ศึกษาคือ รายได้ต่อหัวของประชากร ขนาดของรัฐบาล การเปิดทางการค้า เงินเฟ้อ การศึกษา สภาพคล่อง Black Market Premium และการทำธุรกิจส่วนตัว ทำการใช้วิธีการทางเศรษฐมิติโดยใช้ตัวประมาณแบบ Generalized Method of Moment (GMM) มาจากแบบจำลองทางพลวัตที่เป็นการวิเคราะห์แบบ Panel Data สามารถแก้ไขปัญหาที่สำคัญในอดีตเช่น ความอคติเกี่ยวกับกับเวลา การละเลยตัวแปร (Simultaneity and Omitted Variable) และข้อมูลที่ไม่เด่นชัดจากการสังเกต (Unobservable) โดยในการตรวจสอบความสอดคล้องกันจะใช้เครื่องมือตัวแปรคือ Pure Cross-Section ผลการวิเคราะห์ของ Panel และภาคตัดขวางทำให้ทราบว่าองค์ประกอบภายนอกของการพัฒนาสถาบันการเงินมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ประโยชน์จากข้อสมมตคือ การปราศจากการละเลยตัวแปรและความสอดคล้องของเวลา นำมาซึ่งการหาช่องทางการส่งผ่านของความสัมพันธ์ทั้งสองตัวแปรว่าเป็นอย่างไร มีข้อโต้แย้งมาว่า ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการเงินกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจนั้นอยู่บนพื้นฐานของการเจริญเติบโตของปัจจัย (Factor Productivity) ไม่ผ่านการออมหรือการสะสมทุน โดยในการทดสอบเกี่ยวกับความแตกต่างของข้อมูลข้ามประเทศ (Cross-Country) นอกจากนี้แล้วตัวแปรต่างๆ เช่น ด้านกฎหมายของสิทธิเจ้าหนี้ (Creditor Rights) ความมีประสิทธิภาพของการบังคับใช้สัญญา (Contract Enforcement) และมาตรฐานการบัญชี (Accounting Standard) จะสามารถช่วยอธิบายความแตกต่างของระดับของการพัฒนาสถาบันการเงินได้นั้น ยังจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลต่างๆ ที่ประกอบด้วย 1) กฎหมายที่มีจัดลำดับความสำคัญของเจ้าหนี้ให้ได้รับความปลอดภัยจากมูลค่าในปัจจุบัน 2) กฎหมายที่บังคับใช้สัญญาอย่างจริงจัง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รวมถึง Government Contracts และ 3) มาตรฐานทางบัญชีที่ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ ครอบคลุม และความสามารถเทียบเท่ากับสถาบันการเงินต้องพัฒนาให้ดีขึ้น โดยในอนาคตจะมีการขยายความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยกำหนดการพัฒนาสถาบันการเงินด้วย

ผลการศึกษาพบว่า ในการทดสอบหาองค์ประกอบภายนอกของการพัฒนาสถาบันการเงินส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความแตกต่างของข้อมูลข้ามประเทศ (Cross-Country) ในทางกฎหมายและระบบทางบัญชี ได้แก่ สิทธิของเจ้าหนี้ (Creditor Rights) การบังคับใช้สัญญา (Contract Enforcement) และมาตรฐานการบัญชี (Accounting Standard) ในการวิเคราะห์แบบ Panel พบว่าองค์ประกอบภายนอกของการพัฒนาสถาบันการเงินเกี่ยวข้องกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ข้อมูลข้ามประเทศที่เกี่ยวกับกฎหมายและระบบทางบัญชีช่วยอธิบายความแตกต่างของสถาบันการเงินได้ แสดงให้เห็นว่ากฎหมายและระบบทางบัญชีช่วยปรับปรุงสิทธิของเจ้าหนี้ การบังคับใช้สัญญา ให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น และระบบทางบัญชีสามารถทำให้เพิ่มการพัฒนาสถาบันการเงินพร้อมกับการเพิ่มการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วย

Harris, Gillman, and Matyas (2001) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบทิศทางตรงกันข้ามของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโต: ทฤษฎีและหลักฐาน” ระหว่างปี ค.ศ.1961-1997 ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ รายปีแบบภาคตัดขวาง (Cross-Section Data) ทำการแบ่งชุดข้อมูลที่ทำการศึกษาเป็น 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่หนึ่งเป็นประเทศในกลุ่มสมาชิกของ OECD จำนวน 29 ประเทศ ชุดที่สองเป็นประเทศในกลุ่มสมาชิกของ APEC และชุดที่สามเป็นประเทศต่างๆ จำนวน 41 ประเทศ ตัวแปรที่ใช้คือ รายได้ต่อหัวประชากร (Per Capita GDP) อัตราการเจริญเติบโตที่แท้จริงรายปีเฉลี่ย อัตราเงินเฟ้อ และอัตราส่วนการลงทุนทั้งหมดภายในประเทศต่อGDP ใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares) แบบไม่ใช่เชิงเส้นตรง (Non-Linear) จากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเงินเฟ้อกับการเจริญเติบโตที่มีความขัดแย้งกับการศึกษาในเชิงประจักษ์ว่า ข้อกำหนดทางด้านเศรษฐมิติมักถูกละเมิด ทั้งจากผลของความล่าช้าด้านเวลารวมถึงความน่าเชื่อถือของเครื่องมือที่ใช้ในการคำนวณ จึงได้ทำการแก้ปัญหาโดยการนำตัวแปรปริมาณเงินเข้ามาพิจารณาในแบบจำลอง ซึ่งทำให้แสดงระดับนัยสำคัญได้มากขึ้น ผลการประมาณค่าของประเทศกลุ่ม OECD และ APEC แสดงให้เห็นว่าการลดลงของเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูงลงมาสู่ระดับกลางนั้นมีนัยสำคัญทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตของประเทศกลุ่ม OECD มากกว่าประเทศกลุ่ม APEC

ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองทางการเงินด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภายในและการกำหนดแบบจำลองทางเศรษฐมิติมีความสอดคล้องกัน แบบจำลองดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงผลของ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเจริญเติบโตและเงินเฟ้อในทิศทางตรงกันข้ามต่อกัน (จะเป็นผลดีเมื่อเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ) นอกจากนี้ยังพบว่า ในทุกประเทศของกลุ่ม OECD มีความสัมพันธ์ของเงินเฟ้อกับการเจริญเติบโตในทิศทางตรงกันข้ามกันอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกันกับประเทศกลุ่ม APEC

พิมลลักษณ์ เกษตรเกษม (2547) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “นโยบายการเงินที่เหมาะสมภายใต้การแลกได้แลกเสียระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับระดับผลผลิต” ระหว่างปี พ.ศ.2536-2545 เป็นข้อมูลทุติยภูมิรายไตรมาสแบบอนุกรมเวลา (Time-Series Data) ตัวแปรที่ใช้คือ ระดับผลผลิตมวลรวมภายในประเทศ อัตราดอกเบี้ยซื้อคืนในตลาดพันธบัตรระยะเวลา 14 วัน และอัตราเงินเฟ้อ วิธีการที่ใช้คือ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares) โดยนับตั้งแต่พฤษภาคม พ.ศ.2543 เป็นต้นมา ธนาคารแห่งประเทศไทยเปลี่ยนกรอบการบริหารนโยบายการเงินของประเทศมาเป็นการกำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อภายใต้แนวคิดพื้นฐานว่า เสถียรภาพของระดับราคาเพื่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจยั่งยืน แต่เป้าหมายขั้นสุดท้ายทั้งสองเป้าหมายดังกล่าวอาจมีความขัดแย้งกันเองได้ ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงนโยบายการเงินที่เกิดขึ้นของประเทศกับนโยบายการเงินที่เหมาะสมภายใต้การแลกได้แลกเสียระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับระดับผลผลิต จากนั้นทำการวิเคราะห์โดยการประยุกต์ใช้หลักการควบคุมที่เหมาะสมซึ่งเชื่อว่าผู้วางนโยบายพยายามจะทำให้ส่วนต่างระหว่างค่าเป้าหมายที่ต้องการกับค่าที่เกิดขึ้นจริงในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาให้มีค่าน้อยที่สุด พร้อมกับการใช้แบบจำลองพื้นฐานเศรษฐกิจมหภาคด้านอุปสงค์มวลรวมและอุปทานมวลรวมมาเป็นขอบเขตของแบบจำลองที่ใช้ศึกษา

ผลการศึกษาพบว่าเมื่อพิจารณาถึงการแลกได้แลกเสียระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับระดับผลผลิต นโยบายการเงินของประเทศไทยที่ผ่านมายังไม่อยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม เพราะจากการคำนวณหาขอบเขตที่เหมาะสมของสัมประสิทธิ์หน้าเป้าหมายอัตราเงินเฟ้ออยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมแล้ว แต่ค่าสัมประสิทธิ์ที่เกิดขึ้นจริงหน้าเป้าหมายระดับผลผลิตกลับออกนอกขอบเขตล่างที่เหมาะสม แสดงว่าในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาผู้วางนโยบายให้ความสำคัญกับเป้าหมายระดับผลผลิตของประเทศน้อยกว่าที่ควรจะเป็น เมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายเงินเฟ้อซึ่งอาจก่อให้เกิดความผันผวนของระดับผลผลิตในระบบเศรษฐกิจในอนาคตได้

Li (2005) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “เงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ: ผลกระทบ Threshold และกลไกการส่งผ่าน” ใช้ข้อมูลทุติยภูมิโดยแบ่งข้อมูลเป็น 2 ชุดได้แก่ ชุดที่หนึ่งในช่วงปี ค.ศ.1961-2004 มาจาก 117 ประเทศ แบ่งเป็นประเทศพัฒนาแล้ว 90 ประเทศและประเทศกำลังพัฒนา 27 ประเทศ ชุดที่สองในช่วงปี ค.ศ.1961-1990 มาจาก 90 ประเทศ แบ่งเป็นประเทศพัฒนา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แล้ว 63 ประเทศและประเทศกำลังพัฒนา 27 ประเทศ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือ อัตราการเจริญเติบโต เงินเฟ้อ การสะสมทุน ระดับรายได้เบื้องต้น รายจ่ายการบริโภคภาครัฐ อัตราการเจริญเติบโต อัตราการเจริญเติบโตของผลผลิตทั้งหมด (TFP) และอัตราการจ้างงาน ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ panel data โดยในปัจจุบันนักเศรษฐศาสตร์เห็นว่าอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับสูงจะส่งผลกระทบหรือเป็นปัญหาต่อบุคคล (หน่วยย่อยของระบบเศรษฐกิจ) และยังส่งผลถึงการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจในภาพรวมทั้งหมด ดังนั้นจึงทำการตรวจสอบหาผลกระทบของอัตราเงินเฟ้อที่มีต่อการดำเนินงานทางเศรษฐกิจ งานชิ้นนี้จึงได้เน้นให้เห็นถึงระดับหนึ่งของระดับ Threshold ที่เป็นอุปสรรคขัดขวางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยใช้ข้อมูลในประเทศพัฒนาแล้ว 90 ประเทศและประเทศกำลังพัฒนา 28 ประเทศ ตามรูปแบบความสัมพันธ์ไม่ใช่เชิงเส้นตรง (Non-Linear) ทั้ง 2 กลุ่มพบว่า มีระดับนัยสำคัญเป็นในลักษณะที่แตกต่างกันไปคือ 1) ประเทศกำลังพัฒนาพบว่ามีระดับ Threshold ณ ร้อยละ14 และ 38 อธิบายได้ว่า อัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำกว่าร้อยละ 14 ให้ผลการประมาณการผลกระทบของเงินเฟ้อต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่แน่ชัด แต่มีความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน ส่วนอัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับกลาง (ระหว่างระดับของ Threshold ทั้งสอง) พบว่า มีผลกระทบของเงินเฟ้ออย่างมีนัยสำคัญและสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้าม ในขณะที่อัตราเงินเฟ้อในระดับสูงมากนั้นจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญและมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน ทำให้การเจริญเติบโตลดลงอย่างรวดเร็ว 2) สำหรับประเทศพัฒนาแล้วพบระดับนัยสำคัญของ Threshold เพียงระดับเดียวที่ร้อยละ 24 นั่นคือ ระดับ Threshold ที่ต่ำกว่าร้อยละ 24 เงินเฟ้อส่งผลต่อการเจริญเติบโตอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่เมื่อเงินเฟ้ออยู่ในระดับสูงจะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลงเช่นกันกับประเทศกำลังพัฒนา

ผลการศึกษาพบว่าทั้งในประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนา เงินเฟ้อส่งผลกระทบในทิศทางตรงกันข้ามทั้งต่อประสิทธิภาพการลงทุน (หมายถึงการเจริญเติบโตของผลผลิตทั้งหมด (TFP)) และระดับการลงทุน (หมายถึงสัดส่วนการลงทุนต่อ GDP ) เมื่อกำหนดระดับเงินเฟ้อที่อยู่สูงกว่าร้อยละ 65 แต่เมื่อพิจารณาเงินเฟ้อที่ระดับต่ำกว่าร้อยละ 65 ของประเทศกำลังพัฒนาและที่ระดับต่ำกว่าร้อยละ 42 ของประเทศพัฒนาแล้ว พบว่าให้ระดับนัยสำคัญทิศทางเดียวกันกับระดับการลงทุน โดยผลกระทบดังกล่าวคล้ายกับงานของ Tobin คือ เงินเฟ้อจะทำให้เกิดการลดลงของอัตราผลตอบแทนที่ได้รับของผู้ออมในตลาดการเงินและให้เกิดการเพิ่มขึ้นของการสะสมทุน

Fayissa, Nsiah, and Tadasse (2007) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาเศรษฐกิจในแอฟริกา” ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ รายปีแบบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผสม (Panel Data) ระหว่างปี ค.ศ.1995-2004 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ รายได้ต่อหัวประชากร (GDP Per Capita) การลงทุนในทุนกายภาพ ตัวชี้วัดอิสรภาพทางเศรษฐกิจ (การเมือง เศรษฐกิจ สังคม ความปลอดภัย ความโปร่งใสยุติธรรม) การลงทุนในทุนมนุษย์ การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ รายจ่ายเพื่อการบริโภคของครัวเรือน และอัตราการค้า วิธีการที่ใช้คือ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด โดยใช้ทฤษฎีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของสำนักคลาสสิคใหม่ (Neoclassical) ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นว่า อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีระดับนัยสำคัญต่อรายได้ประชาชาติและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในกลุ่มประเทศแอฟริกา ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา แอฟริกามีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจาก 8.4 ล้านคน เป็น 10.6 ล้านคน และมีรายได้เพิ่มขึ้นจาก 2.3 พันล้านดอลลาร์ฯ เป็น 3.7 พันล้านดอลลาร์ฯ ทั้งนี้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศได้รับส่วนแบ่งทางการตลาดร้อยละ 10 ในปี ค.ศ.2006

ผลการศึกษาพบว่า การใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศส่งผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในกลุ่มแอฟริกา โดยการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 10 จะทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 ของรายได้ต่อหัวประชากร

Gillman and Kejak (2008) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “เงินเฟ้อ การลงทุน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ: การเงินและธนาคาร” ระหว่างปี ค.ศ.1954-2000 ข้อมูลทุติยภูมิ รายปีแบบอนุกรมเวลา (Time-Series Data) ตัวแปรที่ใช้คือ อัตราคิดลด แรงงาน (ในฟังก์ชันการผลิตของสินค้า ทุนมนุษย์ และสินเชื่อ) ค่าเสื่อม (ในภาคทุนมนุษย์และสินค้า) อัตราการเติบโตของเงิน อัตราการเจริญเติบโตเฉลี่ย อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย แรงงาน เวลาในการพักผ่อน การลงทุน การสะสมทุน ปริมาณเงิน และปริมาณผลผลิต วิธีการที่ใช้คือการทำ Simulation และ Calibration รวมไปถึงการนำเสนอหรืออธิบายข้อโต้แย้งที่มีต่อ Tobin ในวิธีการหาผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีต่อการสะสมทุน (Capital Intensity) จากแบบจำลองนั้นจะใช้อัตราส่วนทุนต่อประสิทธิภาพแรงงาน (Capital to Effective Labor Ratio) แรงงานที่มีประสิทธิภาพ (Effective Labor) และทุนมนุษย์ (Human Capital) เป็นหนึ่งในสมการข้อจำกัด พร้อมกับแบบจำลองการใช้เงินสดล่วงหน้า (Cash in Advance) หรือ CIA และแบบจำลองการเจริญเติบโตภายใน (Endogenous Growth) ที่มีภาคธนาคาร (Financial Intermediation) เข้ามาทำการวิเคราะห์ด้วย นำไปสู่ความน่าเชื่อถือในการอธิบายตัวแปรได้มากขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า ในระยะยาวนั้นการเจริญเติบโตของผลผลิต การลงทุน และอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงมีแนวโน้มได้รับผลกระทบและมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับเงินเฟ้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ซึ่งในทางทฤษฎีแล้ว เงินเฟ้อส่งผลกระทบต่อทุนมนุษย์แล้วทำให้เกิดการลดลงของการเจริญเติบโตในผลผลิต หรือเรียกว่าเป็น ผลกระทบโดยตรง (Direct Effect) นอกจากนี้ยังเกิดการลดลงของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง รวมไปถึงการลดลงของการลงทุน (การลงทุนจะเพิ่มขึ้นในระยะสั้นเท่านั้น)

Vaona (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “เงินเฟ้อและการเจริญเติบโตในระยะยาว” ระหว่างปี ค.ศ.1960-1999 ข้อมูลทุติยภูมิ รายปีแบบภาคตัดขวาง (Cross-Section Data) ตัวแปรที่ใช้คือ เงินเฟ้อ รายได้ต่อหัวของประชากร (GDP Per Capita) อัตราการเจริญเติบโตของประชากร อัตราส่วนการลงทุนต่อ GDP ค่าใช้จ่ายในการบริโภคภาครัฐต่อ GDP การศึกษาเล่าเรียน และอัตราการค้า วิธีการที่ใช้คือ วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (Ordinary Least Squares) แบบ Two-Stage Least-Squares (2SLS) ทำการหาอิทธิพลของเงินเฟ้อที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจผ่านทางตลาดแรงงานทั้งทางทฤษฎีและการศึกษาเชิงประจักษ์ มีที่มาจากวรรณกรรมของสำนักเคนส์ใหม่กับความหนืดของค่าจ้างที่เกี่ยวข้องกับเงินเฟ้อและระดับของผลผลิต โดยใช้ค่าความยืดหยุ่นการทดแทนกันข้ามช่วงเวลาของเวลาการทำงาน (Intertemporal Elasticity of Substitution of Working Time) ซึ่งเมื่อมีค่ามากกว่าศูนย์แสดงว่า เงินเฟ้อมีขนาดผลกระทบอย่างมากและเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจตลอดจนสวัสดิการของคนในสังคมลดลง ภายใต้การสมมติที่ว่าระยะเวลาของสัญญาการจ้างงานไม่ก่อให้เกิดความเป็นกลางทางการเงินและแรงงานสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์เกิดเงินเฟ้อสูงได้ตามต้นทุนที่เพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลของเงินเฟ้อส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางตรงกันข้าม แต่ไม่พบระดับ threshold ใดๆ ภายใต้แบบจำลองการเจริญเติบโตภายใน (Endogenous Growth Model) ของสำนักเคนส์ใหม่ (New Keynesian) กับความหนืดของค่าจ้าง (Sticky Wages) โดยใช้ความยืดหยุ่นการทดแทนกันข้ามช่วงเวลาของเวลาการทำงานเป็นพารามิเตอร์ในการวัดรูปแบบหรืออิทธิพลที่เกิดขึ้นของเงินเฟ้อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เมื่อมีค่าเท่ากับศูนย์แล้วพบว่าความสัมพันธ์ที่ได้จะปรากฏผลไม่แน่ชัด แต่เมื่อมีค่ามากกว่าศูนย์พบว่า เงินเฟ้อมีขนาดผลกระทบอย่างมากในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หมายความว่าการเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อทำให้เกิดการลดลงของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสอดคล้องกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในแบบจำลองและมีทิศทางเดียวกันกับค่าความยืดหยุ่นข้ามช่วงเวลา

Ibarra and Trupkin (2011) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อกับการเจริญเติบโต” โดยใช้วิธี Smooth Transition Regression Model for Panel Data (PSTR) ประกอบด้วยประเทศพัฒนาแล้วและกำลังพัฒนาในช่วง ค.ศ.1950-2007 ข้อมูลทุติยภูมิ รายปีแบบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคตัดขวาง (Cross-Section Data) และอนุกรมเวลา (Time-Series Data) จำนวน 124 ประเทศ ตัวแปรที่ใช้ได้แก่ รายได้ต่อหัวประชากร (Per Capita GDP) อัตราการเจริญเติบโตของประชากร อัตราการลงทุนต่อผลผลิต การเปิดทางการค้า และอัตราการค้า วิธีการที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบจำลองสมการถดถอยพาเนล หรือ PSTR ในการประมาณการแบบจำลองได้มุ่งเน้นไปที่การหาระดับ Threshold ที่เงินเฟ้อส่งผลอันตรายต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และการหาฟังก์ชันการเชื่อมโยงกันจากนโยบายหนึ่งไปสู่อีกนโยบาย โดยได้เพิ่มเติมหรือขยายแบบจำลอง ของ Khan and Senhadji (2001) ซึ่งทำการหาผลการประมาณการถึงระดับของ Threshold นอกจากนี้ยังข้อเสนอแนะให้ธนาคารกลางของประเทศกำลังพัฒนาควรจะดำเนินการอย่างรวดเร็วเมื่อเงินเฟ้อเริ่มเข้าใกล้หรืออยู่เหนือระดับของ Threshold คือ ธนาคารกลางควรจะทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นโดยการลดเงินเฟ้อเมื่อเริ่มเข้าใกล้หรือเหนือกว่าระดับ Threshold ดังนั้นควรให้เกิดความสอดคล้องกับการเลือกใช้นโยบายเป้าหมายเงินเฟ้อ อย่างไรก็ตามแบบจำลองมีข้อจำกัดในเรื่องความเร็วของการเปลี่ยนแปลงระดับ Threshold

ผลการศึกษาพบว่า ค่าประมาณที่อยู่สูงกว่าระดับ Threshold ของเงินเฟ้อส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางตรงกันข้าม และเมื่อพิจารณาความเร็วในการเปลี่ยนแปลงนโยบายเป้าหมายเงินเฟ้อไปสู่อื่นๆ (เป็นข้อมูลในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2) โดยใช้แบบจำลอง Panel กับ Fixed Effects พบว่า ระดับ Threshold ของเงินเฟ้อในประเทศกลุ่มอุตสาหกรรมเท่ากับร้อยละ 4.1 ในขณะประเทศกลุ่มไม่ใช่อุตสาหกรรมเท่ากับร้อยละ 19.1 ส่วนผลกระทบในการเปลี่ยนแปลงของเงินเฟ้อพบว่า เงินเฟ้อส่งผลต่อการเจริญเติบโตในประเทศกลุ่มอุตสาหกรรมเป็นไปในทิศทางเดียวกัน แต่ในประเทศกลุ่มที่ไม่ใช่อุตสาหกรรม เงินเฟ้อจะเป็นอันตรายต่อการเจริญเติบโตซึ่งทำให้ลดลงอย่างรวดเร็วเมื่อเข้าใกล้ระดับของ Threshold

Karim and Zaidi (2012) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การลงทุน การบริโภคของครัวเรือน และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ในประเทศมาเลเซีย” โดยวิธี Structural Vector Error Correction Model (SVECM) ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ รายไตรมาส แบบอนุกรมเวลา (time-series data) ระหว่างปี ค.ศ. 1991-2010 รวมทั้งสิ้น 78 ไตรมาส ตัวแปรที่ใช้คือ การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การบริโภคของครัวเรือน และการลงทุน ในการศึกษาให้ความสำคัญในเรื่องของการพิจารณาใช้นโยบายของรัฐบาลหรือผู้มีอำนาจดังนี้ ประการที่หนึ่งในการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้นโดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ สิ่งที่รัฐบาลควรจะดำเนินการคือการใช้นโยบายด้านการเงินและการคลังเพื่อกระตุ้นให้เกิดการบริโภคของครัวเรือนและการลงทุนอย่างได้ผล ประการที่สองรัฐบาลจะต้องให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระยะยาว เนื่องจากผลกระทบของการบริโภค

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ของครัวเรือนและการลงทุนต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีนัยสำคัญเพียงระยะสั้นเท่านั้น โดยในการทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวนั้น ผ่านทางนโยบายด้านอุปทาน (Supply Side Policy) เพราะว่านโยบายด้านอุปสงค์ (Demand Side Policy) เช่น การใช้มาตรการทางการคลังหรือการเงินมีผลให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงในระยะสั้นเท่านั้น ประการที่สามรัฐบาลสามารถจะดำเนินทั้งนโยบายทางการเงินการคลังกับนโยบายด้านอุปทานเพื่อให้เกิดเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาพบว่า ในการหาความสัมพันธ์ระหว่างการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ การลงทุนและการบริโภคของครัวเรือนในประเทศมาเลเซียโดยใช้แบบจำลอง SVECM นั้น การบริโภคของครัวเรือนและการลงทุนมีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีนัยสำคัญในระยะสั้น โดยแนวโน้มในระยะยาวพบว่าความสัมพันธ์ทั้งการลงทุนและการบริโภคของครัวเรือนที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจไม่มีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตามในระยะยาว การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีผลกระทบต่อการบริโภคของครัวเรือนและการลงทุน บอกเป็นนัยว่านโยบายด้านอุปสงค์ (Demand Side Policy) ซึ่งผ่านทางนโยบายการเงินและการคลัง เป็นผลมาจากการบริโภคของครัวเรือนและการลงทุนทำให้กระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระยะสั้น ดังนั้นนโยบายด้านอุปทาน (Supply Side Policy) ควรจะกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะยาวด้วย

จากการตรวจเอกสารงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้แก่ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อ ผู้มีงานทำ ทุนมนุษย์ รายจ่ายของครัวเรือน จำนวนนักท่องเที่ยว และเงินให้สินเชื่อ ซึ่งงานวิจัยต่างๆ มีการใช้ตัวแปรที่เหมือนและต่างกันออกไป รวมถึงวิธีการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีทั้ง Simulation, Calibration, วิธีกำลังสองน้อยที่สุด (OLS), วิธี Vector Autoregressive (VAR) และ Panel Data มีการใช้ทั้งข้อมูลแบบอนุกรมเวลา (Time-Series) ภาคตัดขวาง (Cross-Section) หรือข้อมูลผสม (Panel) โดยผลการศึกษาออกมาแสดงให้เห็นว่า ผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กันในทิศทางตรงกันข้ามและทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ในการพัฒนาของสถาบันการเงินหรือธนาคารและการท่องเที่ยวได้ส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจด้วย โดยมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยว่ามีลักษณะเป็นแบบใด เป็นไปตามทฤษฎีหรือไม่ โดยใช้แบบจำลองตามงานของ Gillman and Kejak (2008) และในส่วนการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรใช้การวิเคราะห์แบบพาเนล (Panel Data)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# วิธีการศึกษา

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมสำหรับการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากบทความทางวิชาการ รายงานที่ตีพิมพ์ หรืองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีที่มาจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำหรับการวิเคราะห์เชิงปริมาณ มีที่มาจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิโดยได้ทำการรวบรวมข้อมูลตัวเลขทางสถิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงพาณิชย์ การค้าจังหวัด และสำนักงานสถิติแห่งชาติ ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมแบบ Panel เป็นการผสมระหว่างข้อมูลภาคตัดขวาง(Cross-Section Data) และข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data)โดยข้อมูลภาคตัดขวางคือ ข้อมูลของจังหวัดต่างๆ ทั้ง 76 จังหวัดในประเทศไทย ส่วนข้อมูลแบบอนุกรมเวลาคือ ช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาจะเป็นรายปี ครอบคลุมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2553 รวมทั้งสิ้น 4 ปี ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตารางที่ 3 และมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติรายจังหวัด (Gross Provincial Products หรือ GPP) โดยใช้รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากร

2. ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้แก่ ผู้มีงานทำ (หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และในระหว่าง 7 วันก่อนวันสัมภาษณ์มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ 1) ได้ทำงานตั้งแต่ 1 ชั่วโมงขึ้นไป โดยได้รับค่าจ้าง เงินเดือน ผลกำไร เงินปันผลค่าตอบแทนที่มีลักษณะอย่างอื่นสำหรับผลงานที่ทำ เป็นเงินสด หรือสิ่งของ 2) ไม่ได้ทำงาน หรือทำงานน้อยกว่า 1 ชั่วโมง แต่เป็นบุคคลที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ 2.1) ยังได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือผลประโยชน์อื่นๆ หรือผลกำไรจากงานหรือธุรกิจในระหว่างที่ไม่ได้ทำงาน 2.2) ไม่ได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือผลประโยชน์อื่นๆ หรือผลกำไรจากงานหรือธุรกิจในระหว่างที่ไม่ได้ทำงาน แต่ยังมีงานหรือธุรกิจที่จะกลับไปทำ 3) ทำงานอย่างน้อย 1 ชั่วโมง โดยไม่ได้รับค่าจ้างในวิสาหกิจ หรือไร่นาเกษตรของหัวหน้าครัวเรือนหรือของสมาชิกในครัวเรือน)) ทุนมนุษย์ (แทนด้วยค่าเฉลี่ยคะแนน O-Net ในระดับชั้น ป.6 , ม.3 และ ม.6) การบริโภคเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน (ค่าใช้จ่ายในการบริโภค) และจำนวนนักท่องเที่ยว (นับรวมจำนวนนักท่องท่องเที่ยวกับนักทัศนาจร โดยนักท่องเที่ยวหมายความ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รวมไปถึง ผู้ที่เดินทางไปเยือนจังหวัดนั้นโดยวัตถุประสงค์ต่างๆ ที่ไม่ใช่การไปทำงานประจำ การศึกษา และไม่ใช่คนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนา หรือศึกษาอยู่ที่จังหวัดนั้น ทั้งนี้ต้องพักค้างคืนอย่างน้อย 1 คืน ส่วนนักทัศนาจรหมายถึง ผู้เยี่ยมเยือนที่ไม่พักค้างคืน)

3. ข้อมูลจากกระทรวงพาณิชย์ ได้แก่ อัตราเงินเฟ้อรายจังหวัด (คำนวณจาก ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป)

4. ข้อมูลจากธนาคารแห่งประเทศไทย ได้แก่ ปริมาณเงินให้สินเชื่อ

**ตารางที่ 3** ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

| ตัวแปร | สัญลักษณ์ | หน่วย | ที่มา |
|---|---|---|---|
| อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ | growth | ร้อยละ | สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ |
| อัตราเงินเฟ้อ | rate | ร้อยละ | กระทรวงพาณิชย์ |
| ผู้มีงานทำ | labor | แสนคน | สำนักงานสถิติแห่งชาติ |
| ทุนมนุษย์ | edu | คะแนน | สำนักงานสถิติแห่งชาติ |
| การบริโภค | exp | พันบาท | สำนักงานสถิติแห่งชาติ |
| จำนวนนักท่องเที่ยว | visit | ล้านคน | สำนักงานสถิติแห่งชาติ |
| ปริมาณเงินให้สินเชื่อ | credit | หมื่นล้านบาท | ธนาคารแห่งประเทศไทย |

ที่มา: จากการรวบรวม

**การวิเคราะห์ข้อมูล**

ในการศึกษาผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจะนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ทั้งในเชิงพรรณนา และเชิงปริมาณ โดยในการศึกษาจะทำการวิเคราะห์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพทั่วไปของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทยโดยใช้ข้อมูลการวิเคราะห์เชิงพรรณนาซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การศึกษาข้อที่หนึ่งคือ เพื่อศึกษาลักษณะของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทย โดยการนำเสนอข้อมูลในรูปของตาราง กราฟ และรูปภาพประกอบการบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 ใช้ข้อมูลจากการศึกษาเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในประเทศไทยประกอบกับการตรวจเอกสารหรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ขั้นตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะนำค่าสถิติปัจจัยที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ได้จากขั้นตอนที่ 2 แล้วหาความสัมพันธ์โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติที่สร้างขึ้น (Econometrics Model) เพื่อเป็นการตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 โดยใช้แบบจำลองการประมาณการสมการ Panel Data

**แบบจำลองสมการถดถอย Panel Data** (Gujarati, 2004)

ข้อมูลแบบ Panel คือ ข้อมูลผสมระหว่างอนุกรมเวลา (Time Series Data) ทำให้เราจะสังเกตเห็นค่าของสิ่งหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งในช่วงของเวลาเช่น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP) สำหรับหลายไตรมาสหรือหลายปี ส่วนของข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-Section Data) เป็นค่าของสิ่งหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งตัวแปรที่ถูกเก็บรวบรวมหลายหน่วยตัวอย่าง ณ จุดเดียวกันของเวลาเช่น อัตราการเกิดอาชญากรรมสำหรับ 50 รัฐในสหรัฐอเมริกาในปี ค.ศ.1996 ดังนั้นข้อมูลแบบ Panel จึงเหมือนกับข้อมูลภาคตัดขวางในแง่ของการมีหลายหน่วยตัวอย่าง แต่จะเพิ่มในเรื่องมิติของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย จึงเป็นที่มาของชื่อเรียกที่หลากหลายของข้อมูลว่า Pooled Data, Micropanel Data, Longitudinal Data, Event History Analysis และ Cohort Analysis แม้ว่าจะมีหลายชื่อแต่ทุกชื่อมีความหมายสำคัญอย่างเดียวกันคือ การศึกษาข้อมูลแบบภาคตัดขวางที่มีการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวอยู่ตลอดช่วงของเวลาทำการสังเกต

ข้อดีของการใช้ข้อมูลแบบ Panel

1. เนื่องจากข้อมูลแบบ Panel เกี่ยวข้องกับเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาของบุคคล บริษัท รัฐ ประเทศ เป็นต้น ซึ่งมีลักษณะเฉพาะเจาะจง ดังนั้นในการวิเคราะห์จะทำให้สามารถพบความแตกต่างกันของข้อมูลได้อย่างชัดเจน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ข้อมูลแบบ Panel จะให้ความน่าสนใจ (More Informative Data) เนื่องจากมีจำนวนของข้อมูลมากขึ้นทั้งจากข้อมูลอนุกรมเวลาและภาคตัดขวาง นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความหลากหลายมากขึ้น (More Variability) ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรน้อยลง (Less Collinearity among Variables) ระดับองศาอิสระของข้อมูล (Degree of Freedom ) และความมีประสิทธิภาพ (More Efficiency) มากขึ้น

3. ถ้าการศึกษาข้อมูลแบบภาคตัดขวางที่ทำซ้ำๆ แล้ว ข้อมูลแบบ Panel จะมีความเหมาะสมมากกว่าในแง่ของการเคลื่อนที่เปลี่ยนแปลงในเวลา (dynamics of change) เช่น การศึกษาเกี่ยวกับช่วงเวลาของการว่างงาน การเปลี่ยนงาน และการเคลื่อนย้ายแรงงาน

4. ข้อมูลแบบ Panel สามารถตรวจสอบและวัดผลกระทบที่ไม่อาจสังเกตได้จากข้อมูลที่เป็นแบบอนุกรมเวลาและภาคตัดขวาง เช่น ในการศึกษาผลกระทบของกฎหมายค่าจ้างขั้นต่ำที่ส่งผลต่อการจ้างงานและรายได้ โดยหากได้ทำการศึกษารวมไปถึงการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่องของค่าจ้างหรือการเพิ่มขึ้นของค่าจ้างจากรัฐบาล

5. ข้อมูลแบบ Panel เป็นประโยชน์ในการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมที่มีความซับซ้อนหรือปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจ เช่น การศึกษาการประหยัดต่อขนาด (Economies of Scale) และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (Technological Change)

6. ข้อมูลที่มีจำนวนอยู่หลายหน่วยนั้น หากรวบรวมบุคคลหรือบริษัทเข้าด้วยกันแล้ว ข้อมูล Panel สามารถทำให้ความอคติ (Bias) ที่อาจจะเกิดขึ้นลดลงได้

จากการศึกษาเรื่อง “The Determinants of Corporate Investment” (Y. Grunfeld, 1958) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบริษัทขนาดใหญ่ในประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 4 บริษัท ได้แก่ General Electric (GE), General Motor (GM), U.S. Steel (US) และ Westinghouse ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาคือตั้งแต่ปี ค.ศ.1935-1954 รวมทั้งสิ้น 20 ปี ดังนั้นจะทำให้ได้จำนวนของตัวอย่าง (Observations) เท่ากับ $20 \times 4 = 80$ ตัวอย่าง โดยมีรูปแบบของสมการเป็นดังต่อไปนี้

$$Y_{it} = \alpha + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + u_{it} \tag{33}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยที่ $Y_{it}$ คือ การลงทุนสุทธิ

$X_1$ คือ มูลค่าของแต่ละบริษัท

$X_2$ คือ การสะสมทุนที่แท้จริง

$\alpha$ คือ จุดตัดแกน

$\beta_1, \beta_2$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความชัน

$u$ คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

$i$ คือ ตัวอย่าง (1,2,3 และ 4) ได้แก่ GM,GE,US,WEST

$t$ คือ ช่วงเวลา (1,2,3,…,20) ตั้งแต่ปี ค.ศ.1935-1954

จากสมการดังกล่าวจะอยู่ภายใต้สมมติฐานคือ $X$ ต้องเป็น Nonstochastic Variable ส่วนค่าความคลาดเคลื่อนกำหนดให้มีค่าเฉลี่ยและความแปรปรวนเท่ากับ $E(u_{it}) \sim N(0,\sigma^2)$

วิธีการประมาณข้อมูลแบบ Panel มีอยู่ด้วยกัน 3 รูปแบบดังนี้

1. Pooled Model
2. Fixed Effects Model
3. Random Effects Model

1. Pooled Model คือ รูปแบบสมการที่จุดตัดแกน (Intercept) และความชัน (Slope Coefficients) เหมือนกันทุกข้อมูลภาคตัดขวางแต่ละตัว ตามรูปแบบสมการดังนี้

$$Y_{it} = \alpha + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + u_{it} \tag{34}$$

2. Fixed Effects Model รูปแบบสมการนี้เรียกอีกอย่างว่า Least-Squares Dummy Variable (LSDV) มีรูปแบบสมการดังนี้

$$Y_{it} = \alpha_i + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + u_{it} \tag{35}$$

สมการ (34) และ (35) มีความแตกต่างกันคือ จุดตัดแกนในแต่ละข้อมูลภาคตัดขวาง ได้แก่ ตัวอย่างที่แทนด้วยบริษัททั้ง 4 แห่ง แสดงให้เห็นถึงคุณสมบัติที่เป็นลักษณะเฉพาะเจาะจงของแต่ละบริษัท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยในการประมาณการด้วย Fixed Effects Model แบ่งได้หลายวิธีตามการตั้งสมมติฐานหรือข้อสมมติที่เกี่ยวกับจุดตัดแกน (Intercept) ค่าสัมประสิทธิ์ความชัน (Slope Coefficients) และค่าความคลาดเคลื่อน (Error Term) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ค่าสัมประสิทธิ์ความชันมีค่าคงที่ แต่จุดตัดแกนเปลี่ยนแปลงตามแต่ละบุคคลและเวลาหรือแต่ละข้อมูลภาคตัดขวาง โดยในการประมาณการจะใช้ค่าตัวแปรหุ่นในแต่ละจุดตัดแกนของข้อมูลคือ บริษัททั้ง 4 ได้แก่ GM,GE,US และ WEST มีรูปแบบสมการดังนี้

$$Y_{it} = \alpha_1 + \alpha_2 D_{2i} + \alpha_3 D_{3i} + \alpha_4 D_{4i} + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + u_{it} \quad (36)$$

โดยที่

$D_{2i} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นเป็นตัวแปรของ GM, $= 0$ หากไม่ใช่

$D_{3i} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นเป็นตัวแปรของ US, $= 0$ หากไม่ใช่

$D_{4i} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นเป็นตัวแปรของ WEST, $= 0$ หากไม่ใช่

ถ้าไม่ใส่ตัวแปรหุ่นจะหมายถึงบริษัท GE

การใช้ตัวแปรหุ่นแทนข้อมูลภาคตัดขวางนั้นจะต้องลดจำนวนข้อมูลที่ทำการสังเกต (Observation) เนื่องจากหลีกเลี่ยงการเกิดกับดักตัวแปรหุ่น (Dummy-Variable Trap) หรือการเกิดความสัมพันธ์ที่เกิดในตัวข้อมูลเอง (Perfect Collinearity) ในแบบจำลองดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันในชื่อว่า Covariance Model และ $X$ ทั้งสองตัวเป็น Covariates

ถ้าหากพิจารณาผลกระทบของความแตกต่างด้านช่วงเวลา (Time Effect) เช่น ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมการไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงนโยบายของรัฐบาลและผลกระทบของสงคราม โดยทำการใส่ตัวแปรหุ่นทั้ง 20 ช่วงเวลา จะได้รูปแบบสมการดังนี้

$$Y_{it} = \lambda_0 + \lambda_1 D_{35} + \lambda_2 D_{36} + ... + \lambda_{19} D_{53} + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + u_{it} \quad (37)$$

โดยที่

$D_{35} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นอยู่ในปี ค.ศ. 1935, $= 0$ หากไม่ใช่

$D_{36} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นอยู่ในปี ค.ศ. 1936, $= 0$ หากไม่ใช่

$D_{37} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นอยู่ในปี ค.ศ. 1937, $= 0$ หากไม่ใช่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$D_{38} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นอยู่ในปี ค.ศ. 1938, $= 0$ หากไม่ใช่

. . .

. . .

$D_{53} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นอยู่ในปี ค.ศ. 1953, $= 0$ หากไม่ใช่

2.2 จุดตัดแกน (Intercept) แตกต่างกันตามแต่ละบุคคลหรือแต่ละข้อมูลภาคตัดขวางในแต่ละช่วงเวลา ส่วนค่าสัมประสิทธิ์ความชันคงที่ ซึ่งมาจากการรวมรูปแบบสมการทั้งสองคือ สมการ (36) และ (37) ได้ดังนี้

$$Y_{it} = \alpha_1 + \alpha_2 D_{2i} + \alpha_3 D_{3i} + \alpha_4 D_{4i} + \lambda_0 + \lambda_1 D_{35} + \lambda_2 D_{36} + ... + \lambda_{19} D_{53} + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + u_{it} \quad (38)$$

โดยที่ $D_{2i} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นเป็นตัวแปรของ GM, $= 0$ หากไม่ใช่

$D_{3i} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นเป็นตัวแปรของ US, $= 0$ หากไม่ใช่

$D_{4i} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นเป็นตัวแปรของ WEST, $= 0$ หากไม่ใช่

ถ้าไม่ใส่ตัวแปรหุ่นจะหมายถึงบริษัท GE

$D_{35} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นอยู่ในปี ค.ศ. 1935, $= 0$ หากไม่ใช่

$D_{36} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นอยู่ในปี ค.ศ. 1936, $= 0$ หากไม่ใช่

. . .

. . .

. . .

$D_{53} = 1$ ถ้าตัวแปรนั้นอยู่ในปี ค.ศ. 1953, $= 0$ หากไม่ใช่

2.3 ทุกค่าทั้งจุดตัดแกน (Intercept) และสัมประสิทธิ์ความชัน (Slop Coefficients) แตกต่างกันในแต่ละบุคคลหรือข้อมูลภาคตัดขวาง (All Coefficients Vary Across Individuals) ทำให้ทราบได้ว่าตัวอย่างมีความแตกต่างกันทั้งหมด โดยการประมาณการสมการจะนำตัวแปรหุ่นใส่เข้าไปในข้อมูลภาคตัดขวางและตัวแปรอิสระแต่ละตัว ( $X$ ) เขียนเป็นสมการได้ดังนี้

$$Y_{it} = \alpha_1 + \alpha_2 D_{2i} + \alpha_3 D_{3i} + \alpha_4 D_{4i} + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + \gamma_1 (D_{2i} X_{1it}) + \gamma_2 (D_{2i} X_{2it}) + \gamma_3 (D_{3i} X_{1it}) + \gamma_4 (D_{3i} X_{2it}) + \gamma_5 (D_{4i} X_{1it}) + \gamma_6 (D_{4i} X_{2it}) + u_{it} \quad (39)$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. Random Effect Model หรือ REM มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า Error Component Model (ECM) โดยมีพื้นฐานมาจากสมการของ Fixed Effect Model ในสมการ (35) คือ

$$Y_{it} = \alpha_i + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + u_{it} \tag{40}$$

จากเดิมจุดตัดแกน($\alpha_i$) ในรูปแบบสมการ Fixed Effect Model ถูกกำหนดให้เป็น Fixed แต่ในรูปแบบสมการ Random Effect Model นั้นจะสมมติให้เป็นตัวแปรสุ่ม (Random Variable) ประกอบด้วยค่าเฉลี่ยของจุดตัดแกนและค่าความคลาดเคลื่อนแบบสุ่ม ดังสมการนี้

$$\alpha_i = \alpha + \varepsilon_i \qquad i = 1, 2, ..., N \tag{41}$$

โดยที่ $\varepsilon_i$ คือ ค่าความคลาดเคลื่อนแบบสุ่ม มีการแจกแจงแบบปกติ $(0, \sigma_\varepsilon^2)$ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่าศูนย์ และความแปรปรวนเท่ากับ $\sigma_\varepsilon^2$

จากสมการ (41) จุดตัดแกนในแต่ละบุคคลหรือข้อมูลภาคตัดขวาง ($\alpha_i$) จะประกอบไปด้วยจุดที่เป็นค่าเดียวกัน ($\alpha$) ดังนั้นความแตกต่างกันของแต่ละบุคคลหรือข้อมูลภาคตัดขวางจะสะท้อนจากค่าความคลาดเคลื่อน($\varepsilon_i$)

ทำการแทนสมการ (2.41) ลงในสมการ (2.40) จะได้

$$Y_{it} = \alpha + \varepsilon_i + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + u_{it}$$
$$Y_{it} = \alpha + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + u_{it} + \varepsilon_i$$
$$Y_{it} = \alpha + \beta_1 X_{1it} + \beta_2 X_{2it} + \omega_{it} \tag{42}$$
$$\omega_{it} = u_{it} + \varepsilon_i \tag{43}$$

จึงเป็นที่มาในการเรียกชื่อแบบจำลอง Error Components Model (ECM) คือจากค่าความคลาดเคลื่อน ($\omega_{it}$) ซึ่งเป็น Composite Error Term ประกอบไปด้วยค่าความคลาดเคลื่อนที่มาจาก 2 องค์ประกอบรวมกันคือ $\varepsilon_i$ มาจากในแต่ละบุคคลหรือข้อมูลภาคตัดขวางที่เรียกว่า Cross-Section หรือ Individual-Specific และ $u_{it}$ มาจากทั้งข้อมูลแบบช่วงเวลา (Time Series) กับแต่ละบุคคลหรือข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-Section)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากสมการรูปแบบของ ECM ดังกล่าวจะอยู่ภายใต้ข้อสมมติต่อไปนี้

$$\begin{aligned} \varepsilon_i &\sim N(0,\sigma_\varepsilon^2) \\ u_{it} &\sim N(0,\sigma_u^2) \\ E\left(\varepsilon_i u_{it}\right)=0 \quad E\left(\varepsilon_i \varepsilon_j\right)&=0 \quad \left(i \neq j\right) \\ E\left(u_{it}u_{is}\right)=E\left(u_{it}u_{jt}\right)=E\left(u_{it}u_{js}\right)&=0 \quad \left(i \neq j; t \neq s\right) \end{aligned} \tag{44}$$

อธิบายได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนจะต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเอง รวมทั้งไม่มีความสัมพันธ์กันระหว่างความคลาดเคลื่อนของแต่ละบุคคลหรือข้อมูลภาคตัดขวางและข้อมูลช่วงเวลา

สังเกตว่าในเรื่องความแตกต่างระหว่างรูปแบบสมการทั้งสองวิธีคือ FEM กับ ECM นั้น ข้อมูลแต่ละบุคคลหรือภาคตัดขวางใน FEM จะมีค่าจุดตัดแกนในตัวสมการเอง (Fixed) ในทางตรงกันข้ามในรูปแบบของ ECM จุดตัดแกนจะแทนด้วยค่าเฉลี่ยทั้งหมดของแต่ละบุคคลหรือภาคตัดขวางและค่าความคลาดเคลื่อน( $\varepsilon_i$ ) จะเป็น Random ของส่วนเบี่ยงเบนค่าเฉลี่ยของแต่ละบุคคล ซึ่งเข้าใจตรงกันว่าเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง (Unobservable Variable)

จากสมการ(39) ได้มีข้อสมมติเพิ่มขึ้นมาคือ

$$E\left(w_{it}\right)=0 \tag{45}$$

$$Var\left(w_{it}\right)=\sigma_\varepsilon^2+\sigma_u^2 \tag{46}$$

แสดงให้เห็นว่าค่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน( $w_{it}$ ) มีความเป็น Homoscedastic

$$corr\left(w_{it},w_{is}\right)=\frac{\sigma_\varepsilon^2}{\sigma_\varepsilon^2+\sigma_u^2} \tag{47}$$

อย่างไรก็ตามสามารถแสดงให้เห็นว่า $w_{it}$ และ $w_{is}$ โดยที่ $\left(t \neq s\right)$ มีความเกี่ยวข้องกันได้ ถ้าความคลาดเคลื่อนของแต่ละบุคคลหรือภาคตัดขวางในสองช่วงเวลาที่ต่างกันมีความสัมพันธ์กัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**แบบจำลองที่ใช้ในการศึกษา**

การศึกษาผลกระทบของเงินเฟ้อที่มีต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในครั้งนี้ ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาได้มาจากทฤษฎีและการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง จึงสร้างเป็นแบบจำลองเพื่อใช้ในการศึกษา ดังนี้

$$growth = f\left(rate, labor, edu, exp, visit, credit\right) \tag{48}$$

หรือสามารถเขียนในรูปสมการได้ ดังนี้

$$growth_{it} = \beta_0 + \beta_1 rate_{it} + \beta_2 labor_{it} + \beta_3 edu_{it} + \beta_4 exp_{it} + \beta_5 visit_{it} + \beta_6 credit_{it} + \varepsilon_{it} \tag{49}$$

กำหนดให้ $growth_{it}$ คือ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

$rate_{it}$ คือ อัตราเงินเฟ้อ

$labor_{it}$ คือ ผู้มีงานทำ

$edu_{it}$ คือ ทุนมนุษย์

$exp_{it}$ คือ การบริโภค

$visit_{it}$ คือ จำนวนนักท่องเที่ยว

$credit_{it}$ คือ ปริมาณเงินให้สินเชื่อ

$\varepsilon_{it}$ คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

$\beta_0, .., \beta_6$ คือ ค่าคงที่

$i$ คือ ลำดับของข้อมูล โดย i = 1,2,3,…,76

$t$ คือ เวลา โดย t = 1,2,3,4

**สมมติฐานของการศึกษา**

สมมติฐานที่ 1 อัตราเงินเฟ้อมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือ $\frac{\partial y}{\partial rate} < 0$ จากแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาตามงานของ Gillman และ Kejak กล่าวคือ เมื่ออัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้บริโภคใช้เงินสดหรือสินเชื่อในการบริโภคหรือการลงทุน จึงเกิดต้นทุนของการแลกเปลี่ยน เป็นต้นทุนจากการใช้ทรัพยากร

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อันเนื่องจากผลกระทบของเงินเฟ้อ ส่งผลให้เกิดการทดแทนกัน (Substitution Effect) โดยผู้บริโภคจะลดการถือครองเงินสดเพื่อเพิ่มปริมาณการใช้สินเชื่อ นอกจากนี้ยังส่งผลให้มีการออมมากขึ้นในปัจจุบัน (การบริโภคลดลง) เพื่อไปทำการบริโภคในอนาคต (การออมน้อยลง) ซึ่งการบริโภคสินค้ากับเวลาการพักผ่อนสามารถทดแทนกันได้ ดังนั้นแรงงานจะใช้เวลาการพักผ่อนเพิ่มขึ้น เวลาการทำงานลดลง ผลตอบแทนจากทุนมนุษย์จึงลดลง ส่งผลให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลงเป็นผลจากทุนมนุษย์ที่ลดลงเรียกว่า Growth Rate Effect ดังนั้นเมื่ออัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นจะทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง

นั่นคือ $\beta_1 < 0$

สมมติฐานที่ 2 ผู้มีงานทำมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือ $\frac{\partial y}{\partial labor} > 0$ จากแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาตามงานของ Gillman และ Kejak กล่าวคือ การเพิ่มขึ้นของผู้มีงานทำส่งผลให้สัดส่วนของการใช้ทุนต่อแรงงานลดลงหรือเกิดการเน้นใช้ทุนลดลง (Capital Intensive) ผลิตภาพหน่วยสุดท้ายของทุน (Marginal Product of Capital) และเวลาการทำงานจึงเพิ่มขึ้น เกิดการลงทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

นั่นคือ $\beta_2 > 0$

สมมติฐานที่ 3 ทุนมนุษย์มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือ $\frac{\partial y}{\partial edu} > 0$ จากแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาตามงานของ Gillman และ Kejak กล่าวคือ การศึกษาเล่าเรียนถือเป็นทุนมนุษย์ชนิดหนึ่ง เนื่องจากการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความสามารถ เป็นการเพิ่มผลิตภาพของมนุษย์ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเรียกว่า growth effect และจากงานของ Loening กล่าวว่าการเพิ่มระดับการศึกษาของแรงงานทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ผ่านการสะสมทุนและการเพิ่มของผลิตภาพ (Productivity of Labor)

นั่นคือ $\beta_3 > 0$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานที่ 4 การบริโภคมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือ $\frac{\partial y}{\partial exp} > 0$ เนื่องจากการกระตุ้นเศรษฐกิจในระยะสั้นโดยเฉพาะเมื่อเกิดภาวะถดถอยทางเศรษฐกิจ การใช้นโยบายด้านอุปสงค์ (Demand Side Policy) ผ่านมาตรการทางการเงินและการคลังจะกระตุ้นให้เกิดการบริโภคของครัวเรือนและการลงทุน ตามงานของ Karim และ Zaidi

นั่นคือ $\beta_4 > 0$

สมมติฐานที่ 5 จำนวนนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ หรือ $\frac{\partial y}{\partial visit} > 0$ จากการตรวจเอกสารของ Fayissa, Nsiah และ Tadasse พบว่าการใช้จ่ายจากนักท่องเที่ยวส่งผลกระทบในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยรายจ่ายนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น จะทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นด้วย

นั่นคือ $\beta_5 > 0$

สมมติฐานที่ 6 ปริมาณเงินให้สินเชื่อมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโต ทางเศรษฐกิจ หรือ $\frac{\partial y}{\partial credit} > 0$ จากแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาตามงานของ Gillman และ Kejak กล่าวคือ เมื่อเกิดเงินเฟ้อขึ้น ส่งผลให้เกิดการทดแทนกันของการใช้เงินสดและการใช้สินเชื่อ(โดยสินเชื่อเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิตตามแบบจำลอง จึงถือว่าเป็นทุนชนิดหนึ่งนั่นเอง) โดยจะส่งผลให้การใช้เงินสดลดลงและการใช้สินเชื่อมากขึ้น ซึ่งก็คือการเพิ่มขึ้นของปัจจัยทุน (Capital Intensive) หรืออัตราส่วนทุนต่อแรงงานเพิ่มขึ้น ต่อมาการเพิ่มมากขึ้นของทุนจะทำให้ผลผลิตหน่วยสุดท้ายของทุน (Marginal Product of Capital) และอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงลดลง ทำให้เกิดการลงทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้นเมื่อปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นจะทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

นั่นคือ $\beta_6 > 0$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# บทที่ 3

## สภาพทั่วไปของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

ในบทนี้จะเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจโดยทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยโดยแสดงในเชิงพรรณนา รูปกราฟ และตาราง เป็นรายปี ซึ่งได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้ (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2555)

1) สภาวะเศรษฐกิจประเทศไทยปี 2541-2553 ประกอบด้วย 2 ส่วนย่อย คือ

ส่วนที่ 1 ภาวะเศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์มวลรวมภาครายภาคปี 2550- 2553

ส่วนที่ 2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่อหัวของประชากร

2) สภาวะเงินเฟ้อประเทศไทยปี 2541-2553 ประกอบด้วย 1 ส่วนย่อย คือ

อัตราเงินเฟ้อรายภูมิภาคปี 2550-2553

### สภาวะเศรษฐกิจประเทศไทยปี 2541-2553

หลังจากเหตุการณ์วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจต้มยำกุ้งที่เกิดขึ้นปี 2540 ส่งผลให้เศรษฐกิจเศรษฐกิจโดยรวมยังคงหดตัวต่อเนื่อง ดังนี้

สภาพเศรษฐกิจปี 2541

เศรษฐกิจหดตัวร้อยละ 7.7 มาจากการชะลอตัวลงของการใช้จ่ายในประเทศทั้งด้านการบริโภคการลงทุนของภาคเอกชนและรัฐบาลโดยการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคภาคเอกชนลดลงเนื่องจากการว่างงานเพิ่มขึ้นรวมทั้งความไม่แน่นอนจากการจ้างงานทำให้ประชาชนระมัดระวังในการใช้จ่าย ส่วนการลงทุนภาคเอกชนลดลงเนื่องจากธุรกิจมีกำลังการผลิตส่วนเกินจึงไม่มีความจำเป็นต้องลงทุนเพิ่ม ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับสูงตลอดช่วงครึ่งแรกของปี รวมทั้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปริมาณสินเชื่อไม่เพียงพอต่อความต้องการของภาคธุรกิจ การใช้จ่ายรัฐบาลลดลงจากการตัดลดงบประมาณเพื่อจำกัดการขาดดุลการคลังตามข้อตกลงของ IMF และการลดลงของการจัดเก็บรายได้

ในส่วนของภาวะแรงงาน จำนวนประชากรเฉลี่ยมีประมาณ 61.2 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.0 ในจำนวนนี้เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน (อายุ 13 ปีขึ้นไปและพร้อมที่จะทำงาน) 32.8 ล้านคน ลดลงจากปีก่อนร้อยละ 0.1 และจากภาวะเศรษฐกิจซบเซาอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ผู้มีงานทำในปี 2541 ลดลงจาก 31.64 ล้านคน เหลือ 30.83 ล้านคน หรือลดจากปีก่อนร้อยละ 2.6 ในจำนวนนี้เป็นผู้มีงานทำในภาคเกษตรและนอกการภาคเกษตรจำนวน 14.08 และ 16.78 ล้านคน นอกจากนี้ผู้ที่ทำงานต่ำระดับ (ทำงานน้อยกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม) เฉลี่ยในปี 2541 ลดลงเหลือ 8.85 แสนคน จาก 9.45 แสนคนในปีก่อน จำนวนผู้ทำงานต่ำระดับยังมีจำนวนมากและส่วนใหญ่เป็นผู้มีการศึกษาต่ำทำงานในสาขาเกษตรกรรม หัตถกรรม การค้าและการบริการ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้ที่ทำงานต่ำระดับที่มีการศึกษาระดับอาชีวะศึกษาและมหาวิทยาลัยมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน หดตัวในอัตราร้อยละ 14 โดยมีสาเหตุจากปัจจัยดังนี้ 1) กำลังซื้อของประชาชนลดลงจากการเกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำและผู้บริโภคระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น เนื่องจากขาดความมั่นใจต่อสภาพการจ้างงานและรายได้ในอนาคตจากการเลิกการจ้างงานสูงและการลดลงของมูลค่าทรัพย์สินตลอดจนปัญหาหนี้สิน 2) การคลี่คลายปัญหาสถาบันการเงินยังมีความล่าช้าส่งผลให้สินเชื่อที่ปล่อยให้แก่ระบบเศรษฐกิจลดลง โดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ช่วยพยุงให้การอุปโภคบริโภคบางส่วนลดลงคือ การเพิ่มขึ้นของรายได้เกษตรกร รายได้จากการส่งออก และรายได้จากแรงงานไทยต่างประเทศซึ่งได้ประโยชน์จากการอ่อนตัวของค่าเงินบาท อีกทั้งอัตราเงินเฟ้อมีการชะลอลงอย่างมาก ช่วยลดภาระการใช้จ่ายของประชาชน

ภาคบริการ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเพียงเล็กน้อยในอัตราร้อยละ 0.5 โดยหมวดการโรงแรมการพักผ่อนและสันทนาการขยายตัวเพียงเล็กน้อย แม้บริการด้านการท่องเที่ยวขยายตัวต่อเนื่องตามค่าเงินบาทที่อ่อนตัวลง ช่วยดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้น แต่ก็ได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้ความต้องการท่องเที่ยวภายในประเทศชะลอตัวลง ขณะที่หมวดบริการอื่นๆ ซบเซาลงตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ปริมาณสินเชื่อ(ไม่รวมผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจ) ลดลงจากปีก่อน 174.5 พันล้านบาท หรือร้อยละ 3.2 จากภาวะเศรษฐกิจถดถอยและการประกาศใช้มาตรการเบ็ดเสร็จเมื่อวันที่ 14 สิงหาคม 2541 โดยประกาศควบกิจการธนาคารแหลมทองเข้ากับธนาคารออมสิน และธนาคารสหธนาคารควบรวมกับบริษัทเงินทุน 12 แห่ง ขณะที่ธนาคารมหานครกับธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการได้ควบรวมกับธนาคารกรุงไทยทำให้สถาบันการเงินเหล่านี้ไม่อาจปล่อยสินเชื่อได้ นอกจากนี้สถาบันการเงินที่ยังเปิดดำเนินกิจการอยู่ได้ชะลอการปล่อยสินเชื่อเนื่องจากเกรงหนี้เสียเพิ่มขึ้น

สภาพเศรษฐกิจปี 2542

เศรษฐกิจโดยรวมขยายตัวร้อยละ 4.6 เป็นการปรับตัวดีขึ้นต่อเนื่อง ภาคการผลิตทุกสาขาได้รับแรงกระตุ้นจากการส่งออกประกอบกับแรงเสริมจากการฟื้นตัวของอุปสงค์ภายในประเทศเป็นผลจากมาตรการกระตุ้นการใช้จ่ายภาครัฐเป็นสำคัญ ขณะเดียวกันการลงทุนและการบริโภคภาคเอกชนปรับตัวดีขึ้น นอกจากนี้มีปัจจัยช่วยเสริมการฟื้นตัวสำคัญอีกสองประการคือ 1) ความสามารถของธุรกิจเอกชนในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ด้านธุรกิจไปสู่ตลาดขยายตัวได้ดีโดยเฉพาะการส่งออกไปต่างประเทศ 2) การผลิตในหลายธุรกิจที่เคยชะงักงันในช่วงก่อนหน้ากลับมาดำเนินการอีกครั้งภายหลังจากมีความคืบหน้าในการปรับโครงสร้างหนี้ สำหรับการส่งออกแม้จะขยายตัวได้ดีแต่รายได้สุทธิของประเทศจากการส่งออกสินค้าและบริการหรือเกินดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดลดลง เนื่องจากการนำเข้าขยายตัวในอัตราสูงกว่าการส่งออกโดยเฉพาะการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลางเพื่อใช้ในการผลิตเพื่อส่งออกและเพื่อบริโภคในประเทศ ขณะที่เสถียรภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์มั่นคง แม้จะได้รับผลจากแรงกดดันจากราคาน้ำมันในตลาดโลกสูงขึ้น อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยทั้งปีเท่ากับร้อยละ 0.3 ซึ่งอัตราเงินเฟ้อต่ำช่วยให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและเงินกู้ลดลงต่อเนื่อง ช่วยเอื้ออำนวยต่อการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

ในส่วนของ ภาวะแรงงาน จำนวนประชากรเฉลี่ยมีประมาณ 61.8 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.0 ในจำนวนนี้เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 32.9 ล้านคนเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 จากปีก่อน จากการปรับตัวดีขึ้นของเศรษฐกิจส่งผลให้จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นเป็น 30.8 ล้านคน เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.9 จากปีก่อน โดยสาขาที่มีการจ้างงานสูงได้แก่ เหมืองแร่ บริการ ขนส่ง พาณิชยกรรมและอุตสาหกรรม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การใช้จ่ายในประเทศ การใช้จ่ายภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 5.4 จากปัจจัยต่อไปนี้คือ 1) มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐเพื่อเพิ่มการบริโภคภาคเอกชนจากการลดภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและมาตรการกระตุ้นรายจ่าย โดยเฉพาะเงินตามโครงการมิยาซาวาเพื่อกระตุ้นการจ้างงาน 2) อัตราดอกเบี้ยที่มีแนวโน้มต่ำลง 3) แนวโน้มเศรษฐกิจมีสัญญาณดีขึ้นช่วยสร้างความเชื่อมั่นของผู้บริโภค อย่างไรก็ตามยังมีปัจจัยลบเป็นข้อจำกัดต่อการขยายตัวของการบริโภคภาคเอกชนคือ อัตราการว่างงานและการจ้างงานต่ำกว่าระดับ (Underemployment) ยังอยู่ในเกณฑ์สูง

ภาคบริการ ขยายตัวในอัตราร้อยละ 3.6 เทียบกับที่ลดลงร้อยละ 0.6 จากปีก่อน ตามการขยายตัวของธุรกิจโรงแรมและภัตตาคารเป็นสำคัญ ทั้งนี้เป็นผลจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องประกอบกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกซึ่งเป็นตลาดหลักของไทยปรับตัวดีขึ้น ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 10.5

การปล่อยสินเชื่อธนาคารพาณิชย์สินเชื่อทั้งสิ้นของธนาคารพาณิชย์ (ไม่รวมผลที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงอัตราแลกเปลี่ยนสำหรับสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจ) ลดลงจากปีก่อน 148.4 พันล้านบาท หรือปรับตัวลดลงร้อยละ 2.8 โดยการลดลงส่วนใหญ่เกิดจากการลดลงของสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจ (Out-In) โดยมีสาเหตุจากการที่สภาพคล่องในประเทศอยู่ในระดับสูง ในปีนี้สินเชื่อในประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้นจาก 4,706 เป็น 4,761 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.2 กล่าวโดยสรุป ปัจจัยที่ทำให้สินเชื่อรวมลดลงได้แก่ การตัดบัญชีเป็นหนี้สูญของธนาคารพาณิชย์ และการชำระคืนหนี้ต่างประเทศ ประกอบกับมีธนาคารพาณิชย์บางแห่งโอนหนี้เสียบางส่วนไปยังบริษัทบริหารสินทรัพย์ (Asset Management Company: AMC)

สภาพเศรษฐกิจปี 2543

เศรษฐกิจไทยปี 2543 ยังคงอยู่ในช่วงฟื้นตัว ขยายตัวร้อยละ 0.5 โดยการขยายตัวชะลอลงในช่วงครึ่งหลังของปีตามการบริโภคภาคเอกชนและการลงทุนรวมขณะที่ภาครัฐระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้นเพราะต้องการควบคุมการก่อหนี้ภาครัฐไม่ให้สูงเกินไป อุปสงค์ภายในประเทศซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องจึงขยายตัวไม่สูงนัก

ในส่วนของภาวะแรงงาน จากการเร่งดำเนินมาตรการบรรเทาปัญหาการว่างงานอย่างต่อเนื่องและภาวะเศรษฐกิจที่ปรับตัวดีขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้จำนวนผู้ว่างงานเฉลี่ยในช่วง 3

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ไตรมาสแรกของปี 2543 ลดลงจาก 1.5 ล้านคนในระยะเดียวกันปีก่อนเป็น 1.2 ล้านคนหรือคิดเป็นอัตราการว่างงานร้อยละ 3.6 (เทียบกับร้อยละ 4.5 จากระยะเดียวกันปีก่อน) นอกจากนี้จำนวนผู้ทำงานต่ำระดับ (ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม) ปรับลดลงเป็นร้อยละ 3.0 ของกำลังแรงงานรวมจากร้อยละ 3.5 ในระยะเดียวกันปีก่อน ส่วนภาวการณ์จ้างงานปรับตัวดีขึ้นเป็นลำดับในช่วง 3ไตรมาสแรกของปีโดยขยายตัวร้อยละ 2.1 เมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน เป็นการขยายตัวในการจ้างงานสาขาการก่อสร้าง อุตสาหกรรม สาธารณูปโภค พาณิชยกรรม และภาคบริการ

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนเครื่องชี้การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนปี 2543 ขยายตัวในเกณฑ์สูง แสดงถึงการฟื้นตัวของภาคเอกชนเมื่อเทียบกับปี 2542 ได้แก่ ยอดจำหน่ายรถจักรยานยนต์ ยอดจำหน่ายรถยนต์นั่งส่วนบุคคล การนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภค และยอดค้าปลีก อย่างไรก็ตามการเร่งตัวของเครื่องชี้ต่างๆ เริ่มมีทิศทางชะลอตัวลงในช่วงครึ่งหลังของปี ทำให้ในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2543 การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนตามราคาคงที่ขยายตัวจากช่วงระยะเวลาเดียวกันปีก่อนร้อยละ 5.0 จากเครื่องชี้การอุปโภคและบริโภคภาคเอกชนและดัชนีการบริโภคภาคเอกชนในไตรมาสสุดท้ายค่อนข้างทรงตัวใกล้เคียงกับไตรมาสก่อน ทำให้การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนตามราคาคงที่ ทั้งปี 2543 จะขยายตัวอยู่ในช่วงร้อยละ 4.0-5.0 เป็นระดับใกล้เคียงกับ 2 ปีก่อนหน้าหลังจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายอัตราแลกเปลี่ยน สาเหตุของการบริโภคยังไม่ฟื้นตัวเต็มที่เนื่องจากภาวการณ์จ้างงานในตลาดแรงงานยังไม่แน่นอน อีกทั้งรายได้ของเกษตรกรอยู่ในระดับต่ำโดยลดลงร้อยละ 10.9 ตามราคาสินค้าเกษตรที่ลดลงร้อยละ 8.4

ภาคการบริการ โดยการท่องเที่ยวในเดือนธันวาคมมีจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 14.9 ส่งผลให้อัตราการเข้าพักเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 68 (เทียบกับร้อยละ 55 ในช่วงเดียวกันปีก่อน) เนื่องจากการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวช่วงสิ้นปี ประกอบกับระยะเดียวกันปีก่อนจำนวนนักท่องเที่ยวชะลอลงมากจากปัญหา Y2K ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวมีอัตราการขยายตัวในระดับสูง โดยภาพรวมการท่องเที่ยวยังคงขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อน อันเป็นผลจากการทำตลาดเชิงรุกและมุ่งเน้นไปยังกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น ผนวกกับการเพิ่มเที่ยวบินของหลายสายการบินซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมการเดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย

สินเชื่อรวมธนาคารพาณิชย์ (คำนวณสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจด้วยอัตราแลกเปลี่ยนคงที่) มีแนวโน้มลดลงส่วนหนึ่งเนื่องจากภาคเอกชนระดมทุนโดยการออกตราสารหนี้และนำเงินมาชำระคืนเงินกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์บางส่วน และภาคธุรกิจเอกชนชำระคืนสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับระบบธนาคารพาณิชย์ยังคงมีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อใหม่ ที่สำคัญคือธนาคารพาณิชย์มีการตัดหนี้สูญจำนวนประมาณ 272 พันล้านบาท และโอนสินเชื่อไปยังบริษัทบริหารสินทรัพย์จำนวนประมาณ 550 พันล้านบาท โดยมีการให้สินเชื่อแก่บริษัทบริหารสินทรัพย์สุทธิจำนวนประมาณ 314 พันล้านบาทในช่วงปีที่ผ่านมา ทั้งนี้ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2543 สินเชื่อรวมธนาคารพาณิชย์ (คำนวณสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจด้วยอัตราแลกเปลี่ยนคงที่) มียอดคงค้าง 4,567.4 พันล้านบาท ลดลง 528.7 พันล้านบาท เมื่อเทียบกับสิ้นปี 2542 หรือคิดเป็นการลดลงร้อยละ 10.4 ต่อปี โดยสินเชื่อที่ไม่ใช่กิจการวิเทศธนกิจมียอดคงค้าง 4,337.2 พันล้านบาท ลดลง 424 พันล้านบาท หรือคิดเป็นการลดลงร้อยละ 8.9 ต่อปี และสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจมียอดคงค้าง 230.4 พันล้านบาท ลดลง 104.5 พันล้านบาท หรือลดลงร้อยละ 31.2 ต่อปี สำหรับสินเชื่อรวม (คำนวณสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจด้วยอัตราแลกเปลี่ยนคงที่) ที่บวกกลับการตัดหนี้สูญและสินเชื่อ ที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้กับบริษัทบริหารสินทรัพย์ปรับตัวดีขึ้น

สภาพเศรษฐกิจปี 2544

เศรษฐกิจไทยในปี 2544 ขยายตัวประมาณร้อยละ 3.4 โดยอุปสงค์ภายในประเทศยังคงสามารถพยุงตัวอยู่ได้โดยมีรายจ่ายภาครัฐเป็นปัจจัยกระตุ้นสำคัญ ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดีกล่าวคือ อัตราเงินเฟ้อต่ำอยู่ที่ร้อยละ 1.6 ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดยังเกินดุลแต่ยังคงต่ำกว่าปีก่อนเนื่องจากการลดลงของการส่งออกเป็นผลจากการชะลอลงของเศรษฐกิจโลก เงินทุนเคลื่อนย้ายไหลออกต่อเนื่องตามการชำระเงินคืนหนี้ต่างประเทศแต่มีแนวโน้มลดลงมากจากปี 2543 ทำให้ดุลการชำระเงินเกินดุลจากเคยขาดดุลในปี 2543 ซึ่งมีส่วนทำให้อัตราแลกเปลี่ยนมีเสถียรภาพและเงินสำรองทางการสูงขึ้น สภาพคล่องของระบบการเงินยังสูงโดยเงินฝากยังขยายตัวมากกว่าสินเชื่อ ขณะที่สินเชื่อธนาคารพาณิชย์บวกกลับหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMCs) หักด้วยสินเชื่อที่ให้แก่ AMCs ขยายตัวเล็กน้อย ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยธนาคารพาณิชย์เฉลี่ยทั้งปีลดลงจากปี 2543 นอกจากนี้ในปี 2544 ฐานะธนาคารพาณิชย์ปรับตัวดีขึ้น

ในส่วนของภาวะแรงงาน จากการสำรวจภาวการณ์ทำงานของประชากรพบว่า กำลังแรงงานมีประมาณ 34 ล้านคนขยายตัวสูงร้อยละ 3 จากระยะเดียวกันปีก่อนหรือประมาณ 1 ล้านคน ผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงานประมาณ 4-5 แสนคน เข้าสู่ตลาดแรงงานเป็นจำนวนมาก นับตั้งแต่ช่วงครึ่งหลังของปี เนื่องจากผลของมาตรการเร่งด่วนของรัฐบาลในการสร้างงานแก่ชุมชน ทำให้คนกลุ่มนี้เห็นโอกาสที่จะได้งานทำมากขึ้นจำนวนผู้มีงานทำในเดือนพฤศจิกายน 2544 เพิ่มสูงขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เป็น 33.2 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 จากระยะเดียวกันปีก่อน แม้เศรษฐกิจจะชะลอตัวลงแต่จากมาตรการต่างๆ ของรัฐบาลที่ชะลอการเลิกจ้างและช่วยส่งเสริมการสร้างงานให้ชุมชนมีงานทำตลอดปีเช่น กองทุนหมู่บ้าน และ 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ รวมทั้งผลจากมาตรการฟื้นธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ส่งผลให้จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปี โดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรม การค้าส่งค้าปลีกโรงแรมภัตตาคาร และธุรกิจอสังหาริมทรัพย์

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวในอัตราชะลอลงเมื่อเทียบกับปีก่อน แสดงในดัชนีการบริโภคภาคเอกชนที่ขยายตัวชะลอลงจากร้อยละ 3.4 ในปี 2543 เป็นร้อยละ 2.6 ในปี 2544 ซึ่งสะท้อนในยอดค้าปลีก (ณ ราคาคงที่) สินค้าอุปโภคนำเข้า (ณ ราคาคงที่) และยอดจำหน่ายรถจักรยานยนต์มีการขยายตัวในอัตราชะลอลงเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจโดยรวมในปีนี้ชะลอลงจากปีก่อนจึงทำให้ผู้บริโภคขาดความมั่นใจและระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น แต่ปัจจัยที่ช่วยพยุงการบริโภคภาคเอกชนไว้คือ รายได้เกษตรกรมีแนวโน้มดีขึ้นเล็กน้อยประกอบกับอัตราดอกเบี้ยต่ำทำให้มีการใช้จ่ายในสินค้าคงทนเช่น รถยนต์นั่งยังขยายตัวได้ดี ยอดขายรถยนต์นั่งและรถจักรยานยนต์ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีก่อน ร้อยละ 25.8 และ 16.4 ตามลำดับ เป็นผลสำเร็จจากกิจกรรมส่งเสริมการขายของผู้ผลิตและผู้จำหน่าย ประกอบกับอัตราดอกเบี้ยที่ลดลงเป็นสำคัญ

ภาคบริการ สาขาบริการท่องเที่ยวในปี 2544 ขยายตัวในอัตราชะลอลงโดยจำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 5.7 (เทียบกับร้อยละ 10.8 ในปีก่อน) เป็นผลมาจากการก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาในช่วงเดือนกันยายนทำให้ในไตรมาสที่ 4 ของปี 2544 จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ1.4 อย่างไรก็ตามภาพรวมการท่องเที่ยวยังอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวจากตลาดระยะใกล้ช่วยชดเชยนักท่องเที่ยวจากญี่ปุ่นและสหรัฐฯ ที่ลดลง สำหรับอัตราการเข้าพักเพิ่มขึ้นจากปีก่อนไม่มากนักโดยอยู่ร้อยละ 59.2 (เทียบกับร้อยละ 58.9 ในปีก่อน)

สินเชื่อรวมธนาคารพาณิชย์ (คำนวณสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจด้วยอัตราแลกเปลี่ยน ณ สิ้นเดือน) ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2544 มียอดคงค้างเท่ากับ 4,447.9 พันล้านบาท ลดลงจากสิ้นปี 2543 ซึ่งอยู่ที่ 4,723.7 พันล้านบาท ส่วนหนึ่งเนื่องมาจากมีการชำระคืนสินเชื่อกิจการวิเทศธนกิจอย่างต่อเนื่องประกอบกับภาคเอกชนมีการระดมทุนเพื่อออกตราสารหนี้ ขณะเดียวกันธนาคารพาณิชย์มีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อใหม่ตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่ยังคงชะลอตัว นอกจากนี้ในช่วงครึ่งหลังของปีมีการโอนหนี้ไปยัง AMC ในเดือนมิถุนายนของธนาคารรัฐ 2 แห่ง และการโอนสินทรัพย์ด้อยคุณภาพไปยังบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (TAMC) จำนวนหนึ่งใน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปลายปี การโอนหนี้ดังกล่าวช่วยลดภาระการสำรองเผื่อหนี้สูญของธนาคารพาณิชย์ลงมาก จึงเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันปล่อยสินเชื่อได้ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาสินเชื่อรวมที่บวกกลับหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์ (AMCs) แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้กับ AMCs มียอดคงค้าง ณ สิ้นปี 2544 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากสิ้นปี 2543 เท่ากับ 5,294.3 พันล้านบาท เป็น 5,331.0 พันล้านบาท โดยการปล่อยสินเชื่อมากขึ้นในช่วงครึ่งปีหลังเป็นการเพิ่มขึ้นของสินเชื่อบางภาคเศรษฐกิจได้แก่ สินเชื่อเพื่อการค้า สินเชื่อที่ให้แก่ภาคธุรกิจการเงินและการสาธารณูปโภค

สภาพเศรษฐกิจปี 2545

เศรษฐกิจไทยในปี 2545 ขยายตัวประมาณร้อยละ 6.2 ท่ามกลางภาวะเศรษฐกิจโลกยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ประกอบกับมีความไม่แน่นอนของภาวะสงครามระหว่างสหรัฐอเมริกาและอิรัก การฟื้นตัวในครั้งนี้จึงอาศัยการใช้จ่ายภายในประเทศโดยเฉพาะการใช้จ่ายของภาคเอกชนเป็นแรงขับเคลื่อนด้านอุปสงค์อย่างไรก็ตามอุปสงค์ต่างประเทศสะท้อนได้จากการส่งออกเร่งตัวสูงโดยเฉพาะในช่วงครึ่งหลังของปีช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของการเข้าสู่วัฏจักรการฟื้นตัวอีกรอบ แม้ว่าการใช้จ่ายของภาครัฐบาลมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 เป็นต้นมาทำให้เกิดแรงกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการใช้จ่ายโดยตรงของภาครัฐบาลชะลอตัวลงเมื่อเทียบกับช่วงปลายปี 2544 แต่ภาครัฐบาลยังคงมีบทบาทสำคัญต่อเนื่องต่อเศรษฐกิจผ่านมาตรการอื่นๆ เช่นมาตรการสนับสนุนภาคอสังหาริมทรัพย์และมาตรการเสริมสร้างอำนาจซื้อให้ประชาชนโดยเฉพาะในชนบท ส่วนเสถียรภาพเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดีตลอดทั้งปีอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีอยู่ในเกณฑ์ต่ำเท่ากับร้อยละ 0.7 แม้ว่าความไม่แน่นอนของภาวะสงครามได้ทำให้ราคาน้ำมันผันผวนและเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ภาวะน้ำท่วมในช่วงครึ่งหลังของปีสร้างความเสียหายแก่ผลผลิตเกษตรบางส่วนและส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นด้วย อัตราการว่างงานลดลงจากปีก่อนอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการจ้างงานนอกภาคเกษตรขยายตัวดี สำหรับด้านต่างประเทศดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลสูงต่อเนื่องทำให้ทุนสำรองระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ส่วนยอดคงค้างหนี้ต่างประเทศปรับลดลง

ในส่วนของภาวะแรงงาน ตลาดแรงงานในเดือนธันวาคม 2545 จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มสูงขึ้นเป็น 34.6 ล้านคน จากกำลังแรงงานรวม 35.1 ล้านคนและทั้งปี 2545 กำลังแรงงานเฉลี่ยเท่ากับ 34.2 ล้านคนเพิ่มขึ้นจาก 33.8 ล้านคนในปี 2544 ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมาตรการของรัฐบาลในการสร้างงานและให้ทุนหมุนเวียนแก่ชุมชนที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่กลางปี 2544 เช่น กองทุนหมู่บ้านและโครงการ 1 ผลิตภัณฑ์ 1 ตำบล ทำให้ผู้ที่เคยว่างงานกลับเข้าตลาดแรงงานจำนวนมากและ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คนกลุ่มนี้มีโอกาสหางานทำได้มากขึ้นตลอดปีประกอบกับในปี 2545 เศรษฐกิจโดยรวมฟื้นตัว จำนวนผู้มีงานทำจึงเพิ่มขึ้นต่อเนื่องโดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรม การก่อสร้าง การค้าส่งค้าปลีก และโรงแรมภัตตาคาร

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน การใช้จ่ายในประเทศโดยเฉพาะการบริโภคภาคเอกชนเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของการขยายตัวทางเศรษฐกิจดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 3.7 เป็นผลจากการจับจ่ายใช้สอยในสินค้าคงทนประเภทรถยนต์และรถจักรยานยนต์เป็นจำนวนมากส่วนหนึ่งเพราะได้รับแรงกระตุ้นจากอัตราดอกเบี้ยต่ำและเงื่อนไขทางการเงินผ่อนปรน นอกจากนั้นมาตรการของภาครัฐได้ช่วยสร้างอำนาจซื้อให้แก่ประชาชนโดยเฉพาะในชนบทอีกทั้งรายได้ของเกษตรกรและความมั่นใจของผู้บริโภคมีทิศทางดีขึ้น

ภาคบริการ การท่องเที่ยวซึ่งเป็นสาขาบริการสำคัญปรับตัวดีขึ้นชัดเจนในช่วงต้นปีเพราะนักท่องเที่ยวต่างชาติเริ่มคลายความกังวลจากเหตุการณ์วินาศกรรมในสหรัฐฯ และสงครามในอัฟกานิสถานประกอบกับรัฐบาลได้ดำเนินมาตรการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ต่อมาเมื่อเกิดเหตุการณ์ระเบิดในบาหลีฟิลิปปินส์และภาคใต้ของไทยในเดือนตุลาคม กระแสความกังวลเกี่ยวกับความปลอดภัยในการเดินทางได้เพิ่มขึ้นแต่ผลกระทบดังกล่าวมีเพียงชั่วคราว ดังนั้นเฉลี่ยทั้งปี 2545 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 สูงกว่าเป้าหมายของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยกำหนดไว้ที่ร้อยละ 4.4

การปล่อยสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ปรับตัวไปในทิศทางที่ดีในปี 2545 โดยสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ปล่อยสู่บางสาขาเช่นสินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลและสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยมีอัตราการขยายตัวเป็นบวกตลอดปีขณะที่สินเชื่อเพื่ออุตสาหกรรมการส่งออกและการพาณิชย์ก็เริ่มขยายตัวในช่วงปลายปี นอกจากนี้ทั้งผู้บริโภคและภาคธุรกิจต่างมีทางเลือกด้านแหล่งเงินทุนมากขึ้นจึงไม่จำเป็นต้องพึ่งพาสินเชื่อจากระบบสถาบันการเงินมากเช่นในอดีตกล่าวคือ ผู้บริโภคสามารถกู้ยืมจากธุรกิจที่ไม่ใช่สถาบันการเงินเช่นธุรกิจเช่าซื้อ และภาคธุรกิจมีผลประกอบการดีขึ้นเปลี่ยนเป็นการพึ่งพากำไรสะสมหรือการออกตราสารหนี้ในช่วงที่สถาบันการเงินยังมีความระมัดระวังสูงในการปล่อยสินเชื่อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สภาพเศรษฐกิจปี 2546

เศรษฐกิจไทยในปี 2546 เติบโตดีโดยขยายตัวร้อยละ 7.2 เร่งขึ้นจากร้อยละ 5.4 ในปีก่อน แม้ว่าในช่วงครึ่งแรกของปีความไม่แน่นอนของสถานการณ์สงครามระหว่างสหรัฐฯ กับอิรักและความกังวลเกี่ยวกับโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) ได้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของภาคเอกชนทำให้มีการเลื่อนการลงทุนบางส่วนออกไประยะหนึ่งประกอบกับรายได้ของธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหดตัวค่อนข้างรุนแรง แต่เมื่อสถานการณ์เหล่านั้นผ่านไปในไตรมาสที่ 3 เศรษฐกิจไทยกลับมาขยายตัวดีซึ่งบ่งชี้ถึงพื้นฐานของการฟื้นตัวที่เข้มแข็งและยืดหยุ่นต่อปัจจัยลบจากภายนอกประเทศ แรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจมาจากการขยายตัวอย่างต่อเนื่องของการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนและการส่งออกทั้งนี้ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวประมาณร้อยละ 5.1 มูลค่าการส่งออกขยายตัวสูงในอัตราร้อยละ 18.6 ส่วนการลงทุนภาคเอกชนเริ่มขยายตัวชัดเจน เป็นปัจจัยเสริมให้การขยายตัวแข็งแกร่งยิ่งขึ้นโดยดัชนีการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวประมาณร้อยละ 13.2 ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดีตลอดทั้งปี อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 1.8 สูงขึ้นจากร้อยละ 0.7 ในปีก่อนตามการเร่งตัวของราคาอาหารสดและพลังงาน ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 0.2 ลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 0.4 ในปีก่อนตามค่าเช่าบ้านที่มีโน้มลดลงต่อเนื่องเป็นสำคัญ

ในส่วนของภาวะแรงงาน จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.4 โดยเป็นการขยายตัวของแรงงานในภาคนอกเกษตรร้อยละ 5.0 สอดคล้องกับการขยายตัวสูงของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการก่อสร้างการโรงแรมภัตตาคารและการค้าปลีกค้าส่ง ขณะที่แรงงานในภาคเกษตรหดตัวร้อยละ 1.2 เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้งและความต้องการแรงงานในภาคนอกเกษตรเพิ่มขึ้นทำให้แรงงานบางส่วนเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคนอกเกษตร

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน (PCI) ขยายตัวร้อยละ 5.1 ในปี 2546 เทียบกับขยายตัวร้อยละ 3.7 ในปี 2545 ทั้งนี้ดัชนีฯ เร่งตัวมากในไตรมาสแรกจากเครื่องชี้กลุ่มยานพาหนะเป็นสำคัญแต่ชะลอลงในไตรมาสที่ 2 จากความกังวลเกี่ยวกับการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) ต่อเนื่องมาถึงไตรมาสที่ 3 ตามการชะลอตัวของปริมาณจำหน่ายรถยนต์เนื่องจากไม่มีสินค้ารุ่นใหม่ออกมาจูงใจผู้ซื้อ อย่างไรก็ตามในไตรมาสสุดท้ายของปีการเพิ่มวันหยุดราชการในช่วงการจัดประชุมเอเปกและการเพิ่มขึ้นของปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่งและรถจักรยานยนต์รุ่นใหม่ทำให้ดัชนีฯ เร่งตัวขึ้นอีกครั้ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคบริการธุรกิจ การท่องเที่ยวและโรงแรมถูกกระทบจากปัจจัยชั่วคราวในช่วงต้นปี 2546 ได้แก่ สถานการณ์สงครามระหว่างสหรัฐฯ กับอิรักและการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) ในภูมิภาคเอเชีย จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในไตรมาสที่ 2 จึงลดลงถึงร้อยละ 40.3 จากระยะเดียวกันปีก่อน อย่างไรก็ตามสถานการณ์เริ่มคลี่คลายในช่วงปลายไตรมาสที่ 3 จากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโรคที่ได้ผล สะท้อนได้จากความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวเริ่มกลับคืนมา นอกจากนี้มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวโดยเฉพาะการส่งเสริมไทยเที่ยวไทยในช่วงวันหยุดต่อเนื่องระหว่างการประชุมผู้นำเศรษฐกิจเอเปกและการเปิดเส้นทางสายการบินราคาถูกมีส่วนทำให้การท่องเที่ยวฟื้นตัวและกลับสู่ภาวะปกติในไตรมาสที่ 4 รวมทั้งปี 2546 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวนทั้งสิ้น 9.95 ล้านคนหรือลดลงร้อยละ 7.8 จากปีก่อน ขณะที่รายได้เป็นเงินตราต่างประเทศจากการท่องเที่ยวคิดเป็นมูลค่าประมาณ 323.4 พันล้านบาท และอัตราเข้าพักโรงแรมเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 57 ต่ำกว่าปีก่อนเล็กน้อย

สินเชื่อภาคเอกชน (รวมการถือครองหลักทรัพย์ภาคเอกชน) ของธนาคารพาณิชย์ในปี 2546 ขยายตัวอย่างต่อเนื่องตามการฟื้นตัวของภาวการณ์ผลิตในประเทศโดยในไตรมาสที่ 1 การเพิ่มขึ้นของสินเชื่อส่วนหนึ่งเป็นผลจากการขยายสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ของรัฐตามนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล สำหรับในช่วงเดือนเมษายนถึงเดือนธันวาคมสินเชื่อยังคงขยายตัวต่อเนื่องแต่ในอัตราชะลอลงเล็กน้อยโดยเฉลี่ย 9 เดือนหลังของปีขยายตัวอยู่ร้อยละ 3.8 ส่วนใหญ่เป็นการให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจทั้งจากธนาคารพาณิชย์เอกชนและของรัฐทั้งนี้ ณ สิ้นปี 2546 สินเชื่อภาคเอกชนของธนาคารพาณิชย์ขยายตัวร้อยละ 3.6 ในส่วนของสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ที่บวกกลับการตัดหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้กับบริษัทบริหารสินทรัพย์ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 4.8

สภาพเศรษฐกิจปี 2547

เศรษฐกิจไทยขยายตัวร้อยละ 6.3 ยังเป็นอัตราการขยายตัวในเกณฑ์ค่อนข้างสูงต่อเนื่องจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 6.7 ทั้งนี้แม้จะมีการชะลอตัวของอุปสงค์ภายในประเทศทั้งการอุปโภคบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนแต่อุปสงค์ต่างประเทศยังอยู่ในเกณฑ์ดีส่งผลให้มูลค่าการส่งออกสูงเป็นประวัติการณ์ แรงขับเคลื่อนหลักของเศรษฐกิจมาจากการลงทุนภาคเอกชนและการส่งออก ดัชนีการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 12.8 ชะลอลงเล็กน้อยจากร้อยละ 13.6 ในปีก่อน ส่วนมูลค่าการส่งออกขยายตัวในอัตราร้อยละ 23.0 เร่งขึ้นจากร้อยละ 18.2 ในปีก่อน สำหรับดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนชะลอลงเล็กน้อยจากร้อยละ 5.4 ในปีก่อนเป็นร้อยละ 3.7 ส่วนหนึ่ง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพราะความต้องการสินค้าคงทนเริ่มอิ่มตัวและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคมีแนวโน้มลดลงจากผลกระทบของปัจจัยเสี่ยงต่างๆ เช่น ราคาน้ำมันในระดับสูงสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และการระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีก ส่วนเสถียรภาพเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง อัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 2.7 สูงขึ้นจากร้อยละ 1.8 ในปีก่อนตามการเร่งตัวของราคาอาหารสดและพลังงาน ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยร้อยละ 0.4 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 0.2 ในปีก่อน อัตราการว่างงานร้อยละ 2.1 และหนี้สาธารณะอยู่ในระดับต่ำร้อยละ 47.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)

ในส่วนภาวะแรงงาน จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 2.6 โดยเป็นการขยายตัวของแรงงานในภาคนอกเกษตรในอัตราร้อยละ 6.0 สอดคล้องกับการขยายตัวของแรงงานในภาคการก่อสร้าง การค้าปลีกค้าส่ง การโรงแรมและภัตตาคาร และอุตสาหกรรม ขณะที่แรงงานภาคเกษตรหดตัวต่อเนื่องจากปีก่อนโดยหดตัวร้อยละ 2.3 เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้งประกอบกับความต้องการแรงงานในภาคนอกเกษตรเพิ่มขึ้นทำให้แรงงานบางส่วนเคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคนอกเกษตรเมื่อจำแนกตามภูมิภาคพบว่า การจ้างงานเพิ่มขึ้นในทุกภาคของประเทศโดยเฉพาะภาคเหนือส่วนภาคกลางมีอัตราการว่างงานต่ำสุดเพราะมีแรงงานเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการในกรุงเทพฯ และปริมณฑล

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวในเกณฑ์ดีแต่มีแนวโน้มชะลอลงต่อเนื่อง โดยในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2547 การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 5.8 ทรงตัวเท่ากับในช่วงเดียวกันของปี 2546 โดยเป็นการชะลอตัวของการอุปโภคบริโภคทั้งสินค้าคงทนและสินค้าไม่คงทน ขณะที่การใช้จ่ายด้านบริการของครัวเรือนยังขยายตัวในอัตราใกล้เคียงกับปีก่อน ปัจจัยที่มีผลต่อการชะลอตัวของการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนได้แก่ รายได้ของเกษตรกรจากการขายพืชผลสำคัญชะลอตัวลง ราคาสินค้าผู้บริโภคและราคาขายปลีกน้ำมันเบนซินในประเทศปรับตัวสูงขึ้นตลอดจนความเชื่อมั่นของผู้บริโภคอยู่ในระดับต่ำและลดลงต่อเนื่อง ความกังวลต่อการระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และทิศทางอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นปัจจัยเหล่านี้ทำให้อำนาจซื้อของผู้บริโภคลดลงและบั่นทอนความเชื่อมั่นของผู้บริโภคส่งผลให้การอุปโภคบริโภคภาคเอกชนชะลอตัวลงตลอดช่วง 9 เดือนแรกของปี

ภาคบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมแม้ว่าในปี 2547 จะเกิดการแพร่ระบาดของโรคไข้หวัดนกและการก่อความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้แต่ภาวการณ์ท่องเที่ยวยังขยายตัวได้โดยได้รับปัจจัยบวกจากการดำเนินนโยบายต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวประกอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กับการเปิดตัวและขยายเส้นทางบินของสายการบินต้นทุนต่ำนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวน 11.7 ล้านคนหรือขยายตัวร้อยละ 16.5 จากปีก่อนซึ่งมีการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) อัตราเข้าพักโรงแรมเฉลี่ยร้อยละ 64.0 ขณะที่รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเงินตราต่างประเทศคิดเป็นมูลค่า 386.1 พันล้านบาทหรือขยายตัวร้อยละ 18.9 จากปีก่อน

สินเชื่อภาคเอกชน (รวมการถือครองหลักทรัพย์ภาคเอกชน) ของธนาคารพาณิชย์เร่งตัวอย่างต่อเนื่องตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ โดยสินเชื่อเพิ่มขึ้นส่วนใหญ่เป็นของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่ให้แก่ภาคธุรกิจและภาคครัวเรือน ทั้งนี้สินเชื่อที่ให้แก่ภาคครัวเรือนยังคงมีอัตราการขยายตัวสูง ส่วนหนึ่งเพราะการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวต่อเนื่องประกอบกับธนาคารพาณิชย์ต้องการกระจายความเสี่ยงในการปล่อยสินเชื่อ นอกจากนี้ในช่วงตั้งแต่เดือนกันยายนเป็นต้นมาสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งมาจากการควบรวมกิจการระหว่างธนาคารทหารไทย จำกัด (มหาชน) ธนาคารดีบีเอสไทยทนุจำกัด (มหาชน) และบรรษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย การขยายตัวของสินเชื่อที่สูงกว่าปีก่อนๆ สะท้อนการทำงานดีขึ้นของธนาคารพาณิชย์ในฐานะตัวกลางทางการเงินทั้งนี้ ณ สิ้นปี 2547 สินเชื่อภาคเอกชนของธนาคารพาณิชย์ขยายตัวร้อยละ 6.8 จากสิ้นปี 2546 และสินเชื่อธนาคารพาณิชย์ที่บวกกลับการตัดหนี้สูญและสินเชื่อที่โอนไปบริษัทบริหารสินทรัพย์แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ธนาคารพาณิชย์ให้กับบริษัทบริหารสินทรัพย์ขยายตัวร้อยละ 9.8 หากพิจารณาสินเชื่อรายภาคเศรษฐกิจจะพบว่าสินเชื่อที่ให้กับภาคครัวเรือนยังคงขยายตัวสูง แม้จะชะลอลงบ้างจากมาตรการของภาครัฐที่ช่วยดูแลมิให้การก่อหนี้ของภาคครัวเรือนขยายตัวรวดเร็วเกินไป ในขณะที่สินเชื่อที่ให้แก่ภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มขยายตัวดีขึ้นต่อเนื่อง

สภาพเศรษฐกิจปี 2548

เศรษฐกิจไทยชะลอลงจากปี 2547โดยในปีนี้ขยายตัวร้อยละ 4.2 ซึ่งต้องเผชิญกับปัจจัยลบหลายประการทั้งจากปัญหาภัยแล้ง เหตุการณ์ภัยธรรมชาติใน 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน สถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ การระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกรอบใหม่ รวมทั้งปัจจัยลบภายนอกจากราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นและทิศทางอัตราดอกเบี้ยเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตามพื้นฐานเศรษฐกิจที่ดีและความสามารถในการปรับตัวรับมือต่อปัจจัยลบดังกล่าวทำให้การเติบโตและเสถียรภาพเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์น่าพอใจ โดยแรงขับเคลื่อนยังคงมาจากอุปสงค์ภายในประเทศและบางส่วนจากการส่งออกปรับตัวดีขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี ทั้งนี้เสถียรภาพเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีทั้งเสถียรภาพในประเทศและเสถียรภาพต่างประเทศ โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยทั้งปีร้อยละ 4.5 และอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยทั้งปีร้อยละ 1.6 ซึ่งอัตราเงินเฟ้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พื้นฐานยังคงอยู่ในช่วงเป้าหมายร้อยละ 0-3.5 ของกรอบนโยบายการเงิน ขณะที่อัตราการว่างงานและหนี้สาธารณะอยู่ในระดับต่ำ สำหรับเสถียรภาพด้านต่างประเทศปรับตัวดีขึ้นเช่นกัน แม้ว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะขาดดุลแต่ในช่วงครึ่งหลังของปีดุลบัญชีเดินสะพัดได้กลับมาเกินดุลโดยตลอด ส่วนระดับหนี้ต่างประเทศปรับลดลงต่อเนื่องและเงินสำรองระหว่างประเทศยังคงอยู่ในระดับสูง

ในส่วนภาวะแรงงาน จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.3 ชะลอลงจากปีก่อน เนื่องจากภาคการเกษตรประสบภาวะภัยแล้งทำให้การจ้างงานในภาคเกษตรลดลงร้อยละ 0.7 หดตัวต่อเนื่องจากปีก่อนทั้งนี้แรงงานบางส่วนได้เคลื่อนย้ายเข้าสู่ภาคนอกเกษตร อย่างไรก็ตามการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจส่งผลให้แรงงานภาคนอกเกษตรขยายตัวเพียงร้อยละ 2.6 เทียบกับปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 6.0 โดยการจ้างงานสาขาสำคัญทุกสาขามีอัตราการขยายตัวชะลอลงจากปีก่อน เมื่อจำแนกตามภูมิภาคพบว่า การจ้างงานเพิ่มขึ้นมากในเขตภาคกลางภาคเหนือและภาคใต้ โดยเฉพาะในภาคใต้แม้ประสบปัญหาความไม่สงบ แต่การจ้างงานขยายตัวในเกณฑ์สูงเนื่องจากภาคการเกษตรได้รับผลดีจากราคายางพาราปรับตัวสูงขึ้น นอกจากนี้การจ้างงานในภูมิภาคดังกล่าวเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งเพราะมีแรงงานเคลื่อนย้ายจากกรุงเทพฯ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้ามาทำงานมากขึ้น

การบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 4.0 ชะลอตัวลงจากปีก่อนโดยเฉพาะการบริโภคสินค้าในกลุ่มสินค้าคงทนเนื่องจากผู้บริโภคระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้นส่วนหนึ่งเป็นผลจากราคาน้ำมันทรงตัวอยู่ในระดับสูง อัตราเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยปรับสูงขึ้นสอดคล้องกับดัชนีการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนในปี 2548 ชะลอตัวลงเมื่อเทียบกับปีก่อน ขณะที่การลงทุนภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 11.0 ชะลอตัวลงจากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 16.3 โดยการลงทุนในหมวดก่อสร้างชะลอตัวตามภาวะธุรกิจอสังหาริมทรัพย์สอดคล้องกับดัชนีการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวในอัตราชะลอลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับค่าครองชีพสูงขึ้นตามราคาสินค้าและราคาน้ำมันเพิ่มขึ้นรวมทั้งความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงยืดเยื้อ

ภาคบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ภัยธรรมชาติใน 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันเกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2547 ส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ประกอบกับได้รับปัจจัยลบจากสถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีการยืดเยื้อ ซึ่งปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในปี 2548 ปรับลดลงโดยเฉพาะในช่วงไตรมาสแรกลดลงถึงร้อยละ 10.1 จากระยะเดียวกันปีก่อน อย่างไรก็ตามภาวการณ์ท่องเที่ยวโดยรวมได้เริ่มปรับดีขึ้นเป็นลำดับตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 เป็นต้นมาสำหรับการท่องเที่ยวในภาคใต้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค่อนข้างซบเซาและฟื้นตัวอย่างช้าๆ ทั้งนี้เนื่องจากได้รับปัจจัยลบในหลายด้านได้แก่ 1) เหตุการณ์ภัยธรรมชาติบริเวณจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน 2) ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ 3) เหตุการณ์วางระเบิดในอำเภอหาดใหญ่จังหวัดสงขลา 4) ภาวะน้ำท่วมในหลายจังหวัดภาคใต้ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เดินทางผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองภาคใต้ปรับลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนถึงร้อยละ 27.0 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวน 11.4 ล้านคน หรือลดลงร้อยละ 2.5 จากปีก่อนสำหรับอัตราเข้าพักโรงแรมเฉลี่ยร้อยละ 60.6 ปรับลดลงจากปีก่อนที่เฉลี่ยร้อยละ 63.5 ทั้งนี้การปรับลดของอัตราการเข้าพักดังกล่าวส่งผลให้ราคาห้องพักโดยเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้นไม่มากนักคิดเป็นอัตราการขยายตัวร้อยละ 3.9 ขณะที่รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นเงินตราต่างประเทศคิดเป็นมูลค่า 406.5 พันล้านบาทหรือขยายตัวร้อยละ 0.7 จากปีก่อน

ข้อมูลสินเชื่อ เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคเศรษฐกิจพบว่าสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลขยายตัวเร่งขึ้นในช่วงครึ่งหลังของปี 2548 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการโอนธุรกิจสินเชื่อส่วนบุคคล (เช่าซื้อ) ของบริษัทเงินทุนเข้ามาในระบบธนาคารพาณิชย์ภายใต้แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินส่วนสินเชื่อเพื่อภาคอุตสาหกรรมขยายตัวในอัตราชะลอลงแต่ไม่ได้สะท้อนแนวโน้มการลงทุนที่จะลดลงในอนาคต ทั้งนี้เพราะจากการปรับโครงสร้างการระดมทุนของภาคธุรกิจหันมาใช้แหล่งเงินทุนอื่นเพิ่มขึ้นเช่น กำไรสะสมและการออกตราสารหนี้ เป็นต้น จากเดิมที่ใช้สินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์เป็นส่วนใหญ่

สภาพเศรษฐกิจปี 2549

เศรษฐกิจไทยปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อยขยายตัวร้อยละ 4.9 เพิ่มขึ้นจากปี 2548 โดยได้แรงขับเคลื่อนจากการส่งออกซึ่งขยายตัวสูงแม้ว่าอุปสงค์ในประเทศที่เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญเมื่อปีก่อนจะชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง เป็นผลมาจากปัจจัยลบหลายประการได้แก่ ราคาน้ำมันโลกสูงขึ้นต่อเนื่องใน 3 ไตรมาสแรกของปีสถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ภาวะน้ำท่วมรุนแรงยาวนานและความไม่แน่นอนทางการเมืองดุลบัญชีเดินสะพัดกลับมาเกินดุลจากการส่งออกขยายตัวดีและการนำเข้าขยายตัวชะลอลงตามอุปสงค์ภายในประเทศประกอบกับการท่องเที่ยวกลับมาขยายตัวได้ดี ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี โดยเสถียรภาพในประเทศอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานยังคงอยู่ในช่วงเป้าหมายของกรอบนโยบายการเงินร้อยละ 0 - 3.5 โดยเฉลี่ยทั้งปีร้อยละ 2.3 ส่วนอัตราการว่างงานและหนี้สาธารณะอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปมีแนวโน้มชะลอลงตั้งแต่ช่วงกลางปีแม้ว่าจะเร่งตัวขึ้นชั่วคราวเนื่องจากภาวะอุทกภัยที่ส่งผลต่อราคาพืชผลและอาหารสด สำหรับเสถียรภาพด้านต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกัน โดยดุลบัญชีเดินสะพัด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกินดุล แม้ว่าระดับหนี้ต่างประเทศปรับเพิ่มขึ้นจากปีก่อนแต่สัดส่วนหนี้ต่างประเทศต่อ GDP ยังอยู่ในระดับที่ต่ำและสัดส่วนเงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้นยังคงอยู่ในระดับสูง

ในส่วนภาวะตลาดแรงงาน จำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.5 โดยผลกระทบจากภัยแล้งต่อภาคการเกษตรได้คลี่คลายลงทำให้การจ้างงานภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 เทียบกับปีก่อนหดตัวร้อยละ 0.7 อย่างไรก็ตามการจ้างงานภาคเกษตรเพิ่มขึ้นบางส่วนมาจากการเคลื่อนย้ายแรงงานภาคนอกเกษตรซึ่งส่งผลให้การจ้างงานภาคนอกเกษตรลดลงร้อยละ 0.4 เทียบกับปีก่อนขยายตัวร้อยละ 2.6 โดยการจ้างงานสาขาสำคัญเกือบทุกสาขาหดตัวจากปีก่อนเมื่อจำแนกตามภูมิภาคพบว่า การจ้างงานเพิ่มขึ้นมากในเขตภาคกลางและภาคใต้จากภาคการเกษตรขยายตัวในเกณฑ์ดีทั้งทางด้านราคาและผลผลิตโดยเฉพาะในภาคใต้ ภาคการเกษตรได้รับผลดีจากราคายางพาราอยู่ในเกณฑ์สูงโดยการจ้างงานในภูมิภาคดังกล่าวเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งเพราะมีแรงงานเคลื่อนย้ายจากกรุงเทพฯ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือเข้ามาทำงานมากขึ้น

ด้านอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวร้อยละ 3.1 ชะลอลงจากร้อยละ 4.3 ในปีก่อน เนื่องจากผู้บริโภคระมัดระวังการใช้จ่ายมากขึ้นในภาวะราคาน้ำมันอัตราเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยยังคงทรงตัวอยู่ในระดับสูงทั้งนี้การใช้จ่ายสินค้าคงทนหดตัวร้อยละ 0.8 จากปีก่อน ส่วนการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวในอัตราชะลอลงร้อยละ 3.9 จากการขยายตัวร้อยละ 10.9 ในปีก่อนหน้าสอดคล้องกับดัชนีความเชื่อมั่นทางธุรกิจปรับลดลงจากปีก่อนและดัชนีการลงทุนภาคเอกชนชะลอลงจากปี 2548 ทั้งนี้เป็นการชะลอลงของทั้งเครื่องมือเครื่องจักรและการก่อสร้าง นอกจากนี้ความมั่นใจของภาคเอกชนยังได้รับผลกระทบจากภาวะอุทกภัยและปัญหาความไม่แน่นอนทางการเมืองด้วยเช่นกัน

ภาคการบริการ การท่องเที่ยวยังคงขยายตัวต่อเนื่องจากปีก่อนโดยปรับตัวดีขึ้นในทุกภาคโดยเฉพาะการท่องเที่ยวใน 6 จังหวัดภาคใต้ชายฝั่งทะเลอันดามันซึ่งฟื้นตัวจากผลกระทบจากเหตุการณ์ภัยธรรมชาติที่เกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2547 แม้ว่าจะมีปัจจัยลบสำคัญได้แก่ ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาวะน้ำท่วมรวมถึงสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองและการปฏิรูปทางการเมืองนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวน 13.8 ล้านคนเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.0 จากปีก่อน สำหรับอัตราเข้าพักโรงแรมเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 63.0 ปรับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 60.6 ในปี 2548 ทั้งนี้สถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองและการปฏิรูปทางการเมืองในเดือนกันยายนส่งผลกระทบต่ออัตราการเข้าพักในจังหวัดกรุงเทพฯ เพียงระยะสั้นเท่านั้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สินเชื่อ ด้านสิทธิเรียกร้องภาคเอกชนของธนาคารพาณิชย์ (สินเชื่อรวมกับการถือครองหลักทรัพย์ภาคเอกชน)ในช่วงครึ่งปีแรกของปียังคงขยายตัวในอัตราร้อยละ 7.8 - 8.6 ต่อปี ซึ่งใกล้เคียงกับอัตราการขยายตัวในช่วงสิ้นปีก่อน ทั้งนี้อัตราการขยายตัวค่อนข้างสูงในช่วงดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นผลของการควบรวมและยกฐานะบริษัทเงินทุนเป็นธนาคารพาณิชย์แห่งใหม่ทำให้สิทธิเรียกร้องของธนาคารพาณิชย์ขยายตัวสูงในช่วงที่ธนาคารพาณิชย์ดังกล่าวยังเข้ามาในระบบไม่ครบ 1 ปีเช่นเดียวกับสินเชื่อบางประเภทเช่น สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ให้แก่ภาคครัวเรือนมีการขยายตัวในอัตราสูงเช่นกัน อย่างไรก็ตามในช่วงครึ่งหลังของปี 2549 อัตราการขยายตัวของสิทธิเรียกร้องภาคเอกชนได้ชะลอตัวลงตามอุปสงค์ภายในประเทศที่มีการชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในส่วนของการลงทุนภาคเอกชนทำให้สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ให้แก่ภาคธุรกิจชะลอตัวลดลงค่อนข้างมาก

สภาพเศรษฐกิจปี 2550

เศรษฐกิจไทยโดยรวมยังคงขยายตัวดีร้อยละ 5.4 มีแรงขับเคลื่อนสำคัญมาจากภาคการส่งออกสอดคล้องกับผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเร่งตัวขึ้น โดยเฉพาะหมวดผลิตเพื่อการส่งออก ขณะที่อุปสงค์ในประเทศชะลอลงเมื่อเทียบกับปี 2549 ทั้งการบริโภคและการลงทุนแต่เริ่มมีสัญญาณการฟื้นตัวในช่วงครึ่งหลังของปีเช่นเดียวกับการนำเข้าเร่งตัวขึ้น ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดีกล่าวคือ ด้านเสถียรภาพภายในประเทศ อัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานอยู่ร้อยละ 2.3 และ 1.1 ตามลำดับลดลง จากปี 2549 ที่ร้อยละ 4.7 และ 2.3 ตามลำดับ แม้ว่าอัตราเงินทั่วไปจะเร่งตัวขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 4 จากราคาน้ำมันปรับสูงขึ้นก็ตาม ส่วนอัตราการว่างงานและหนี้สาธารณะอยู่ในระดับต่ำ สำหรับเสถียรภาพด้านต่างประเทศอยู่ในเกณฑ์ดีเช่นกัน โดยดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลต่อเนื่อง ขณะที่สัดส่วนเงินสำรองระหว่างประเทศต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้นยังคงอยู่ในระดับสูง

ในส่วนภาวะตลาดแรงงาน ตลาดแรงงานจำนวนผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 1.6 ทั้งนี้การจ้างงานภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ 1.0 ชะลอลงจากปี 2549 ขยายตัวร้อยละ 4.1 ขณะที่การจ้างงานภาคนอกเกษตรขยายตัวเกือบทุกสาขาโดยภาคบริการมีการขยายตัวสูงสุดร้อยละ 3.1 มีเพียงภาคก่อสร้างที่อัตราการจ้างงานหดตัวลงส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากภาคอสังหาริมทรัพย์ซบเซา ด้านสัดส่วนการจ้างงานรายภูมิภาคพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนผู้มีงานทำมากสุดเมื่อเทียบกับภาคอื่นซึ่งเป็นผลมาจากการส่งเสริมการลงทุนของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ทำให้เกิดโครงการอุตสาหกรรมจำนวนมากเน้นการใช้แรงงานผลิตสูงเช่น สิ่งทอและสินค้า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เกษตรแปรรูป ส่วนภาคกลางและภาคใต้มีอัตราการขยายตัวของผู้มีงานทำเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากปีก่อน แม้ว่าจะมีอัตราชะลอตัวลงเนื่องจากมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกสินค้าเกษตรตามราคาสินค้าเกษตรปรับตัวสูงขึ้นอาทิ ยางพารา

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน (ตามการรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) โดยรวมขยายตัวร้อยละ 1.4 ชะลอลงจากปี 2549 ขยายตัวร้อยละ 3.2 สอดคล้องกับดัชนีความเชื่อมั่นของผู้บริโภคซึ่งปรับลดลงต่อเนื่องตามค่าครองชีพที่สูงขึ้นจากราคาน้ำมันขายปลีกและราคาสินค้าอุปโภคบริโภคทรงตัวในระดับสูงและสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองภายในประเทศ อย่างไรก็ตามในช่วงครึ่งหลังของปีการบริโภคเริ่มมีสัญญาณดีขึ้นโดยมีปัจจัยสนับสนุนจากสถานการณ์การเมืองปรับตัวดีขึ้นและอัตราดอกเบี้ยทรงตัวในระดับต่ำ

ภาคบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมยังขยายตัวได้แม้อัตราการขยายตัวจะชะลอลงจากปีก่อนเนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัจจัยลบหลายประการต่อเนื่องมาตั้งแต่ช่วงต้นปีได้แก่ เหตุการณ์ลอบวางระเบิดหลายจุดในเขตกรุงเทพฯ ในวันส่งท้ายปี 2549 ปัญหาหมอกควันของภาคเหนือตอนบน เหตุระเบิด 7 จุดในหาดใหญ่รวมถึงความไม่มั่นใจในสถานการณ์ทางการเมืองของไทยทั้งปี 2550 นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวน 14.5 ล้านคนเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.6 จากปีก่อนสำหรับอัตราเข้าพักโรงแรมเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 60.8 ปรับลดลงจากร้อยละ 63.0 ในปีก่อนซึ่งมีการจัดงานพืชสวนโลกช่วงปลายปี ทั้งนี้สถานการณ์ความไม่สงบภายในประเทศยังคงเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อภาวการณ์ท่องเที่ยวของไทย เพราะนอกจากจะส่งผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยของนักท่องเที่ยวต่างชาติแล้วยังส่งผลต่อนักท่องเที่ยวชาวไทยด้วย

สินเชื่อภาคเอกชนของสถาบันรับฝากเงิน อัตราการขยายตัวของสินเชื่อภาคเอกชนยังคงทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ หลังจากชะลอตัวต่อเนื่องโดยมีสาเหตุหลักจากการหดตัวของสินเชื่อที่ให้แก่ธุรกิจโดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อการลงทุน สอดคล้องกับภาวการณ์ชะลอตัวของอุปสงค์ในประเทศในขณะที่สินเชื่อที่ให้แก่ครัวเรือนก็ชะลอตัวลงไปอยู่ในระดับต่ำสุดของปีที่ร้อยละ 2.4

สภาพเศรษฐกิจปี 2551

เศรษฐกิจไทยขยายตัวร้อยละ 1.7 ชะลอลงจากร้อยละ 5.4 ในปีก่อน จากการส่งออกสุทธิลดลงเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในไตรมาสสุดท้ายของปีจากปัจจัยลบทั้งการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศส่งผลกระทบต่อการส่งออก การผลิต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว ขณะที่ด้านอุปสงค์ในประเทศการบริโภคและการลงทุนลดลงในช่วงไตรมาสสุดท้ายสอดคล้องกับการนำเข้าชะลอลง ด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ดี เสถียรภาพด้านต่างประเทศเข้มแข็งจากเงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง ขณะที่ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดใกล้เคียงสมดุล สำหรับเสถียรภาพในประเทศอัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเท่ากับร้อยละ 5.5 และ 2.4 ตามลำดับสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนจากราคาน้ำมันและอาหารสดเร่งตัวมากในช่วงครึ่งแรกของปีและมีการส่งผ่านต้นทุนไปยังสินค้าในตะกร้าเงินเฟ้อพื้นฐาน สำหรับอัตราการว่างงานโดยรวมยังอยู่ในระดับต่ำแต่เริ่มมีสัญญาณของการจ้างงานลดลงในช่วงไตรมาสสุดท้าย

ในส่วนภาวะตลาดแรงงานโดยรวมยังคงตึงตัวโดยผู้มีงานทำโดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 1.6 ทั้งนี้เป็นการเพิ่มขึ้นของการจ้างงานในภาคเกษตรเป็นสำคัญโดยเฉพาะในไตรมาสที่ 2 และ 3 ราคาพืชผลเร่งตัวขึ้นมากส่งผลให้แรงงานจากภาคการผลิตย้ายมาอยู่ในภาคเกษตรสำหรับไตรมาสที่ 4 แม้ว่าราคาพืชผลหลักจะเริ่มอ่อนตัวลงแต่การจ้างงานในภาคเกษตรก็ยังคงขยายตัวขณะที่การจ้างงานในภาคการผลิตกลับหดตัวต่อเนื่องจากเศรษฐกิจเริ่มชะลอตัวลงอย่างชัดเจน

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน (ตามรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) โดยรวมขยายตัวร้อยละ 2.5 เพิ่มขึ้นจากปี 2550 ขยายตัวร้อยละ 1.6 โดยในช่วงสามไตรมาสแรกแม้อัตราเงินเฟ้อเร่งตัวขึ้นตามทิศทางราคาพลังงานและอาหารสด แต่การใช้จ่ายภาคครัวเรือนยังขยายตัวได้ดีส่วนหนึ่งจากรายได้เกษตรกรและอัตราค่าจ้างขั้นต่ำได้ปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน รวมทั้งมีแรงสนับสนุนจากมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐ อย่างไรก็ตามในไตรมาสสุดท้ายของปีการบริโภคชะลอลงสอดคล้องกับความเชื่อมั่นผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองและวิกฤตการเงินโลก

ภาคบริการ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวน 14.3 ล้านคน ลดลงร้อยละ 1.3 จากปีก่อน แม้ว่าในช่วงครึ่งแรกของปีจำนวนนักท่องเที่ยวขยายตัวดีร้อยละ 13.3 แต่ครึ่งหลังของปีจำนวนนักท่องเที่ยวหดตัวลงเนื่องจากได้รับผลกระทบจากปัจจัยลบหลายประการอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ เหตุการณ์ลอบวางระเบิดที่สงขลา 7 แห่งในช่วงต้นเดือนสิงหาคมและจากเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองได้ทวีความรุนแรงขึ้นตั้งแต่ปลายเดือนสิงหาคมจนกระทั่งมีการประกาศพรก. ฉุกเฉินในเขตกรุงเทพฯ การปิดสนามบินในภาคใต้ การหยุดให้บริการรถโดยสารและรถไฟในช่วงเดือนกันยายนรวมถึงการปิดสนามบินสุวรรณภูมิและดอนเมืองในช่วงปลายเดือนพฤศจิกายน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ต่อเนื่องถึงต้นเดือนธันวาคมส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยวต่างประเทศประกอบกับภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวของประเทศที่เป็นตลาดนักท่องเที่ยวหลักของไทยทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศในช่วงครึ่งหลังของปี 2551 หดตัวอย่างรุนแรงส่งผลให้ทั้งปี 2551 นักท่องเที่ยวต่างประเทศมีจำนวน 14.3 ล้านคนหรือหดตัวร้อยละ 1.3 จากปีก่อน ขณะที่รายได้จากการท่องเที่ยวมีมูลค่า 588 พันล้านบาทหรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.9 จากปีก่อน

ด้านสินเชื่อ จากวิกฤตการณ์การเงินสหรัฐฯ ได้ส่งผลกระทบต่อภาคการเงินและเศรษฐกิจโลกเป็นวงกว้างแม้ผลกระทบโดยตรงต่อภาคการเงินไทยไม่มากนัก แต่ความต้องการสินค้าส่งออกของไทยเริ่มชะลอลงส่งผลให้ความเสี่ยงทางด้านเศรษฐกิจเพิ่มสูงขึ้น ดังนั้นสถาบันรับฝากเงินของไทยจึงเพิ่มความเข้มงวดและระมัดระวังในการปล่อยกู้มากขึ้น ทำให้การขยายตัวของสินเชื่อแก่ภาคธุรกิจเริ่มชะลอลงตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวและแรงกดดันด้านราคาต่อต้นทุนการผลิตลดลง

สภาพเศรษฐกิจปี 2552

เศรษฐกิจไทยหดตัวร้อยละ 0.9 จากปีก่อนเป็นครั้งแรกในรอบ 10 ปีเนื่องจากเกิดวิกฤตการเงินโลกส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อเศรษฐกิจของประเทศหลักทำให้การส่งออกของไทยลดลงส่งผลกระทบต่อเนื่องต่อการผลิตอุตสาหกรรมความเชื่อมั่นของภาคเอกชนตลอดจนการบริโภคและการลงทุนในประเทศเศรษฐกิจไทยหดตัวมากสุดในไตรมาสแรกและเริ่มฟื้นตัวในช่วงครึ่งหลังของปี 2552 ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกประกอบกับการดำเนินนโยบายการเงินการคลังที่ผ่อนคลายมีส่วนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจและสนับสนุนให้ความเชื่อมั่นของผู้ผลิตและผู้บริโภคปรับตัวดีขึ้นเป็นลำดับ โดยการบริโภคภาคเอกชนได้รับแรงสนับสนุนจากรายได้เกษตรกรและรายรับจากการท่องเที่ยวปรับตัวดีขึ้นตลอดจนการจ้างงานกลับมาขยายตัวได้อีกครั้ง สำหรับการส่งออกและการนำเข้าสินค้าปรับตัวดีขึ้นสอดคล้องกับการผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวได้ดีในเกือบทุกอุตสาหกรรมทั้งการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศและส่งออก อย่างไรก็ตามการลงทุนภาคเอกชนแม้จะเริ่มฟื้นตัวแต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ ส่วนเสถียรภาพเศรษฐกิจยังอยู่ในเกณฑ์ดี เงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลต่อเนื่อง อัตราเงินเฟ้อและอัตราการว่างงานอยู่ในระดับต่ำ

ในส่วนภาวะแรงงานตลาดแรงงาน ได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกแต่ตลาดแรงงานสามารถปรับตัวได้ดีพอควรโดยในช่วงครึ่งแรกของปีอัตราว่างงานอยู่ร้อยละ 1.9

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคการผลิตได้รับผลกระทบมากสุดคือ ภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ สิ่งทอ และเฟอร์นิเจอร์ทำให้การจ้างงานในภาคดังกล่าวหดตัวถึงร้อยละ 3.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่ภาคการค้าบริการและก่อสร้างขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ดีสะท้อนความสามารถในการรองรับแรงงานในช่วงวิกฤต อย่างไรก็ตามในช่วงครึ่งหลังของปีตลาดแรงงานปรับตัวดีขึ้นตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโดยอัตราว่างงานในช่วงครึ่งหลังของปีลดลงมาอยู่ร้อยละ 1.1 และการจ้างงานในภาคอุตสาหกรรมกลับมาขยายตัวเป็นบวกร้อยละ 0.7 เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน (ตามรายงานของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) หดตัวร้อยละ 1.1 จากปีก่อนที่ขยายตัวร้อยละ 2.7 โดยในไตรมาสแรกของปีการใช้จ่ายภาคเอกชนหดตัวตามการหดตัวของภาวะเศรษฐกิจไทยและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคลดลง ก่อนจะปรับตัวดีขึ้นในช่วงหลังของปีตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกและมาตรการพยุงและกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล รวมทั้งรายได้เกษตรกรและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคปรับตัวดีขึ้น อย่างไรก็ตามผู้บริโภคยังคงมีความกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์ทางการเมืองในประเทศ

ภาคบริการ ธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมนักท่องเที่ยวต่างประเทศมีจำนวน 14.1ล้านคน หดตัวร้อยละ 3.0 จากปีก่อนหน้าโดยในช่วงครึ่งแรกของปีจำนวนนักท่องเที่ยวหดตัวค่อนข้างมากต่อเนื่องจากไตรมาสที่ 4 ของปี 2551 ตามภาวะเศรษฐกิจโลกประกอบกับเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองทวีความรุนแรงในเดือนเมษายนและการแพร่ระบาดของไข้หวัดใหญ่ 2009 ในหลายประเทศรวมถึงประเทศไทยในช่วงกลางปีแต่ในช่วงครึ่งหลังของปีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตามเศรษฐกิจของประเทศเป็นตลาดนักท่องเที่ยวหลักของไทยเริ่มฟื้นตัวทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศในช่วงครึ่งหลังของปีกลับมาขยายตัวร้อยละ 12.4 อย่างไรก็ตามรายได้จากการท่องเที่ยวในปี 2552 มีมูลค่า 543.8 พันล้านบาท หดตัวร้อยละ 9.8

สินเชื่อภาคเอกชนของสถาบันรับฝากเงิน ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 3.7 เทียบกับปีก่อนหน้าขยายตัวเฉลี่ยอยู่ร้อยละ 8.5 โดยตั้งแต่ต้นปี 2552 จนถึงเดือนตุลาคมขยายตัวในอัตราชะลอลงต่อเนื่องตามภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวส่งผลให้ความต้องการสินเชื่อจากภาคธุรกิจชะลอลงในขณะเดียวกันสถาบันการเงินมีความระมัดระวังในการปล่อยสินเชื่อเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามสินเชื่อที่ให้แก่ภาคครัวเรือนสามารถขยายตัวได้ดีโดยเฉพาะสินเชื่อที่อยู่อาศัยทั้งนี้สินเชื่อภาคเอกชนเริ่มเร่งตัวขึ้นในช่วงท้ายปี เป็นผลจากโครงการสินเชื่อชื่อว่า Fast track ของภาครัฐที่สนับสนุนให้ธนาคารเฉพาะกิจปล่อยสินเชื่อแก่ภาคเอกชนมากขึ้นประกอบกับความเชื่อมั่นทางเศรษฐกิจ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปรับสูงขึ้นและภาวะเศรษฐกิจเริ่มดีขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้ความต้องการสินเชื่อเพิ่มมากขึ้นและธนาคารต่างๆ ผ่อนคลายมาตรฐานการปล่อยสินเชื่อลงอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับในช่วงต้นปี

สภาพเศรษฐกิจปี 2553

เศรษฐกิจไทยฟื้นตัวได้ดีขยายตัวร้อยละ 7.3 แม้เผชิญกับปัจจัยลบหลายด้านตลอดปี ทั้งจากปัญหาความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลก ปัญหาทางการเมืองในประเทศช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ความผันผวนของค่าเงินบาท รวมทั้งภัยธรรมชาติต่างๆ แต่ด้วยพื้นฐานทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็ง ประกอบกับการดำเนินนโยบายการเงิน (คณะกรรมการนโยบายการเงิน หรือ กนง. ปรับขึ้นอัตราดอกเบี้ยอยู่ที่ร้อยละ 2.0 และมาตรการกำกับดูแลสินเชื่อที่อยู่อาศัยเพื่อให้สถาบันการเงินระมัดระวังการปล่อยสินเชื่อที่อยู่อาศัย หลังจากตลาดอสังหาริมทรัพย์เติบโตสูงมาก) และการคลังแบบผ่อนคลาย (จากงบประมาณปกติและการกู้เงินเพิ่มเติมภายใต้โครงการไทยเข้มแข็ง รวมถึงมาตรการลดค่าครองชีพให้กับประชาชน เช่น การตรึงราคาน้ำมัน การอุดหนุนค่าสาธารณูปโภค) ทำให้เศรษฐกิจไทยเติบโตได้สูงถึงร้อยละ 7.8 ทั้งจากการส่งออก การท่องเที่ยวสามารถฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วหลังจากเหตุการณ์การชุมนุมทางการเมืองคลี่คลายทำให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวสูงสุดเป็นประวัติการณ์ และการใช้จ่ายในประเทศดีขึ้น เป็นผลจากการเกิดภัยธรรมชาติส่งผลต่อผลผลิตทางการเกษตรลดลงทำให้ราคาสูงขึ้นส่งผลดีต่อรายได้เกษตรกรเป็นปัจจัยสนับสนุนการบริโภค

ในส่วนการบริโภคภาคเอกชนเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญของเศรษฐกิจไทยฟื้นตัวได้เร็วและกลับมาขยายตัวร้อยละ 4.8 หลังจากเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจการเงินโลกทำให้กำลังซื้อและความเชื่อมั่นของผู้บริโภคปรับลดลงในปีก่อน โดยปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริโภคกลับมาฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วคือ ผลจากความเข้มแข็งของพื้นฐานเศรษฐกิจไทยและแรงกระตุ้นจากภาครัฐที่มีส่วนสำคัญทำให้ครัวเรือนมีความมั่นใจในการใช้จ่ายอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามอัตราเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอาจบั่นทอนกำลังซื้อของผู้บริโภคได้ในระยะต่อไป

ภาคการท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสูงสุดเป็นประวัติการณ์แม้จะเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในประเทศสะท้อนถึงความแข็งแกร่งของภาคการท่องเที่ยวไทย โดยจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศสูงสุดเป็นประวัติการณ์ 16.0 ล้านคน แม้ในช่วงไตรมาสที่ 2 ความไม่สงบทางการเมืองรุนแรงทำให้การท่องเที่ยวชะลอตัวลงแต่หลังเหตุการณ์คลี่คลายก็สามารถฟื้นตัวได้รวดเร็วตามการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกนำโดยเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่โดยเฉพาะในภูมิภาคเอเชียส่งผลให้นักท่องเที่ยวในกลุ่มเอเชียตะวันออก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ซึ่งเป็นตลาดหลักของไทยรวมทั้งรัสเซียตะวันออกกลางและเอเชียใต้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ขณะที่ปัญหาเศรษฐกิจยังมีอยู่ในกลุ่ม G3 ทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวจากกลุ่มนี้มีสัดส่วนลดลงโครงสร้างนักท่องเที่ยวเปลี่ยนแปลงไปเป็นกลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียที่มีค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันและจำนวนวันพักเฉลี่ยน้อยกว่าในกลุ่ม G3 ทำให้รายได้ท่องเที่ยวต่อคนลดลง และจากสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองในพื้นที่ภาคกลางประกอบกับแผนการกระตุ้นการท่องเที่ยวระดับภูมิภาคอย่างต่อเนื่องรวมทั้งการเพิ่มเที่ยวบินตรงโดยเฉพาะภาคใต้ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีการกระจายตัวไปยังภูมิภาคต่างๆ เพิ่มขึ้นเห็นได้จากอัตราการเข้าพักเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นในภาคใต้ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ อย่างไรก็ตามความไม่แน่นอนของปัญหาความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศประกอบกับต้นทุนของผู้ประกอบการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจะเป็นปัจจัยเสี่ยงต่อการขยายตัว

ปริมาณสินเชื่อ โดยสินเชื่อที่ให้แก่ภาคธุรกิจขยายตัวได้น้อยลง ส่วนหนึ่งเนื่องจากภาคธุรกิจหันไประดมทุนผ่านการออกตราสารหนี้และตราสารทุน

สรุปสภาวะเศรษฐกิจประเทศไทยปี 2541-2553

หลังจากเกิดวิกฤตด้านเศรษฐกิจในปี 2540 เป็นต้นมา เศรษฐกิจไทยก็เริ่มฟื้นตัวได้ดีอย่างต่อเนื่อง สังเกตได้จากตัวเลขอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่เพิ่มขึ้นแต่ไม่สูงนัก และในช่วงเศรษฐกิจหดตัวที่ทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลงโดยเฉพาะเกิดขึ้นในปี 2548 และ 2551 โดยเริ่มจากปี 2548 หลังต้องประสบกับปัจจัยลบหลายประการทั้งจากปัญหาภัยแล้ง เหตุการณ์ภัยธรรมชาติใน 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน สถานการณ์ความไม่สงบในภาคใต้ การระบาดของโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกรอบใหม่ ราคาน้ำมันในตลาดโลก และทิศทางอัตราดอกเบี้ยปรับตัวสูงขึ้น ส่วนปี 2551 เกิดปัญหาความไม่สงบทางการเมืองและวิกฤตการณ์ทางการเงินของสหรัฐฯ

ในส่วนของการบริโภคภาคเอกชนนั้นพบว่า หลังจากปี 2547 เป็นต้นมา มีหลายปัจจัยที่บั่นทอนความเชื่อมั่นของผู้บริโภคทำให้การใช้จ่ายของเอกชนมีแนวโน้มลดลงอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ การลดลงของรายได้จากเกษตรกรในการขายพืชผลทางการเกษตรที่สำคัญๆ รวมถึงราคาสินค้าอุปโภคบริโภค อัตราดอกเบี้ย และราคาน้ำมันขายปลีกมีการปรับตัวสูงขึ้น นอกจากนี้ยังเกิดจากความไม่แน่นอนทางการเมือง ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และวิกฤตการณ์ทางการเงินในสหรัฐฯ เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

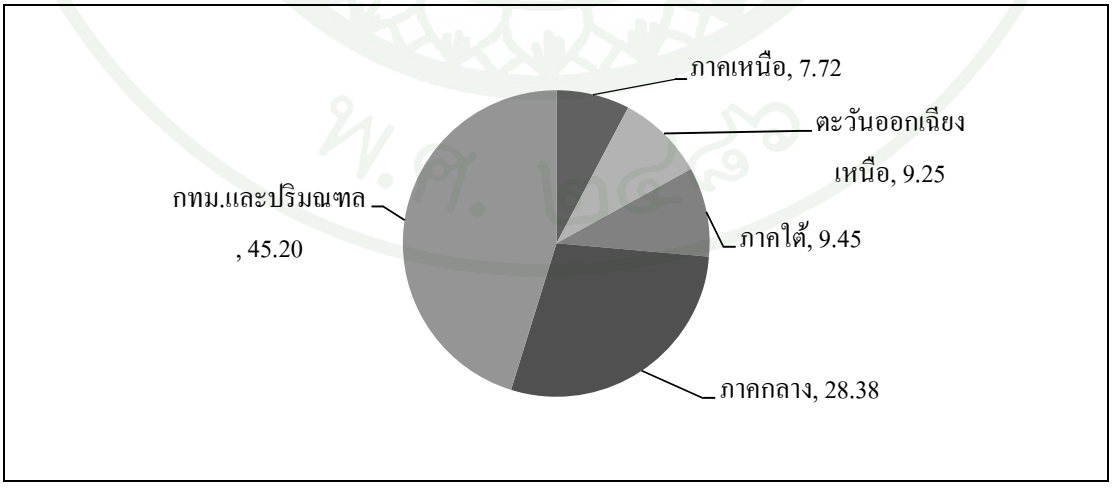
จำนวนนักท่องเที่ยวถือว่ามีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย อันเนื่องมาจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักท่องเที่ยว ได้แก่ ปัญหาความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ภาวะน้ำท่วม เหตุการณ์ลอบวางระเบิด สถานการณ์ไม่แน่นอนทางการเมืองโดยเฉพาะในช่วงปี 2549 เป็นต้นมา รวมไปถึงการแพร่ระบาดของไข้หวัดใหญ่ 2009

ปริมาณสินเชื่อค่อนข้างทรงตัว โดยสถาบันการเงินจะลดปริมาณการปล่อยเงินให้กู้ยืม โดยเฉพาะในช่วงหลังวิกฤตการณ์ด้านเศรษฐกิจทั้งที่เกิดในประเทศไทยคือ ปี 2540 และวิกฤตการณ์ทางการเงินในสหรัฐฯ ปี 2551 ทั้งนี้ปริมาณสินเชื่อที่เพิ่มขึ้นนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลจากนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาล

**ภาวะเศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์มวลรวมภาครายภาคปี 2550-2553**

พิจารณาถึงโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศในปี 2550-2553 จากผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค จำแนกเป็นรายภาคแล้วจะพบว่า ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคของทั้งประเทศ (Gross Regional Product: GRP) มีมูลค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9,749,487 ล้านบาท โดยมูลค่าของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (คิดเป็นสัดส่วนต่อ GDP) เป็นดังต่อไปนี้ เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล มีสัดส่วนสูงสุดร้อยละ 45.20 รองลงมาได้แก่ ภาคกลางมีสัดส่วนร้อยละ 28.38 ภาคใต้ร้อยละ 9.45 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือร้อยละ 9.25 ขณะที่ต่ำสุดคือ ภาคเหนือมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 7.72 ดังแสดงในภาพที่ 7

หน่วย : ร้อยละ




**ภาพที่ 7** สัดส่วนมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเฉลี่ยทั้งประเทศปี 2550-2553
ที่มา: จากการวิเคราะห์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

และเมื่อเปรียบเทียบมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคของทั้ง 2 มากสุดกับน้อยสุดพบว่า ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลมีสัดส่วนสูงกว่าภาคเหนืออยู่ถึง 5.85 เท่า แสดงถึงระดับรายได้ต่อหัวประชากรที่ต่างกันของกลุ่มประชาชนทั้งสองภาค และจากโครงสร้างเศรษฐกิจมีการเจริญกระจุกตัวในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล กระทั่งในเขตจังหวัดใหญ่ เนื่องจากการผลิตเน้นด้านอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นเป็นปัจจัยหลักทางด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ลักษณะเศรษฐกิจที่เน้นด้านอุตสาหกรรม ทำให้ประชากรในเขตต่างจังหวัดที่ห่างไกลออกไปความเจริญก้าวหน้ายังไปไม่ถึง ทำให้มีรายได้ต่ำกว่าในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลตามตารางที่ 4 ซึ่งได้แสดงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจสำคัญของประเทศนั้นมาจากสาขาการผลิตในภาคอุตสาหกรรมสูงสุดของประเทศร้อยละ 30.74 รองลงมาคือ การค้าส่งและค้าปลีกร้อยละ 14.61 ขณะที่การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักในการสร้างรายได้ของประชาชนในเขตภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ (ตามตารางที่ 5, 6 และ 7) มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 9.99 ของสัดส่วนต่อ GDP

**ตารางที่ 4** ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคทั้งประเทศปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน

| สาขา | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2550 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี2551 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี2552 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี2553 | สัดส่วน (ร้อยละ) |
|---|---|---|---|---|---|
| อุตสาหกรรม | 2,790,778 | 2,980,979 | 2,859,089 | 3,358,410 | 30.74 |
| การขายส่ง-ปลีก | 1,311,135 | 1,388,318 | 1,430,697 | 1,568,885 | 14.61 |
| ภาคเกษตร | 848,688 | 978,015 | 940,559 | 1,129,222 | 9.99 |
| การขนส่ง | 690,709 | 701,781 | 701,195 | 734,884 | 7.25 |
| อสังหาริมทรัพย์ | 642,703 | 667,114 | 642,744 | 703,633 | 6.81 |
| บริหารราชการ | 530,042 | 577,397 | 614,852 | 652,464 | 6.09 |
| ตัวกลางทางการเงิน | 493,043 | 523,609 | 543,844 | 561,392 | 5.44 |
| การศึกษา | 349,617 | 372,103 | 391,702 | 410,474 | 3.91 |
| อื่นๆ | 1,381,060 | 1,470,319 | 1,466,040 | 1,590,450 | 15.16 |
| ผลิตภัณฑ์มวลรวม | 9,037,775 | 9,659,635 | 9,590,722 | 10,709,814 | 100 |
| Growth | 8.04% | 6.88% | -0.71% | 11.67% | |

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ภาพรวมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคเหนือปี 2550-2553**

ปี 2550 ภาวะเศรษฐกิจภาคเหนือขยายตัวในระดับร้อยละ 3.70 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า ทั้งนี้เป็นผลจากผลผลิตภาคเกษตรกรรมได้ชะลอตัวลงจากปี 2549 และเมื่อพิจารณาไตรมาสที่ 4 มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อน เป็นผลมาจากการขยายตัวของภาคบริการและช่วงฤดูการท่องเที่ยว ส่วนภาคอุตสาหกรรมก็ยังขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องเช่นกัน เนื่องจากการส่งออกยังขยายตัวได้ดี แต่ยังพบสัญญาณการชะลอตัวจากภาคเกษตรกรรมซึ่งเป็นผลมาจากระดับราคาสินค้าลดลง โดยภาพรวมแล้วการบริโภคการลงทุนในภาคเหนือยังมีการขยายตัวได้ดีอย่างต่อเนื่องเป็นผลจากจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้น ส่วนการลงทุนของภาคเอกชนและการใช้จ่ายของภาครัฐยังชะลอตัวจากช่วงของงบประมาณใหม่

ปี 2551 ภาวะเศรษฐกิจของภาคเหนือชะลอตัวทั้งนี้เป็นผลมาจากสถานการณ์ด้านการบริโภคของประชาชนและการลงทุนภาคเอกชนที่ยังคงชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้แล้วเหตุการณ์น้ำท่วมยังคงเป็นปัจจัยบั่นทอนเศรษฐกิจของภาคเหนือด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามด้านภาคอุตสาหกรรมขยายตัวตัวได้ดีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะจากการส่งออกขยายตัวได้ดีประกอบกับในฤดูกาลการท่องเที่ยวมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมเยียนเป็นจำนวนมาก

ปี 2552 ภาวะเศรษฐกิจของภาคเหนือขยายตัวได้ดี ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์ด้านการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมโดยเฉพาะสินค้าอิเล็กทรอนิกส์นั้นปรับตัวดีขึ้นประกอบกับระดับราคาพืชผลทางการเกษตรยังคงมีอัตราการขยายตัวในระดับสูงเช่นกัน รวมทั้งการบริโภคเริ่มมีสัญญาณปรับตัวดีขึ้นจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจในภูมิภาคและการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น

ปี 2553 เศรษฐกิจภาคเหนือเร่งตัวขึ้นจากปีก่อนตามทิศทางเศรษฐกิจของประเทศเครื่องชี้เศรษฐกิจด้านต่างๆ ขยายตัวในเกณฑ์สูงและเริ่มกลับมาอยู่ในภาวะปกติ ผลจากภาวการณ์หดตัวของอุปสงค์ต่างประเทศในปีก่อนคลี่คลายตัวลง ส่งผลให้การส่งออกเร่งตัวขึ้นในช่วงไตรมาสที่ 1-3 ขณะที่การใช้จ่ายภาคเอกชนเร่งตัวขึ้นจากปีก่อนตามรายได้จากภาคเศรษฐกิจจริงเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะภาคการเกษตร อุตสาหกรรม การค้า และการก่อสร้าง ประกอบกับธุรกิจที่ประสบปัญหายอดขายหดตัวในปีก่อนวางกลยุทธ์กระตุ้นยอดขาย โดยการนำสินค้าใหม่ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคออกสู่ตลาด จัดโปรโมชั่นดึงดูดใจ ลดเงื่อนไขการผ่อนชำระและอุดหนุนดอกเบี้ย โดยมีปัจจัยสนับสนุนจากการเร่งขยายสินเชื่อของสถาบันการเงินเพื่อครองส่วนแบ่งการตลาดประกอบกับนโยบายการเงินผ่อนคลายเป็นพิเศษทำให้อัตราดอกเบี้ยอยู่ระดับต่ำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ช่วยกระตุ้นให้ความต้องการใช้จ่ายเติบโตขึ้น ด้านการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวตามการก่อสร้างเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคเหนือมีอุปสงค์ในที่อยู่อาศัยและอาคารเพื่อการพาณิชย์ที่ค่อนข้างแข็งแกร่ง ทั้งอุปสงค์จากประชากรในพื้นที่และจังหวัดอื่นประกอบกับมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจจากภาครัฐทำให้ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ฟื้นตัวขึ้นอย่างชัดเจน การใช้จ่ายภาครัฐมีบทบาทสำคัญในช่วงครึ่งแรกของปีโดยเฉพาะงบประมาณจากโครงการไทยเข้มแข็งช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจในช่วงที่การบริโภคและการลงทุนอยู่ระหว่างการฟื้นตัว ด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ อัตราเงินเฟ้อเร่งตัวจากราคาสินค้ากลุ่มอาหารเป็นสำคัญตามผลผลิตที่ลดลง การว่างงานอยู่ในระดับต่ำสอดคล้องกับข้อมูลจำนวนผู้ประกันตนในระบบประกันสังคมเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง สำหรับภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) ภาคเกษตรกรรม รายได้เกษตรกรขยายตัวได้ดี ราคาผลผลิตปรับตัวสูงขึ้นตามปริมาณผลผลิตลดลงเพราะความแห้งแล้งจากปรากฏการณ์เอลนีโญ่ในช่วงต้นปี การระบาดของแมลงศัตรูพืชและอุทกภัยช่วงปลายปี รวมทั้งแนวโน้มราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้ราคาปศุสัตว์เพิ่มขึ้นตามอุปสงค์ที่มีต่อเนื่อง ภาคอุตสาหกรรม ผลผลิตเร่งตัวขึ้นมากโดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ restock ทำให้มีคำสั่งซื้อสินค้ากลับมาอย่างรวดเร็ว ประกอบกับในปีก่อนฐานต่ำจึงทำให้อัตราการขยายตัวอยู่ในระดับสูง ส่วนอุตสาหกรรมผลิตเพื่อการบริโภคภายในประเทศเริ่มขยายตัวโดยเฉพาะหมวดอาหารและเครื่องดื่ม และหมวดวัสดุก่อสร้าง อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวฟื้นตัวค่อนข้างช้าเพราะได้รับผลกระทบจากหลายปัจจัย ทั้งปัญหาหมอกควัน เถ้าระเบิดภูเขาไฟในยุโรป การชุมนุมทางการเมือง การแข็งค่าของเงินบาท และอากาศหนาวเย็นในยุโรปทำให้สนามบินบางแห่งระงับการบิน ภาวการณ์ท่องเที่ยวเริ่มปรับตัวดีขึ้นในช่วงปลายปีหลังสถานการณ์ทางการเมืองสงบ รวมทั้งแนวโน้มเศรษฐกิจโลกเริ่มมีทิศทางฟื้นตัว

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (Gross Regional Product: GRP) ปี 2550-2553 ณ ราคาประจำปี มีมูลค่ารวมเฉลี่ยเท่ากับ 753,377 ล้านบาท หรือเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 7.72 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) สาขาเศรษฐกิจสำคัญของภาคเหนือคือ สาขาเกษตรกรรมมีสัดส่วนสูงสุดร้อยละ 25.38 รองลงมาได้แก่อุตสาหกรรม การค้าส่งค้าปลีก การศึกษา และการบริหารราชการตามลำดับ ส่วนอื่นๆ มีสัดส่วนร้อยละ 31.88 ดังแสดงตามตารางที่ 5

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางที่ 5** ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเหนือปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน

| สาขา | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2550 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2551 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2552 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2553 | สัดส่วน (ร้อยละ) |
|---|---|---|---|---|---|
| ภาคเกษตร | 154,203 | 209,359 | 182,785 | 218,361 | 25.38 |
| อุตสาหกรรม | 107,238 | 115,351 | 118,610 | 134,246 | 15.78 |
| การขายส่ง-ปลีก | 70,222 | 78,426 | 87,504 | 93,579 | 10.94 |
| การศึกษา | 61,830 | 66,411 | 68,062 | 71,042 | 8.87 |
| บริหารราชการ | 55,037 | 50,057 | 52,217 | 58,374 | 7.16 |
| อื่นๆ | 223,161 | 233,629 | 247,532 | 256,271 | 31.88 |
| GRP | 671,691 | 753,234 | 756,710 | 831,874 | 100 |
| Growth | 5.05% | 12.14% | 0.46% | 9.93% | |

ที่มา: จากการคำนวณ

**ภาพรวมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือปี 2550-2553**

ปี 2550 ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวในระดับร้อยละ 3.80 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้เป็นผลจากปริมาณผลผลิตภาคเกษตร อุตสาหกรรม รวมถึงการบริโภคและการลงทุนลดลงด้วย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาภาวะเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 4 มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนเป็นผลมาจากภาคเกษตรยังอยู่ในช่วงขยายตัวโดยปริมาณผลผลิตและระดับราคาสินค้าเกษตรอยู่ในระดับสูง ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรม บริการ ยังมีสัญญาณการการชะลอตัวเนื่องมาจากการบริโภคและการลงทุนชะลอตัวด้วย ทั้งนี้เป็นผลจากการเก็บภาษีในทุกประเภทปรับตัวเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะภาษีมูลค่าเพิ่ม ส่วนการลงทุนยังคงชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องจากการเฝ้ารอความชัดเจนด้านสถานการณ์ทางการเมือง

ปี 2551 ภาวะเศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือชะลอตัวลง ทั้งนี้เป็นผลมาจากระดับราคาพืชผลของสินค้าเกษตรมีแนวโน้มปรับตัวลดลงประกอบกับปัญหาน้ำท่วมได้ขยายความเสียหายมากขึ้นส่งผลให้พื้นที่การเพาะปลูกได้รับผลกระทบ อย่างไรก็ตามภาคอุตสาหกรรมยังมีอัตราการขยายตัวได้เพิ่มขึ้นทั้งนี้มาจากอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลเป็นสำคัญ และเมื่อทำการพิจารณาทางด้านอุปสงค์สินค้าของภูมิภาคพบว่า การบริโภคมีแนวโน้มของการปรับตัวลดลงจาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถานการณ์ระดับราคาสินค้าอุปโภคบริโภคที่มีระดับสูง รวมทั้งการลงทุนภาคเอกชนมีสัญญาณการชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองเป็นสำคัญ

ปี 2552 ภาวะเศรษฐกิจของภาคตะวันออกเฉียงเหนือขยายตัวได้ดีอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลจากสถานการณ์ทางภาคเกษตรยังปรับตัวดีขึ้นจากปริมาณอุปสงค์ที่เพิ่มขึ้นด้วย นอกจากนี้นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐเริ่มมีผลมากขึ้นส่งผลให้การบริโภคปรับตัวดีขึ้นเช่นกัน ส่วนทางภาคอุตสาหกรรมนั้น ส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการแปรรูปสินค้าเกษตรยังชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลจากปริมาณวัตถุดิบปรับตัวลดลงและมีระดับราคาสูงขึ้นทำให้อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรไม่สามารถผลิตได้ แต่อุตสาหกรรมที่มีความโดดเด่นนั้นได้แก่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิคส์มีสัญญาณการฟื้นตัวชัดเจนตามภาวะเศรษฐกิจโลกและการส่งออกของประเทศไทยที่มีทิศทางขยายตัวด้วยเช่นกัน

ปี 2553 เศรษฐกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือขยายตัวจากปีก่อนประมาณร้อยละ 5.0 จากแรงสนับสนุนของการอุปโภคบริโภคของภาคเอกชนขยายตัวตามการเพิ่มขึ้นของอำนาจซื้อของผู้บริโภคโดยเฉพาะเกษตรกรซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของภาคได้รับผลดีจากราคาพืชผลสำคัญปรับตัวสูงขึ้นโดยเฉพาะราคาอ้อยโรงงาน หัวมันสำปะหลัง ข้าวเปลือกเหนียว และยางพารา มีราคาสูงขึ้นมาก โดยดัชนีมูลค่าพืชผลสำคัญเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 33.7 ดัชนีพืชผลสำคัญเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 ตามการเพิ่มขึ้นผลผลิตอ้อยโรงงาน และยางพารา นอกจากนี้ดัชนีราคาพืชผลสำคัญของภาคเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 30.9 ตามการสูงขึ้นของราคาข้าวเปลือกเหนียว มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และยางพารา ขณะที่ข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวโพด และสัตว์เลี้ยงยังอยู่ในเกณฑ์สูง มีสาเหตุจากผลผลิตของพืชผลภายในประเทศที่ลดลงเนื่องจากได้รับผลกระทบจากภัยแล้งในช่วงต้นฤดูเพาะปลูก การประสบอุทกภัย และแหล่งผลิตพืชผลสำคัญในหลายประเทศผลิตได้ลดลงเนื่องจากประสบปัญหาสภาพอากาศเช่นกัน นอกจากนี้เกษตรกรยังได้รับเงินชดเชยจากโครงการประกันรายได้ของเกษตรกรส่งผลให้การจับจ่ายใช้สอยของประชาชนขยายตัวต่อเนื่อง ในขณะที่การใช้จ่ายของภาครัฐโดยรวมขยายตัวเพิ่มจากงบประมาณภายใต้โครงการปฏิบัติการไทยเข้มแข็งมีส่วนสำคัญในการกระตุ้นเศรษฐกิจ และสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ประกอบการภาคธุรกิจขยายการลงทุน สะท้อนจากกิจการที่ได้รับอนุมัติส่งเสริมการลงทุนซึ่งมีเงินทุนเพิ่มขึ้นกว่า 4 เท่าตัว และสินเชื่อของสถาบันการเงินขยายตัวสูงขึ้นส่งผลให้อัตราการว่างงานลดลงจากปีก่อนและระดับราคาสินค้าเพิ่มขึ้น

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (Gross Regional Product: GRP) ปี 2550-2553 ณ ราคาประจำปี มีมูลค่ารวมเฉลี่ยเท่ากับ 903,495 ล้านบาท หรือเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 9.25 ของ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) สาขาเศรษฐกิจสำคัญของภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ สาขาเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมมีสัดส่วนสูงสุดและใกล้เคียงกัน ร้อยละ 19.85 และ 19.54 ตามลำดับ รองลงมาได้แก่ การศึกษา การค้าส่งค้าปลีก และการบริหารราชการ มีสัดส่วนร้อยละ 13.35, 11.09 และ 7.40 ส่วนที่เหลือคืออื่นๆ มีสัดส่วนร้อยละ 28.77 ดังแสดงตามตารางที่ 6

**ตารางที่ 6** ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคตะวันออกเฉียงเหนือปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน

| สาขา | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2550 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2551 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2552 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2553 | สัดส่วน (ร้อยละ) |
|---|---|---|---|---|---|
| ภาคเกษตร | 148,594 | 154,835 | 186,360 | 227,615 | 19.85 |
| อุตสาหกรรม | 146,403 | 165,086 | 182,965 | 211,550 | 19.54 |
| การศึกษา | 108,383 | 116,376 | 124,373 | 133,338 | 13.35 |
| การขายส่ง-ปลีก | 85,836 | 88,734 | 109,157 | 117,026 | 11.09 |
| บริหารราชการ | 70,427 | 59,525 | 62,160 | 75,210 | 7.40 |
| อื่นๆ | 238,859 | 245,095 | 273,998 | 282,076 | 28.77 |
| GRP | 798,502 | 829,651 | 939,013 | 1,046,815 | 100.00 |
| Growth | 8.35% | 3.90% | 13.18% | 11.48% | |

ที่มา: จากการคำนวณ

**ภาพรวมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภาคใต้ปี 2550-2553**

ปี 2550 ภาวะเศรษฐกิจภาคใต้ขยายตัวในระดับร้อยละ 3.40 ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีก่อน ทั้งนี้เป็นผลมาจากระดับราคาสินค้าเกษตรโดยเฉพาะยางพารานั้นมีราคาไม่สูงมากนัก ประกอบกับการชะลอตัวของภาคอุตสาหกรรมในพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมการผลิตยางเพื่อการส่งออก ได้ประสบกับปัญหาในด้านการแข่งขันสูงและอัตราแลกเปลี่ยนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ภาวะเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 4 มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนโดยเฉพาะราคาของยางพาราและปาล์มน้ำมัน ขณะที่ภาคบริการปรับตัวดีขึ้นทั้งจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ด้านการอุปโภคบริโภคของภาคเอกชนฟื้นตัวขึ้น สังเกตได้จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 9.40 แต่ด้านของอุตสาหกรรมนั้นพบว่า มีสัญญาณการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชะลอตัว เนื่องจากตลาดหลักชะลอการสั่งซื้อประกอบกับการแข่งขันกันค่อนข้างสูงและการขาดแคลนวัตถุดิบเช่น ปลาทูน่า ส่วนด้านการลงทุนของภาคเอกชนนั้นยังคงลดลงอย่างต่อเนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองที่ไม่แน่นอน

ปี 2551 ภาวะเศรษฐกิจของภาคใต้ชะลอตัวลงเล็กน้อย ทั้งนี้เป็นผลมาจากสถานการณ์ทางการเมืองและระดับราคาสินค้าอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้เกิดการลดลงของการบริโภคภาคประชาชนและการลงทุน เมื่อพิจารณาทางด้านผลผลิตมีสัญญาณการขยายตัวโดยเฉพาะพืชผลทางการเกษตรเช่น ปาล์มน้ำมันกับยางพารา ส่วนด้านการท่องเที่ยวได้ประสบปัญหาการปิดสนามบินนานาชาติที่หาดใหญ่และภูเก็ต ประกอบกับปัญหาด้านสถาบันการเงินสหรัฐฯ ทำให้หลายประเทศมีความกังวลและขาดความเชื่อมั่นจึงชะลอการท่องเที่ยวเพื่อรอดูสถานการณ์

ปี 2552 ภาวะเศรษฐกิจของภาคใต้ขยายตัวได้ดี เป็นผลจากสถานการณ์ยางพารากับปาล์มน้ำมันมีการปรับตัวสูงขึ้นส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และการทำประมงทางทะเลเพิ่มขึ้นทั้งในด้านปริมาณและมูลค่า นอกจากนี้จำนวนนักท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจโลกที่เริ่มดีขึ้น ความเชื่อมั่นในเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและการมีเที่ยวบินที่ทำการบินโดยไม่ผ่านกรุงเทพฯ ทำให้นักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นอย่างมาก ส่วนด้านการบริโภคก็เริ่มฟื้นตัวเช่นกันจากมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจต่างๆ รวมทั้งระดับรายได้เพิ่มมากขึ้น การลงทุนมีทิศทางเพิ่มขึ้นแต่ยังชะลอตัวอยู่เนื่องจากนักลงทุนส่วนใหญ่เฝ้ารอดูความชัดเจนของสถานการณ์ทางการเมือง

ปี 2553 ภาวะเศรษฐกิจภาคใต้โดยรวมขยายตัวตามการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญ เนื่องจากรายได้จากภาคเกษตรที่เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้นถึงร้อยละ 59.8 ในปีก่อนตามการเพิ่มขึ้นของราคาเป็นสำคัญ เนื่องจากผลผลิตทั้งยางพาราและปาล์มน้ำมันลดลงจากปีก่อนจากสาเหตุสภาพอากาศแปรปรวนรวมถึงผลกระทบด้านอุทกภัยกับวาตภัยในช่วงปลายปี ขณะที่ความต้องการพืชผลเกษตรในตลาดโลกยังมีต่อเนื่องทำให้มีราคาเพิ่มขึ้นทั้งจากยางพาราและปาล์มน้ำมัน ส่วนการผลิตอุตสาหกรรมชะลอตัวจากการผลิตของอุตสาหกรรมยางและปาล์มน้ำมันที่ลดลงตามปริมาณวัตถุดิบ แต่การผลิตอุตสาหกรรมหลักอื่นๆ ขยายตัวได้ดีทั้งไม้ยางแปรรูป อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง อาหารทะเลบรรจุกระป๋อง และดีบุก ทั้งนี้การท่องเที่ยวขยายตัวได้ดีเนื่องจากจากสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงไตรมาสที่ 2 และอุทกภัยในช่วงปลายปี ด้านการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนขยายตัวดีโดยดัชนีการอุปโภคบริโภคขยายตัวร้อยละ 5.0 จากปี 2552 ขยายตัวร้อยละ 0.7 โดยเฉพาะสินค้าคงทนเช่น รถยนต์และรถจักรยานยนต์ หรือรายได้เกษตรกรขยายตัว อย่างไรก็ตามแนวโน้มระดับราคาสินค้ามีการปรับสูงขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อกำลังซื้อของ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้บริโภคการลงทุนภาคเอกชนขยายตัวโดยเฉพาะในภาคการก่อสร้างซึ่งพื้นที่ก่อสร้างเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.1 จากปี 2552 ติดลบร้อยละ 2.6 ขณะเดียวกันการส่งออกและการลงทุนภาคการก่อสร้างเพิ่มขึ้น ด้านภาวการณ์เงินฝากและสินเชื่อขยายตัวร้อยละ 8.9 และ 11.8 ตามลำดับโดยเป็นการเพิ่มขึ้นทั้งสินเชื่อเพื่อการผลิตในอุตสาหกรรมได้แก่ ยาง สัตว์น้ำแปรรูปและไม้ยาง ส่วนสินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลโดยเฉพาะสินเชื่อการเช่าซื้อรถของธนาคารพาณิชย์ขยายตัวดี

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (Gross Regional Product: GRP) ปี 2550-2553 ณ ราคาประจำปี มีมูลค่ารวมเฉลี่ยเท่ากับ 922,008 ล้านบาท หรือเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 9.45 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) สาขาเศรษฐกิจสำคัญของภาคใต้คือ สาขาเกษตรกรรมมีสัดส่วนสูงสุดร้อยละ 33.02 รองลงมาได้แก่ อุตสาหกรรมและการค้าส่งค้าปลีกใกล้เคียงกันคือร้อยละ 12.73 กับ 11.74 ส่วนอื่นๆ มีร้อยละ 30.35 ตามตารางที่ 7

**ตารางที่ 7** ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคใต้ปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน

| สาขา | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2550 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2551 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2552 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2553 | สัดส่วน (ร้อยละ) |
|---|---|---|---|---|---|
| ภาคเกษตร | 285,761 | 307,282 | 260,985 | 363,885 | 33.02 |
| อุตสาหกรรม | 109,808 | 117,869 | 104,801 | 136,994 | 12.73 |
| การขายส่ง-ปลีก | 100,971 | 102,983 | 104,285 | 124,691 | 11.74 |
| การขนส่ง | 54,690 | 57,829 | 61,080 | 64,155 | 6.45 |
| บริหารราชการ | 45,326 | 50,494 | 54,338 | 60,523 | 5.71 |
| อื่นๆ | 259,636 | 273,844 | 279,519 | 306,282 | 30.35 |
| GRP | 856,192 | 910,302 | 865,008 | 1,056,530 | 100.00 |
| Growth | 4.24% | 6.32% | -4.98% | 22.14% | |

ที่มา: จากการคำนวณ

**ภาพรวมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภาคกลางปี 2550-2553**

ปี 2550 ภาวะเศรษฐกิจภาคกลางขยายตัวในระดับร้อยละ 5.80 เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากผู้ประกอบการในภาคกลางส่วนใหญ่ยังคงส่งออกสินค้าและบริการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ให้อยู่ในระดับสูง แม้ว่าจะต้องเผชิญกับปัญหาการแข็งค่าของเงินบาท ประกอบกับราคาพืชผลทางการเกษตรมีแนวโน้มทรงตัวในระดับสูงตามราคาสินค้าเกษตรของตลาดโลก ส่วนอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 4 สูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับทุกภูมิภาค เป็นผลมาจากสถานการณ์ของระดับราคาน้ำมันยังคงมีการทรงตัวในระดับไม่สูงมากนัก ประกอบกับปริมาณการส่งออกสินค้าไปยังต่างประเทศขยายตัวในระดับสูง ภาคอุตสาหกรรมจึงขยายตัวได้สูงด้วย ในขณะที่ด้านเกษตรกรรมนั้นยังคงขยายตัวได้ดีเช่นเดียวกัน เนื่องจากระดับราคาสินค้าทางด้านการเกษตรทรงตัวในระดับสูงแม้ว่าจะเกิดภัยธรรมชาติขึ้นในบางพื้นที่ก็ตาม นอกจากนี้หากพิจารณาการบริโภคการลงทุนพบว่า มีลักษณะการชะลอตัวเนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ลดลงและการขยายการลงทุนไม่มากนัก

ปี 2551 ภาวะเศรษฐกิจภาคกลางชะลอตัวลงเช่นเดียวกับสถานการณ์ของประเทศ อย่างไรก็ตามยังถือว่ามีการขยายตัวได้ดีจากการส่งออกที่เพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวดี ส่วนภาคเกษตรประสบกับปัญหาน้ำท่วมทำให้ปริมาณผลผลิตปรับตัวลดลง ขณะที่การเบิกจ่ายเงินงบประมาณยังเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ แต่เมื่อพิจารณาด้านการบริโภคแล้วพบว่า เกิดการชะลอตัวลงเช่นเดียวกันกับภาคเอกชนยังคงชะลอการลงทุนลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เนื่องจากผู้ประกอบการไม่มั่นใจในสถานการณ์ทางการเมืองเป็นสำคัญ

ปี 2552 ภาวะเศรษฐกิจของภาคกลางขยายตัวได้ดี ทั้งนี้เป็นผลจากภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก เริ่มมีทิศทางดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ถึงแม้ว่าสถานการณ์ทางการเมืองจะยังไม่มีเสถียรภาพ นอกจากนี้นโยบายหรือมาตรการในการกระตุ้นเศรษฐกิจก็เริ่มมีผลมากขึ้น ส่วนภาคเกษตรกรรมที่ครอบคลุมพื้นที่ในหลายจังหวัดในภาคกลางก็มีสัญญาณดีขึ้นเช่นกันจากความต้องการพืชผลทางการเกษตรของโลกส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น ขณะที่ด้านอื่นคือ การบริโภค ระดับรายได้ มีการปรับตัวดีขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจโลก แต่การลงทุนนั้นภาคเอกชนยังเฝ้ารอดูความชัดเจนต่อสถานการณ์มาบตาพุดว่า จะมีข้อสรุปอย่างไร รวมถึงนโยบายของภาครัฐที่ออกมาด้วย

ปี 2553 ภาวะเศรษฐกิจของภาคกลางขยายตัวได้ดี ทั้งนี้เป็นผลจากสถานการณ์ด้านการส่งออกขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในอัตราสูง รวมถึงราคาพืชผลทางการเกษตรที่อยู่ในระดับสูง แม้ว่าปริมาณผลผลิตอาจได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติเล็กน้อย ส่วนด้านอุตสาหกรรมนั้นถือว่าขยายตัวได้อย่างดี โดยเฉพาะอุตสาหกรรมด้านยานพาหนะ เครื่องใช้ไฟฟ้า และอิเล็กทรอนิกส์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ด้านการบริโภคฟื้นตัวขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจเริ่มปรับตัวดีขึ้น การลงทุนภาคเอกชนขยายตัว แต่ยังคงเฝ้ารอประเมินสถานการณ์ปัญหามาบตาพุด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (Gross Regional Product: GRP) ปี 2550-2553 ณ ราคาประจำปี มีมูลค่ารวมเฉลี่ยสูงสุดรองจากกรุงเทพมหานครและปริมณฑลคือ 2,767,480 ล้านบาท หรือเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 28.38 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) สาขาเศรษฐกิจสำคัญของภาคกลางได้แก่ อุตสาหกรรมมีสัดส่วนสูงสุดคิดเป็นครึ่งหนึ่งของรายได้หลักในภาคนี้คือร้อยละ 50.08 รองลงมาได้แก่ การค้าส่งค้าปลีก การเกษตรกรรม การทำเหมืองแร่ การไฟฟ้า และอื่นๆ ดังแสดงตามตารางที่ 8

**ตารางที่ 8** ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคกลางปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน

| สาขา | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2550 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2551 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2552 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2553 | สัดส่วน (ร้อยละ) |
|---|---|---|---|---|---|
| อุตสาหกรรม | 1,287,588 | 1,397,794 | 1,309,108 | 1,549,019 | 50.08 |
| การขายส่ง-ปลีก | 242,987 | 257,265 | 255,498 | 284,135 | 9.39 |
| ภาคเกษตร | 220,981 | 261,377 | 264,732 | 272,261 | 9.21 |
| การทำเหมืองแร่ | 214,615 | 244,928 | 223,621 | 249,917 | 8.43 |
| การไฟฟ้า | 126,016 | 146,124 | 146,470 | 152,122 | 5.16 |
| อื่นๆ | 457,507 | 488,998 | 492,571 | 524,283 | 17.74 |
| GRP | 2,549,694 | 2,796,486 | 2,692,000 | 3,031,738 | 100.00 |
| Growth | 12.65% | 9.68% | -3.74% | 12.62% | |

ที่มา: จากการคำนวณ

**ภาพรวมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลปี 2550-2553**

ปี 2550 ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวในระดับร้อยละ 4.70 ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากสถานการณ์การบริโภคของเอกชนและการลงทุนมีสัญญาณของการชะลอตัวเป็นสำคัญ ส่วนด้านอุตสาหกรมยังขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามภาวะเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 4 ยังขยายตัวจากไตรมาสก่อน เป็นผลมาจากระดับราคาน้ำมันยังทรงตัว รวมทั้งปริมาณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การส่งออกสินค้าส่งผลให้ภาคอุตสาหกรรมมีแนวโน้มขยายตัวได้ดี แต่สถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและผู้ประกอบการ ดังนั้นการบริโภคและการลงทุนจึงได้รับผลกระทบให้ชะลอตัวลงอย่างชัดเจน

ปี 2551 ภาวะเศรษฐกิจถือว่าขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เป็นผลจากการส่งออกที่ยังขยายตัวตามได้เป้าหมายที่วางไว้ แต่สถานการณ์ด้านการบริโภคยังชะลอตัวเล็กน้อยจากระดับราคาน้ำมันที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูง ทำให้ราคาสินค้าทรงตัวสูงอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับการลงทุนที่ชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้นักลงทุนส่วนใหญ่ยังเฝ้ารอประเมินสถานการณ์ทางการเมือง

ปี 2552 ภาวะเศรษฐกิจปรับตัวได้ดีตามด้านการส่งออกที่มีสัญญาณการขยายตัวของยอดรับคำสั่งซื้อจากภาคเอกชนมีมากขึ้น ส่วนภาคอุตสาหกรรมเริ่มมีสัญญาณของการขยายตัวดีโดยเฉพาะชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์และชิ้นส่วนยานยนต์ เป็นต้น ส่วนด้านการบริโภคเริ่มฟื้นตัวเล็กน้อยจากสถานการณ์ช่วงปีใหม่หลังจากเกิดการจับจ่ายใช้สอยแต่ยังไม่สูงมากนัก เพราะประชาชนยังมีความกังวลในเรื่องค่าครองชีพที่สูงและไม่แน่ใจกับสถานการณ์ทางการเมืองยังไม่มีเสถียรภาพ ในขณะที่เกิดค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นเรื่อยๆ ระดับราคาน้ำมันสูงอย่างต่อเนื่องจึงทำให้การบริโภคอาจจะฟื้นตัวได้ไม่เต็มที่ ส่วนภาคการลงทุนนั้นส่วนใหญ่รอประเมินสถานการณ์ทางการเมืองเป็นสำคัญ

ปี 2553 ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวได้ดี เป็นผลจากการส่งออกมีสัญญาณของการขยายตัวดีขึ้นจากยอดรับคำสั่งซื้อของภาคเอกชนมีมากขึ้น ส่วนภาคอุตสาหกรรมก็เริ่มมีสัญญาณของการฟื้นตัวดีโดยเฉพาะชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ รวมทั้งเครื่องใช้ไฟฟ้า ส่วนด้านการบริโภคมีสัญญาณการฟื้นตัวดี แต่ยังมีความไม่มั่นใจในสถานการณ์ของภาวะเศรษฐกิจที่มีปัจจัยทางด้านการเมืองและความกังวลในเรื่องของค่าครองชีพ รวมทั้งระดับราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้การบริโภคนั้นอาจจะฟื้นตัวไม่เต็มที่นัก ส่วนภาคการลงทุนนั้นเริ่มจะขยายตัวขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจในประเทศและเศรษฐกิจโลกที่เริ่มฟื้นตัวอย่างต่อเนื่อง

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาค (Gross Regional Product: GRP) ปี 2550-2553 ณ ราคาประจำปี มีมูลค่ารวมเฉลี่ยสูงสุดของประเทศคือ 4,403,125 ล้านบาท หรือเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 45.20ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) สาขาเศรษฐกิจสำคัญคืออุตสาหกรรมมีสัดส่วนสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 27.22 รองลงมาได้แก่ การค้าส่งค้าปลีก การขนส่ง อสังหาริมทรัพย์ ตัวกลางทางการเงิน และอื่นๆ ดังแสดงตามตารางที่ 9

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางที่ 9** ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลปี 2550-2553 ณ ราคาปัจจุบัน

| สาขา | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2550 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2551 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2552 | มูลค่า (ล้านบาท) ปี 2553 | สัดส่วน (ร้อยละ) |
|---|---|---|---|---|---|
| อุตสาหกรรม | 1,139,738 | 1,184,880 | 1,143,605 | 1,326,602 | 27.22 |
| การขายส่ง-ปลีก | 811,120 | 860,910 | 874,253 | 949,454 | 19.85 |
| การขนส่ง | 495,969 | 494,010 | 490,712 | 513,594 | 11.32 |
| อสังหาริมทรัพย์ | 433,016 | 450,564 | 418,810 | 468,835 | 10.06 |
| ตัวกลางการเงิน | 334,635 | 359,499 | 375,355 | 388,524 | 8.28 |
| อื่นๆ | 947,212 | 1,020,099 | 1,035,256 | 1,095,848 | 23.27 |
| GRP | 4,161,689 | 4,369,963 | 4,337,992 | 4,742,858 | 100.00 |
| Growth | 6.59% | 5.00% | -0.73% | 9.33% | |

ที่มา: จากการคำนวณ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเกี่ยวกับสภาวะเศรษฐกิจรายภาคต่างๆ ในปี 2550-2553 จึงได้สรุปตามตารางที่ 10 แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางเศรษฐกิจสำคัญของประเทศเน้นในด้านอุตสาหกรรมที่มีอยู่มากในกลุ่มภาคกลาง กรุงเทพฯ และปริมณฑล รวมกันกว่าสามในสี่ของขนาดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจประเทศ ขณะที่มูลค่าทางเศรษฐกิจที่ได้จากภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ รวมกันแล้วคิดเป็นเพียงหนึ่งในสี่ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่ประชาชนประกอบอาชีพการทำเกษตรกรรม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางที่ 10** สรุปภาวะเศรษฐกิจและผลิตภัณฑ์มวลรวมภาครายภาคปี 2550-2553

| ภูมิภาค | สัดส่วน GRP ต่อทั้งประเทศ (ร้อยละ) | ลักษณะเด่น/ปัจจัยบวก | ลักษณะด้อย/ปัจจัยลบ |
|---|---|---|---|
| เหนือ | 7.72 | การทำเกษตรกรรม<br>การบริการและท่องเที่ยว | ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ความแห้งแล้ง สภาพอากาศ<br>ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ |
| ตะวันออกเฉียงเหนือ | 9.25 | เกษตรกรรมและอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรจากอ้อย | ภัยธรรมชาติ และ สภาพภูมิอากาศไม่เอื้ออำนวย |
| ใต้ | 9.45 | เกษตรกรรม จากยางพารา ปาล์มน้ำมัน<br>การท่องเที่ยวทางทะเล<br>การเดินทางสะดวกรวดเร็ว และมีสายการบินที่บินสู่ภาคใต้โดยตรง | สถานการณ์ความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดน<br>การปิดสนามบินนานาชาติหาดใหญ่และภูเก็ต |
| กลาง | 28.38 | อุตสาหกรรม จำพวก ยานพาหนะ เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ และการส่งออก | อุทกภัย<br>ปัญหาอุตสาหกรรมมาบตาพุด จังหวัดระยอง<br>ความไม่แน่นอนทางการเมือง |
| กทม.และปริมณฑล | 45.20 | อุตสาหกรรม จำพวกชิ้นส่วนยานยนต์และอิเล็กทรอนิกส์ | การเมืองไม่มีเสถียรภาพ<br>ราคาน้ำมันเพิ่มสูงขึ้น |

ที่มา: จากการวิเคราะห์

**ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่อหัวของประชากรปี 2553**

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่อหัวประชากร (GRP per capita) ค่าเฉลี่ยต่อหัวประชากรในปี 2553 เป็นรายภาคพบว่า ภาคกลางมีรายได้ต่อหัวประชากรสูงสุดคือ 754,709 บาท และภาคตะวันออกเฉียงเหนือต่ำสุดเท่ากับ 45,755 บาทต่อปี มีความแตกต่างกันอยู่ 16.5 เท่า เพิ่มขึ้นจากปีก่อนเล็กน้อยที่ต่างกัน 16.46 เท่าและเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยต่อหัวประชากรจากสูงสุดลงมาต่ำสุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พบว่า ภาคกลางมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ

ขณะที่พิจารณาผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่อหัวประชากรของทั้งประเทศในปี 2553 เท่ากับ 159,109 บาท เพิ่มขึ้นจาก 143,153 บาทในปีก่อนหน้า ขณะที่อัตราการเจริญเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคต่อหัวประชากรในปี 2553 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนทุกภาค โดยเฉพาะภาคใต้มีการเจริญเติบโตมากสุดร้อยละ 20.62 รองลงมาได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ กรุงเทพฯ และปริมณฑล อยู่ร้อยละ 11.18 , 10.96 , 9.54 และ 8.75 ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 11 ส่วนในระดับประเทศ ผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศต่อหัวประชากรเท่ากับ 159,105 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่ 143,353 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 10.99

**ตารางที่ 11** ผลิตภัณฑ์ภาคต่อหัวประชากรปี 2553

| | บาท/ปี | | อัตราการเติบโต (ร้อยละ) | |
|---|---|---|---|---|
| **ภาค** | **2552** | **2553** | **2552** | **2553** |
| ตะวันออกเฉียงเหนือ | 41,237 | 45,755 | 12.59 | 10.96 |
| เหนือ | 62,372 | 68,321 | 0.08 | 9.54 |
| ใต้ | 93,400 | 112,661 | -6.19 | 20.62 |
| กลาง | 678,825 | 754,709 | -4.27 | 11.18 |
| กทม.และปริมณฑล | 377,183 | 410,203 | -1.24 | 8.75 |

ที่มา: จากการคำนวณ

ในส่วนของผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวประชากร (GPP per capita) หรือรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรนั้นดังแสดงตามตารางที่ 12 จังหวัดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรสูงสุด 10 จังหวัดแรกของประเทศ ปี 2553 อยู่ในพื้นที่เขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ภาคกลาง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นจังหวัดที่มีการผลิตในสาขาอุตสาหกรรมเป็นหลัก และมีสาขาการค้าส่งค้าปลีกฯ เป็นสาขารอง ได้แก่ ระยอง ชลบุรี สมุทรสาคร สมุทรปราการ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา กรุงเทพมหานคร ปทุมธานี ฉะเชิงเทรา เป็นต้น โดยจังหวัดระยองเป็นจังหวัดที่มีผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวประชากรสูงสุดเท่ากับ 1,192,412 บาทต่อปี โดยเป็นรายได้หลักจากกิจกรรมโรงกลั่นน้ำมันปิโตรเลียมและการผลิตเคมีภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เคมี ส่วนรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรต่ำสุด 10 จังหวัดแรกของประเทศ ปี 2553 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ โดยจังหวัดส่วนใหญ่มีรายได้หลักจาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิจกรรมการเกษตรกรรมซึ่งมีความไม่มั่นคงทั้งด้านปริมาณผลผลิตและราคา ประกอบกับการผลิตภาคนอกเกษตรต่าง ๆ โดยเฉพาะการผลิตอุตสาหกรรมยังไม่กระจายตัวมายังพื้นที่นี้มากนัก ทำให้ขนาดเศรษฐกิจโดยรวมอยู่ระดับต่ำ ได้แก่ อำนาจเจริญ หนองบัวลำภู ศรีสะเกษ ยโสธร สกลนคร แม่ฮ่องสอน สุรินทร์ ชัยภูมิ บุรีรัมย์ และนครพนม ตามลำดับโดยจังหวัดอำนาจเจริญมีค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดต่อหัวประชากรต่ำสุดเท่ากับ 30,392 บาทต่อปี ส่วนใหญ่เป็นรายได้จากการเกษตร นอกจากนี้เมื่อเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดระยองกับจังหวัดอำนาจเจริญแล้วพบว่า ประชาชนทั้งสองจังหวัดมีรายได้แตกต่างกันถึง 39.23 เท่า เพิ่มขึ้นจากปีก่อนที่แตกต่างกัน 36.50 เท่า

**ตารางที่ 12** รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรสูงสุดและต่ำสุด 10 จังหวัดแรกของประเทศปี 2553

| จังหวัด | รายได้เฉลี่ยต่อหัว ประชากร (บาท/ปี) | จังหวัด | รายได้เฉลี่ยต่อหัว ประชากร (บาท/ปี) |
|---|---|---|---|
| ระยอง | 1,192,412 | อำนาจเจริญ | 30,392 |
| ชลบุรี | 527,652 | หนองบัวลำภู | 32,544 |
| สมุทรสาคร | 527,128 | ศรีสะเกษ | 32,975 |
| สมุทรปราการ | 500,614 | ยโสธร | 33,846 |
| ปราจีนบุรี | 483,346 | สกลนคร | 34,266 |
| พระนครศรีอยุธยา | 454,326 | แม่ฮ่องสอน | 35,623 |
| กรุงเทพมหานคร | 451,757 | สุรินทร์ | 36,052 |
| ปทุมธานี | 397,066 | ชัยภูมิ | 36,077 |
| ฉะเชิงเทรา | 327,384 | บุรีรัมย์ | 37,262 |
| ภูเก็ต | 325,152 | นครพนม | 37,798 |

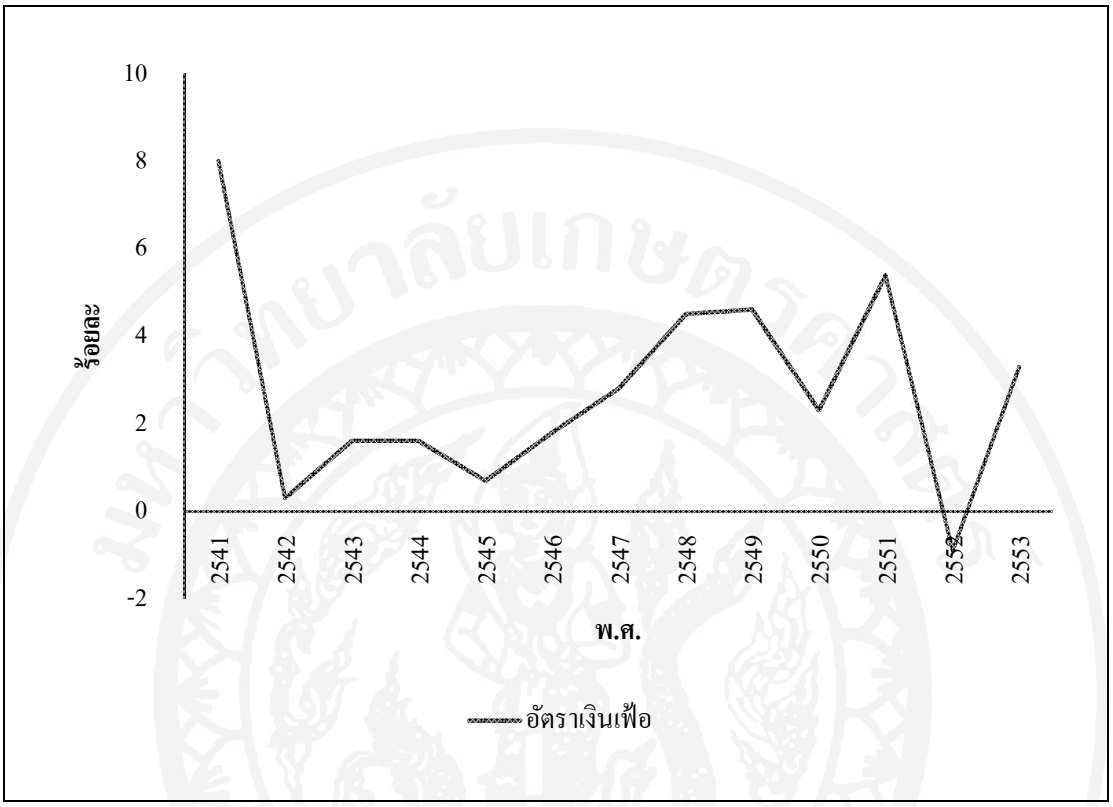
ที่มา: จากการคำนวณ

**สภาวะเงินเฟ้อประเทศไทยปี 2541-2553**

จากเหตุการณ์เศรษฐกิจไทยต้องเผชิญปัญหาฟองสบู่แตกจนลุกลามเป็นวิกฤตเศรษฐกิจทั่วภูมิภาค ค่าเงินบาทถูกโจมตีจนต้องปล่อยลอยตัวค่าเงินเมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2540 ธุรกิจจำนวนมากต้องปิดกิจการ อัตราว่างงานเพิ่มสูงขึ้น นับเป็นวิกฤตครั้งเลวร้ายที่สุดในประวัติศาสตร์ของไทย การประกาศลอยตัวค่าเงินบาททำให้ค่าเงินบาทลดลงมากกว่าเท่าตัว ส่งผลกระทบรุนแรงต่อต้นทุนการทำธุรกรรมทางการเงินระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการกู้ยืมเงินในสกุลดอลลาร์ สรอ. ทำให้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ราคาสินค้านำเข้าปรับตัวเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากโดยเฉพาะราคาน้ำมันเชื้อเพลิง สร้างแรงกดดันต่ออัตราเงินเฟ้ออย่างมาก และจากภาพที่ 8 แสดงอัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยมีรายละเอียดต่อไปนี้




**ภาพที่ 8** อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยปี 2541-2553
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2555)

ระดับราคาปี 2541 ดัชนีราคาผู้บริโภคเฉลี่ยร้อยละ 8.1 เพิ่มขึ้นจากปีก่อน การสูงขึ้นของระดับราคาสินค้าเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าทั้งในหมวดอาหารและหมวดที่ไม่ใช่อาหาร ปัจจัยสำคัญทำให้อัตราเงินเฟ้อเร่งตัวขึ้นคือ การอ่อนตัวของอัตราแลกเปลี่ยนจากเฉลี่ย 31.37 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. เป็นเฉลี่ย 41.37 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. และราคาสินค้าเกษตรสูงขึ้นตามราคาในตลาดโลกรวมทั้งการขึ้นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มและสรรพสามิตบางรายการ อย่างไรก็ตามอัตราเงินเฟ้อได้อ่อนลงในครึ่งหลังของปีเกิดจากสาเหตุดังนี้คือ 1) ค่าเงินบาทที่มีเสถียรภาพและแข็งค่าต่อเนื่อง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการดำเนินนโยบายอัตราดอกเบี้ยสูงของรัฐในตลาดเงิน นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงระบบอัตราแลกเปลี่ยนเมื่อเดือนกรกฎาคม 2540 2) กำลังซื้อของประชาชนลดลงจากภาวะเศรษฐกิจหดตัว การเลิกจ้างงาน ตลอดจนปัญหาสภาพคล่องตึงตัวของธุรกิจ 3) ราคาน้ำมันตลาดโลกเริ่มลดลง และ 4) การประกาศลดราคาสินค้าอุปโภคบริโภคบางรายการจากรัฐ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระดับราคาปี 2542 อัตราเงินเฟ้อวัดโดยดัชนีราคาผู้บริโภคเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 0.3 ลดลงจากปีก่อน โดยเป็นผลจากการการปรับลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนเมษายนจากร้อยละ 10.0 เหลือร้อยละ 7.0 อย่างไรก็ตามยังมีสาเหตุจากปัจจัยดังนี้คือ1) การแข็งค่าขึ้นต่อเนื่องของเงินบาทประกอบกับราคาน้ำมันในตลาดโลกลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ราคาสินค้านำเข้าในรูปเงินบาทปรับลดลง 2) อุปทานสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นภายหลังจากเกิดภัยธรรมชาติและปริมาณผลผลิตในปีก่อนหน้าอยู่ในระดับต่ำ ส่งผลให้ราคาสินค้าเกษตรในปีนี้ปรับลดลง และ 3) การลดลงของปริมาณอุปสงค์ในประเทศ

ระดับราคา ปี 2543 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปเพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 1.6 โดยเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารร้อยละ 3.2 ในขณะที่ราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มลดลงร้อยละ 1.1 สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 0.7 โดยสาเหตุสำคัญในการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อในปี 2543 เป็นผลจาก 1) การเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนพฤศจิกายนซึ่งเป็นราคาสูงสุดในรอบ 10 ปี และส่งผลให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศปรับตัวสูงขึ้น โดยราคาน้ำมันเบนซิน 95 และน้ำมันดีเซลหมุนเร็วปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 30.6 และ 44.3 ตามลำดับเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ค่ากระแสไฟฟ้าได้ปรับเพิ่มขึ้นตามต้นทุนราคาเชื้อเพลิงที่ใช้ในการผลิต 2) การอ่อนตัวต่อเนื่องของค่าเงินบาท โดยค่าเงินอ่อนตัวลงจากเฉลี่ย 37.84 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2542 เป็น 40.16 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2543 ส่งผลให้ราคาสินค้านำเข้าในรูปเงินบาทปรับสูงขึ้น 3) การปรับขึ้นค่าตรวจรักษาและค่าห้องพักคนไข้โรงพยาบาลในช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน อย่างไรก็ตามอัตราเงินเฟ้อ ในช่วงเวลาดังกล่าวยังปรับตัวสูงขึ้นเล็กน้อย มีสาเหตุสำคัญจากราคาสินค้าหมวดอาหารและเครื่องดื่มลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนต่อเนื่องตามปริมาณผลผลิตเกษตรบางประเภทที่ออกสู่ตลาดมากขึ้น อาทิ ผักผลไม้ ไข่ ไก่สด และหมูเนื้อแดง เนื่องจากสภาพอากาศเอื้ออำนวย นอกจากนี้ยังมีการปรับลดราคาอาหารที่ซื้อจากตลาดบางชนิดอย่างต่อเนื่อง โดยอัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังอยู่ในระดับสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานต่อเนื่อง เนื่องจากการปรับเพิ่มขึ้นต่อเนื่องของราคาน้ำมัน นอกจากนั้นแล้วในช่วงที่ผ่านมาอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานค่อนข้างทรงตัวซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นส่งผลทางอ้อมต่อการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าหมวดอื่นเพียงเล็กน้อย ส่วนหนึ่งเนื่องจากการใช้จ่ายในประเทศยังฟื้นตัวไม่เต็มที่ ทำให้อัตราการใช้กำลังการผลิตอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระดับราคาปี 2544 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปเพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 1.6 โดยเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มร้อยละ 0.7 และราคาหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารร้อยละ 2.2 สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 1.3 สาเหตุหลักของการเพิ่มขึ้นของอัตราเงินเฟ้อในปี 2544 เป็นผลจาก 1) ผู้ประกอบการปรับขึ้นราคาจำหน่ายรถยนต์นั่งและรถบรรทุกเล็กตามต้นทุนการผลิตประกอบกับการปรับขึ้นค่าโดยสารรถประจำทางต่างจังหวัด ระหว่างจังหวัด และรถประจำทางปรับอากาศในปลายปี 2543 และต้นปี 2544 ตามลำดับ ส่งผลให้ราคาเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.1 ในหมวดพาหนะ การขนส่ง และการสื่อสาร 2) การเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงตั้งแต่ช่วงต้นปีส่งผลให้ค่ากระแสไฟฟ้าปรับเพิ่มขึ้น แม้จะปรับตัวลดลงมากในช่วงเดือนตุลาคมก็ตาม 3) การปรับราคาก๊าซหุงต้มโดยราคาขายส่งและราคาขายปลีกปรับเพิ่มขึ้นร้อยละ 25.3 และ 17.9 ตามลำดับ 4) การปรับขึ้นภาษีสรรพสามิตสำหรับสินค้าประเภทสุราและยาสูบเมื่อปลายเดือนมีนาคมส่งผลให้ราคาหมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์สูงขึ้นถึงร้อยละ 6.1 และ 5) การอ่อนตัวของค่าเงินบาท โดยค่าเงินอ่อนตัวลงจากเฉลี่ย 40.16 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2543 เป็น 44.47 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2544 ส่งผลให้ราคาสินค้านำเข้าในรูปเงินบาทเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มปรับเพิ่มขึ้นหลังจากปรับลดลงเป็นเวลา 2 ปีติดต่อกัน เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยทำให้ปริมาณผลผลิตเกษตรบางประเภทน้อยลงอาทิผัก ผลไม้ ไก่สด และไข่ไก่ โดยรวมแล้วอัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังคงอยู่ในระดับสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้ากลุ่มพลังงานเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานที่ค่อนข้างทรงตัวตลอดทั้งปี สะท้อนให้เห็นว่าแรงกดดันต่อราคาด้านอุปสงค์และต้นทุนมีไม่มากนัก สอดคล้องกับอัตราการใช้กำลังการผลิตยังอยู่ในระดับต่ำ

ระดับราคาปี 2545 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปทรงตัวอยู่ในระดับต่ำตลอดทั้งปีแม้ว่าราคาน้ำมันจะสูงขึ้นจากปัญหาความตึงเครียดในตะวันออกกลางประกอบกับภาวะน้ำท่วมทำให้ราคาผักผลไม้สูงขึ้นเฉลี่ยทั้งปี 2545 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ร้อยละ 0.7 และอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานอยู่ร้อยละ 0.4 อัตราเงินเฟ้อต่ำนี้มิได้สะท้อนว่าเศรษฐกิจเริ่มอ่อนแรง เนื่องมาจากประเทศยังมีกำลังการผลิตส่วนเกินอยู่ ความต้องการสินค้าที่เพิ่มขึ้นจึงยังไม่ส่งผลกระทบต่ออัตราเงินเฟ้อ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำในช่วงที่ผ่านมาได้แก่ 1) อุปสงค์ในประเทศยังไม่ฟื้นตัวมากนัก แม้ว่าการบริโภคและการลงทุนในประเทศจะปรับตัวดีขึ้น แต่อัตราการใช้กำลังการผลิตยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยยังต่ำกว่าระดับช่วงก่อนวิกฤตเศรษฐกิจ สะท้อนว่าจะยังไม่มีแรงกดดันต่อราคาทางด้านอุปสงค์ 2) ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นเทียบกับดอลลาร์ สรอ. จากดอลลาร์ สรอ. อ่อนตัวลงจากเฉลี่ย 44.48 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2544 เป็น 43.00 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.ในปี 2545 ส่งผลให้ราคา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สินค้านำเข้าในรูปเงินบาทลดลงโดยเฉพาะราคาน้ำมัน แม้ว่าราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 แต่ราคาสินค้ากลุ่มพลังงานเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย 3) ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกปรับลดลงอย่างต่อเนื่องทำให้ราคาสินค้าในหมวดอาหารสดอยู่ในระดับต่ำโดยเฉพาะราคาข้าว แป้ง และผลิตภัณฑ์แป้งลดลงร้อยละ 8.2 และ 4) ราคาสินค้าบางรายการอยู่ภายใต้มาตรการควบคุมราคาสินค้าจำเป็นต่อการดำรงชีพขั้นพื้นฐานของประชาชนได้ทรงตัวหรือลดลงอาทิ ค่าบริการสาธารณูปโภคและค่าโดยสารสาธารณะ เป็นต้น โดยรวมอัตราเงินเฟ้อทั่วไปยังคงอยู่ในระดับสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้ากลุ่มพลังงานเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานที่ลดลงต่อเนื่องตลอดทั้งปีสะท้อนให้เห็นว่าไม่มีแรงกดดันต่อราคาด้านอุปสงค์และต้นทุนสอดคล้องกับอัตราการใช้กำลังการผลิตอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ผลจากค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับดอลลาร์ สรอ. ทำให้ต้นทุนสินค้านำเข้าลดลงมาก

ระดับราคาปี 2546 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.8 ในเร่งตัวขึ้นจากร้อยละ 0.7 ในปีก่อนโดยเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มร้อยละ 3.6 และราคาหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารร้อยละ 0.7 สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2 ซึ่งยังคงอยู่ในช่วงเป้าหมายร้อยละ 0 - 3.5 ของนโยบายการเงิน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้อัตราเงินเฟ้ออยู่ในเกณฑ์ต่ำได้แก่ 1) การลดลงอย่างต่อเนื่องของค่าเช่าบ้านในหมวดเคหสถาน ส่วนหนึ่งเพราะอัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำ จูงใจให้ประชาชนซื้อบ้านเป็นของตนเองแทนการเช่า 2) ค่าเงินบาทแข็งขึ้นจากเฉลี่ย 43.00 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2545 เป็น 41.50 บาทต่อดอลลาร์ สรอ.ในปี 2546 ส่งผลให้ราคาสินค้านำเข้าในรูปเงินบาทลดลง 3) ภาวการณ์แข่งขันอย่างรุนแรงมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการพยายามตรึงราคาสินค้าไว้เพื่อรักษาส่วนแบ่งการตลาด และ 4) รัฐบาลเข้ามาดูแลราคาสินค้าพื้นฐานจำเป็นต่อการดำรงชีพของประชาชนบางรายการเช่น ค่าสาธารณูปโภคพื้นฐานและค่าเล่าเรียนทำให้ราคาของสินค้าในกลุ่มนี้ไม่สูงขึ้นมาก

ระดับราคาปี 2547 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.7 เร่งตัวขึ้นจากร้อยละ 1.8 ในปีก่อนโดยเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มร้อยละ 4.5 และราคาหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารร้อยละ 1.7 สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 โดยยังคงอยู่ในช่วงเป้าหมายร้อยละ 0 - 3.5 ของนโยบายการเงิน ปัจจัยสำคัญที่ทำให้อัตราเงินเฟ้อไม่เร่งตัวมากนักแม้ว่าราคาน้ำมันดิบและราคาสินค้าโภคภัณฑ์ในตลาดโลกจะเพิ่มสูงขึ้นมากได้แก่ 1) รัฐบาลเข้ามาดูแลราคาสินค้าพื้นฐานจำเป็นต่อการดำรงชีพของประชาชนโดยเฉพาะมาตรการการตรึงราคาขายปลีกน้ำมันในประเทศให้อยู่ในระดับต่ำกว่าราคาที่ควรจะเป็นส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกสูงขึ้นมากและต้นทุนการผลิตที่สำคัญยังไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สะท้อนราคาสินค้าและบริการในประเทศอย่างเต็มที่ 2) การลดลงของค่าเช่าบ้านในหมวดเคหะสถานซึ่งมีน้ำหนักร้อยละ 18 โดยลดลงจากปีก่อนร้อยละ 0.6 ในตะกร้าดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป 3) ค่าเงินบาทแข็งขึ้นจากเฉลี่ย 41.53 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2546 เป็น 40.28 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. ในปี 2547 ส่งผลให้ราคาสินค้านำเข้าในรูปเงินบาทลดลง 4) การที่รัฐขอความร่วมมือผู้ประกอบการให้ตรึงราคาสินค้าประกอบกับภาวการณ์แข่งขันอย่างรุนแรงทำให้ผู้ประกอบการพยายามตรึงราคาสินค้าไว้เพื่อรักษาส่วนแบ่งตลาด อย่างไรก็ตามราคาสินค้าเพิ่มขึ้นมากในปีนี้ได้แก่ สินค้าในหมวดอาหารและเครื่องดื่มโดยเฉพาะกลุ่มข้าวแป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้งที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.1 ตามความต้องการข้าวหอมมะลิเพื่อการส่งออกเพิ่มขึ้น ส่วนกลุ่มผักและผลไม้ รวมทั้งกลุ่มเนื้อสัตว์ เป็ด ไก่ และสัตว์น้ำ ราคาเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 10.5 และ 9.3 ตามลำดับ ตามความต้องการบริโภคเพิ่มขึ้น สำหรับสินค้าในหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารราคาเพิ่มขึ้นได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกส่งผลให้มีการปรับขึ้นค่ากระแสไฟฟ้าก๊าซหุงต้มและค่าโดยสารรถสาธารณะ ดังนั้นอัตราเงินเฟ้อทั่วไปจะยังคงแตกต่างจากอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเนื่องจากสินค้าส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มของอาหารสดและพลังงาน

ระดับราคาปี 2548 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5 เร่งตัวขึ้นจากร้อยละ 2.7 ในปีก่อนโดยเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าในหมวดอาหารและเครื่องดื่มร้อยละ 5.0 และราคาหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารร้อยละ 4.3 สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.6 เร่งตัวขึ้นจากร้อยละ 0.4 ในปีก่อนจากการส่งผ่านรอบสองของต้นทุนการผลิตสูงขึ้นจากราคาน้ำมันไปยังค่าโดยสารสาธารณะและสินค้าหมวดอาหารสดไปยังอาหารบริโภคนอกบ้านและในบ้าน แต่ยังคงอยู่ในช่วงเป้าหมายร้อยละ 0-3.5 ของกรอบนโยบายการเงิน ปัจจัยสำคัญทำให้อัตราเงินเฟ้อของไทยเร่งตัวขึ้นได้แก่ 1) การยุติมาตรการตรึงราคาขายปลีกน้ำมันในประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางราคาน้ำมันในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นมากอย่างต่อเนื่อง 2) ราคาสินค้ากลุ่มอาหารสดโดยเฉพาะราคาพืชผลเกษตรเช่น ราคาผักและผลไม้เพิ่มสูงขึ้นถึงร้อยละ 16.5 จากผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติเช่น สถานการณ์ภัยแล้งและภาวะน้ำท่วมต่อเนื่อง รวมทั้งอุปสงค์ต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้นโดยเฉพาะข้าวและมันสำปะหลัง 3) ต้นทุนเชื้อเพลิงสูงขึ้นทำให้มีการปรับขึ้นค่าโดยสารสาธารณะร้อยละ 13.2 เช่น ค่าโดยสารรถประจำทางรถเมล์เล็ก รถทัวร์ เรือโดยสาร รถจักรยานยนต์รับจ้าง และเครื่องบิน นอกจากนี้ยังมีการปรับขึ้นค่ากระแสไฟฟ้า และ 4) การปรับขึ้นภาษีสรรพสามิตสินค้าสุราและบุหรี่ อย่างไรก็ตามอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเพิ่มสูงขึ้นไปอยู่ร้อยละ 6.2 ในเดือนตุลาคมได้ปรับลดลงมาอยู่ระดับร้อยละ 5.9 และ 5.8 ในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคมตามลำดับ สะท้อนว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปได้ผ่านจุดสูงสุดและ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

มีแนวโน้มชะลอลงในระยะต่อไปจากราคาขายปลีกน้ำมันในประเทศปรับลดลงตามราคาน้ำมันในตลาดโลก

ระดับราคา ปี 2549 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 เร่งตัวขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 4.5 ในปีก่อนโดยเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาทั้งในหมวดอาหารและเครื่องดื่มร้อยละ 4.8 และราคาในหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารร้อยละ 4.6 สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) เฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 ซึ่งอยู่ในช่วงเป้าหมายร้อยละ 0-3.5 ของกรอบนโยบายการเงินแม้ว่าจะเร่งตัวขึ้นจากร้อยละ 1.6 ในปีก่อนจากการส่งผ่านของต้นทุนการผลิตสูงขึ้นตามราคาน้ำมันที่ยังคงอยู่ในระดับสูงในช่วงต้นปีไปยังราคาสินค้าและบริการอื่นๆ โดยเฉพาะค่าโดยสารสาธารณะ ปัจจัยสำคัญทำให้อัตราเงินเฟ้อของไทยเร่งตัวขึ้นได้แก่ 1) ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศปรับตัวสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งแรกของปี 2) ต้นทุนเชื้อเพลิงสูงขึ้นทำให้มีการปรับค่าโดยสารสาธารณะเพิ่มขึ้นร้อยละ 17.9 ซึ่งรวมค่าโดยสารหลายประเภททั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดอาทิค่าโดยสารรถประจำทาง รถทัวร์ รถจักรยานยนต์ รถสามล้อรับจ้าง รถไฟ และเครื่องบิน นอกจากนี้ยังมีการปรับขึ้นค่ากระแสไฟฟ้าด้วย และ 3) ราคาสินค้ากลุ่มอาหารสดโดยเฉพาะราคาผักและผลไม้ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นอย่างมากในช่วงปลายปี จากการที่ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภาวะน้ำท่วมแม้ว่าอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยทั้งปีเพิ่มสูงขึ้นจากปีก่อนหน้า แต่หลังจากราคาน้ำมันได้ปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปีทั้งจากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับลดลงรวมถึงอานิสงค์จากค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น อัตราเงินเฟ้อทั่วไปก็เริ่มชะลอลงอย่างชัดเจนขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานค่อยๆ ปรับลดลงจากทั้งการส่งผ่านของแรงกดดันด้านอุปทานน้อยลงและแรงกดดันด้านอุปสงค์ที่อยู่ในระดับต่ำตามอุปสงค์ภายในประเทศมีการชะลอตัวต่อเนื่อง

ระดับราคา ปี 2550 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.3 ชะลอตัวลงจากร้อยละ 4.7 ในปีก่อนโดยเป็นผลจากการชะลอตัวลงของทั้งราคาในหมวดอาหารและเครื่องดื่มและราคาในหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารโดยเฉพาะหมวดพลังงานลดลงในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 ชะลอตัวลงจากร้อยละ 2.3 ในปีก่อนและอยู่ในช่วงเป้าหมายร้อยละ 0-3.5 ของกรอบนโยบายการเงินปัจจัยสำคัญทำให้อัตราเงินเฟ้อชะลอตัวลงจากปี 2549 ได้แก่ 1) ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศลดลงในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปีจากทั้งราคาน้ำมันในตลาดโลกเพิ่มขึ้นไม่มากและอัตราแลกเปลี่ยนแข็งค่า 2) ราคาสินค้ากลุ่มอาหารสดโดยเฉพาะราคาผักและผลไม้ชะลอตัวลงจากผลผลิตออกสู่ตลาดมากขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนและราคาเนื้อสัตว์ปรับลดลงโดยเฉพาะราคาสุกรและสัตว์น้ำเนื่องจาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อุปทานออกสู่ตลาดมากเช่นกัน 3) ราคาในหมวดเคหสถานที่ชะลอตัวลงได้แก่ค่ากระแสไฟฟ้าปรับลดลงตามแนวโน้มราคาน้ำมัน และ 4) ค่าโดยสารสาธารณะปรับสูงขึ้นในอัตราชะลอลงจากปีก่อนหน้าตามต้นทุนราคาน้ำมันเป็นสำคัญซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานชะลอตัว

ระดับราคาปี 2551 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 เร่งตัวขึ้นจากร้อยละ 2.3 ในปีก่อนโดยเป็นผลจากการเร่งตัวของทั้งราคาในหมวดอาหารและเครื่องดื่มและราคาในหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารสำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.4 เร่งขึ้นจากร้อยละ 1.1 ในปีก่อนและอยู่ในช่วงเป้าหมายร้อยละ 0-3.5 ของกรอบนโยบายการเงิน ปัจจัยสำคัญทำให้อัตราเงินเฟ้อเร่งขึ้นจากปี 2550 ได้แก่ 1) ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศปรับเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามราคาน้ำมันในตลาดโลกตั้งแต่ต้นปีจนถึงเดือนกรกฎาคม อย่างไรก็ตามราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศได้ปรับลดลงอย่างมากในช่วงไตรมาสที่ 4 จากการลดลงของราคาน้ำมันในตลาดโลกตามเศรษฐกิจโลกชะลอลงประกอบกับผลของมาตรการบรรเทาค่าครองชีพหรือเรียกว่า 6 มาตรการ 6 เดือนของภาครัฐ 2) ค่าโดยสารสาธารณะปรับสูงขึ้นในช่วง 3 ไตรมาสแรกตามต้นทุนราคาน้ำมันก่อนปรับลดลงตามราคาน้ำมันลดลงและมาตรการเพื่อบรรเทาค่าครองชีพของภาครัฐในส่วนของรถไฟชั้น 3 และรถ ขสมก. 3) ราคาสินค้ากลุ่มอาหารสดโดยเฉพาะราคาในหมวดข้าวแป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้งเร่งตัวขึ้นในช่วงครึ่งแรกของปีตามราคาในตลาดโลกขณะที่ราคาในหมวดผักและผลไม้ขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกันจากสภาพอากาศแปรปรวนไม่เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูก และ 4) ราคาเครื่องประกอบอาหารปรับเพิ่มขึ้นตามต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้นโดยเฉพาะในช่วงครึ่งแรกของปี

ระดับราคาปี 2552 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปลดลงร้อยละ 0.9 เทียบกับปี 2551 ที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 การลดลงเป็นผลจากราคาในหมวดอื่นๆ ที่ไม่ใช่อาหารลดลงร้อยละ 4.8 ขณะที่ราคาในหมวดอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.4 สำหรับดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน (ไม่รวมราคาอาหารสดและพลังงาน) ในปี 2552 เพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.3 ชะลอลงจากขึ้นร้อยละ 2.4 ในปีก่อน และเมื่อพิจารณาเป็นรายไตรมาสเทียบกับเป้าหมายเงินเฟ้ออัตราเงินเฟ้อพื้นฐานตั้งแต่ไตรมาสที่ 2 จนถึงไตรมาสที่ 4 ของปี 2552 อยู่ต่ำกว่าขอบล่างของช่วงเป้าหมายเงินเฟ้อปี 2552 ที่ร้อยละ 0.5-3.0 ต่อปี อย่างไรก็ตามอัตราเงินเฟ้อทั่วไปติดลบและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานต่ำกว่าขอบล่างของช่วงเป้าหมายเงินเฟ้อในปี 2552 ไม่ได้บ่งชี้ว่าเศรษฐกิจไทยอยู่ในภาวะเงินฝืด เพราะราคาสินค้าและบริการโดยทั่วไปไม่ได้ลดลงจากความต้องการบริโภคที่ลดลงจนทำให้ผู้ผลิตต้องลดราคาเพื่อให้ยังสามารถจำหน่ายสินค้าได้ แต่มีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและมาตรการของภาครัฐเพื่อช่วยลดค่าครองชีพให้ประชาชนโดยมีรายละเอียดดังนี้ 1) ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศเฉลี่ยลดลงประมาณร้อยละ 13 เมื่อเทียบกับปี 2551 ตามราคาน้ำมันในตลาดโลก 2) การ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

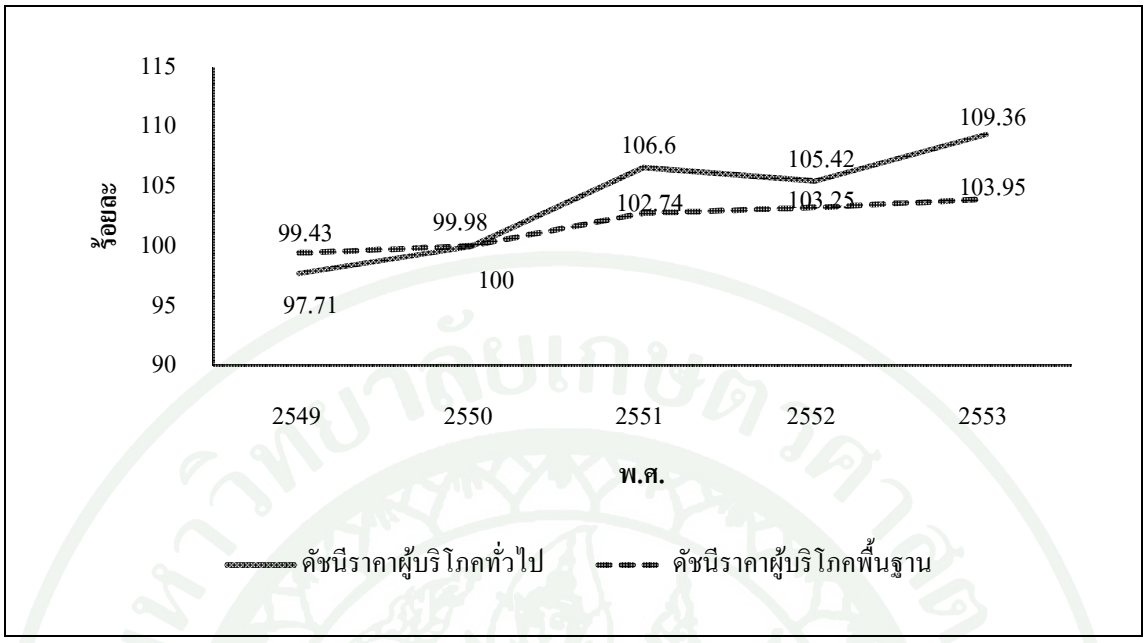
ให้ความช่วยเหลือจากภาครัฐเพื่อลดค่าครองชีพของประชาชนได้แก่ 6 มาตรการ 6 เดือนที่เริ่มมาตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2551 โดยเฉพาะในปี 2552 ได้ต่ออายุมาตรการเพิ่มอีก 2 ครั้ง ทำให้มาตรการนี้มีผลต่อเงินเฟ้อตลอดทั้งปี 2552 ส่งผลให้ภาระค่าใช้จ่ายของประชาชนลดลงหลายรายการได้แก่ ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา และค่าโดยสารสาธารณะในส่วนของรถไฟชั้น 3 และรถเมล์ ขสมก. นอกจากนี้นโยบายเรียนฟรี 15 ปีตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2552 ทำให้ค่าใช้จ่ายในกลุ่มการศึกษาได้แก่ เครื่องแบบนักเรียน ค่าเล่าเรียน หนังสือแบบเรียนและอุปกรณ์การเรียนลดลงมาก ทั้งนี้หากไม่รวมผลของมาตรการรัฐข้างต้น อัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานในปี 2552 เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.4 และ 1.5 ตามลำดับตามราคาอาหารสำเร็จรูป ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล รวมทั้งยาสูบและเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่ราคาสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อน

ระดับราคา ปี 2553 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเร่งขึ้นขึ้นจากปีก่อนที่ร้อยละ 3.30 และ 1.0 ตามลำดับตามราคาในหมวดพลังงานสอดคล้องกับแนวโน้มราคาน้ำมันในตลาดโลก และหมวดอาหารสดตามราคาสินค้าเกษตรสูงขึ้นเนื่องจากผลผลิตของไทยและของโลกลดลงจากสภาพอากาศแปรปรวน ขณะที่ความต้องการบริโภคยังเพิ่มขึ้นต่อเนื่องตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ แม้ว่าการขยายตัวทางเศรษฐกิจจะสร้างแรงกดดันด้านอุปสงค์มีค่อนข้างจำกัดเนื่องจากประสบปัญหาความไม่สงบทางการเมืองและอุทกภัย อีกทั้งทางภาครัฐยังขอความร่วมมือให้ผู้ประกอบการชะลอการขึ้นราคาสินค้าและบริการเพื่อไม่ให้กระทบกำลังซื้อของประชาชน จึงส่งผลให้ต้นทุนการผลิตที่สูงยังไม่ส่งผ่านไปยังราคาสินค้าที่อยู่ในตะกร้าอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานได้อย่างเต็มที่ การเร่งขึ้นของอัตราเงินเฟ้อยังมาจากปัจจัยพิเศษมีผลต่อการคำนวณเงินเฟ้อด้วย ได้แก่ การยกเลิกความช่วยเหลือของภาครัฐในส่วนการอุดหนุนค่าน้ำประปาในเดือนเมษายน ทำให้ค่าใช้จ่ายน้ำประปาของประชาชนสูงขึ้นและผลของนโยบายเรียนฟรีที่ดำเนินมาครบรอบ 1 ปี

**อัตราเงินเฟ้อรายภูมิภาคปี 2550-2553**

พิจารณาสภาพเงินเฟ้อทั่วไปที่เกิดขึ้นในปี 2550-2553 โดยเริ่มจากภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับมีรายละเอียดดังนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์




**ภาพที่ 9** ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปและพื้นฐานภาคเหนือปี 2550-2553
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2555)

ตามภาพที่ 9 ปี 2550 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปภาคเหนืออยู่ที่ร้อยละ 2.32 ลดลงจากปีก่อนที่อยู่สูงถึงร้อยละ 4.7 ขณะที่ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐานเท่ากับร้อยละ 0.57 ลดลงเช่นเดียวกันจากปีก่อนที่ร้อยละ 1.89

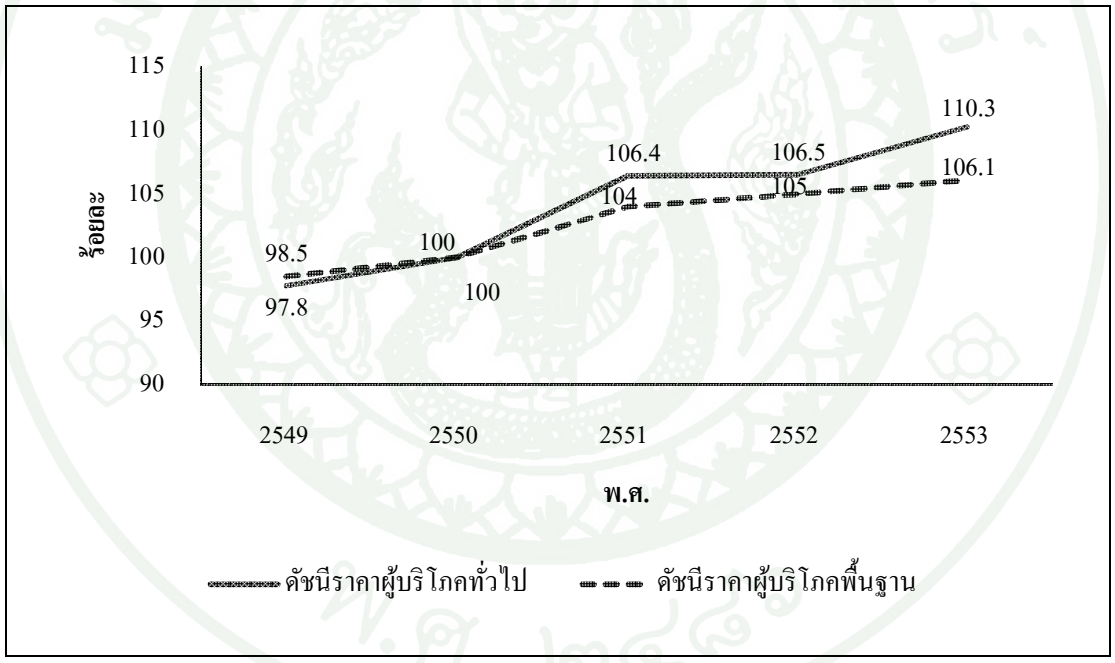
ปี 2551 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปภาคเหนือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.62 นับเป็นอัตราค่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับร้อยละ 2.32 ในปีก่อน สาเหตุจากช่วงครึ่งแรกของปีราคาขายปลีกน้ำมันในประเทศปรับตัวสูงขึ้นตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกส่งผลให้ต้นทุนราคาสินค้าปรับขึ้นตาม สำหรับช่วงครึ่งปีหลัง ความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงของหลายประเทศลดลงจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ทำให้ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกปรับตัวลดลง เป็นผลให้ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงภายในประเทศลดลง

ปี 2552 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปภาคเหนือลดลงร้อยละ 1.11 เนื่องจากครึ่งปีแรกได้รับผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจโลกรวมถึงราคาน้ำมันปรับตัวลดลงอย่างมาก ขณะเดียวกันรัฐบาลได้ขยาย 5 มาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพให้กับประชาชนออกไปอีก 6 เดือน พร้อมกับนโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ มีผลให้ค่าครองชีพของประชาชนลดลงและอัตราเงินเฟ้อติดลบต่อเนื่อง (6 มาตรการ 6 เดือน เริ่มมีผลตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2551 เป็นต้นมา) สำหรับช่วงครึ่งปีหลัง ภาวะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐกิจโลกเริ่มมีสัญญาณการฟื้นตัวและราคาน้ำมันทยอยปรับตัวสูงขึ้นประกอบกับรัฐบาลได้ปรับลดเกณฑ์การสนับสนุนมาตรการค่าไฟฟ้าและน้ำประปาในการขยายระยะเวลาครั้งที่ 2 สำหรับมาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพแก่ประชาชน รวมทั้งมีการปรับขึ้นภาษีสรรพสามิตและการกระตุ้นเศรษฐกิจของทางการตามโครงการไทยเข้มแข็ง ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อปรับตัวดีขึ้น

ปี 2553 ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปภาคเหนือปรับตัวสูงขึ้นร้อยละ 3.74 ตามการสูงขึ้นของดัชนีหมวดอาหารและเครื่องดื่ม และหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารและเครื่องดื่ม ในหมวดแรกปรับตัวสูงขึ้นตามราคาข้าว แป้ง และผลิตภัณฑ์จากแป้ง โดยเฉพาะราคาข้าวเหนียวที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อยเนื่องจากราคาในปีก่อนไม่จูงใจ อีกทั้งความต้องการจากต่างประเทศสูงขึ้น ราคาอาหารสดหมวดผักและผลไม้ได้รับผลกระทบจากภาวะภัยแล้งและภาวะน้ำท่วม สำหรับหมวดอื่นที่มิใช่อาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นตามการปรับสูงขึ้นของราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศ




**ภาพที่ 10** ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปและพื้นฐานภาคใต้ปี 2550-2553
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2555)

ตามภาพที่ 10 ปี 2550 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปภาคใต้โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.25 ชะลอตัวจากร้อยละ 4.9 ในปีก่อน โดยในดัชนีราคาหมวดและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.7 ตามการเพิ่มของราคาข้าวสารเหนียว ผัก และผลไม้ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภาวะแห้งแล้ง สภาพอากาศร้อนทำให้มีราคาสูงขึ้น ขณะที่หมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 1.3 เนื่องจากในช่วง 9

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

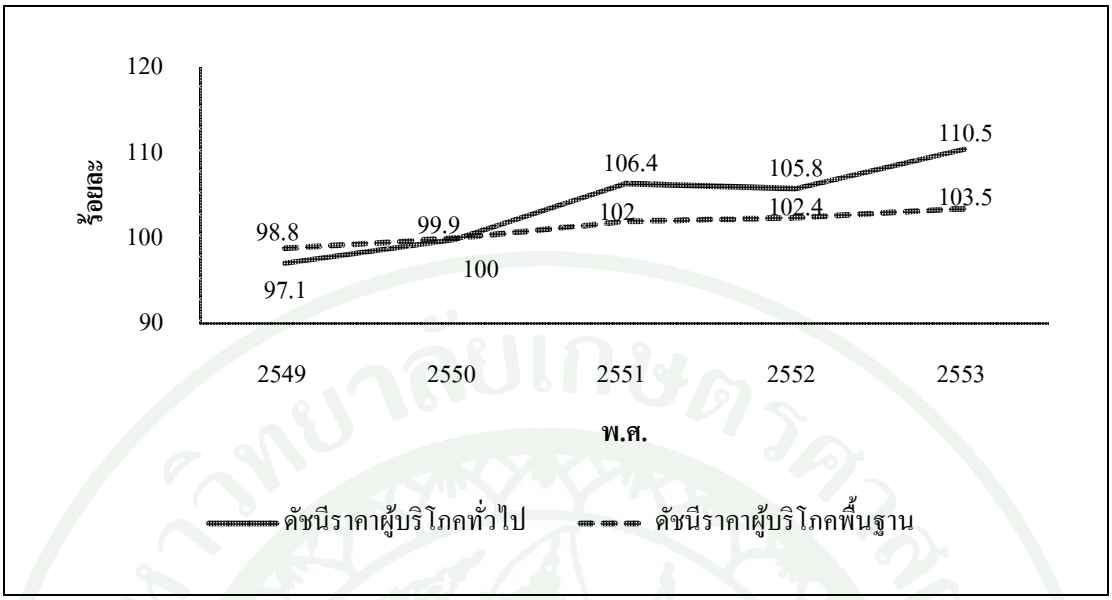
เดือนแรก ราคาเฉลี่ยน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศได้ปรับลดลงและสูงขึ้นในไตรมาสสุดท้ายของปี ตามภาวะราคาตลาดโลกส่งผลให้มีการปรับอัตราค่าโดยสารสาธารณะ ต้นทุนการผลิตสินค้าสูงขึ้น รวมทั้งการปรับภาษีสรรพสามิตบุหรี่และสุราสูงขึ้น

ปี 2551 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปภาคใต้เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.40 เร่งตัวขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีก่อน โดยดัชนีราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.1 ตามราคาสินค้าอาหารในตลาดโลก ที่ปรับตัวสูงมาก ได้แก่ ข้าว แป้ง และผลิตภัณฑ์จากแป้ง เครื่องประกอบอาหาร ผัก และผลไม้ เนื่องจากผลผลิตไม่เพียงพอต่อความต้องการจากผลกระทบของธรรมชาติทั้งความแห้งแล้งและน้ำท่วม นอกจากนี้ยังนำพืชไปใช้ทำเป็นพลังงานทดแทน สำหรับในดัชนีหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นจากผลของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในตลาดโลกปรับตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว

ปี 2552 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปภาคใต้อยู่ที่ร้อยละ 0.09 ชะลอตัวลงมากจากปีก่อน เป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจมีการหดตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจโลก ประกอบกับราคาน้ำมันมีการปรับตัวลดลงอย่างมาก ตลอดจนมาตรการช่วยค่าครองชีพให้แก่ประชาชน 6 มาตรการ และนโยบายเรียนฟรี 15 ปีของรัฐบาล ส่วนดัชนีราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มที่เพิ่มขึ้นเป็นผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าหมวดข้าว แป้ง และผลิตภัณฑ์จากแป้ง หมวดเนื้อสัตว์ เป็ด ไก่ และสัตว์น้ำ หมวดผักและผลไม้

ปี 2553 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปภาคใต้อยู่ที่ร้อยละ 3.57 เร่งตัวขึ้นมาจากปีก่อน เป็นผลจากราคาหมวดอาหารและเครื่องดื่มสูงขึ้นร้อยละ 6.10 ตามการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าจำพวกแป้ง ข้าว ผักและผลไม้ เนื่องจากผลกระทบจากภาวะภัยแล้งและภาวะอุทกภัยทำให้ผลผลิตออกสู่ตลาดลดลง ส่วนราคาหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารและเครื่องดื่มร้อยละ 2.0 ปรับเพิ่มขึ้นตามการสูงขึ้นของราคาน้ำมันเชื้อเพลิง โดยอัตราเงินเฟ้อเร่งตัวสูงขึ้นในช่วงครึ่งแรกของปีสอดคล้องกับสัญญาณการฟื้นตัวของเศรษฐกิจ การปรับขึ้นของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและราคาในหมวดอาหาร สำหรับในช่วงครึ่งปีหลัง อัตราเงินเฟ้อเริ่มชะลอตัวลงเนื่องจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงเพิ่มในอัตราชะลอตัวลงเป็นผลจากฐานราคาที่เริ่มสูงขึ้น รวมถึงการต่ออายุมาตรการบรรเทาค่าครองชีพของประชาชนและมาตรการตรึงราคาก๊าซ LPG , NGV ทำให้ช่วยลดแรงกดดันเงินเฟ้อช่วงครึ่งหลังของปีได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์




**ภาพที่ 11** ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไปและพื้นฐานภาคตะวันออกเฉียงเหนือปี 2550-2553
ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2555)

ตามภาพที่ 11 ปี 2550 อัตราเงินเฟ้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.88 จากปีก่อน โดยราคาสินค้าในหมวดอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.9 เป็นผลจากสินค้าสำคัญมีราคาสูงขึ้นได้แก่ ข้าวสารเหนียวและผักสดแปรรูป เนื่องจากเกิดภาวะน้ำท่วมในพื้นที่หลายจังหวัด ส่งผลให้ผักสดเสียหาย ปริมาณผลผลิตเข้าสู่ตลาดลดลง นอกจากนี้ยังมีการขอปรับราคาเพิ่มขึ้นของน้ำมันพืช น้ำปลา ซีอิ๊ว เป็นต้น สำหรับหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.1 เป็นผลจากค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับหนังสือ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงทั้งเบนซินและดีเซล

ปี 2551 อัตราเงินเฟ้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.51 จากปีก่อนโดยราคาสินค้าหมวดอาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 13.1 เป็นผลจากสินค้าสำคัญมีราคาสูงขึ้นได้แก่ ผักและผลไม้เนื่องจากผลกระทบการเกิดภาวะน้ำท่วมในหลายพื้นที่ประกอบกับเป็นช่วงปลายฤดูกาล ขณะที่ราคาเนื้อสุกรตามราคาหน้าฟาร์มสูงขึ้นเนื่องจากราคาอาหารสัตว์ นอกจากนี้ยังมีข้าว แป้ง และผลิตภัณฑ์นม ปรับราคาเพิ่มขึ้น สำหรับหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารและเครื่องดื่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.2 ผลจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก การเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์ยาสูบ สุรา และการเพิ่มขึ้นของค่าเรียนพิเศษ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

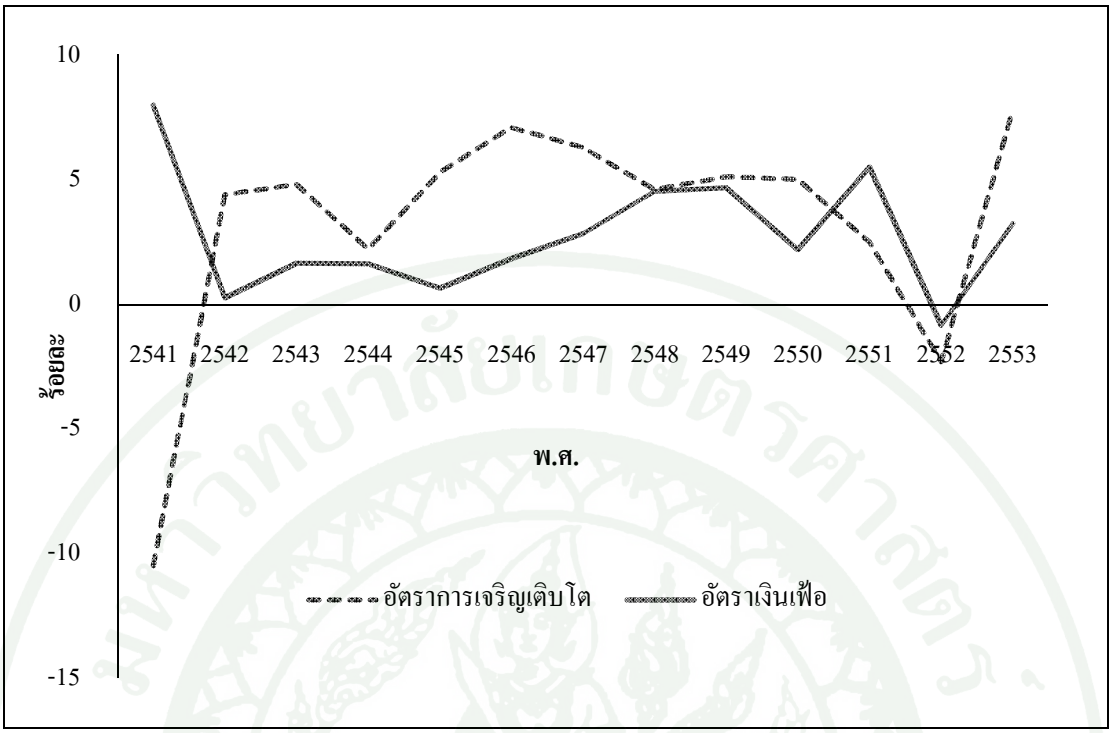
ปี 2552 อัตราเงินเฟ้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือลดลงร้อยละ 0.56 จากปีก่อน โดยราคาสินค้าหมวดอื่นๆ ที่มิใช่อาหารและเครื่องดื่มลดลงร้อยละ 5.4 เนื่องจากการลดลงของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก และจากมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐทำให้ค่าหนังสือและอุปกรณ์การศึกษาลดลงถึงร้อยละ 65.1

ปี 2553 อัตราเงินเฟ้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.44 เร่งตัวขึ้นจากปีก่อนตามแรงกดดันของราคาสินค้าหมวดอาหารและเครื่องดื่มที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าในหมวดผักและผลไม้สูงถึงร้อยละ 24.1 รองลงมาเป็นราคาในหมวดข้าว แป้ง และผลิตภัณฑ์จากแป้งเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.4 โดยเฉพาะข้าวเหนียวเนื่องจากความต้องการจากต่างประเทศประกอบกับผลผลิตมีจำนวนลดลง สำหรับหมวดอื่นที่มิใช่อาหารและเครื่องดื่มนั้นเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงตามภาวะราคาน้ำมันดิบตลาดโลกที่ปรับตัวสูงอย่างต่อเนื่องและการยกเลิกมาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพในส่วนของน้ำประปา

สรุปสภาวะเงินเฟ้อและความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยปี 2541-2553

อัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตลอดช่วงเวลาพิจารณาแม้จะพบในบางช่วงเวลาที่อัตราเงินเฟ้อลดลง ทั้งนี้มีสาเหตุมาจากปัจจัยดังต่อไปนี้ได้แก่ ในปี 2542 ทั้งจากการปรับลดภาษีมูลค่าเพิ่ม การแข็งค่าของเงินบาททำให้ราคาน้ำมันดิบจากตลาดโลกชะลอตัวลงส่งผลให้ราคาสินค้านำเข้าในรูปเงินบาทลดลง อีกทั้งราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศปรับตัวลดลง ขณะที่ในปี 2550 เกิดการลดลงของราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและจากมาตรการของภาครัฐเพื่อช่วยลดค่าครองชีพของประชาชนในปี 2552

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์



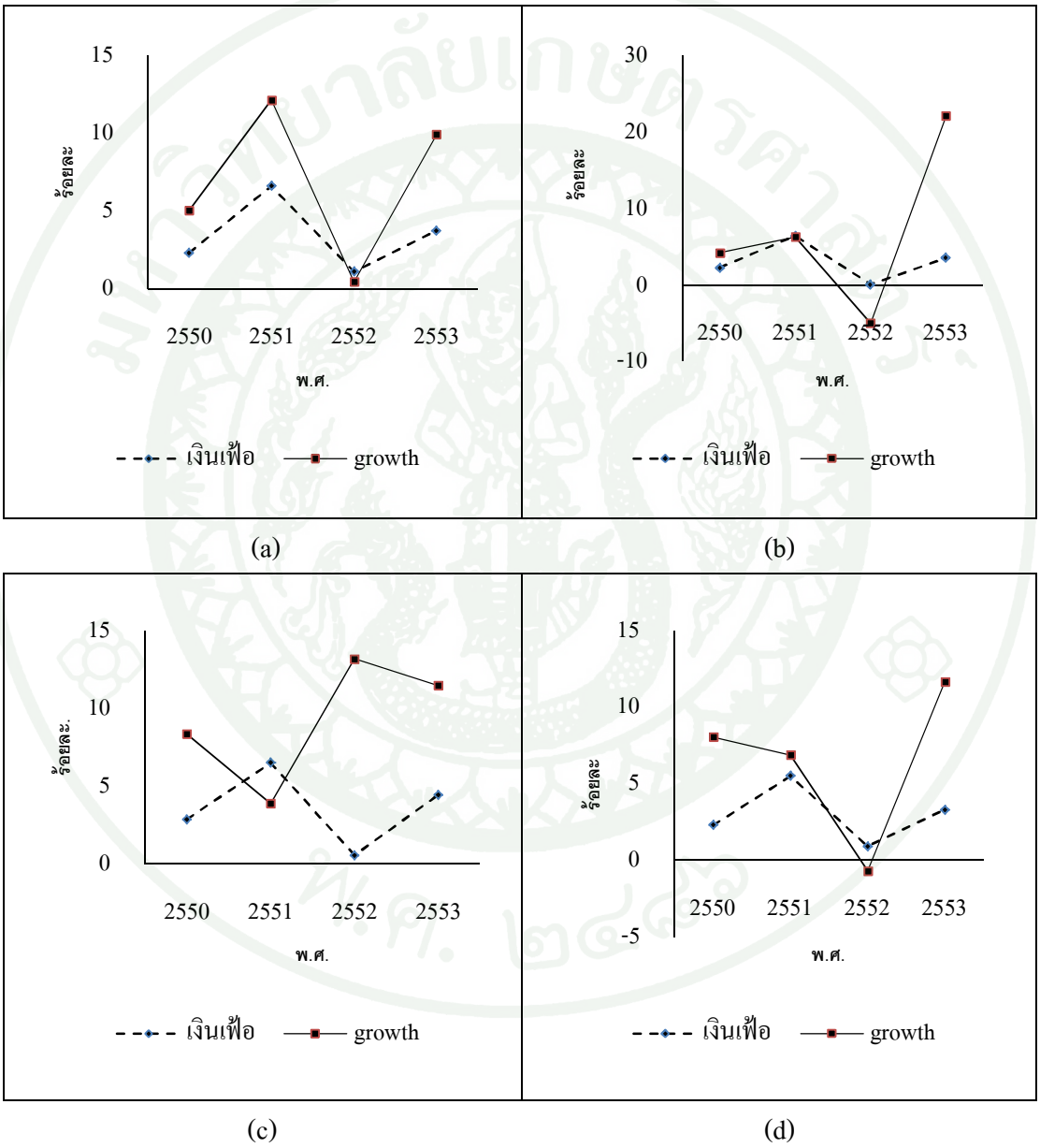

**ภาพที่ 12** ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยปี 2523-2553

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2555)

และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแล้วพบว่า มีลักษณะเป็นไปในทิศทางเดียวกันโดยทั้งในภาคเหนือ ภาคใต้ และรวมทั้งประเทศ (ตามภาพที่ 12 และ 3.7 (a), (b), (d) ตามลำดับ) สอดคล้องกับงานของ Harris, Gillman and Matyas (2001) Li (2005) และ Ibarra and Trupkin (2011) อย่างไรก็ตามในปี 2542 และปี 2550 พบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองในทิศทางตรงกันข้ามกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากในปี 2542 เศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตได้ดีโดยได้รับแรงเสริมจากการส่งออกและอุปสงค์ภายในประเทศฟื้นตัวจากการกระตุ้นรายจ่ายของรัฐบาล ขณะเดียวกันได้มีการปรับลดภาษีมูลค่าเพิ่ม การแข็งค่าของเงินบาท อีกทั้งการลดลงของราคาสินค้าเกษตร จึงส่งผลให้เงินเฟ้อได้ลดลง และในปี 2550 เศรษฐกิจไทยขยายตัวได้ดี โดยมาจากแรงขับเคลื่อนของภาคการส่งออกและการนำเข้า แต่ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคทั้งจากน้ำมัน ค่าไฟฟ้า ค่าโดยสารสาธารณะ เป็นต้น ได้ชะลอตัวพร้อมๆ กันส่งผลให้เงินเฟ้อปรับตัวลดลง นอกจากนี้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผลผลิตของภาคการเกษตรอยู่ในช่วงขยายตัว แต่จากภัยธรรมชาติในหลายพื้นที่ส่งผลให้พื้นที่ทำการเกษตรได้รับความเสียหาย ส่งผลให้ผลผลิตมีราคา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สูงขึ้น และในช่วงเศรษฐกิจเริ่มฟื้นตัวนั้น การขยายตัวทางเศรษฐกิจได้สร้างแรงกดดันด้านอุปสงค์ที่ค่อนข้างจำกัด เพราะปัญหาความไม่สงบทางการเมืองและและอุทกภัย อีกทั้งภาครัฐมีการขอความร่วมมือผู้ประกอบการให้ชะลอการขึ้นราคาสินค้า ระดับราคาสินค้าอุปโภคบริโภคชะลอตัวลง จึงทำให้สังเกตเห็นความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกัน (ตามภาพที่ 12 และ 13 (c) ตามลำดับ) โดยสอดคล้องกับงานของ Barro (1996), Gillman and Kejak (2008) และ Vaona (2011)




**ภาพที่ 13** ความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นรายภาคปี 2550-2553

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# บทที่ 4

# ผลการศึกษา

ในบทนี้จะเป็นผลการวิเคราะห์ที่ได้จากแบบจำลองเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้ ทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจโดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ทางเศรษฐมิติว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างไร โดยได้แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วนได้แก่ ส่วนที่ 1 การประมาณการสมการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แบบรวมทั้งประเทศ 76 จังหวัด และส่วนที่ 2 แบบแบ่งกลุ่มของชุดข้อมูลตามภูมิประเทศของจังหวัดต่างๆ ออกเป็น 7 กลุ่ม (ตามการจำแนกของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

## การประมาณการสมการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แบบรวมทั้งประเทศ 76 จังหวัด

ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย ข้อมูลภาคตัดขวางกับอนุกรมเวลาหรือเรียกว่า Panel Data ของจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยจำนวน 76 จังหวัด ระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550-2553 รวมเวลาการศึกษา 4 ปี จำนวนตัวอย่างที่ใช้ครั้งนี้ 304 ตัวอย่าง ซึ่งจากบทที่ 2 ในการประมาณการข้อมูลแบบ Panel แบ่งรูปแบบการประมาณการออกเป็น 3 วิธีได้แก่ Pooled Model Fixed Effect Model และ Random Effect Model จึงได้ทำการประมาณการข้อมูลทั้ง 3 รูปแบบ เพื่อเลือกการประมาณการที่ดีที่สุด (Best Estimate) ภายใต้ข้อสมมติและทฤษฎีของรูปแบบการประมาณการดังนี้

Pooled Model เขียนรูปแบบสมการได้ดังนี้

$$growth_{it} = \alpha + \beta_1 rate_{it} + \beta_2 labor_{it} + \beta_3 edu_{it} + \beta_4 exp_{it} + \beta_5 visit_{it} + \beta_6 credit_{it} + u_{it} \quad (50)$$

กำหนดให้ growth คือ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ rate คือ อัตราเงินเฟ้อ labor คือ ผู้มีงานทำ edu คือ ทุนมนุษย์ exp คือ การบริโภค visit คือ จำนวนนักท่องเที่ยว credit คือ ปริมาณเงินให้สินเชื่อ i เท่ากับ 1,2,3,…,76 ใช้แทน จังหวัดต่างๆ ทั้ง 76 จังหวัดในประเทศไทย และ t คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ช่วงเวลาที่ศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ.2550-2553 รวม 4 ปี นอกจากนี้ยังมีตัวแปรต่างๆ ได้แก่ u คือ ค่าความคลาดเคลื่อน $\alpha$ คือ ค่าคงที่หรือจุดตัดแกน และ $\beta$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความชัน

จากรูปแบบในสมการ (50) อธิบายตามสมมติฐานหรือทฤษฎีของ Pooled Model คือ จุดตัดแกน (Intercept) และความชัน (Slope Coefficients) เหมือนกันทุกข้อมูลภาคตัดขวางแต่ละตัวประกอบไปด้วยจุดตัดแกน ($\alpha$) และค่าความชัน ($\beta$) ต้องมีค่าเท่ากันในแต่ละช่วงเวลาที่ศึกษา 4 ปี

การประมาณการข้อมูลโดยใช้แบบจำลอง Pooled Model และคาดประมาณด้วยวิธี Ordinary Least Squares (OLS) ได้ผลดังในตารางที่ 13 จากผลการประมาณการแบบจำลอง Pooled Model แสดงให้เห็นว่า สมการอัตราอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีค่า $R^2$ เท่ากับ 0.0666 นั่นคือ อัตราเงินเฟ้อ ผู้มีงานทำ ทุนมนุษย์ การบริโภค จำนวนนักท่องเที่ยว และปริมาณเงินให้สินเชื่อ สามารถอธิบายอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ร้อยละ 6.66 ขณะที่ Adjust $R^2$ เท่ากับ 0.0478 หมายความว่าหลังจากที่มีการปรับค่าแล้ว อิทธิพลของตัวแปรอิสระข้างต้นยังส่งผลกระทบต่อตัวแปรตามอยู่ร้อยละ 4.78 และเมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของแบบจำลองด้วยค่า F-Statistic ปรากฏว่าสมการมีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 (F-Statistic เท่ากับ 3.53)

Fixed Effect Model และ Random Effect Model สำหรับการประมาณการโดยใช้แบบจำลอง Fixed Effect และ Random Effect ในการศึกษาครั้งนี้สามารถเขียนรูปแบบสมการดังนี้

$$growth_{it} = \alpha + \beta_1 rate_{it} + \beta_2 labor_{it} + \beta_3 edu_{it} + \beta_4 exp_{it} + \beta_5 visit_{it} + \beta_6 credit_{it} + \omega_{it} \quad (51)$$

สมการ (51) จะต่างจากสมการ (50) คือค่า $\omega_{it}$ ในแบบจำลอง (4.2) ประกอบด้วย

$$\omega_{it} = u_{it} + \varepsilon_i$$

โดย $u_{it}$ คือค่าความคลาดเคลื่อนของข้อมูลช่วงเวลา (Time Series) และข้อมูลภาคตัดขวาง (Cross-Section)

$\varepsilon_i$ คือลักษณะพิเศษของข้อมูลภาคตัดขวาง (จังหวัด) ที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา (Unobservable Individual Specific Effect)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ในแบบจำลอง Fixed Effect จะกำหนดให้ $\varepsilon_i$ เป็นค่าคงที่ (Fixed) และ

. $E\left(u_{it}\middle|X_{it},\varepsilon_i\right)=0$

ส่วนแบบจำลอง Random Effect กำหนดให้ $\varepsilon_i$ เป็น Random และ

$$E\left(u_{it}\middle|X_{it},\varepsilon_i\right)=0 \text{ และ } E\left(\varepsilon_i\middle|X_{it}\right)=0 \quad (52)$$

โดยสมการ (4.3) อธิบายได้ว่าในแบบจำลอง Random Effect Model ค่า Individual Effect ($\varepsilon_i$) ต้องไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ ($X_{it}$) โดยถ้ามีการยอมรับสมมติฐาน แสดงว่าแบบจำลอง Fixed Effect และแบบจำลอง Random Effect ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ถ้าปฏิเสธสมมติฐาน Fixed Effect Model จะเป็นวิธีการประมาณที่มีความเหมาะสมมากกว่า

การทดสอบความเหมาะสมในการเลือกใช้แบบจำลองการประมาณค่าสมการด้วยวิธี Hausman (Hausman Specification Test) เพื่อเปรียบเทียบแบบจำลองที่มีความเหมาะสมกับข้อมูลมากที่สุด ระหว่าง Fixed Effect และ Random Effect จะใช้การทดสอบ ตามสมมติฐานดังนี้

$$H_o : E\left(\varepsilon_i\middle|X_{it}\right)=0$$
$$H_a : E\left(\varepsilon_i\middle|X_{it}\right)\neq 0$$

ซึ่งหมายความว่า ค่าที่ไม่สามารถสังเกตได้ หรือ Individual Effect ($\varepsilon_i$) ต้องไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ ($X_{it}$) โดยจากผลการทดสอบ Hausman Test ได้ค่า Chi-square Statistic เท่ากับ 5.59 และเมื่อนำมาแปลงเป็นค่า Probability ได้เท่ากับ 0.4244 เป็นการยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า $H_o : E\left(\varepsilon_i\middle|X_{it}\right)=0$ คือ $\varepsilon_i$ ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระ ($X_{it}$) ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าแบบจำลอง Fixed Effect และ Random Effect ไม่มีความแตกต่างกัน

ผลการคาดประมาณแบบจำลอง Fixed Effect โดยใช้สมการถดถอย (OLS) แสดงในตารางที่ 13 พบว่าค่า $R^2$ เท่ากับ 0.0813 นั่นคือ อัตราเงินเฟ้อ ผู้มีงานทำ ทุนมนุษย์ การบริโภค จำนวนนักท่องเที่ยว และปริมาณเงินให้สินเชื่อ สามารถอธิบายอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ร้อยละ 8.13 ค่า F-Statistic เท่ากับ 4.21 มีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สำหรับการประมาณการแบบจำลอง Random Effect ด้วยวิธี General Least Squares (GLS) ดังในตารางที่ 13 ผลการประมาณการสมการอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีค่า $R^2$ เท่ากับ 0.0666 นั่นคือ อัตราเงินเฟ้อ ผู้มีงานทำ ทุนมนุษย์ การบริโภค จำนวนนักท่องเที่ยว และปริมาณเงินให้สินเชื่อ สามารถอธิบายอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ร้อยละ 6.66 และเมื่อทดสอบนัยสำคัญทางสถิติด้วย Wald $chi^2$ ปรากฏว่ามีนัยสำคัญที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99

เมื่อเปรียบเทียบการประมาณการด้วยแบบจำลอง Fixed Effect และแบบจำลอง Random Effect ในตารางที่ 13 พบว่าค่า R-squared ในแบบจำลอง Random Effect ให้ค่าสูงกว่าการประมาณการด้วยแบบจำลอง Fixed Effect หมายความว่าตัวแปร อัตราเงินเฟ้อ ผู้มีงานทำ ทุนมนุษย์ การบริโภค จำนวนนักท่องเที่ยว และปริมาณเงินให้สินเชื่อ สามารถอธิบายการเปลี่ยนของอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้ดีกว่าแบบจำลอง Fixed Effect รวมถึงในการประมาณการด้วยแบบจำลอง Fixed Effect จะไม่พิจารณาค่าของตัวแปรที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา (Time Invariant) ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้แบบจำลอง Random Effect ถือว่าเป็นแบบจำลองที่มีความเหมาะสมมากที่สุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางที่ 13** ผลการประมาณการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

| **ตัวแปรตาม : อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ** (growth) | **Pooled Model (OLS)** | **Fixed Effect (OLS)** | **Random Effect (GLS)** |
|---|---|---|---|
| ค่าคงที่ (Constant) | -3.9138 | -14.3971 | -3.9138 |
| | (-0.60) | (-0.76) | (-1.10) |
| อัตราเงินเฟ้อ (rate) | 0.5579*** | 0.5407*** | 0.5579*** |
| | (3.97) | (2.92) | (3.35) |
| ผู้มีงานทำ (labor) | 0.1467 | 4.0707*** | 0.1467 |
| | (0.74) | (2.84) | (1.12) |
| ทุนมนุษย์ (edu) | 1.2811 | 0.0691 | 1.2811* |
| | (1.42) | (0.03) | (2.55) |
| การบริโภค (exp) | -0.2117 | -0.3017 | -0.2117* |
| | (-1.29) | (-0.77) | (-2.13) |
| จำนวนนักท่องเที่ยว (visit) | -0.1315 | 1.2271* | -0.1315 |
| | (-0.37) | (1.80) | (-0.57) |
| ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (credit) | -0.0054 | 0.0286* | -0.0054 |
| | (-0.25) | (2.34) | (-0.42) |
| $R^2$ | 0.0666 | 0.0813 | 0.0666 |
| Adj $R^2$ | 0.0478 | | |
| F- Statistic | 3.53 | 4.21 | |
| Prob >F | 0.0021 | 0.0011 | |
| Wald $chi^2$-Statistic | | | 235.87 |
| Prob >chi2 | | | 0.0000 |

หมายเหตุ: * , **,*** ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95, 99 ตามลำดับ

ตัวเลขในวงเล็บแสดงถึงค่าสถิติ t

ที่มา: จากการคำนวณ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางที่ 13 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามและตัวแปรอิสระตามสมการการประมาณการด้วยแบบจำลอง Random Effect ได้ดังนี้

อัตราเงินเฟ้อ (rate)

ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอัตราเงินเฟ้อและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่ากับ 0.5579 มีเครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก อธิบายได้ว่าอัตราเงินเฟ้อเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 หมายความว่า เมื่ออัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5579 โดยให้ปัจจัยอื่นๆ คงที่ ทั้งนี้เนื่องมาจากอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นในประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำถือว่าเป็นเงินเฟ้ออย่างอ่อน (Creeping of Mild or Gradual Inflation) ซึ่งการสูงขึ้นของระดับราคาสินค้าต่างๆ เพิ่มขึ้นอย่างช้าๆ ประมาณร้อยละ 1-3 เมื่อราคาเปรียบเทียบค่อนข้างคงที่ ทำให้มีความน่าเชื่อถือในเงินตรา โดยการสูงขึ้นของราคาสินค้าจะช่วยกระตุ้นค่าใช้จ่ายในการบริโภคและการลงทุนให้สูงขึ้น ทำให้รายได้สูงขึ้น เงินเฟ้ออย่างอ่อนจึงมีประโยชน์ช่วยให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (รัตนา สายคณิต , 2544) นอกจากนี้ยังสอดคล้องตามงานของ Harris, Gillman and Matyas (2001), Li (2005) และ Ibarra and Trupkin (2011) เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้า จะเกิดผลแห่งการทดแทนกันของการใช้เงินสดกับสินเชื่อ ทำให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพิ่มขึ้น อัตราดอกเบี้ยลดลง การลงทุนเพิ่มขึ้น ทำให้ธุรกิจสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างเต็มที่เพื่อประโยชน์ในการทำกำไร ดังนั้นจึงทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

ผู้มีงานทำ (labor)

ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีงานทำและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่ากับ 0.1467 และมีเครื่องหมายเป็นบวก อธิบายได้ว่าผู้มีงานทำมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางเดียวกัน เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ แต่เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างผู้มีงานทำและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทุนมนุษย์ (edu)

ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างทุนมนุษย์และอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่ากับ 1.2811 มีเครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์เป็นบวก อธิบายได้ว่าทุนมนุษย์เปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกันกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายความว่า เมื่อทุนมนุษย์ซึ่งวัดจากคะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษา (คะแนน O-Net) ของนักเรียนในระดับชั้น ป.6 , ม.3 และ ม.6 ทั้งจังหวัดเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.2811 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่นั่นคือ การเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ ความสามารถ เป็นการเพิ่มผลิตภาพของมนุษย์ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเรียกว่า growth effect และยังเป็นการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพของแรงงาน (Productivity of Labor)

การบริโภค (exp)

ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการบริโภคและอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่ากับ 0.2117 มีเครื่องหมายค่าสัมประสิทธิ์เป็นลบ อธิบายได้ว่าการบริโภคเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงข้ามกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 หมายความว่า เมื่อค่าใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้น 1 พันบาท จะทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลงร้อยละ 0.2117 โดยปัจจัยอื่นๆ คงที่นั่น ทั้งนี้เนื่องจากรายจ่ายการบริโภคของเอกชนที่หดตัวลง และผลของมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลเช่น โครงการไทยเข้มแข็งและมาตรการลดค่าครองชีพของประชาชน เป็นต้น จึงเป็นไปได้ว่าการบริโภคของเอกชนที่ลดลง ทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามผลการดำเนินมาตรการต่างๆ ในการกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐบาลในด้านการคลังนั้นไม่ได้ถูกนำมารวมในแบบจำลองด้วย จึงไม่สามารถระบุเหตุผลที่ชัดเจนได้

จำนวนนักท่องเที่ยว (visit)

ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนนักท่องเที่ยวและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่ากับ 0.1315 และมีเครื่องหมายเป็นลบ อธิบายได้ว่าจำนวนนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือเมื่อจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

(ลดลง) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะลดลง (เพิ่มขึ้น) แต่เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน

ปริมาณเงินให้สินเชื่อ (credit)

ค่าสัมประสิทธิ์แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเงินให้สินเชื่อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเท่ากับ 0.0054 และมีเครื่องหมายเป็นลบ อธิบายได้ว่าปริมาณเงินให้สินเชื่อมีความสัมพันธ์กับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทางตรงกันข้าม นั่นคือเมื่อปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้น (ลดลง) อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจจะลดลง (เพิ่มขึ้น) แต่เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน

**การประมาณการสมการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แบ่งกลุ่มภูมิประเทศของจังหวัดออกเป็น 7 กลุ่ม (ตามการจำแนกของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)**

ในการประมาณการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แบบแบ่งกลุ่มภูมิประเทศของจังหวัดออกเป็น 7 กลุ่ม ในแบบจำลอง Random Effect ทำการใส่ตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) เข้าไปในสมการ ซึ่งมาจากการแบ่งกลุ่มจังหวัดออกเป็น 7 กลุ่ม ทำให้มีตัวแปรหุ่น 6 ตัว ได้แก่ กทม.และจังหวัดในปริมณฑลรวม 6 จังหวัด ภาคกลาง 6 จังหวัด ภาคตะวันออก 8 จังหวัด ภาคตะวันตก 6 จังหวัด ภาคเหนือ 17 จังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด และภาคใต้ 14 จังหวัด รวมทั้งสิ้น 76 จังหวัด ขณะที่แบบจำลอง Fixed Effect ได้ทำการแยกการประมาณการทีละภาคตามการจัดกลุ่มดังกล่าว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางที่ 14** ผลการประมาณการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แบ่งกลุ่มภูมิประเทศของจังหวัด 7 กลุ่ม

| ตัวแปรตาม (growth) | Random Effect | Fixed Effect | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | | กทม. | กลาง | ต.อ. | ต.ต. | เหนือ | อีสาน | ใต้ | กลาง (รวม) |
| ค่าคงที่ | -4.278 | -64.72 | 184.48 | 59.25 | 56.17 | 37.39 | -43.7 | -131.6 | 61.05 |
| rate | 0.54*** | 1.778* | 1.247 | 0.901 | 0.875 | 1*** | -0.9*** | 1.6*** | 0.83** |
| labor | -0.029 | 3.703 | -5.605 | -4.207 | -2.72 | 3.34 | 0.771 | 26.9*** | -3.431 |
| edu | 1.19*** | 3.825 | -16.36 | 2.873 | -0.66 | -4.75 | 3.513 | 3.116 | -1.66 |
| exp | -0.144 | -0.657 | -0.922 | -3.5*** | 0.37 | -0.86 | 1.52* | 0.113 | -1.7** |
| visit | -0.012 | -0.432 | 1.711 | 4.16** | -9.64 | 0.51 | 3.803 | 2.902 | 1.348 |
| credit | -0.002 | 0.031 | -4.569 | -4.8*** | -11.2 | 0.164 | -0.37 | 0.016 | -3.134 |
| $D_1$ | 0.211 | | | | | | | | |
| $D_2$ | -0.366 | | | | | | | | |
| $D_3$ | 2.278** | | | | | | | | |
| $D_4$ | -1.768** | | | | | | | | |
| $D_5$ | 0.278 | | | | | | | | |
| $D_6$ | 2.568*** | | | | | | | | |
| $R^2$ | 0.0903 | 0.2276 | 0.478 | 0.425 | 0.318 | 0.293 | 0.388 | 0.44 | 0.26 |

หมายเหตุ: * , **,*** ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90, 95, 99 ตามลำดับ

ที่มา: จากการคำนวณ

โดยที่ $D_1 = 1$ ถ้าอยู่ในกทม.และปริมณฑล (กทม.), $= 0$ หากไม่ใช่

$D_2 = 1$ ถ้าอยู่ในภาคกลาง, $= 0$ หากไม่ใช่

$D_3 = 1$ ถ้าอยู่ในภาคตะวันออก (ต.อ.), $= 0$ หากไม่ใช่

$D_4 = 1$ ถ้าอยู่ในภาคตะวันตก (ต.ต.), $= 0$ หากไม่ใช่

$D_5 = 1$ ถ้าอยู่ในภาคเหนือ, $= 0$ หากไม่ใช่

$D_6 = 1$ ถ้าอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (อีสาน), $= 0$ หากไม่ใช่

ถ้าไม่ใส่ตัวแปรหุ่นเป็นจังหวัดในภาคใต้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบจำลอง Random Effect ได้ทำการประมาณการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยมีตัวแปรหุ่นเป็นกลุ่มจังหวัดต่างๆ ตามภูมิประเทศที่ได้กล่าวมานั้นพบตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติตามตารางที่ 14 ได้แก่

$D_3$ แทนด้วยจังหวัดอยู่ในภาคตะวันออก มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรเท่ากับ 2.278 หมายความว่า เมื่อปัจจัยอื่นๆ เท่ากันแล้ว ภาคตะวันออกมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าภาคใต้อยู่ร้อยละ 2.278 สอดคล้องกับตารางที่ 12 แสดงจังหวัดที่รายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรสูงสุด 10 อันแรก เห็นได้ว่าเป็นจังหวัดที่อยู่ในภาคตะวันออกเป็นส่วนใหญ่ได้แก่ ชลบุรี ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดระยอง ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวของประชากรสูงสุดในประเทศ กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นรายได้หลักของจังหวัดมาจากโรงกลั่นน้ำมัน ปิโตรเลียม การผลิตเคมีภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์เคมี

$D_6$ แทนด้วยจังหวัดอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรเท่ากับ 2.568 หมายความว่า เมื่อปัจจัยอื่นๆ เท่ากันแล้ว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าภาคใต้อยู่ร้อยละ 2.568 โดยหากเมื่อพิจารณาจากตารางที่ 12 ประกอบด้วยแล้วจะพบว่าเป็นไปไม่ได้ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมากกว่าภาคใต้เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเกือบทั้งหมดที่มีรายได้เฉลี่ยต่อหัวประชากรต่ำสุดในประเทศ ส่วนหนึ่งมาจากกิจกรรมด้านการเกษตรมีความไม่แน่นอนทั้งปริมาณผลผลิตและราคา ประกอบกับภาคอุตสาหกรรมยังไม่กระจายตัวมายังภาคนี้ ทำให้เศรษฐกิจโดยรวมไม่สูงมากนัก อย่างไรก็ตามในช่วงที่ผ่านมาการขยายตัวหรือการเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคนั้น ได้รับปัจจัยเสริมในทิศทางบวกอย่างมากจากเหตุการณ์ต่อไปนี้ 1) รายได้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้นจากราคาพืชผลทางการเกษตรที่ปรับตัวขึ้นมาก โดยดัชนีราคาพืชผลสำคัญปรับตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 30.9 ในปี 2553 ตามราคาข้าวเปลือก มันสำปะหลัง อ้อยโรงงาน และยางพารา ประกอบกับข้าวเปลือกหอมมะลิ ข้าวโพด และสัตว์เลี้ยง มีราคาอยู่ในเกณฑ์สูง เหตุจากผลผลิตที่ลดลงจากการประสบปัญหาสภาพอากาศ ภัยแล้ง และอุทกภัย 2) การได้รับเงินชดเชยจากโครงการประกันรายได้เกษตรกร และ 3) ผลจากงบประมาณของรัฐภายใต้โครงการปฏิบัติการไทยเข้มแข็งมีส่วนกระตุ้นเศรษฐกิจและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ประกอบการขยายการลงทุนมากขึ้น สะท้อนจากปริมาณเงินลงทุนและสินเชื่อที่เพิ่มขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$D_4$ แทนด้วยจังหวัดอยู่ในภาคตะวันตก มีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรเท่ากับ -1.768 หมายความว่า เมื่อปัจจัยอื่นๆ เท่ากันแล้ว ภาคตะวันตกมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจน้อยกว่าภาคใต้อยู่ร้อยละ 1.768 เนื่องจากภาคตะวันตกประกอบด้วยจังหวัดเพียง 6 จังหวัด โดยรายได้หลักสำคัญทางเศรษฐกิจของภาคมาจากกิจกรรมด้านเกษตรกรรม ปลูกพืชไร่ เช่น อ้อย มันสำปะหลัง และอุตสาหกรรมการเกษตรแปรรูป ขณะที่ภาคใต้มีแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่หลากหลายมากกว่าไม่ว่าจะเป็นการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการอุปโภคบริโภคภาคเอกชน เนื่องจากเกษตรกรมีรายได้ที่สูงขึ้นอย่างมากจากราคาสินค้าเกษตรสูงขึ้นถึงร้อยละ 59.8 เนื่องจากผลผลิตทั้งยางพาราและปาล์มน้ำมันลดลง จากสภาพอากาศแปรปรวนหรือผลกระทบจากอุทกภัย วาตภัย ขณะที่ความต้องการพืชผลเกษตรในตลาดโลกยังมีต่อเนื่อง ส่วนการผลิตอุตสาหกรรมหลักอื่นๆ ทั้งไม้ยางแปรรูป อาหารทะเลแช่เย็นแช่แข็ง อาหารทะเลบรรจุกระป๋องและดีบุก ขณะเดียวกันการท่องเที่ยวขยายตัวดี เนื่องจากจากสถานการณ์ทางการเมือง พร้อมๆ กับการส่งออกและการลงทุนภาคการก่อสร้างเพิ่มขึ้น เห็นได้จากการเพิ่มขึ้นทั้งสินเชื่อเพื่อการผลิตในอุตสาหกรรมได้แก่ ยาง สัตว์น้ำแปรรูป และไม้ยาง ขณะที่สินเชื่อเพื่อการบริโภคส่วนบุคคลโดยเฉพาะสินเชื่อการเช่าซื้อรถของธนาคารพาณิชย์

ในส่วนของแบบจำลอง Fixed Effect นั้นได้ทำการแบ่งกลุ่มจังหวัดต่างๆ ออกเป็น 7 กลุ่ม โดยใช้เกณฑ์ภูมิประเทศ และทำการแยกการประมาณการทีละชุดข้อมูลตามกลุ่มที่กำหนด ได้ผลการประมาณการตามตารางที่ 14 ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 กรุงเทพมหานครและปริมณฑลพบว่า อัตราเงินเฟ้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.778 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด เนื่องจากแนวโน้มราคาน้ำมันที่ทรงตัวในระดับสูงรวมถึงอุปสงค์ของยอดคำสั่งซื้อภาคเอกชนเพิ่มมากขึ้น เป็นผลให้เกิดการบริโภคและการลงทุนจากภาคอุตสาหกรรม อาทิเช่น ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องใช้ไฟฟ้า หรือยานยนต์ ดังนั้นภาคการส่งออกสินค้าจึงขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง

กลุ่มที่ 2 ภาคกลางไม่พบนัยสำคัญทางสถิติใดๆ รวมไปถึงอัตราเงินเฟ้อ เนื่องจากการแบ่งกลุ่มจังหวัดของภาคกลางบางส่วนไปรวมเป็นเขตกรุงเทพมหานคร ปริมณฑล และภาคเหนือ ทำให้เหลือจังหวัดที่ทำการวิเคราะห์เพียง 6 จังหวัด

กลุ่มที่ 3 ภาคตะวันออกพบว่า การบริโภค มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -3.56 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด จำนวน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นักท่องเที่ยวมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 4.164 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด และปริมาณเงินให้สินเชื่อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -4.82 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด ขณะที่อัตราเงินเฟ้อไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

กลุ่มที่ 5 ภาคเหนือพบว่า อัตราเงินเฟ้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.03 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด เนื่องจากระดับราคาสินค้าปรับตัวสูงขึ้น จากการขยายตัวของเศรษฐกิจตามแรงกดดันด้านอุปสงค์จากประชากรในจังหวัดเชียงใหม่ซึ่งเป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาคและจังหวัดใกล้เคียงมากขึ้น พร้อมๆ กับจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มสูงขึ้นในฤดูกาลท่องเที่ยว ขณะเดียวกันยังมีนโยบายทางการเงินแบบผ่อนคลายเป็นพิเศษ ช่วยให้อัตราดอกเบี้ยอยู่ในระดับต่ำทำให้เกิดการใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคและการลงทุนในภาคอสังหาริมทรัพย์ขยายตัวอย่างมาก

กลุ่มที่ 6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบว่า อัตราเงินเฟ้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ -0.9 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด และการบริโภคมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.52 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด โดยปริมาณอุปสงค์ของประชากรในภาคที่เพิ่มขึ้น จากผลของนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของรัฐและสถานการณ์ภาคเกษตรปรับตัวดีขึ้นตามรายได้ของเกษตรกร (ซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ของภาค) เพิ่มขึ้นจากการได้รับเงินชดเชยในโครงการประกันรายได้เกษตรกร อย่างไรก็ตามแรงกดดันของเงินเฟ้อจากอุปสงค์ดังกล่าวมีค่อนข้างมีจำกัด เนื่องจากปัญหาความไม่สงบทางการเมือง ภัยธรรมชาติทางด้านอุทกภัย มาตรการให้ความช่วยเหลือต่างๆ แก่ประชาชน และการชะลอการขึ้นราคาสินค้าบริการจากภาครัฐ

กลุ่มที่ 7 ภาคใต้พบว่า ผู้มีงานทำมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 26.9 เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด และอัตราเงินเฟ้อมีนัยสำคัญทางสถิติระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 1.66 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด โดยการสูงขึ้นราคาสินค้าพืชผลทางการเกษตรจำพวก ยางพารา ปาล์มน้ำมัน แป้ง ข้าว ผัก และผลไม้ เกิดจากผลกระทบของสภาพอากาศแปรปรวน ความแห้งแล้ง และอุทกภัย ทำให้ปริมาณผลผลิตออกสู่ตลาดน้อยลง ทำให้ไม่เพียงพอความต้องการที่มีอยู่ เกษตรกรจึงมีรายได้สูงขึ้นจากการเพิ่มขึ้นของราคาสินค้าเกษตรดังกล่าวถึงร้อยละ 59.8 นอกจากนั้นในด้านการท่องเที่ยวซึ่งเป็นจุดเด่นของภาค มีผู้มาเยี่ยมเยียนเพิ่มขึ้นจำนวนมากเนื่องจากความเชื่อมั่นในเรื่องความปลอดภัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพิ่มขึ้น ประกอบกับการเดินทางที่สะดวก รวดเร็วมากกว่าเดิม จากการมีสายการบินที่ทำการบินโดยไม่ผ่านกรุงเทพมหานคร

เนื่องจากภาคตะวันตก (6 จังหวัด) และภาคตะวันออก (8 จังหวัด) เป็นภูมิภาคย่อยของประเทศโดยถือเป็นส่วนหนึ่งของภาคกลาง ซึ่งเมื่อแยกทำการวิเคราะห์นั้นอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลการประมาณการไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นเพื่อให้สังเกตเห็นผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการประมาณการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ จึงได้รวมทั้ง 3 ภาคเข้าด้วยกันเป็นภาคกลางเพียงภาคเดียว ทำให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 20 จังหวัด ผลการประมาณการที่ได้ตามตารางที่ 14 พบว่า อัตราเงินเฟ้อมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ 0.836 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดเนื่องจากการสูงขึ้นของอัตราเงินเฟ้อตามราคาสินค้ากลุ่มอาหารสดที่ทรงตัวอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะราคาพืชผลทางการเกษตรในภาคกลางเช่น ข้าว แป้ง ผลิตภัณฑ์จากแป้ง และข้าวเหนียว ที่มีผลผลิตออกสู่ตลาดน้อยลงอันเป็นผลมาจากการลดพื้นที่เพาะปลูกของเกษตรกร เนื่องจากราคาไม่จูงใจรวมไปถึงปัญหาภัยแล้งและอุทกภัยผลักดันให้เกิดการเพิ่มขึ้นของอุปสงค์ทางพืชผลทางการเกษตรของโลก ขณะเดียวกันภาคการส่งออกขยายตัวอย่างมากส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงมีการบริโภคและการลงทุนต่างๆ ตามมา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# บทที่ 5

# สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

## สรุปผลการศึกษา

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสภาพทั่วไปของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองว่าเกี่ยวข้องกันหรือไม่ มีทิศทางความสัมพันธ์เป็นแบบใด โดยทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยใช้ข้อมูลรายจังหวัด จำนวน 76 จังหวัด ช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้อมูลรายปีตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2550-2553 รวมทั้งสิ้น 4 ปี ทำการวิเคราะห์โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐมิติ โดยวิธีการประมาณการแบบ Panel Data Analysis เพื่อเลือกรูปแบบในการประมาณการที่ดีที่สุด (Best Estimation) ซึ่งจากการทดสอบสรุปได้ว่า แบบจำลอง Random Effect เป็นรูปแบบการประมาณการที่เหมาะสมที่สุดในการทดลองครั้งนี้

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของอัตราเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพบว่า อัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตลอดช่วงเวลาพิจารณา แม้จะพบในบางช่วงเวลาที่อัตราเงินเฟ้อลดลงอันเนื่องมาจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ราคาสินค้าเกษตรภายในประเทศ ราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่ปรับตัวลดลง การปรับลดภาษีมูลค่าเพิ่ม การแข็งค่าของเงินบาท อีกทั้งจากมาตรการของภาครัฐเพื่อช่วยลดค่าครองชีพของประชาชน และเมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสองแล้วพบว่ามีลักษณะความสัมพันธ์กันในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับงานของ Harris, Gillman and Matyas (2001) Li (2005) และ Ibarra and Trupkin (2011) อย่างไรก็ตามในบางช่วงเวลาอาจสังเกตเห็นความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกันได้เช่นกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากในปี 2542 การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของไทยนั้นได้รับแรงสนับสนุนจากการส่งออกและอุปสงค์ภายในประเทศที่ฟื้นตัวหลังจากการกระตุ้นการใช้จ่ายของรัฐบาล ขณะเดียวกันเกิดการปรับลดภาษีมูลค่าเพิ่ม การแข็งค่าของเงินบาท อีกทั้งการลดลงของราคาสินค้าเกษตร โดยปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ได้ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อชะลอตัวลง นอกจากนี้ในปี 2550 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัวได้ดีต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากแรงขับเคลื่อนของภาคการส่งออกและการนำเข้าที่เริ่มฟื้นตัว แต่ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคกลับมีการชะลอตัวลงพร้อมๆ กัน ทั้งจากน้ำมัน ค่าไฟฟ้า ค่าโดยสารสาธารณะ เป็นต้น จึงส่งผลให้เงินเฟ้อปรับตัวลดลง นอกจากนี้ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผลผลิตของภาคการเกษตรอยู่ในช่วง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขยายตัว แต่จากภัยธรรมชาติในหลายพื้นที่ส่งผลให้พื้นที่ทำการเกษตรได้รับความเสียหาย ผลผลิตจึงมีราคาสูงขึ้น และจากการกระตุ้นรายจ่ายหรือมาตรการช่วยเหลือค่าครองชีพของรัฐบาลนั้นได้ส่งผลให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคลดลง จึงทำให้สังเกตเห็นความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกันของเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ตามภาพที่ 12 และ 13 (c) ตามลำดับ) โดยสอดคล้องกับงานของ Barro (1996), Gillman and Kejak (2008) และ Vaona (2011)

ในส่วนของการทดสอบความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างเงินเฟ้อและตัวแปรอื่นๆ ที่จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แบบรวมทั้งประเทศ 76 จังหวัด ผลการประมาณการพบว่า อัตราเงินเฟ้อ ผู้มีงานทำ ทุนมนุษย์ การศึกษา การบริโภค จำนวนนักท่องเที่ยว และปริมาณเงินให้สินเชื่อมีความสัมพันธ์กับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยอัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้นมีผลทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง ขณะที่ผู้มีงานทำ ทุนมนุษย์ การบริโภค จำนวนนักท่องเที่ยว และปริมาณเงินให้สินเชื่อเพิ่มขึ้นมีผลทำให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

ผลการประมาณการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบทางเศรษฐกิจ รายจังหวัดรวมทั้งประเทศ พบว่า อัตราเงินเฟ้อมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์เชิงพรรณนาแต่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด จากผลการวิเคราะห์ได้ข้อสรุปว่า เมื่ออัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น จะเกิดผลแห่งการทดแทนกันของการใช้เงินสดกับสินเชื่อประชาชนลดการใช้เงินสด ปริมาณการใช้สินเชื่อจะเพิ่มขึ้น โดยสินเชื่อถือเป็นปัจจัยการผลิตประเภททุนชนิดหนึ่ง เมื่อการใช้ทุนมากขึ้นทำให้อัตราดอกเบี้ยลดลง การลงทุนจึงเพิ่มขึ้น ดังนั้นเกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

ผลการประมาณการแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบทางเศรษฐกิจ แบ่งกลุ่มจังหวัดตามภูมิประเทศ 7 กลุ่ม พบว่าอัตราเงินเฟ้อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 99 ซึ่งสอดคล้องกับการวิเคราะห์เชิงพรรณนาและเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนด จากผลการวิเคราะห์ได้ข้อสรุปว่า เมื่ออัตราเงินเฟ้อเพิ่มขึ้น จะเกิดทางเลือกในการตัดสินใจระหว่างการบริโภคสินค้าและการพักผ่อน ผู้บริโภคลดการบริโภคและใช้เวลาในการพักผ่อนเพิ่มขึ้น เวลาในการทำงานจึงลดลง ผลตอบแทนของทุนมนุษย์จึงลดลง ดังนั้นเกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง อย่างไรก็ตามในเขตกรุงเทพฯและปริมณฑล ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง (รวม) พบว่า อัตราเงินเฟ้อส่งผลกระทบต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในทิศทาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตรงกันข้ามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องมาจากผลผลิตทางการเกษตรที่มีปริมาณลดลงจากการประสบปัญหาสภาพภูมิอากาศ น้ำท่วม และภัยแล้ง ส่งผลให้ราคาพืชผลทางการเกษตรปรับตัวสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

## ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป โดยมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการศึกษา

1) เมื่อราคาสินค้าเพิ่มขึ้น จะเกิดผลแห่งการทดแทนกันของการใช้เงินสดกับสินเชื่อ ทำให้ปริมาณการใช้สินเชื่อเพิ่มขึ้น เนื่องจากสินเชื่อเป็นหนึ่งในปัจจัยการผลิต การใช้ทุนเพิ่มขึ้นจึงเกิดการเน้นใช้ทุน (Capital Intensive) ส่งผลให้ผลตอบแทนของทุนหรืออัตราดอกเบี้ยลดลง การลงทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงทำให้การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น

2) แม้ว่าผลของอัตราเงินเฟ้อจะทำให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น แต่รัฐบาลหรือธนาคารแห่งประเทศไทยก็ควรดูแลอัตราเงินเฟ้อให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของเงินเฟ้อที่มากเกินไปนั้น อาจส่งผลให้เกิดการลดลงในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

3) รัฐบาลควรให้ความสำคัญในนโยบายด้านการศึกษามากขึ้นโดยเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ การขยายโอกาสทางการศึกษา ตลอดจนการสนับสนุนการวิจัย เพราะทักษะ (Skill) ความรู้ความสามารถ และความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นไม่ว่าจะมาจากการศึกษาเรียนรู้หรือฝึกอบรมนั้นจะเป็นผลให้รายได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะเกิดผลิตภาพของแรงงาน (Productivity of Labor)

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเงินเฟ้อและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ มีข้อจำกัดด้านข้อมูลช่วงเวลาโดยในปีที่ทำการศึกษาคือ พ.ศ. 2550 ถึง 2553 รวมระยะเวลาเพียง 4 ปีเท่านั้น ขณะที่ข้อมูลภาคตัดขวางมีจำนวน 76 ตัวอย่าง จึงเกิดความ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ไม่เหมาะสมในจำนวนของข้อมูลภาคตัดขวางและข้อมูลช่วงเวลา ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรใช้ข้อมูลด้านช่วงเวลายาวนานมากขึ้น

2) การทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรในแบบจำลองด้วยวิธี Panel data นั้นมีด้วยกันอยู่หลายวิธีทดสอบ ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปควรเปลี่ยนการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบผลที่ได้ว่าแบบใดที่มีความเหมาะสมกว่ากัน

3) การแบ่งจังหวัดต่างๆ ออกจากกันตามชุดข้อมูลจะช่วยให้สามารถสังเกตเห็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ชัดเจนมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาครั้งต่อไปควรมีเกณฑ์ในการแยกชุดข้อมูลแต่ละจังหวัดออกจากกันที่หลากหลายมากขึ้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# เอกสารและสิ่งอ้างอิง


กระทรวงพาณิชย์. 2555. **บริการข้อมูลเศรษฐกิจการค้า** (Online). http://pcoc.moc.go.th/wappPCOC/views/dpricecpi.aspx?pv=75, 15 มิถุนายน 2555.

ตีรณ พงศ์มฆพัฒน์. 2542. **เศรษศาสตร์มหภาค ทฤษฎี นโยบาย และการวิเคราะห์สมัยใหม่.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พิมลลักษณ์ เกษตรเกษม. 2547. **การเงินที่เหมาะสมภายใต้การแลกได้แลกเสียระหว่างอัตราเงินเฟ้อกับระดับผลผลิต**. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

รัตนา สายคณิต. 2544. **มหเศรษฐศาสตร์วิเคราะห์: จากทฤษฎีสู่นโยบาย.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุทธภูมิ จารุเศร์นี. 2555. **ส่องกล้องมองเงินเฟ้อไทย บทบาทภาครัฐและมาตรการรับมือ** (Online). http://www.fpo.go.th/e_research/ebook/pdf_file/1353912726.pdf, 16 ตุลาคม 2556.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2555. **การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม บัญชีรายได้ประชาชาติ** (Online). http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=96, 15 มิถุนายน 2555.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2555. **สถิติพื้นฐานที่เป็นอนุกรมเวลา** (Online). http://service.nso.go.th/nso/nsopublish/BaseStat/basestat.html, 20 มิถุนายน 2555.

อภิรัฐ ตั้งกระจ่าง. 2545. **เศรษฐศาสตร์มหภาค**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ ธรรมสาร.

Barro, R. 1995. "Inflation and Economic Growth." **NBER Working Paper**.

Ahmed, S. and J. H. Rogers. 2000. "Inflation and the Great Ratios: Long Term Evidence from the US**." Journal of Monetary Economics** 45 (1): 3-35**.**


ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Becker, G. S. 1965. "A Theory of the Allocation of Time." **Economic Journal** 75(299): 493-517.

Fayissa, B., C. Nsiah and B. Tadasse. 2007. "The Impact of Tourism on Economic Growth and Development in Africa." **Working Paper Series**.

Feldstein, M. 1982. "Inflation, Tax Rule, and Investment: Some Econometric Evidence." **NBER Working Paper**.

Gillman, M. and M. Kejak. 2008. "Inflation, Investment and Growth: A Money and Banking Approach." **Cardiff Economics Working Paper**.

Gujarati. 2004. **Basic Econometrics**. International Edition. McGraw-Hill Press. United State.

Harris, M., M. Gillman. and L. Matyas. 2001. "The Negative Inflation-Growth Effect: Theory and Evidence." **Melbourne Institute Working Paper**.

Ibarra, R. and D. Trupkin. 2011. "The Relationship between Inflation and Growth: A Panel Smooth Transition Regression Approach for Developed and Developing Countries." **Working Paper Series**.

Karim, Z. K., B. A. Karim, and M. A. S. Zaidi. 2012. "Fixed Investment, Household Consumption, and Economic Growth: A Structural Vector Error Correction Model (SVECM) Study of Malaysia." **International Journal of Business and Society** 13(1): 63-76.

Khan, M.S. and S. Senhadji. 2000. "Threshold Effects in the Relationship between Inflation and Growth." **IMF Working Paper**.

Levine, R., N. Roaya, and T. Beck. 2000. **"**Financial intermediation and growth: Causality and causes." **Journal of Monetary Economics** 46(2000): 31-77**.**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Li, M. 2005. **"**Inflation and Economic Growth: Threshold Effects and Transmission Mechanisms**." Journal of the Canandian Economics Association.**

Loening, L. J. 2002. "The Impact of Education on Economic Growth in Guatemala: A Time Series Analysis Applying an Error-Correction Methodology." **Economics Working Paper Archive Econ WPA Econometrics**.

Lucas, R.E. 1988. "On the mechanics of economic development**.**" **Journal of Monetary Economics** 22: 3-42.

Mansoorian, A. and M. Mohsin. 2006. "On the Employment, Investment and Current Account Effects of Inflation**.**" **Journal of International Economics** 70(1): 296-313.

Rapach, D. 2003. "International Evidence on the Long-Run Impact of Inflation**.**" **Journal of Money, Credit and Banking** 35(1): 23-48.

Rapach, D. and M. E. Wohar. 2005. "Regime Changes in International Real Interest Rates: Are They a Monetary Phenomenon**.**" **Journal of Money, Credit and Banking** 37(5): 887-906**.**

Smith, R. T. and H. V. Egteren. 2005. "Inflation, Investment and Economic Performance: The Role of Internal Financing**." European Economic Review** 49(5): 1283-1303.

Solow, R. 1956. "A Contribution to the Theory of Economic Growth**.**" **The Quarterly Journal of Economics** 70(1): 65-94.

Stockman, A. C. 1981. "Anticipated Inflation and the Capital Stock in A Cash-in-Advance Economy." **Journal of Monetary Economics** 8(3): 387–393.

Tobin, J. 1965. **"**Money and Economic Growth." **Econometrica** 33(4): 671-684.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Vaona, A. 2011. "Inflation and Growth In The Long Run : A Newkeynesian Theory And Further Semiparametric Evidence." **Cambridge University Press** 1365: 94-132.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ภาคผนวก ก**

การหาจุดดุลยภาพระหว่างอัตราเงินเฟ้อและตัวแปรต่างๆ ที่มีต่อ
การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจแบบ Balance Growth Path

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การพิสูจน์หาต้นทุนหน่วยสุดท้ายของสินเชื่อ (marginal cost of credit)

จากสมการ (14)

$$\underset{l_{qt},s_{qt}}{Max}\ \Pi^{*}_{Qt} = p_{qt}A_{Q}l_{qt}^{\gamma_1}s_{qt}^{\gamma_2} - w_t l_{qt} - r_t s_{qt} - R_{qt}$$

หา First order condition เทียบกับตัวแปร $l_{qt}$

$$\frac{\partial \Pi^{*}_{Qt}}{\partial l_{qt}} = \gamma_1 l_{Qt}^{\gamma_1 - 1} p_{qt} A_{Q} s_{qt}^{\gamma_2} - w_t = 0$$

$$w_t = \gamma_1 l_{Qt}^{\gamma_1 - 1} p_{qt} A_{Q} s_{qt}^{\gamma_2}$$

ย้ายข้างสมการให้ $p_{qt}$ มาอยู่ด้านซ้ายมือ

$$p_{qt} = \frac{w_t}{\gamma_1 l_{Qt}^{\gamma_1 - 1} A_{Q} s_{qt}^{\gamma_2}}$$

$$p_{qt} = \frac{w_t}{\gamma_1 \left( \frac{q_t^{*}}{l_{qt}} \right)} = MC_t$$

ได้สมการสุดท้ายคือสมการ (2.15) ในดุลยภาพของ BGP

ต่อไปหา $\frac{q_t^{*}}{l_{qt}}$

จาก $q_t^{*} = A_{Q} l_{qt}^{\gamma_1} s_{qt}^{\gamma_2}$ แล้วหารตลอดด้วย $l_{qt}$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$\frac{q_t^*}{l_{qt}} = \frac{A_Q l_{qt}^{\gamma_1} s_{qt}^{\gamma_2}}{l_{qt}}$$

$$\frac{q_t^*}{l_{qt}} = A_Q l_{qt}^{\gamma_1 - 1} s_{qt}^{\gamma_2}$$

และจากสมการ (14)

$$\underset{l_{qt}, s_{qt}}{Max}\ \Pi_{Qt}^* = p_{qt} A_Q l_{qt}^{\gamma_1} s_{qt}^{\gamma_2} - w_t l_{qt} - r_t s_{qt} - R_{qt}$$

ทำ First order condition เทียบกับตัวแปร $s_{qt}$

$$\frac{\partial \Pi_{Qt}^*}{\partial s_{qt}} = \gamma_2 s_{qt}^{\gamma_2 - 1} p_{qt} A_Q l_{Qt}^{\gamma_1} - r_t = 0$$

$$r_t = \gamma_2 s_{qt}^{\gamma_2 - 1} p_{qt} A_Q l_{Qt}^{\gamma_1}$$

ย้ายข้างสมการให้ $p_{qt}$ มาอยู่ด้านซ้ายมือ

$$p_{qt} = \frac{r_t}{\gamma_2 s_{qt}^{\gamma_2 - 1} A_Q l_{Qt}^{\gamma_1}}$$

$$p_{qt} = \frac{r_t}{\gamma_2 \left( \frac{q_t^*}{s_{qt}} \right)} = MC_t$$

ได้สมการสุดท้ายคือสมการ (16) ในดุลยภาพของ BGP

ต่อไปหา $\frac{q_t^*}{s_{qt}}$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จาก $q_t^* = A_Q l_{qt}^{\gamma_1} s_{qt}^{\gamma_2}$ หารตลอดด้วย $s_{qt}$

$$\frac{q_t^*}{s_{qt}} = \frac{A_Q l_{qt}^{\gamma_1} s_{qt}^{\gamma_2}}{s_{qt}}$$

$$\frac{q_t^*}{s_{qt}} = A_Q l_{qt}^{\gamma_1} s_{qt}^{\gamma_2 - 1}$$

หาค่า $MC_t$ โดยใช้สมการ (15) เนื่องจากไม่ทราบค่า $l_{qt}$ จึงพักไว้ก่อน

$$p_{qt} = \frac{w_t}{\gamma_1 \left( \frac{q_t^*}{l_{qt}} \right)} = MC_t$$

หาค่า $l_{qt}$ จากสมการ (10)

$$q_t^* = A_Q l_{qt}^{\gamma_1} s_{qt}^{\gamma_2}$$

$$l_{qt}^{\gamma_1} = \frac{q_t^*}{A_Q s_{qt}^{\gamma_2}}$$

ยกกำลัง $\frac{1}{\gamma_1}$ ทั้งสองข้างของสมการ

$$l_{qt} = \left[ \frac{q_t^*}{A_Q s_{qt}^{\gamma_2}} \right]^{\frac{1}{\gamma_1}}$$

แทนค่า $l_{qt}$ ลงไปใน $MC_t$ (ที่พักไว้ก่อน)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$MC_t = \frac{w_t}{\gamma_2}\left(\frac{\left[\frac{q_t^*}{A_Q s_{qt}^{\gamma_2}}\right]^{\frac{1}{\gamma_1}}}{q_t^*}\right)$$

$$MC_t = \frac{w_t}{\gamma_2}\left(\frac{q_t^{*\frac{1}{\gamma_1}} A_Q^{-\frac{1}{\gamma_1}} s_{qt}^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}}}{q_t^*}\right)$$

$$MC_t = \frac{w_t}{\gamma_1} A_Q^{-\frac{1}{\gamma_1}} s_{qt}^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(q_t^*\right)^{\frac{1-\gamma_1}{\gamma_1}}$$

ได้สมการต้นทุนออกมา เนื่องจากไม่ทราบค่า $s_{qt}$ จึงพักไว้ก่อน

หา $s_{qt}$ จากสมการ (16)

$$MC_t = \frac{r_t}{\gamma_2\left(\frac{q_t^*}{s_{qt}}\right)}$$

$$s_{qt} = \frac{\gamma_2}{r_t} MC_t q_t^*$$

แทนค่า $s_{qt}$ ลงไปในพักไว้ก่อนในสมการ $MC_t = \frac{w_t}{\gamma_1} A_Q^{-\frac{1}{\gamma_1}} s_{qt}^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(q_t^*\right)^{\frac{1-\gamma_1}{\gamma_1}}$ จะได้

$$MC_t = \frac{w_t}{\gamma_1} A_Q^{-\frac{1}{\gamma_1}} \left(\frac{\gamma_2}{r_t} MC_t q_t^*\right)^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(q_t^*\right)^{\frac{1-\gamma_1}{\gamma_1}}$$

กระจายยกกำลัง $-\frac{\gamma_1}{\gamma_2}$ เข้าในวงเล็บ จะได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$MC_t = \frac{w_t}{\gamma_1} A_Q^{-\frac{1}{\gamma_1}} \left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right)^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(MC_t\right)^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(q_t^*\right)^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(q_t^*\right)^{\frac{1-\gamma_1}{\gamma_1}}$$

ย้ายข้างสมการให้ $MC_t$ อยู่ข้างเดียวกัน

$$\frac{MC_t}{\left(MC_t\right)^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}}} = \frac{w_t}{\gamma_1} A_Q^{-\frac{1}{\gamma_1}} \left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right)^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(q_t^*\right)^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(q_t^*\right)^{\frac{1-\gamma_1}{\gamma_1}}$$

รวมเลขยกกำลังของ $MC_t$ กับ $q_t^*$ ให้เป็นตัวเดียวกัน

$$MC_t^{\frac{\gamma_1+\gamma_2}{\gamma_1}} = \frac{w_t}{\gamma_1} A_Q^{-\frac{1}{\gamma_1}} \left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right)^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1}} \left(q_t^*\right)^{\frac{1-\gamma_1-\gamma_2}{\gamma_1}}$$

ยกกำลังสองทั้งสองข้างด้วย $\frac{\gamma_1}{\gamma_1+\gamma_2}$

$$MC_t = \left(\frac{w_t}{\gamma_1}\right)^{\frac{\gamma_1}{\gamma_1+\gamma_2}} A_Q^{-\frac{1}{\gamma_1+\gamma_2}} \left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right)^{-\frac{\gamma_2}{\gamma_1+\gamma_2}} \left(q_t^*\right)^{\frac{1-\gamma_1-\gamma_2}{\gamma_1+\gamma_2}}$$

ได้สมการสุดท้ายคือสมการ (17) ในดุลยภาพของ BGP

การพิสูจน์หาค่าจ้างและค่าเช่าที่แท้จริง

จากสมการ (18)

$$y_t = A_G \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta} \left(s_{Gt} k_t\right)^{1-\beta}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทำ First Order Condition เทียบตัวแปร $l_{Gt}h_t$ และ $s_{Gt}k_t$

$$\frac{\partial y_t}{\partial l_{Gt}h_t} = \beta A_G \left(l_{Gt}h_t\right)^{\beta-1}\left(s_{Gt}k_t\right)^{1-\beta}$$

$$w_t = \beta A_G \left(l_{Gt}h_t\right)^{\beta-1}\left(s_{Gt}k_t\right)^{1-\beta}$$

$$r_t = \left(1-\beta\right) A_G \left(l_{Gt}h_t\right)^{\beta}\left(s_{Gt}k_t\right)^{-\beta}$$

ได้สุดท้ายคือสมการ (19) และ (20) ในดุลยภาพของ BGP

การพิสูจน์หาสมการ (23)

$$1+R=\left(1+\sigma\right)\left(1+\rho\right)$$

$$1+R=1+\sigma+\rho+\sigma\rho$$

$$R=\sigma+\rho+\sigma\rho$$

การพิสูจน์หาสมการ (24)

จากสมการ (15)

$$p_{qt} = \frac{w_t}{\gamma_1\left(\frac{q_t^*}{l_{qt}}\right)}$$

$$p_{qt}\left(\frac{q_t^*}{l_{qt}}\right) = \frac{w_t}{\gamma_1}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$l_{qt} = \left(\frac{\gamma_1}{w_t}\right) p_{qt} q_t^*$$

จากสมการ (16)

$$p_{qt} = \frac{r_t}{\gamma_2 \left(\frac{q_t^*}{s_{qt}}\right)}$$

$$s_{qt} = \left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right) p_{qt} q_t^*$$

และจากสมการ (10)

$$q_t^* = A_Q l_{qt}^{\gamma_1} s_{qt}^{\gamma_2}$$

แทนค่า $l_{qt}$ และ $s_{qt}$ ลงไปในสมการ (10)

$$q_t^* = A_Q \left(\left(\frac{\gamma_1}{w_t}\right) p_{qt} q_t^*\right)^{\gamma_1} \left(\left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right) p_{qt} q_t^*\right)^{\gamma_2}$$

กระจายเลขยกกำลังทั้ง $\gamma_1$ และ $\gamma_2$ จะได้

$$q_t^* = A_Q \left(\frac{\gamma_1}{w_t}\right)^{\gamma_1} p_{qt}^{\gamma_1} q_t^{*\gamma_1} \left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right)^{\gamma_2} p_{qt}^{\gamma_2} q_t^{*\gamma_2}$$

ย้ายข้างให้ตัวแปรเหมือนกันมาอยู่ด้วยกัน

$$\frac{q_t^*}{q_t^{*\gamma_1} q_t^{*\gamma_2}} = A_Q p_{qt}^{\gamma_1} p_{qt}^{\gamma_2} \left(\frac{\gamma_1}{w_t}\right)^{\gamma_1} \left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right)^{\gamma_2}$$

เนื่องจากว่า $\gamma \equiv \gamma_1 + \gamma_2$ ดังนั้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$q_t^{*1-\gamma} = A_Q p_{qt}^{\gamma_1+\gamma_2} \left(\frac{\gamma_1}{w_t}\right)^{\gamma_1} \left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right)^{\gamma_2}$$

ยกกำลัง $\frac{1}{1-\gamma}$ ทั้งสองข้างสมการ

$$q_t^* = A_Q^{\frac{1}{1-\gamma}} p_{qt}^{\frac{\gamma}{1-\gamma}} \left(\frac{\gamma_1}{w_t}\right)^{\frac{\gamma_1}{1-\gamma}} \left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right)^{\frac{\gamma_2}{1-\gamma}}$$

$$q_t^* = R_{qt}^{\frac{\gamma}{1-\gamma}} A_Q^{\frac{1}{1-\gamma}} \left(\frac{\gamma_1}{w_t}\right)^{\frac{\gamma_1}{1-\gamma}} \left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right)^{\frac{\gamma_2}{1-\gamma}}$$

และจาก

$$q = \left[\frac{q}{d}\right] d$$

$$q = \left[1 - \left[\frac{m}{y}\right]\right] d$$

กำหนดให้ $d = y$ ดังนั้นจะได้

$$q = \left[1 - \left[\frac{m}{y}\right]\right] y$$

$$\frac{q}{y} = 1 - \left[\frac{m}{y}\right]$$

$$\frac{m}{y} = 1 - \frac{q}{y}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แทนค่า $q$ ที่หามาได้ลงไป จะได้

$$\frac{m}{y}=1-\left(R_{qt}^{\frac{\gamma}{1-\gamma}}A_Q^{\frac{1}{1-\gamma}}\left(\frac{\gamma_1}{w_t}\right)^{\frac{\gamma_1}{1-\gamma}}\left(\frac{\gamma_2}{r_t}\right)^{\frac{\gamma_2}{1-\gamma}}\right)$$

ได้สมการสุดท้ายคือสมการ (24) ในดุลยภาพของ BGP

การพิสูจน์หาสมการ (25)

เริ่มจากการแสวงหาความพอใจสูงสุดของผู้บริโภคในสมการที่ (1′)

$$\begin{aligned}\Gamma=\sum_{t=0}^{\infty}\left(\frac{1}{1+\rho}\right)^t&\left(\log c_t+\log x_t\right)+\lambda_1\left(P_tc_t+P_ti_t-M_t-P_tq_t\right)+\\&\lambda_2\left(P_t\left(c_t+i_t\right)-P_td_t\right)+\lambda_3\left(s_{Gt}+s_{Ht}+s_{Qt}-1\right)+\lambda_4\left(l_{Gt}+l_{Ht}+l_{Qt}-\left(1-x_t\right)\right)+\\&\lambda_5\left(i_t+\left(1-\delta_K\right)k_t-k_{t+1}\right)+\lambda_6\left(A_H\left(l_{Ht}h_t\right)^{\varepsilon}\left(s_{Ht}k_t\right)^{1-\varepsilon}+\left(1-\delta_H\right)h_t-h_{t+1}\right)+\\&\lambda_7\begin{pmatrix}M_t+P_tr_t\left(s_{Gt}+s_{Qt}\right)k_t+P_tw_t\left(l_{Gt}+l_{Qt}\right)h_t+V_t+P_tR_{qt}d_t-\\P_tc_t-P_ti_t-P_{qt}q_t-M_{t+1}\end{pmatrix}\end{aligned}\qquad(1')$$

จากนั้นทำ Partial Differentiation เทียบกับตัวแปรที่สนใจ ต่อไปนี้

$$\frac{\partial\Gamma}{\partial c_t}:\left(\frac{1}{1+\rho}\right)\left(\frac{1}{c_t}\right)+\lambda_1P_t+\lambda_2P_t-\lambda_7P_t=0\qquad(2')$$

$$\frac{\partial\Gamma}{\partial x_t}:\left(\frac{1}{1+\rho}\right)\left(\frac{\alpha}{x_t}\right)+\lambda_4=0\qquad(3')$$

$$\frac{\partial\Gamma}{\partial l_{Gt}}:\lambda_4+\lambda_7P_tw_th_t=0\qquad(4')$$

$$\frac{\partial\Gamma}{\partial l_{Ht}}:\lambda_4+\lambda_6\varepsilon A_H\left(l_{Ht}h_t\right)^{\varepsilon-1}\left(s_{Ht}k_t\right)^{1-\varepsilon}=0\qquad(5')$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$\frac{\partial \Gamma}{\partial l_{Qt}} : \lambda_4 + \lambda_7 P_t w_t h_t = 0 \qquad (6')$$

$$\frac{\partial \Gamma}{\partial s_{Gt}} : \lambda_3 + \lambda_7 P_t r_t k_t = 0 \qquad (7')$$

$$\frac{\partial \Gamma}{\partial s_{Ht}} : \lambda_3 + \lambda_6 (1-\varepsilon) A_H \left(l_{Ht} h_t\right)^{\varepsilon} \left(s_{Ht} k_t\right)^{-\varepsilon} = 0 \qquad (8')$$

$$\frac{\partial \Gamma}{\partial s_{Qt}} : \lambda_3 + \lambda_7 P_t r_t k_t = 0 \qquad (9')$$

$$\frac{\partial \Gamma}{\partial q_t} : -\lambda_1 P_t - \lambda_7 P_{qt} = 0 \qquad (10')$$

$$\frac{\partial \Gamma}{\partial d_t} : -\lambda_2 P_t + \lambda_7 P_t R_{qt} = 0 \qquad (11')$$

$$\frac{\partial \Gamma}{\partial i_t} : \lambda_1 P_t + \lambda_2 P_t + \lambda_5 - \lambda_7 P_t = 0 \qquad (12')$$

นำสมการ $\frac{(2')}{(3')}$ จะได้

$$\frac{\left(\frac{1}{1+\rho}\right)\left(\frac{1}{c_t}\right)}{\left(\frac{1}{1+\rho}\right)\left(\frac{\alpha}{x}\right)} = \frac{-\lambda_1 P_t - \lambda_2 P_t + \lambda_7 P_t}{-\lambda_4}$$

$$\frac{x}{\alpha c_t} = \frac{-\lambda_1 P_t - \lambda_2 P_t + \lambda_7 P_t}{\lambda_7 P_t w_t h_t}$$

เนื่องจากไม่ทราบค่า $\lambda_1$ และ $\lambda_2$ จึงพักไว้ก่อน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากสมการ (10′) : $-\lambda_1 P_t = \lambda_7 P_{qt}$

$$\lambda_1 = \frac{\lambda_7 P_{qt}}{P_t}$$

จากสมการ (11′) : $-\lambda_2 P_t = -\lambda_7 P_t R_{qt}$

$$\lambda_2 = \lambda_7 R_{qt}$$

แทนค่า $\lambda_1$ และ $\lambda_2$ ลงไป

$$\frac{x}{\alpha c_t} = \frac{-\left(-\frac{\lambda_7 P_{qt}}{P_t}\right)P_t - \lambda_7 R_{qt} P_t + \lambda_7 P_t}{\lambda_7 P_t w_t h_t}$$

$$\frac{x}{\alpha c_t} = \frac{\lambda_7 P_{qt} - \lambda_7 R_{qt} P_t + \lambda_7 P_t}{\lambda_7 P_t w_t h_t}$$

$$\frac{x}{\alpha c_t} = \frac{\lambda_7 P_{qt}}{\lambda_7 P_t w_t h_t} - \frac{\lambda_7 R_{qt} P_t}{\lambda_7 P_t w_t h_t} + \frac{\lambda_7 P_t}{\lambda_7 P_t w_t h_t}$$

$$\frac{x}{\alpha c_t} = \frac{P_{qt}}{P_t w_t h_t} - \frac{R_{qt}}{w_t h_t} + \frac{1}{w_t h_t}$$

$$\frac{x}{\alpha c_t} = \frac{1}{w_t h_t} + \frac{P_{qt}}{P_t w_t h_t} - \frac{R_{qt}}{w_t h_t}$$

$$\frac{x}{\alpha c_t} = \frac{1+\widetilde{R}}{w h_t}$$

ได้สมการสุดท้ายคือสมการ (25) ในดุลยภาพของ BGP

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การพิสูจน์หาสมการ (26)

เริ่มจาก $\widetilde{R} = P_q - P_q q^* \left(1-\gamma_1-\gamma_2\right)$

$$\widetilde{R} = R - Rq^* \left(1-\gamma\right)$$

$$\widetilde{R} = R - Rq^* + \gamma Rq^*$$

$$\widetilde{R} = \left(1-q^*\right) R + \gamma Rq^*$$

ได้สมการสุดท้ายคือสมการ (26) ในดุลยภาพของ BGP

การพิสูจน์หาสมการ (27)

จากสมการ (19) และ (20)

$$w_t = \beta A_G \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta-1} \left(s_{Gt} k_t\right)^{1-\beta}$$

$$r_t = (1-\beta) A_G \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta} \left(s_{Gt} k_t\right)^{-\beta}$$

ทำให้อยู่ในรูป $\frac{w}{r}$

$$\frac{w}{r} = \frac{\beta A_G \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta-1} \left(s_{Gt} k_t\right)^{1-\beta}}{(1-\beta) A_G \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta} \left(s_{Gt} k_t\right)^{-\beta}}$$

$$\frac{w}{r} = \frac{\beta \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta-1-\beta} \left(s_{Gt} k_t\right)^{1-\beta+\beta}}{(1-\beta)}$$

$$\frac{w}{r} = \frac{\beta}{1-\beta} \left(l_G h_t\right)^{-1} \left(s_G k_t\right)$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$\frac{w}{r}=\frac{\beta}{1-\beta}\left(\frac{s_G k_t}{l_G h_t}\right)$$

จากสมการ (7)

$$h_{t+1}=A_H\left(l_{Ht}h_t\right)^{\varepsilon}\left(s_{Ht}k_t\right)^{1-\varepsilon}+\left(1-\delta_H\right)h_t$$

$$\frac{\partial h_{t+1}}{\partial l_{Ht}h_t}=\varepsilon A_H\left(l_{Ht}h_t\right)^{\varepsilon-1}\left(s_{Ht}k_t\right)^{1-\varepsilon} \qquad (13')$$

$$w=\varepsilon A_H\left(l_{Ht}h_t\right)^{\varepsilon-1}\left(s_{Ht}k_t\right)^{1-\varepsilon}$$

$$\frac{\partial h_{t+1}}{\partial s_{Ht}k_t}=\left(1-\varepsilon\right)\left(s_{Ht}k_t\right)^{1-\varepsilon-1}A_H\left(l_{Ht}h_t\right)^{\varepsilon} \qquad (14')$$

$$r=\left(1-\varepsilon\right)\left(s_{Ht}k_t\right)^{1-\varepsilon-1}A_H\left(l_{Ht}h_t\right)^{\varepsilon}$$

นำ $\frac{(13')}{(14')}$ จะได้

$$\frac{w}{r}=\frac{\varepsilon A_H\left(l_H h_t\right)^{\varepsilon-1}\left(s_H k_t\right)^{1-\varepsilon}}{\left(1-\varepsilon\right)\left(s_H k_t\right)^{1-\varepsilon-1}A_H\left(l_H h_t\right)^{\varepsilon}}$$

$$\frac{w}{r}=\frac{\varepsilon}{1-\varepsilon}\left(\frac{s_H k_t}{l_H h_t}\right)$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากสมการ (9) $$q_t = A_Q \left(l_{Qt} h_t\right)^{\gamma_1} \left(s_{Qt} k_t\right)^{\gamma_2} d_t^{1-\gamma_1-\gamma_2}$$

จากนั้นทำ Differentiation เทียบตัวแปรต่อไปนี้

$$\frac{\partial q_t}{\partial l_{Qt} h_t} = \gamma_1 A_Q \left(l_{Qt} h_t\right)^{\gamma_1 - 1} \left(s_{Qt} k_t\right)^{\gamma_2} d_t^{1-\gamma_1-\gamma_2}$$

$$w = \gamma_1 A_Q \left(l_{Qt} h_t\right)^{\gamma_1 - 1} \left(s_{Qt} k_t\right)^{\gamma_2} d_t^{1-\gamma_1-\gamma_2} \qquad (15')$$

$$\frac{\partial q_t}{\partial s_{Qt} k_t} = \gamma_2 A_Q \left(s_{Qt} k_t\right)^{\gamma_2 - 1} \left(l_{Qt} h_t\right)^{\gamma_1} d_t^{1-\gamma_1-\gamma_2}$$

$$r = \gamma_2 A_Q \left(s_{Qt} k_t\right)^{\gamma_2 - 1} \left(l_{Qt} h_t\right)^{\gamma_1} d_t^{1-\gamma_1-\gamma_2} \qquad (16')$$

นำสมการ $\frac{(15')}{(16')}$ จะได้

$$\frac{w}{r} = \frac{\gamma_1 A_Q \left(l_{Qt} h_t\right)^{\gamma_1 - 1} \left(s_{Qt} k_t\right)^{\gamma_2} d_t^{1-\gamma_1-\gamma_2}}{\gamma_2 A_Q \left(s_{Qt} k_t\right)^{\gamma_2 - 1} \left(l_{Qt} h_t\right)^{\gamma_1} d_t^{1-\gamma_1-\gamma_2}}$$

$$\frac{w}{r} = \frac{\gamma_1}{\gamma_2}\left(\frac{s_Q k_t}{l_Q h_t}\right)$$

$$\frac{w}{r} = \frac{\beta}{1-\beta}\left(\frac{s_G k_t}{l_G h_t}\right) = \frac{\varepsilon}{1-\varepsilon}\left(\frac{s_H k_t}{l_H h_t}\right) = \frac{\gamma_1}{\gamma_2}\left(\frac{s_Q k_t}{l_Q h_t}\right)$$

ได้สมการสุดท้ายคือสมการ (27) ในดุลยภาพของ BGP

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การพิสูจน์หาสมการ (28)

จากสมการ (7) ได้ว่า $h_{t+1} = A_H \left(l_{Ht} h_t\right)^{\varepsilon} \left(s_{Ht} k_t\right)^{1-\varepsilon} + \left(1-\delta_H\right) h_t$

$$\frac{\partial h_{t+1}}{\partial l_{Ht} h_t} = \varepsilon A_H \left(l_{Ht} h_t\right)^{\varepsilon-1} \left(s_{Ht} k_t\right)^{1-\varepsilon}$$

$$w = \varepsilon A_H \left(\frac{s_{Ht} k_t}{l_{Ht} h_t}\right)^{1-\varepsilon}$$

เนื่องจาก ผลตอบแทนของทุนมนุษย์เท่ากับค่าจ้างคูณเวลาการทำงาน เท่ากับ

$$r_H = \varepsilon A_H \left(\frac{s_H k_t}{l_H h_t}\right)^{1-\varepsilon} \left(1-x\right)$$

ได้สมการสุดท้ายคือสมการ (28) ในดุลยภาพของ BGP

การพิสูจน์หาสมการ (29)

เริ่มจากสมการ (7)

$$h_{t+1} = A_H \left(l_{Ht} h_t\right)^{\varepsilon} \left(s_{Ht} k_t\right)^{1-\varepsilon} + \left(1-\delta_H\right) h_t$$

กำหนดให้ $\varepsilon = 1$ จะได้ว่า

$$h_{t+1} = A_H \left(l_{Ht} h_t\right) + \left(1-\delta_H\right) h_t$$

จัดรูปให้อยู่ในอัตราการเจริญเติบโต โดยการนำ $h_t$ ลบและหารทั้งสองข้างสมการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$\frac{h_{t+1}-h_t}{h_t}=\frac{\left[A_H\left(l_{Ht}h_t\right)+\left(1-\delta_H\right)h_t\right]-h_t}{h_t}$$

$$g=\frac{A_H\left(l_Hh_t\right)+\left(1-\delta_H\right)h_t}{h_t}-1$$

$$1+g=\frac{A_H\left(l_Hh_t\right)+\left(1-\delta_H\right)h_t}{h_t}$$

$$1+g=1+A_Hl_H-\delta_H$$

$$1+g=1+r_H-\delta_H$$

คูณอัตราคิดลด $\left(\frac{1}{1+\rho}\right)$ เข้าไป

$$1+g=\frac{1+r_H-\delta_H}{1+\rho}$$

เนื่องจากว่า $r_H=r_K$ กับ $\delta_H=\delta_K$ และ $r_K=\frac{r}{1+\tilde{R}}$ ดังนั้นจะได้

$$1+g=\frac{1+r_H-\delta_H}{1+\rho}=\frac{1+\frac{r}{1+\tilde{R}}-\delta_K}{1+\rho}$$

ได้สมการสุดท้ายคือสมการ (29) ในดุลยภาพของ BGP

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การพิสูจน์หาสมการ (30)

จากสมการ (6)

$$k_{t+1} = i_t + \left(1-\delta_K\right)k_t$$

$$i_t = k_{t+1} - \left(1-\delta_K\right)k_t$$

$$\frac{i_t}{k_t} = \frac{k_{t+1} - \left(1-\delta_K\right)k_t}{k_t}$$

$$\frac{i_t}{k_t} = \frac{k_{t+1}}{k_t} - \frac{\left(1-\delta_K\right)k_t}{k_t}$$

$$\frac{i_t}{k_t} = \frac{k_{t+1}}{k_t} - \frac{k_t}{k_t} + \frac{\delta_K k_t}{k_t}$$

$$\frac{i_t}{k_t} = \left(\frac{k_{t+1} - k_t}{k_t}\right) + \frac{\delta_K k_t}{k_t}$$

$$\frac{i_t}{k_t} = \frac{k_{t+1} - \left(1-\delta_K\right)k_t}{k_t} = g + \delta_K$$

ได้สมการสุดท้ายคือสมการ (30) ในดุลยภาพของ BGP

การพิสูจน์หาสมการ (31)

จากสมการ (18) $y_t = A_G \left(l_{Gt} h_t\right)^{\beta} \left(s_{Gt} k_t\right)^{1-\beta}$

หารตลอดด้วย $k_t$ จะได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$\frac{y_t}{k_t} = \frac{A_G \left(l_G h_t\right)^{\beta} \left(s_G k_t\right)^{1-\beta}}{k_t}$$

$$\frac{y_t}{k_t} = \frac{A_G \left(l_G h_t\right)^{\beta} s_G^{1-\beta} k_t^{1-\beta}}{k_t}$$

$$\frac{y_t}{k_t} = A_G \left(l_G h_t\right)^{\beta} s_G^{1-\beta} k_t^{1-\beta-1}$$

$$\frac{y_t}{k_t} = \frac{A_G \left(l_G h_t\right)^{\beta} s_G}{s_G^{\beta} k_t^{\beta}}$$

$$\frac{y_t}{k_t} = \left(1-\beta\right) A_G \left(\frac{l_G h_t}{s_G k_t}\right)^{\beta} s_G$$

ดังนั้น จะได้

$$\frac{\frac{i_t}{k_t}}{\frac{y_t}{k_t}} = \frac{g+\delta_K}{\left(1-\beta\right) A_G \left(\frac{l_G h_t}{s_G k_t}\right)^{\beta} s_G} = \frac{g+\delta_K}{r \cdot s_G}$$

และจากสมการ (29)

$$1+g = \frac{1+\frac{r}{1+\widetilde{R}}-\delta_K}{1+\rho}$$

$$g = \frac{1+\frac{r}{1+\widetilde{R}}-\delta_K}{1+\rho} - 1$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

$$g = \frac{1+\frac{r}{1+\widetilde{R}}-\delta_K-1-\rho}{1+\rho}$$

$$g = \frac{\frac{r}{1+\widetilde{R}}-\delta_K-\rho}{1+\rho}$$

แทนค่า $g$ ลงไป จะได้

$$\frac{g+\delta_K}{r\cdot s_G} = \frac{\frac{\frac{r}{1+\widetilde{R}}-\delta_K-\rho}{1+\rho}+\delta_K}{r\cdot s_G}$$

$$\frac{\frac{i_t}{k_t}}{\frac{y_t}{k_t}} = \frac{g+\delta_K}{(1-\beta)A_G\left(\frac{l_G h_t}{s_G k_t}\right)^{\beta} s_G} = \frac{g+\delta_K}{r\cdot s_G} = \frac{\frac{\frac{r}{1+\widetilde{R}}-\delta_K-\rho}{1+\rho}+\delta_K}{r\cdot s_G}$$

ได้สมการสุดท้ายคือ สมการ (31) ในดุลยภาพของ BGP

การพิสูจน์หาสมการ (32)

จากสมการต้นทุน $TC_t = y^F$

$$\left(s_{Gt}+s_{Ht}+s_{Qt}\right)r_t k_t + \left(l_{Gt}+l_{Ht}+l_{Qt}\right)w_t h_t = TC_t$$

ใช้ข้อจำกัดในสมการ (4) และ (5)

จากสมการ (4) $1 = s_{Gt} + s_{Ht} + s_{Qt}$

จากสมการ (5) $1 - x_t = l_{Gt} + l_{Ht} + l_{Qt}$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แทนค่าลงไปในสมการต้นทุน

$$r_t k_t + (1-x_t) w_t h_t = TC_t$$

หารตลอดสมการด้วย $r_t h_t$ จะได้

$$\frac{r_t k_t}{r_t h_t} + \frac{(1-x_t) w_t h_t}{r_t h_t} = \frac{TC_t}{r_t h_t}$$

$$\frac{k_t}{h_t} + (1-x_t)\frac{w_t}{r_t} = A_t$$

$$\frac{k_t}{h_t} = A_t - \frac{w_t}{r_t}(1-x_t)$$

ได้สมการสุดท้ายคือ สมการ (32) ในดุลยภาพของ BGP

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ภาคผนวก ข**

ผลการประมาณการข้อมูลด้วยโปรแกรม STATA 12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางผนวกที่ 1** Summary Statistics

| Variable | Obs | Mean | Std. Dev. | Min | Max |
|---|---|---|---|---|---|
| growth | 304 | 6.966196 | 8.09427 | -13.1203 | 39.9119 |
| rate | 304 | 4.142565 | 3.259397 | -2.8833 | 11.35 |
| labor | 304 | 490,760.1 | 472,542.9 | 101,163 | 3,953,326 |
| edu | 304 | 8.760921 | 0.7206716 | 6.68 | 11.7 |
| exp | 304 | 14,586.67 | 4,234.87 | 5,283 | 32,423 |
| visit | 304 | 1,882,627 | 4,098,594 | 131,998 | 38,222,903 |
| credit | 304 | 97,291.87 | 615,415.5 | 1189 | 6,273,069 |

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

**ตารางผนวกที่ 2** การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (Correlation Metric)

| | growth | rate | labor | edu | exp | visit | credit |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| growth | 1.0000 | | | | | | |
| rate | 0.2265 | 1.0000 | | | | | |
| labor | -0.0006 | -0.0319 | 1.0000 | | | | |
| edu | 0.0182 | -0.0777 | 0.4055 | 1.0000 | | | |
| exp | -0.0743 | -0.0713 | 0.3255 | 0.6560 | 1.0000 | | |
| visit | -0.0516 | -0.0389 | 0.8436 | 0.3830 | 0.4977 | 1.0000 | |
| credit | -0.0504 | -0.0734 | 0.8403 | 0.3794 | 0.4267 | 0.9323 | 1.0000 |

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางผนวกที่ 3** ผลการประมาณการ Pooled Model

```
. regress growth rate labor edu exp visit credit
```

| Source | SS | df | MS | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Model | 1322.96123 | 6 | 220.493538 | Number of obs | = 304 |
| Residual | 18528.7509 | 297 | 62.3863667 | F( 6, 297) | = 3.53 |
| | | | | Prob > F | = 0.0021 |
| Total | 19851.7121 | 303 | 65.5172018 | R-squared | = 0.0666 |
| | | | | Adj R-squared | = 0.0478 |
| | | | | Root MSE | = 7.8985 |

| growth | Coef. | Std. Err. | t | P>\|t\| | [95% Conf. | Interval] |
|---|---|---|---|---|---|---|
| rate | .5579067 | .1405283 | 3.97 | 0.000 | .2813494 | .8344641 |
| labor | .1467383 | .1971217 | 0.74 | 0.457 | -.241194 | .5346706 |
| edu | 1.281118 | .8996258 | 1.42 | 0.155 | -.4893306 | 3.051567 |
| exp | -.2116826 | .1645312 | -1.29 | 0.199 | -.5354773 | .112112 |
| visit | -.1315105 | .3533144 | -0.37 | 0.710 | -.8268275 | .5638065 |
| credit | -.0053942 | .0214662 | -0.25 | 0.802 | -.0476394 | .0368509 |
| _cons | -3.913842 | 6.535387 | -0.60 | 0.550 | -16.77538 | 8.947692 |

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

**ตารางผนวกที่ 4** ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit, fe robust

Fixed-effects (within) regression               Number of obs      =       304
Group variable: id                              Number of groups   =        76

R-sq:  within  = 0.0813                         Obs per group: min =         4
       between = 0.0036                                        avg =       4.0
       overall = 0.0000                                        max =         4

                                                F(6,75)            =      4.21
corr(u_i, Xb)  = -0.9913                        Prob > F           =    0.0011

                                    (Std. Err. adjusted for 76 clusters in id)
```

| growth | Coef. | Robust Std. Err. | t | P>\|t\| | [95% Conf. | Interval] |
|---|---|---|---|---|---|---|
| rate | .5407348 | .185029 | 2.92 | 0.005 | .1721382 | .9093314 |
| labor | 4.070692 | 1.433079 | 2.84 | 0.006 | 1.215852 | 6.925532 |
| edu | .0690533 | 2.585945 | 0.03 | 0.979 | -5.082413 | 5.22052 |
| exp | -.3016776 | .3929645 | -0.77 | 0.445 | -1.084503 | .4811479 |
| visit | 1.227097 | .6832097 | 1.80 | 0.077 | -.1339269 | 2.58812 |
| credit | .0285677 | .0121846 | 2.34 | 0.022 | .0042947 | .0528408 |
| _cons | -14.39712 | 18.92633 | -0.76 | 0.449 | -52.1003 | 23.30606 |
| sigma_u | 25.370498 | | | | | |
| sigma_e | 8.6250886 | | | | | |
| rho | .8963976 | (fraction of variance due to u_i) | | | | |

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางผนวกที่ 5** ผลการประมาณการโดยใช้ Random Effect Model

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit, re robust

Random-effects GLS regression                   Number of obs      =       304
Group variable: id                              Number of groups   =        76

R-sq:  within  = 0.0577                         Obs per group: min =         4
       between = 0.1583                                        avg =       4.0
       overall = 0.0666                                        max =         4

                                                Wald chi2(6)       =    235.87
corr(u_i, X)   = 0 (assumed)                    Prob > chi2        =    0.0000

                                               (Std. Err. adjusted for 76 clusters in id)
------------------------------------------------------------------------------
             |               Robust
      growth |      Coef.   Std. Err.      z    P>|z|     [95% Conf. Interval]
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |   .5579067   .1664874     3.35   0.001     .2315975     .884216
       labor |   .1467383   .1305187     1.12   0.261    -.1090736    .4025502
         edu |   1.281118   .5033353     2.55   0.011      .294599    2.267637
         exp |  -.2116826     .09925    -2.13   0.033    -.4062091   -.0171562
       visit |  -.1315105   .2291656    -0.57   0.566    -.5806668    .3176459
      credit |  -.0053942   .0129649    -0.42   0.677    -.0308049    .0200164
       _cons |  -3.913842   3.543768    -1.10   0.269     -10.8595    3.031816
-------------+----------------------------------------------------------------
     sigma_u |           0
     sigma_e |  8.6250886
         rho |           0   (fraction of variance due to u_i)
------------------------------------------------------------------------------
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

**ตารางผนวกที่ 6** ผลการทดสอบ Hausman Test

```
. hausman fixed random

                 ---- Coefficients ----
             |      (b)          (B)            (b-B)     sqrt(diag(V_b-V_B))
             |      fixed        random       Difference          S.E.
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |    .5407348     .5579067      -.0171719        .0865309
       labor |    4.070692     .1467383       3.923954        1.872509
         edu |    .0690533     1.281118      -1.212065        2.371029
         exp |   -.3016776    -.2116826       -.089995        .4025934
       visit |    1.227097    -.1315105       1.358607        1.022636
      credit |    .0285677    -.0053942       .0339619        .0554849
------------------------------------------------------------------------------
                           b = consistent under Ho and Ha; obtained from xtreg
            B = inconsistent under Ha, efficient under Ho; obtained from xtreg

    Test:  Ho:  difference in coefficients not systematic

                  chi2(6) = (b-B)'[(V_b-V_B)^(-1)](b-B)
                          =        5.99
                Prob>chi2 =      0.4244
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางผนวกที่ 7** ผลการประมาณการโดยใช้ Random Effect Model ตัวแปรหุ่นตามภาค

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit d1 d2 d3 d4 d5 d6, re robust

Random-effects GLS regression                   Number of obs      =       304
Group variable: id                              Number of groups   =        76

R-sq:  within  = 0.0569                         Obs per group: min =         4
       between = 0.4145                                        avg =       4.0
       overall = 0.0903                                        max =         4

                                                Wald chi2(12)      =    399.18
corr(u_i, X)   = 0 (assumed)                    Prob > chi2        =    0.0000

                                    (Std. Err. adjusted for 76 clusters in id)
------------------------------------------------------------------------------
             |               Robust
      growth |      Coef.   Std. Err.      z    P>|z|     [95% Conf. Interval]
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |   .5469506   .1714686     3.19   0.001     .2108782     .883023
       labor |  -.0287481   .1267243    -0.23   0.821    -.2771232     .219627
         edu |   1.195132   .4978476     2.40   0.016     .2193686    2.170895
         exp |   -.144151   .1269137    -1.14   0.256    -.3928972    .1045953
       visit |  -.0117255   .2321714    -0.05   0.960    -.4667732    .4433221
      credit |   -.001898   .0134853    -0.14   0.888    -.0283286    .0245327
          d1 |   .2107979   1.357967     0.16   0.877    -2.450768    2.872364
          d2 |   -.365685   1.286394    -0.28   0.776    -2.886971    2.155601
          d3 |   2.277506   1.042338     2.18   0.029     .2345609    4.320452
          d4 |   -1.76792   .9095987    -1.94   0.052    -3.550701    .0148602
          d5 |   .2777019   .8285254     0.34   0.737    -1.346178    1.901582
          d6 |   2.568297   .8213224     3.13   0.002     .9585347    4.178059
       _cons |   -4.27787   3.791541    -1.13   0.259    -11.70916    3.153414
------------------------------------------------------------------------------
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

**ตารางผนวกที่ 8** ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model กทม.และปริมณฑล

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit, fe robust

Fixed-effects (within) regression               Number of obs      =        24
Group variable: id                              Number of groups   =         6

R-sq:  within  = 0.2276                         Obs per group: min =         4
       between = 0.1288                                        avg =       4.0
       overall = 0.0064                                        max =         4

                                                F(5,5)             =         .
corr(u_i, Xb)  = -0.9960                        Prob > F           =         .

                                    (Std. Err. adjusted for 6 clusters in id)
------------------------------------------------------------------------------
             |               Robust
      growth |      Coef.   Std. Err.      t    P>|t|     [95% Conf. Interval]
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |   1.788258   .8294792     2.16   0.084    -.3439864    3.920502
       labor |   3.703254   5.123224     0.72   0.502    -9.466413    16.87292
         edu |   3.825499   16.61672     0.23   0.827    -38.88914    46.54014
         exp |  -.6569692   1.309999    -0.50   0.637     -4.02443    2.710491
       visit |  -.4320675   .7555732    -0.57   0.592     -2.37433    1.510195
      credit |   .0314269   .0300936     1.04   0.344    -.0459312    .1087851
       _cons |  -64.72387   162.6407    -0.40   0.707    -482.8052    353.3574
------------------------------------------------------------------------------
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางผนวกที่ 9** ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคกลาง

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit, fe robust

Fixed-effects (within) regression               Number of obs      =        24
Group variable: id                              Number of groups   =         6

R-sq:  within  = 0.4782                         Obs per group: min =         4
       between = 0.2572                                        avg =       4.0
       overall = 0.0162                                        max =         4

                                                F(5,5)             =         .
corr(u_i, Xb)  = -0.8914                        Prob > F           =         .

                                    (Std. Err. adjusted for 6 clusters in id)
------------------------------------------------------------------------------
             |               Robust
      growth |      Coef.   Std. Err.      t    P>|t|     [95% Conf. Interval]
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |    1.247017   .8763745     1.42   0.214    -1.005775     3.49981
       labor |   -5.605053   7.722487    -0.73   0.500    -25.45634    14.24623
         edu |   -16.35092   11.93154    -1.37   0.229    -47.02192    14.32009
         exp |   -.9220782   1.210898    -0.76   0.481    -4.034791    2.190635
       visit |    1.710701   5.491843     0.31   0.768    -12.40653    15.82793
      credit |   -4.568713   12.00159    -0.38   0.719    -35.41979    26.28237
       _cons |    184.4864   100.9892     1.83   0.127    -75.11446    444.0873
------------------------------------------------------------------------------
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

**ตารางผนวกที่ 10** ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคตะวันออก

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit, fe robust

Fixed-effects (within) regression               Number of obs      =        32
Group variable: id                              Number of groups   =         8

R-sq:  within  = 0.4250                         Obs per group: min =         4
       between = 0.0235                                        avg =       4.0
       overall = 0.0230                                        max =         4

                                                F(6,7)             =     65.94
corr(u_i, Xb)  = -0.9815                        Prob > F           =    0.0000

                                    (Std. Err. adjusted for 8 clusters in id)
------------------------------------------------------------------------------
             |               Robust
      growth |      Coef.   Std. Err.      t    P>|t|     [95% Conf. Interval]
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |    .9012893   .5111555     1.76   0.121    -.3074015     2.10998
       labor |   -4.207271    3.75634    -1.12   0.300    -13.08961    4.675063
         edu |    2.873088   5.352139     0.54   0.608    -9.782708    15.52888
         exp |   -3.568549   1.039576    -3.43   0.011    -6.026756   -1.110343
       visit |    4.164015   1.757836     2.37   0.050     .0073922    8.320637
      credit |   -4.821536   1.084285    -4.45   0.003    -7.385463   -2.257608
       _cons |    59.25324   42.33582     1.40   0.204    -40.85506    159.3616
------------------------------------------------------------------------------
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางผนวกที่ 11** ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคตะวันตก

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit, fe robust

Fixed-effects (within) regression               Number of obs      =        24
Group variable: id                              Number of groups   =         6

R-sq:  within  = 0.3176                         Obs per group: min =         4
       between = 0.5950                                        avg =       4.0
       overall = 0.0187                                        max =         4

                                                F(5,5)             =         .
corr(u_i, Xb)  = -0.9885                        Prob > F           =         .

                                    (Std. Err. adjusted for 6 clusters in id)
------------------------------------------------------------------------------
             |               Robust
      growth |      Coef.   Std. Err.      t    P>|t|     [95% Conf. Interval]
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |   .8751489   .6633334     1.32   0.244    -.8300038    2.580302
       labor |  -2.728553   6.350006    -0.43   0.685    -19.05176    13.59466
         edu |  -.6678568   8.987596    -0.07   0.944    -23.77121    22.43549
         exp |   .3704732   .4657081     0.80   0.462    -.8266676    1.567614
       visit |  -9.637503   7.815202    -1.23   0.272    -29.72712    10.45211
      credit |  -11.21601   16.10053    -0.70   0.517    -52.60374    30.17172
       _cons |   56.1728   41.26168     1.36   0.232    -49.89372    162.2393
------------------------------------------------------------------------------
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

**ตารางผนวกที่ 12** ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคเหนือ

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit, fe robust

Fixed-effects (within) regression               Number of obs      =        68
Group variable: id                              Number of groups   =        17

R-sq:  within  = 0.2931                         Obs per group: min =         4
       between = 0.0329                                        avg =       4.0
       overall = 0.0778                                        max =         4

                                                F(6,16)            =      5.31
corr(u_i, Xb)  = -0.8649                        Prob > F           =    0.0035

                                    (Std. Err. adjusted for 17 clusters in id)
------------------------------------------------------------------------------
             |               Robust
      growth |      Coef.   Std. Err.      t    P>|t|     [95% Conf. Interval]
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |   1.030396   .3870556     2.66   0.017     .2098745    1.850917
       labor |   3.346592   4.397355     0.76   0.458    -5.975383    12.66857
         edu |  -4.756479   4.033185    -1.18   0.256    -13.30645    3.793491
         exp |  -.8687238   1.039787    -0.84   0.416    -3.072975    1.335527
       visit |   .5107662   5.308642     0.10   0.925    -10.74305    11.76458
      credit |   .1647276   5.954802     0.03   0.978    -12.45889    12.78834
       _cons |   37.39963   36.39144     1.03   0.319    -39.74678     114.546
------------------------------------------------------------------------------
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางผนวกที่ 13** ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit, fe robust

Fixed-effects (within) regression               Number of obs      =        76
Group variable: id                              Number of groups   =        19

R-sq:  within  = 0.3882                         Obs per group: min =         4
       between = 0.0824                                        avg =       4.0
       overall = 0.0439                                        max =         4

                                                F(6,18)            =     24.76
corr(u_i, Xb)  = -0.8653                        Prob > F           =    0.0000

                                    (Std. Err. adjusted for 19 clusters in id)
------------------------------------------------------------------------------
             |               Robust
      growth |      Coef.   Std. Err.      t    P>|t|     [95% Conf. Interval]
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |   -.9390052   .1295373    -7.25   0.000    -1.211153   -.6668573
       labor |    .7710986   1.443865     0.53   0.600    -2.262349    3.804547
         edu |    3.513986   5.161078     0.68   0.505    -7.329036    14.35701
         exp |    1.522941    .784658     1.94   0.068    -.1255647    3.171446
       visit |    3.803328   2.265707     1.68   0.110    -.9567468    8.563402
      credit |   -.3705207   2.095582    -0.18   0.862    -4.773174    4.032133
       _cons |   -43.72388   32.90032    -1.33   0.200    -112.8449    25.39713
------------------------------------------------------------------------------
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

**ตารางผนวกที่ 14** ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคใต้

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit, fe robust

Fixed-effects (within) regression               Number of obs      =        56
Group variable: id                              Number of groups   =        14

R-sq:  within  = 0.4408                         Obs per group: min =         4
       between = 0.0650                                        avg =       4.0
       overall = 0.0012                                        max =         4

                                                F(6,13)            =     11.20
corr(u_i, Xb)  = -0.9936                        Prob > F           =    0.0002

                                    (Std. Err. adjusted for 14 clusters in id)
------------------------------------------------------------------------------
             |               Robust
      growth |      Coef.   Std. Err.      t    P>|t|     [95% Conf. Interval]
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |    1.603971   .3255662     4.93   0.000     .9006277    2.307314
       labor |    26.93082   10.02454     2.69   0.019     5.274114    48.58752
         edu |     3.11621   7.405337     0.42   0.681    -12.88205    19.11447
         exp |    .1135583   1.006717     0.11   0.912    -2.061322    2.288438
       visit |    2.902501   3.201244     0.91   0.381    -4.013366    9.818367
      credit |     .016517    2.44843     0.01   0.995    -5.272994    5.306028
       _cons |   -131.6849   48.31313    -2.73   0.017    -236.0591   -27.31076
------------------------------------------------------------------------------
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางผนวกที่ 15** ผลการประมาณการโดยใช้ Fixed Effect Model ภาคกลาง (รวม)

```
. xtreg growth rate labor edu exp visit credit, fe robust

Fixed-effects (within) regression               Number of obs      =        80
Group variable: id                              Number of groups   =        20

R-sq:  within  = 0.2619                         Obs per group: min =         4
       between = 0.0295                                        avg =       4.0
       overall = 0.0030                                        max =         4

                                                F(6,19)            =      2.50
corr(u_i, Xb)  = -0.9573                        Prob > F           =    0.0595

                                    (Std. Err. adjusted for 20 clusters in id)
------------------------------------------------------------------------------
             |               Robust
      growth |      Coef.   Std. Err.      t    P>|t|     [95% Conf. Interval]
-------------+----------------------------------------------------------------
        rate |   .8365502    .354835     2.36   0.029      .093872    1.579228
       labor |  -3.431375   4.075465    -0.84   0.410    -11.96142    5.098671
         edu |  -1.660175    3.19052    -0.52   0.609    -8.338009     5.01766
         exp |     -1.727   .7055282    -2.45   0.024    -3.203688   -.2503129
       visit |   1.348359   1.596007     0.84   0.409    -1.992122    4.688841
      credit |  -3.134549   1.919093    -1.63   0.119    -7.151256     .882158
       _cons |   61.05832   22.30794     2.74   0.013     14.36727    107.7494
------------------------------------------------------------------------------
```

ที่มา: จากการคำนวณโดยโปรแกรม Stata 12

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ภาคผนวก ค**

การแบ่งกลุ่มภูมิประเทศของจังหวัด 7 กลุ่ม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

**ตารางผนวกที่ 16** การแบ่งกลุ่มภูมิประเทศของจังหวัด 7 กลุ่ม

| กรุงเทพมหานครและปริมณฑล | ภาคกลาง | ภาคตะวันออก | ภาคตะวันตก | ภาคเหนือ | ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ | ภาคใต้ |
|---|---|---|---|---|---|---|
| กรุงเทพฯ | อยุธยา | ชลบุรี | ราชบุรี | เชียงใหม่ | นครราชสีมา | นครศรีฯ |
| นครปฐม | อ่างทอง | ระยอง | กาญจนบุรี | ลำพูน | บุรีรัมย์ | กระบี่ |
| นนทบุรี | ลพบุรี | จันทบุรี | สุพรรณบุรี | ลำปาง | สุรินทร์ | พังงา |
| ปทุมธานี | สิงห์บุรี | ตราด | สมุทรสงคราม | อุตรดิตถ์ | ศรีสะเกษ | ภูเก็ต |
| สมุทรปราการ | ชัยนาท | ฉะเชิงเทรา | เพชรบุรี | แพร่ | อุบลราชธานี | สุราษฎร์ฯ |
| สมุทรสาคร | สระบุรี | ปราจีนบุรี | ประจวบฯ | น่าน | ยโสธร | ระนอง |
| | | นครนายก | | พะเยา | ชัยภูมิ | ชุมพร |
| | | สระแก้ว | | เชียงราย | อำนาจเจริญ | สงขลา |
| | | | | แม่ฮ่องสอน | หนองบัวลำภู | สตูล |
| | | | | นครสวรรค์ | ขอนแก่น | ตรัง |
| | | | | อุทัยธานี | อุดรธานี | พัทลุง |
| | | | | กำแพงเพชร | เลย | ปัตตานี |
| | | | | ตาก | หนองคาย | ยะลา |
| | | | | สุโขทัย | มหาสารคาม | นราธิวาส |
| | | | | พิษณุโลก | ร้อยเอ็ด | |
| | | | | พิจิตร | กาฬสินธุ์ | |
| | | | | เพชรบูรณ์ | สกลนคร | |
| | | | | | นครพนม | |
| | | | | | มุกดาหาร | |

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

# ประวัติการศึกษาและการทำงาน

| | |
|---|---|
| **ชื่อ - นามสกุล** | นายพัฒน์ จิรธนากิจ |
| **วัน เดือน ปี ที่เกิด** | 16 สิงหาคม 2531 |
| **สถานที่เกิด** | จังหวัดนครพนม |
| **ประวัติการศึกษา** | เศรษฐศาสตรบัณฑิต |
| | มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ |

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์